720265

EZER EGY ÉJSZAKA.

ARAB REGÉK.

FORDÍTOTTA

L . . . J . . . A . . .

Tizenharmadik Füzet.

PESTEN 1833,
PETRÓZAI TRATTNER J. M. ÉS KÁROLYI I. TULAJDONA
ÚRI UTSZA 612.

EGYETEMI KÖNYVTÁR DEBRECEN

NÉGYSZÁZ ÖTVENNYOLCZADIK ÉJSZAKA.

A' YEMENI SZULTÁN' ÉS HÁROM FIAI' TÖRTÉNETE.

„Uram," mondá Seherazád, „Yemen országban (boldog Arabiában) uralkodék egy szultán, kinek három herczeg vala alája vettetve.

Négy gyermeke, három fia és egy leánya volt. Mérhetetlen kincsekkel, szamtalan teve-, ló-és juhseregekkel is birt, 's minden vele egy időbeli uralkodók tartottak tőle.

Hoszszu és szerencsés országlása után korgyengeségben kezde sinleni 's végre képtelen lön az elfogadó teremben megjelenni; ezért fiait maga elébe hivatá, 's nékiek mondá: „Kivanságom, halálom előtt köztetek minden birtokimat felosztanom, hogy békével, testvéri egyességben 's szeretetben és akaratomhoz hiven éljetek." Engedelmességet igértek néki.

Erre a' szultán folytatá: „Akaratom, hogy helyettem legidősb fiam uralkodjék, a' második kincseimet, a' harmadik meg

baromcsordáimat birja.“ Egyik sem ellenkezék egymással birtokában.

Ez után aláiratá velek azon egyezést, hogy kivánságát teljesítik, 's nem sokára felvétetének a' mindenható' kegyelmébe; miután fiai minden szükségest megtettek temetésére. Testét megmosák, eltemeték, imádkozának felette, és temetés után viszsza térének palotáikba, hol vezéreik, országos tisztjeik és a' fejedelmi városnak minden lakosai, a' fő és alacsony rendüek, gazdagok, és szegények kijelenték nékiek atyjok' veszteségén való sajnálkozásokat. A' szultán' halálának hire csak hamar elterjede minden tartományba, 's minden városból követek érkezének sajnálkozások nyilatkoztatására.

E' gyásztiszteletek után kiváná a' legkorosb herczeg, hogy a' boldogult helyébe annak akaratja szerént szultánná iktattassék; de ez nem lehete, mivel mindegyik testvér kivélyen törekedék az uralkodásra. Igy czivakodás támada köztök az országlásért, mig végre a' legkorosb testvér a' polgári háborut el akarván kerülni, testvéreinek mondá: „Jerünk, bizzuk magunkat adózó szultánaink' valamellyikének végzésére, 's országoljon békével, kinek közülünk itéli az országot.“ Ebben vezéreikkel együtt megegyezvén, késéret nélkül egyik jobbágyszultányok' fővárosába utaztak.

A' mint a' herczegek utjoknak mintegy felét végzék, egy fü- és viráglepte pázsitos térre értek, hol tiszta patak csergedeze, mellynek tetszésére, hogy magokat meg-

frisítenék, megállapodtak. Leültek és ettek, midőn a' testvérek közül egyik, szemeit a' fűre vetvén, mondá: „Egy teve utazott nem rég ezen félig czukorművel, félig meggabonával terhelve.“

„Biz igen,“ szóla a' másik, „'s egyik szemére vak vala.“

„Ugy vagyon,“ folytatá a' harmadik „'s farkát elvesztette.“

Alig mondákki észrevételeiket, a' mint a' teve tulajdonosa (a' ki hallá beszédöket és az állatnak 's terhének általok tett ábrázolásából azt következteté, hogy nékiek kelle a' tevét elragadniok), rajtok mene, azt kiáltván, hogy ők lopták el tevéjét. „Mi sem el nem loptuk, sem hozzá nem nyultunk,“ felelék a' herczegek. — „Alláhra mondom, senki sem foghatta azt el kivületek: és ha nem adjátok elő, bevádollak benneteket a' szultánnál.“

„Jól van,“ mondák ők, „jerünk a' szultánhoz.“

Mind a' négyen a' palotához érvén, a' herczegek' megjötte bejelentetett, kik a' szultán elébe bocsátattak, hová a' teve tulajdonosa követé őket, ezt kiáltván: „Uram, ezen emberek ellopták sajátomat, mert az állatot és terhét leirák.“

Most elbeszélé ezen ember, a' mit mindegyik herczeg mondott, mellyre a' szultán kérdezé, valjon ez igaz volnaë.

Ők felelék: „Uram mi nem láttuk a' tevét, de a' mint a' gyepen ülve némü frisítéseket vevénk magunkhoz, esetből észre vevénk, hogy a' fűnek egy része le va-

la legelve, de még is csak egy felől, a' miből következteténk, hogy a' teve egyik szemére vak légyen. Erre egy kup teveganajt látánk a' földön, a' miből azon gondolatra egyeztünk, hogy farkának elvágva kell lenni; mivel a' tevéknek szokások ganajláskor farkokat csóválni és igy ganajokat széttszórni. Azon helyen, hol a' teve feküdt, egy felől szamos legyet látánk, más felől pedig egyet sem, a' honnan azt hozánk ki, hogy az egyik kasban czukormünek a' másikban meg csak gabonának kellett lenni."

A' szultán ezt hallván, mondá a' panaszkodónak: „Eredj, barátom, és keresd tevédet; mert ezen észrevételek nem mutatnak a' vádoltak tolvajságára, hanem csupán nagy és béhato értelmöket igazolják."

A' szultán szobákat rendele a' herczegek számára, megparancsolván, hogy méltóságukhoz illőn tartassanak és fentiszteltessenek; melly után őket nyugalomra hagyá. Midőn estve a' szokott étel feladatott, mondá a' legidősb herczeg, ki mgának egy kenyérkét vön: „E' kenyeret bizonnyal beteg aszszony sütötte."

A' második, ki egy gidából izlelt, mondá: „Ezen gidát kutya szoptatta;" 's a' harmadik felszólala: „Ezen szultán bizonnyal váltott gyermek."

E' pillanatban a' szultán, ki hallgatódzott, hirtelen bé lépett és fenszóla: „Miért tartatok illy sértő beszédeket?" — „Nyomozz utánna, a' mit hallottál, mindent igaznak találandsz."

A' szultán háremébe ment, és tudakozására érté, hogy azon aszszony, ki a' kenyeret dagasztá, beteg vala. Erre a' pásztor után küldött, a' ki megvallá, hogy mivel a' gida anyja megdöglött, azt kutyanő szoptatá. Ez után heves indulatban rohant a' szultánnéanya szobájába és halállal fenyegeté, kardját feje felett forgatván, ha meg nem vallaná, valjon ő valóban a' boldogult szultán fia volnaé, vagy sem.

A' szultanné megijedvén, mondá: „Hogy életemet meg mentsem, meg kell vallanom az igazat. Tudjad tehát, hogy te egy szakácsnak a' fia vagy. Atyádnak nem vala férfi sarjadéka, a' min igen elkedvetlenedett. Minthogy már most szakácsunk' hölgye velem egy napon szült — én egy leányt, ő meg egy fiut, — ezt a' szultánévá változtattam, kinek hidegségétől féltem, és e' fiu te vagy, ki most egy országon uralkodol."

A' váltott szultán oda hagyá a' szultánnét, bámulván a' testvérfiuk' elmésségét, kiket elébe rendelvén, megkérdé, mi okon alapíták a' kenyérről, gidáról és önmagáról való igaz véleményeiket.

„Uram," felelé a' legidősb herczeg, „a' mint a' kenyeret megtörtem, szétt omlott tésztája; mellyből következtettem, hogy a' sütőnének nem volt elég ereje azt jól megdagasztani, és betegnek kellett lennie." — „Ugy van, mint mondád," felelé a' szultán. — „A' gida' kövérsége," folytatá a' második testvér, „igen közel volt a' csontokhoz: és minden egyébb állatnál, a' kutyán kívül, egyenest a' bőr alatt fekszik

az. Innen véleményem, hogy a' gidát kutya szoptatta légyen." — „Igazad van," monda a' szultán, „de hogyan lelted te el születésemet?"

„Okom téged nem valódinak tartani," monda a' legifjabb herczeg, „az vala, hogy nem ültél velünk az asztalhoz, noha velünk egyenlő rangu vagy."

Minden embernek vagynak sajátságai, mellyeket atyjától, nagyatyjától vagy anyjától vesz örökségül: atyjától nagylelküséget vagy fukarságot, nagy atyjától vitézséget vagy pulyaságot, anyjától szerénységet vagy szemtelenséget." — „Igazat szóltál," felele a' szultán: „de hogyan vetemedtetek reá, hogy tőlem kivánjatok itéletet, holott ti sokkal ügyesbek vagytok a' nehéz feladások megtejtésére, mintsem én? Térjetek viszsza hazátokba, 's egyezzetek-meg egymással!"

A' herczegek haza tértek, és követték atyjok akaratját.

NÉGYSZÁZ ÖTVENKILENCZEDIK ÉJSZAKA.

A' HÁROM CSALFÁR ÉS A' SZULTÁN' TÖRTÉNETE.

Három igen furfangos csalfár, egymással egyesülvén, azon reményben, hogy azzal hirtelen segítenek szükségöken, abban

egyeztek meg, hogy a' szultánhoz menjenek 's azt állítsák, hogy mindegyik különös ügyességgel bír. Ennél fogva a' fővárosba menének, de nehéznek lelték a' szultánhoz járulást, minthogy ő egy kerti palotában lakott, mellyet őrök környeztek, kik nem ereszték őket annak közelébe. Tanácskozának magok közt, 's megegyezének benne, hogy czivakodást szinleljenek, reménylvén, hogy lármájok a' szultán figyelmét reájok vonandja. Igy is lön, parancsolá ő, hogy ezek elébe vitessenek, 's kérdé, kik volnának és min czivódnának. „Mi," mondák, „mesterségeink' elsőbbségén perlekedünk; mert mindegyikünk tökéletes ügyességgel bir a' magában." —

„Miben állanak mesterségeitek," viszonozá a' szultán. „Én, uram," mondá az egyik, „jeles kőmetsző vagyok." — „Tartok tőle, hogy jeles gazfi vagy," felszóla a' szultán.

„Én," mondá a' második, „lónemzetségtudós vagyok;" — „én pedig," folytatá a' harmadik, az emberi nemnek nemzetségtudósa, mivel minden ember' valódi származását esmerem; olly mesterség, melly sokkal csudálatosb, mint czimboráimé; mert kivűlem senki sem érti, sem nem értette azt."

A' szultán elbámúlt ugyan, de még is kevés hitelt adott állításoknak, és mondá magában: „Ha ez emberek igazán beszélnek, akkor felbuzdítást érdemelnek. Maradjanak nálam, mig alkalmam lesz öket próbára venni; ha akkor megbizonyítják,

hogy olly ügyesek, mint állítják, ugy elő-mozditom őket: hanem, megöletem." Mind-egyiknek egy egy szobát rendeltetett, nékik naponként kenyeret és hust adatván, de vigyázókat is állított, mivel félt, hogy el találnának szökni.

Ezután nem sokára több ritkaságokat kapott a' szultán ajándékba, mellyek közt két drága kő találtatott, egyik különös tiszta, mint a' kristályviz, a' másik egy homályfolttal. A' szultánnak most eszébe jutott a' kőmetsző, elébe hivatta, neki adá a' tiszta drágaságot, hogy meg visgálná és értékét meg becsülné.

Ez fogá a' követ, nagy komolyan forgatá kezeiben és végre, miután minden oldaliról megtekínté, mondá: „E' drágaságnak éppen középpontjában vagyon egy homályfolt." A' mint a' szultán ezt hallá, igen felzudúlt a' csalfár ellen, és fejét elvágni parancsolá, mondván: „ezen kő szeplőtelen, 's te még is azt vitatod, hogy egy homályfolt vagyon benne." Ekkor elő álla a' bakó (hóhér), megragadá a' csalfárt, meg kötözé, és éppen hozzá akart vágni, a' mint a' vezér bélépe, és mivel a' szultánt dühben és a' csalfárt a' pallos alatt pillantá meg, a' dolog okát tudakozá. A' mint ezt megtudá, közelíte a' szultánhoz, és mondá: „Uram, ne hirtelenkedj, hanem előbb tördel a' követ; ha homályfolt jelenik meg benne, ugy igazak ezen ember' szavai, de ha szeplő nélkül találtatik, akkor ölesdmeg őt."

A' szultán viszonlá: „A' te tanácsod jó," és széttuzá a' követ vivó baltájával.

Közepében egy szeplőt találá, mellyen elbámult és a' csalfárnak mondá:

„Mi által fedezhetted fel a' makulát?“

Ő felelé: „Éles látásom által.“ A' szultán már most szabadon bocsátá, és parancsolá, hogy bajtársaihoz viszsza vezettessék, és néki naponként egy rész hussal és kenyérrel több adassék.

Ez után egy idő mulva a' tartományok egyikéből adó érkezék, melly részén egy szép fekete csikóból állott, mellynek szine olly fekete vala, mint a' legfeketébb éj. A' szultán nagyon örült ezen állatnak és egész napokat töltött annak csudálásában. Végre eszébe jutott a' csalfár, ki magát lónemzetségtudósnak adá ki, és magához hivatá őtet. A' mint megjelent, mondá a' szultán: „Esmered te a' lovakat?“ Ez felelé: „Igen, uram,“ mellyre a' szultán felszólala: „Jól van! Esküszöm arra, ki engem alattvalóinak felvigyázójává tett és a' világmindennek mondotta: „Légy!“ és az lön, — hogy, ha kifejezésedet igaztalannak találom, fejedet le fogom vágni.“ Az ember felelé: „Akaratod nékem törvény.“ Erre elő vezettetett a' csikó, hogy ő azt megtekinthetné.

A' csalfár kéré a' lovászt, ülne a' csikóra és nyargalna előtte, a' mit ő most előre és viszsza tett, holott a' délczeg állat makranczolt és ágoskodott. Végre mondá a' nemzetségtudós: „Elég, és a' szultánhoz fordulván, felszóla: „Uram, ezen állat rendkivül szép, és valódi fajtabeli, viszonyai helyesek, lépése nemes: csak egy

hibája vagyon; ha attól meg lehetne menteni, ugy egészen tökéletes lenne, és minden e' földön élő lovak között nem volna párja." „Micsoda hiba volna az?" mondá a' szultán. „Az atyja" folytatá a' lótudós, „valódi vérből vala; de az anyja más állatnemből, és ha parancsolod, meg mondom néked mellyikből." — „Szólj," mondá a' szultán. „Ezen szép csikónak anyja," folytatá tovább a' lótudós, „bivaltehén vala."

A' mint a' szultán ezt hallá, hevesen felbőszült, és parancsolá a' bakónak, vágja el fejét a' csalfárnak, igy kiáltván: „Atkozott eb! hogy lehete csikaja a' bivaltehénnek?" — „Uram," viszonlá a' csalfár, „a' hóhér készen van parancsod' teljesí ésére: de küldj azon személyhez, ki néked hozá e' csikót, és tőle megfogod tudni az igazat. Igazak szavaim, akkor be lesz bizonyitva ügyességem; ha pedig igaztalan, a' mit állítok, akkor büntesd fejemet nyelvemért." Erre elkülde a' szultán a' csikó uráért.

A' mint ez eljött, kérdé őt a' szultán, ha valakitől vette vagy maga nevelteé a' csikót; mellyre az ember felelé: „Uram, én neked nem akarok egyebet mondani, mint a' tiszta igazságot. Ezen csikónak származása figyelemre méltó. Az atyja sajátom vala, a' tavi lovak valódi neméből. Mindenha különös kerítésben tartatott, mert féltettem, hogy valami baja talál történni. De egy tavaszi napon megesett, hogy vele a' lovász szabad földön vagy mezőn fris levegőt szivatott. Esetből egy bivaltehén jöve ugyanazon rétre, a' csődör fölvadula,

elszaggatá a' köteleket: lábai nyügözve valának, utánna eredt a' bivaltehénnek és meghágta azt. Szokott terhkor után nagy bémúlatunkra e' csikót ellette."

A' szultán elbámult ezen elbeszélésre. Magához viteté a' lótudóst és mondá megjelenésekor: „Szavaid megbizonyodtak, és csodás lónemzetségtudásod meg vagyon erősítve: de micsoda jelből esmerhetted meg, hogy e' csikónak anyja bivaltehén vnlt?" Az ember felelé:

„Uram, a' jel a' csikón magán látható. Tudva van, hogy a' ló' körme majd kerekded, de a' bivalé vastag és hoszszas, mint ezen csikóé. Abból következtetém, hogy e' csiko' anyjának szükségképpen bivaltehénnek kellett lennie." Ezután nyájasan elbocsátá őt a' szultán, és megparancsolá, hogy néki naponkint két rész hus és kenyér adassék.

Azután nem sokára a' harmadik csalfár is eszébe juta a' szultánnak, ki magát az emberi nemzetség' tudósának adáki, 's maga elébe kiváná őtet. A' mint megjelenék, mondá néki: „Te minden ember' származását ki tudod találni?" — „Igen, uram," felele a' nemzetségtudós. Erre parancsolá a' szultán egy heréltnek, hogy őt a' hárembe vezesse: hogy kedveltnéjének származását kitalálja. Midőn most ott vala, megtekinté a' szultánnét minden oldalról leplén által, mig kielégittetett, és ismét a' szultánhoz méne, ki kérdezé őt, mit vett észre kedveltnéjén. „Uram," felele az ember „ő tökéletes ékességre, szépségre, kecses-

ségre, alkatra, friseségre, szeréuységre, elmetehetségre és esméretekre nézve, ugy, hogy minden kivánatos egyesülve van benne: de még is vagyon benne egy hiba, melly nélkül lehetetlen volna, hogy őt valamelly aszszony felül haladná.“

A' szultán ezt hallván, bőszülve felkele, kiráutá kardját, és reá rohant a' nemzetségtudósra, hogy fejét lecsapja.

Midőn éppen véghez akará vinni a' halálos csapást, kérék őt nehány körüle volt személlyek, ne ölné meg ezen embert, mig meg nem győződik állítása hazugságáról; mellyre a' szultán kérdé tőle, micsoda hibát talált kedveltnejében. „O, szultán,“ felele az ember, „a' mi őt magát illeti, ő egészen tökéletes: de anyja kötélen tánczoló vala.“

Erre a' szultán tüsténi a' dáma' atyjáért küldé és szóla: „mondmeg nékem igazán, ki volt leányod anyja, vagy meg öllek.“— „Hatalmas fejedelem,“ felele az atya, „csak az igazságban leli az ember bátorságát. Az ő anyja kötélen tánczoló vala, kit én igen fiatal korában egy csapongó kóklercsoporttól magamhoz vettem és felneveltem. Olly szép és tökéletes volt, hogy őt férjhez vettem, 's ő szülte nékem azon leányt, kit te kedveltnődnek választottál.“

Midőn ezt hallá a' szultán, lecsillapodott boszuja; de nem kevesé csudálkozék, és monda a' nemzetségtudósnak: „Valld-meg nekem, miből láthattad, hogy az én kedvelt hölgyem kötélen tánczolóné leánya vala?“

„Uram," viszonlá az ember, „az illy fajta embereknek mindenkor igen fekete szemök és bokros szemöldökök vagyon. Ő benne mind a' kettő megvagyon, 's ebből találtam ki származását." A' szultán már most meggyőződött ügyességéről, kegyesen elbocsátá őt, parancsolván, hogy neki is szinte annyi hust és kenyeret adjanak, mint czimboráinak, a' mi meg is történt.

Azután nem sok idő mulva ismét eszébe jutottak a' szultánnak a' három csalfárok, és mondá magához: „Ezen emberek mindenben meg mutaták ügyességöket, a' miben őket próbára vetettem. A' kőmetsző jelesen kimutatá magát mesterségében, szintugy a' lónemzetségtudós, és a' harmadik a' kedvelt hölgyemnél. Nagy kedvem vagyon saját eredetemet kétségen túl helyezni." Ezután hivatá a' nemzetségtudóst, és mondá néki: „Gondolod, hogy származásomat elő tudod találni?" — „Igen is, uram," felele az ember, „de csak azon feltétel alatt, hogy éltemet meg kéméled, ha azt előtted fel fedezem; mert a' közmondás igy szól: ha a' szultán jelen van, őrizkedj dühétől; mert nincs helye a' haladéknak, midőn ő vágni parancsol." — „Jól van," mondá a' szultán, „én néked bátorságot igérek, és szavam sérthetetlen."

„O, szultán," folytatá a' nemzetségtudós, „midőn rokonságodról, és eredetedről tudósítlak, senkit se hagyj mást jelen lenni, ki engem hallhatna." — „Miért?" viszonzá a' szultán. „Uram," felelé a' csalfár, „tudod, hogy az istenség tulajdonságinak

titok' fátyolába kell pólyáltatniok." A' szultán minden körüle voltaknak parancsolá, hogy távozzanak el, és a' mint csak magok ketten valának, mondá neki a' nemzetségtudós: „Hatalmas fejedelem, te nem vagy valódi, hanem házasságtörőné fia."

Mihelyt ezt hallá a' szultán, tüstént elváltozék szine, halaványlön 's elájula. A' mint ismét fel eszmélt, egy ideig gondolkodásba süllyedve marada, melly után felszólala: „Esküszem arra, ki engem népének oltalmává tett, hogy, ha állításodat igaznak találom, koronámról lemondok, és néked engedem; mert már akkor nem illet engemet a' királyi méltóság: de ha szavaid igaztalanoknak találtatnak, akkor tüstént megöllek." — „Akaratod törvény," viszonozá a' csalfár.

Már most felkele a' szultán, a' háremben mene, és a' mint kivont karddal anyja' szobájába rohana, kiáltá: „Arra mondom, ki az eget a' földtől elválasztá, ha nem felelsz igazán reá, a' mit tőled kérdezek, négy darabra vágjak e' karddal." A' rettentében remegő királyné mondá: „Mit akarsz tőlem tudni?" — „Mondmeg nekem," viszonzá a' szultán, „kinek a' fia vagyok én?" „Minthogy csak az igazság menthet meg engem," szóla a' fejedelemné, „tehát tudjad, hogy te egy szakácsnak a' fia vagy. Férjemnek sem fia, sem leánya nem volt, a' min szomorgott, 's egésségét és étvágyát elveszté. A' háremnek egyik udvarában több nembeli madaraink voltak, és minthogy a' szultánnak ked-

ve jö t egy napon belőlek egyet enni, parancsolá a' szakácsnak, hogy ölje meg, és készíttse el. Ekkor én éppen egyedül valék a' fördőben.

„A' mint most a' fördőből," folytatá tovább a' szultánne, „a' szakácsot észre vettem, ki a' madarat még fogni iparkodott, a' sátán azon gondolatot sugallá belém, hogy a' szultán halala után minden befolyásomat elveszteném, ha fiat nem szülnék. Ezen embert megkésértettem, és te vagy gyümölcse e' véteknek. Viselős állapotom jelei nem soká maradtak el, és a' mint azt a' szultán észrevette, ismét egésséges lön, rendkivül örüle, és szülésemig naponként ajándékokat osztott miniszterei-nek és udvari embereinek. Az nap éppen falun volt vadászaton; de a' mint hirét hallá a' fiu születésének, tüstént viszsza tért hozzám, megparancsolá, hogy a' város szőnyegek, virágkoszoruk 's t. e. kifüggesztésével ékesíttessék; a' mi a' szultán tiszteletéből negyven egymást váltó napig tartott. Ez vala az én vétkem és a' te születésed."

Már most viszsza téré a' csalfárhoz a' szultán, és parancsolá neki, hogy vetkőzzék le. Miután e' parancs teljesíttetett, reája adá a' szultán, ki levetkőzött, a' királyi ruhákat, 's azután mondá: „Mondmeg nékem, miből következtetéd, hogy én korcs volnék?"

„Uram," viszonzá a' rémfi, „midőn mindegyikünk bébizonyítá ügyességét ki-

ványságodra, azt parancsolád, hogy mindegyikünknek csak egy rész hus és kenyér adassék. Innét következtetem, hogy te szakács' fia vagy; mert a' fejedelmek gazdagsággal és becsülettel szokták jutalmazni az érdemet, és te még is csak élelemmel jutalmazál bennünket konyhádból."

A' szultán viszonzá: „Igazat szóltál." Már most reá adá a' többi királyi ruhadarabokat, és a' királyi ékességet, 's a' thronusra emelé; mellyre maga dervissé átöltözék, és lemondott országából kiköltözék.

Már most a' szerencsés kalandfi a' thronus' birtokában látván magát, czimboráiért külde, és minthogy ezek őtet királyi öltözetében meg nem esmerék, elbocsátá őket gazdag ajándékokkal, de meg parancsolá nékik, hogy országából legnagyobb gyorsasággal kitakarodjanak, nehogy reája találjanak esmerni. Ezután új állapotának kötelességeit olly adakozással és méltósággal teljesíté, mellyért őt a' fővárosnak és minden tartományoknak mindannyi lakosi áldották, és uralkodása hoszszabbításáért imádkoztak.

NÉGYSZÁZ HATVANADIK ÉJSZAKA.

A' KORONÁRÓL LEMONDOTT SZULTÁN' KALANDJA.

A' dervissé átöltözött fejedelem egyedül Kahiroba vándorla, melly várost csendben, bátorságban és jó rendben találá. Több utszákon keresztül járkála, mig a' királyi palotához juta, mellynek éppen felséges épületét és nagyságát csudálá, midőn a' szultán késéretével vadászatról haza érkezék, mellyért a' dervis az utszának egyik oldalára vonta magát. A' szultán, ki az ő diszes illendőségét észrevevé, parancsolá egyiknek késéről közül, hogy őt a' palotába hívja és mulassa, miglen magához hivatná.

A' szultán fáradtságából kipihenvén, a' vélt dervisért külde, és a' mint elébe jött, kérdé őtet, micsoda országból volna. Ő felele: „Uram, én vándorló dervis vagyok.“ — „Jó,“ viszonlá a' szultán, „de mondmeg nekem, miért jöttél ide?“ — „Uram, azt csak titkon mondhatom meg kegyelmednek.“

„Jól van,“ mondá a' szultán, felkele, és egy külön szobába vezeté őt. Itt elbeszélé a' dervis, a' mi vele történt, lemondása' okát, és miért vett volna magára papi személyet.

A' szultán elbámula ezen önmegtagadáson, és fenszóla: „Magasztaltassék annak neve, ki mindenhatásával magasztal és lealáz, ha akaratja tartja: de történetem csudásabb a' tiednél. Elbeszélem néked, és semmit sem hallgatokel előtted."

MAHMUD', KAHIROI SZULTÁN' TÖRTÉNETE.

Szegénységben születvén, szegényen és életi örömélés nélkül maradtam, mig végre tiz darab ezüsthez jutottam, mellyeket vigasságomra szántam. E' czélból el mentem a' főpiaczra, 's valamit akartam venni, hogy számízét jol tartsam. Midőn körül nézegettem, egy ember meneel mellettem, kit nagy népsokaság nevetve késért, és ki egy vas szekrényben egy nagy majmot vitt, mellyet lármazva tiz darab ezüstön árult. Különös ingert érzék magamban ezen állat' megvételére, kifizetém néki a' pénzt, és vételemet haza vívém, de a' mint otthon valék, nagy aggság ért, mint szerezzek ételt magamnak és a' majomnak.

Midőn még arról gondolkodtam, mitévő legyek, a' majom, melly különbféle ugrásokat tett, hirtelen olly szép fiatal emberré változott, mint a' teli hold, ki felém fordulván, mondá: „Mahmud, te engem tiz darab ezüstön, egész vagyonodon, vettél, és most azon gondolkodol, miként szerezhetsz magadnak és nékem ételt." — „Az igaz," felelém; „de Allah' nevében kérlek, honnét jösz te?" „Ne kérdezz

engem," mondá bajtársom; „hanem nesze ezen darab arany, végy valamit ennünk és innunk."

Elvevém a' pénzt, teljesítém kivánságát, és az estét lakozással 's csevegéssel tölténk, mig eljött a' nyugvás' ideje.

Következett reggel mondá az ifju ember: „Barátom, ezen lakás nem nekünk való, eredj, 's fogadj jobbat." — „Kivánságod törvény" felelém, 's elmenvén, igen illendő lakást fogadtam a' város leggyönyörübb negyedében.

Azután pénzt adott vánkosok és szőnyegek' vételére; a' mit én meg is cselekedtem, és viszsza tértemkor egy kötést leltem előtte, mellyben fejedelmi ruhák voltak. Ezeket nékem adá azon kivánsággal, hogy előbb menjek fördőbe, mosódjam meg, 's azután öltözzem fel.

Engedelmeskedtem parancsának, felöltöztem, és minden zsebben felesleg találtam aranyat és ezüstöt. Nem kevesé gyönyörködtem 's tetszettem magamnak gazdag öltözetemben. Viszsza tértemkor dicséré külsőmet, melléje kelle ülnöm, némü frisítéseket vevénk magunkhoz, és mindenféle tárgyakról daráltunk. Végre egy nyalábot ada, mellyet a' szultánhoz kelle vinnem, 's egyszersmint leányát magamnak megkérnem, kit, mint ő bizonyosá tett, örömest oda adnának.

Az ifju ember parancsolá egy rabszolgának, kit ő vásárlott, hogy elkésérjen. Ez vivé a' nyalábot, és én a' palotába mentem, mellynek közelében számos nagyo-

kat, tiszteket és őröket találtam, kik, midőn engem olly gazdagon öltözve meg pillantottak, fentiszteletel kérdeztek, mit kivánnék. Azon válaszomra, hogy a' szultánnal volna beszédem, parancsolák az őröknek, vezessenek hozzá.

Szokott meghajtásomat tévén, a' szultán viszonlá köszöntésemet, miután a' nyalábot élebe tettem, mondván: „méltóztatik, Uram, elfogadni e' csekélységet, mellynek ajánlása egészen illik ugyan az én alacsony állapotomhoz, de bizonyosan nem méltó a' királyi méltóságtól elfogadtatni?"

A' szultán felbontatá a' nyalábot, mellyben egy egész királyi öltözet vala, szebb, mint millyent ő valaha látott, mellyre a' szultán felette elbámult és kiáltá:

„Egek! nekem nincs illyenem és soha sem is volt illyenem. Elfogadom e' drága öltözetet: de mivel viszonozhatom néked ez illy gazdag ajándékot?" — „Nagyhatalmu fejedelem," felelém, „kivánságom, veled rokonságba jutni, a' szépség' sisakjának drága gyöngyével, a' te hasonlíthatatlan leányoddal, házasságra lépvén."

A' szultán hallván e' kivánságot, vezéréhez fordula, és mondá: „Tanácsolj, mitévő legyek ez ügyben?"

Erre a' vezér felele: „Mutasdmeg neki, Uram, drága gyémántodat, 's kérdezd tőle, vanë néki szintolly drága gyémántja, mellyet leányodnak adhatna jegyajándékul."

A' szultán követé e' tanácsot, és én felelém néki: „Ha két hasonlót adok né-

ked, nekem adodë leányodat? " Miután megegyeze ajánlásomban, magamat ajánlám néki, a' gyémántot magammal vivén, mellyet az ifju embernek példányul meg akarék mutatni.

Haza menvén, elbeszélém neki a' történetet, mellyre ő a' gyémántot megtekínté és mondá: „A' nap már közel végén van, hanem holnap tiz hasonlót szerzek néked, mellyeket a' szultánnak adandasz." Más nap reggel kimene, és fél óra mulva tiz gyémánttal tért viszsza, mellyeket nékem adott, 's én velek a' szultánhoz siettem.

Midőn ez a' drága köveket látá, egészen elragadtatott fényöktől, és még egyszer kérdé a' vezért, mitévő legyen. „Uram," viszonzá a' miniszter, „te e' férfiutól csak egy gyémántot kivántál, 's ő néked tizet hoz; e' szerént kötelességed, leányodat neki adnod."

A' szultán erre a' Kadiért és Effendikért külde, kik a' móringot megirták, mellyet nékem adának, 's azt, haza érvén, a' fiatal embernek megmutattam, a' ki mondá: „Jól vagyon, menj, és teljesitsd házosságodat; de kérlek, ne teljesitsd azt tökéletesen, mig néked arra engedelmet nem adandok." — „A' te akaratod nekem törvény" felelém én. —

A' mint éjjel lön, a' herczegnő szobájába menék, de még is némü távulságra ültem tőle, és csak más nap reggel felé szóltam hozzá, mellyre az napra elbucsuzék tőle. Másod és harmad nap szinte ugy

tettem, mellyre ő hidegségemtől meg boszonkodván és sértetvén, anyjánál panaszt tett, ki a' szultánt sértő önviseletemről tudósítá.

A' szultán magához hivatott, és igen felzudulva azzal fenyegete, hogy meg öl, ha még egy éjszakát olly hidegen [illegible] a' herczegnővel.

NÉGYSZÁZ HATVANEGYEDIK ÉJSZAKA.

Haza siettem, hogy barátomnak tudósítást tegyek, ki nékem parancsolá, hogy legközelebb, ha vele egyedül leendek, egy karkötőt, mellyet a' nő jobb karán visel, tőle elkérjek, és hozzá vigyek, mire azután a' házasságot vele végbe vihetem. Én felelém: „Akaratod nekem törvény!" és mondám legközelebbi estve, midőn hölgyem' szobájába léptem: „Ha azt akarod, hogy jó boldogul éljünk egymással; add ide nekem jobbik karkötődet." Ő azonnal megtevé ezt; én az ifju emberhez vivém, és a' palotába viszsza térvén, mint előre feltettem, más nap reggelig a' herczeg nőnél háltam.

De gondold csudálkozásomat, a' mint felébredvén, előbbi rosz lakomban leltem magamat, hajdani gazdag ruháimtól meg-

fosztva, és előbbi rosz öltözetemet, t. i. egy régi takarót, egy rongyos nadrágot, és egy szitaként lyukgatott turbánt a' földön megpillantva.

A' mint valamennyire ismét magamhoz tértem, fölöltöztem a' rongyba, és nehéz indulattal kimentem, elvesztett szerencsémet siratván, és nem tudván, miként kellene azt ismét viszsza nyernem.

A' mint a' palota' közelébe jövék, egy varázslót láték az utszán ülni, ki előtt nehány irt czédula hevert, és a' körüle állottaknak sorsot hányt. Hozzá menék, köszöntém, a' mit ő barátságosan viszonozott, és mi után engem figyelmesen megvisgált, felszólala: „Micsoda! a' bolond nyomorék megcsalt, és meg fosztott feleségedtől?" Én igennel feleltem. Erre azt kivánta, hogy egy keveset várakozzam, és maga mellé üttetett. A' mint az ujságkivánók el távoztak, mondá nékem. „Barátom, azon majom, kit tiz darab ezüsten vettél, 's a' melly csak hamar ifju emberré változott, nem tartozik az emberi nemzethez, hanem szellem, 's hevesen belé van szeretve azon herczegnőbe, kit te férhez vettél. De még sem közelíthete hozzá, mivel a' hatalmas varázsu karkötőt viselte, és ennek megszerzésére téged használt; ő most a' hölgynél vagyon; de én azonnal eszközlöm semmivé létét, hogy jövendőben a' szellemek ésemberek kártékonyságától mentek legyenek; mivel ő egy azon pártos és átkozott lelkek közül, mellyek urunknak, Salamonnak, Dávid fiának, engedetlenek voltak."

Erre a' jósló egy czédulát íra, mellyet czimezvén és bepecsételvén, kezembe ada és mondá: „Menj e' küliratban meghatározott helyre, várakozzál ott, és vigyázz, ki közelít hozzád. Légy bátor, és ha egy előkelő személyt nagy késéretteł jőni látsz, add neki e' levélkét, és ő teljesíti kivánságodat.“

El vevém a' levélkét, 's elindultam azon helyre, mellyet nékem az igazmondó megjegyzett, oda értem miután éjjel-nappal utaztam, és leültem, azon dolgokra várakozván, mellyek jövendenének.

Este volt, és a' mint az éjnek mintegy negyedrésze elmult, némü távulságról egy nagy világfény mozgott felém; és a' mint közelítettem, személyeket vettem észre fáklyákkal és lámpákkal, és még számos késéretet, melly valamelly hatalmas szultánénak látszott lenni. Kedvem nyugtalan volt, de neki bátorodtam, 's eltökélém, hogy ott maradok, a' hol valék. Nagy sereg mentel mellettem mind párosan, és végre megjelenék a' szellemek' szultánja, számos késéretteł körül véve, mellyre én lehető bátran közeledtem hozzá, leborultam előtte, és a' levélkét néki adtam, mellyet ő felbontott, elolvasott, 's mellynek ez volt tartalma:

„Tudjad, o szellemek szultánja, hogy e' soroknak általadója nagy szükségben vagyon, mellyből őtet ellenségének semmivé tétele által ki kell mentened. Ha nem segítesz rajta, vigyázz önbátorságodra. Élj szerencsésen!“

A' mint a' szellemek' szultánja e' levélkét elolvasta, gyors követei közül egyet magához szólíta, és parancsolá neki, hogy azon szellemet, melly a' Kahiroi szultán leányát megvarázsolta, tüstént elébe állíttsa. „Akaratod parancsolat," viszonozá a' gyorspósta, és azonnal eltünvén, mintegy óráig oda volt, melly után a' bünössel visszatért, őt a' szultán elébe állította, ki néki mondá: „Tébolodott nyomorék, te bántottad ezen embert?"

„Hatalmas uralkodó," felelé a' szellem, „vétkem a' herczegnő szeretetéből származott, kinek karkötője büvös volt, melly által gátoltattam hozzá férni, miért ezen embert fordítottam hasznomra. Elhozá nékem a' talizmánt, 's a' herczegnő már most hatalmamban vagyon, de én gyengéden szeretem őtet, és nem bántottam meg."

„Add ide tüstént a' karkötőt," viszonozá a' szellemek' szultánja, „hogy ezen ember ismét meg nyerje feleségét, vagy parancsolni fogom a' hóhérnak, vágja el fejedet."

A' bünös szellem, melly bolond és makacs nemből vala, e' szavaknál heves indulatra zudult, és szemtelenül e' szavakra fakadt: „Én nem adom elő a' karkötőt, mert egyedül csak enyimnek kell lennie a' herczegnőnek." Ezt mondván el akart sieteni, de hasztalan.

A' szellemek' szultánja már most parancsolá kísérőinek, hogy a' vétkest láncolják meg; a' mit megtettek, és miután

tőle a' karkötőt erővel elragadták, fejét vették.

A' szultán nekem adá a' talizmánt, melly alig vala kezemben, 's azonnal mind eltünték előlem a' szellemek, és én ismét az ifju embertől ajándékban nyert gazdag öltözetben leltem magamat. Én ujra a' városba mentem, és a' mint a' palotához értem, reám ösmertek az őrök és udvarnokok, kik örömmel kiálták: „Elvesztett herczegünk végre haza tért!“ Idvezlettek, és én a' herczegnő szobájába mentem, kit mély álomban leltem, melly állapotban egész eltüntöm óta maradott. Midőn ismét reá adtam a' karkötőt, felébredett. Ezután igen boldogul éltünk együtt atyja' haláláig, ki engem, mivel nem volt fia, örökösének neveze, ugy hogy azzá lettem, a' mi mai nap is vagyok.

A' mint a' Kahiroi szultán elvégzé beszédét, a' thronus hagyta fejedelem kijelenté bámulását e' kalandon; mellyre a' szultán mondá: „Ne csudálkozz a' mindenható' végzésein; mert ő titkon munkálodik, és ha tetszik néki, kinyilatkoztatja titkait. Mint hogy lemondottál országodról, ha kedved tartja, légy vezérem, 's ugy fogunk egy mással élni, mint barátok és testvérek.“

„Akaratod nekem törvény,“ felele a' herczeg. Ez után vezérré tevé őt a' szultán, diszruhába öltözteté, általadá neki pecsétjét, és hivatalának egyébb diszjegyeit, és egy felségesen butorozott palotát ajándékoza neki, mellyhez nagy kertek is tar-

toztak. A' vezér azonnál hivatalába lépett, naponként kétszer tanácsgyülést tartott, és minden elébe került pört olly igazságosan ítélt el, hogy igazságának és részrehajlatlanságának hire száporán és meszsze elterjedett, ugy hogy a' kinek valami keresete volt, ő elébe terjeszté ügyét, végzését szívesen fogadá, megnyugoda rajta, boldogságáért és életéért imádkozék. Ezen állapotban marada számos évekig, mivel a' fejedelem meg vala vele elégedve, és ő annak oltalma alatt szerencsés volt, ugy hogy nem bánta meg, hogy koronájáról lemondott.

Történék egy este, hogy a' szultán kedvetlen volt, mellyre a' vezérért külde, 's a' mint ez megjelent, azon panaszkodott néki, hogy olly rosz kedve légyen, hogy semmi sem mulathatja. „Eredj," felelé a' miniszter, „szobádba, tekintsdmeg kincseidet, mellyeknek szemlélése talán fel fog derítení." A' szultán követé e' tanácsot, de sikeretlenül, és mivel azt vélte, hogy palotájában semmi sem szerezhet néki gyönyörüséget, azt tanácslá a' vezérnek, hogy elöltözve ki mennének. „Akaratod nekem törvény," mondá a' vezér.

Erre egy távól szobába mentek, és miután arab dervisekké átöltöztek, a' városban osontottak, mig a' tébolodtak' kórházához értek, mellybe béléptek. Itt két embert láttak, egyiket olvasva, a' másikat meg reá hallgatva. A' szultán, ki ezen csudálkozott, a' két emberhez fordulván, kérdé tőlök, ha valóban esztelenek volnának-e,

mellyre felelének: „Mi nem vagyunk bolondok, de történeteink olly csudásak, hogy méltók volnának érczbe vésetni, hogy másoknak például szolgálnának.“ — „Hadd halljuk!“ mondá a' szultán; mellyre azon ember, a' ki olvasott, felszóla: „Hallgassad először enyimet,“ és következőképpen kezdé:

NÉGYSZÁZ HATVANKETTEDIK ÉJSZAKA.

AZ ELSŐ BOLOND' TÖRTÉNETE.

„Én kalmár valék, 's olly boltom volt, mellyben mindennemű és legdrágább indiai portékák voltak, mellyeket nagy haszonnal vettem 's adtam. Midőn egykor szokásom szerint boltomban ültem, belépett egy öreg asszszony olvasót imádkozva, és köszöntött engemet. Viszonoztam köszöntését: mellyre leülvén, mondá nekem:

„Uram, vagyonë válogatott indiai ruhaszered?“

„Igen is, jó asszszonyom,“ felelém, „minden nemü, millyent csak kívánhatsz.“ — „Hadd lássam,“ mondá ő. Egy drága értékű darabot mutattam neki, mellyet nagyon megkedvelt, és az árát kérdezte. —

Ötszáz dinárt kértem érette ; előhuzá erszényét, megfizeté a' pénzt, és elvivé a' ruhaszert, mellyen én százötven dinárt nyertem. Más nap ismét eljött , más darabot vett, kifizette az árát, 's igy folytatá hasonló vásárlásait egy más után. Tizenötöd napon szokás szerint boltomba jött, kiválasztá a' ruhaszert, 's fizetni akart. Minthogy azomban erszénye nem volt vele, mondá: „Uram, szerencsétlenségre otthon hagytam pénzes zacskómat.“ — „Az semmi baj,“ felelém, „csak viddel a' materiát; ha ismét eljösz, jó, ha pedig nem, szivesen neked ajándékozom e' csekélységet.“ Még többet is unszoltam, de nem akará elfogadni a' portékát. Sok barátságos öszveviszsza beszédek után mondá végre: „Uram, mi hasztalan versengünk, mert soha sem fogunk megegyezni, ha nem akarsz olly jó lenni 's engem haza kisérni, hogy portékád árát felvegyed ; zárdbe tehát boltodat, hogy távól létedben semmid se veszszen el.“ Erre bezárván ajtómat, követém őtet. Menénk és csevegénk egymással, mig házához értünk, hol zsebkendejét leoldá övéről 's nékem mondá, hogy szemeimet be akarná kötni. Kérdém tőle miért? „Mivel,“ felelá, „utunkban sok ház vagyon, mellyeknek ajtai nyitva állanak, és mellyeknek balkonain aszszonyok ülnek, ugy hogy szemeid történetből ezen szépeknek valamellyikére találna esni, 's annak kecsei szivedet megtölthetnék szerelemmel: mert itt olly kecses aszszonyi teremtmények vagynak, hogy a' szerzetest is tőrbe ejthetnék, és ezért aggok nyugalmadért.“

Én mondám magamhoz: „ezen öreg aszszony nekem jó tanácsot ád," 's reá állottam kivánságára; mellyre zsebkendejével bekötötte szemeimet, 's előre ballagtunk, mig házához értünk. Koczogata a' ház'ajtaján, mellyet egy aszszony kinyitott, és mi beléptünk. Ezután leoldá az öreg aszszony a' kendőt, és én bámúlva láttam, hogy olly házban leltem magamat, melly tökéletesen hasonlított valamelly szultán palotájához.

Az öreg aszszony már most egy szobába vezetett, hol én mind azon szert, mellyet nálam vásárlott, halmozva találtam; mellyen nagyon elbámultam, de még inkább, midőn két aszszony, szépek mint a' világító holdak, belépett, és miután egy darab ruhaszert két részre osztottak, mindegyik egyik felét kezére gyöngyölítette. Ezután meghintették az aljazatot rózsavizzel, azután a' ruhával addig dörgölték, mig ugy fénylett mint az ezüst. Erre egy mellék szobába mentek, mellyből leg alább is ötven széket hoztak, mellyeket elraktak, és mindegyikre gazdag vánkosokat tettek, és gazdag szőnyegeket teregettek. Azután egy nagy arany széket hoztak, és eltávoztak, miután azt egy szőnyeggel és egy aranybrokátvánkossal beterítették. Azután nem sokára kettenként annyi dáma jött le a' lépcsőkön, a' hány szék készen állott. Mindegyik leüle. Utólszor jöve egy dáma tiz leánytól késértetve, a' ki a' nagyobbik székre ült. Midőn reá néztem, Uram, elhagytak érzékeim, és én elragadtattam az ő

szépségétől, alkatjától és azon kellemétől, mellyel kísérőnéivel csevegett és nevetett.

Végre kialta: „Edes anyám!“ mellyre az öreg aszszony belépett, kinek amaz mondá: „Ide idézted azon fiatal embert?“ Ő válaszolá: „Igen is, leányom, készen vagyon szolgálatodra.“ Erre mondá a' dáma: „Vezesd hozzám őtet!“ Midőn ezt hallám, megrettentem, és mondám magamban: „Itt nincs egyébb menekedés mint az isten akaratjának engedni. Kétség kivül felfedezte itt létemet, és most parancsolatot akar adni, hogy engemet megöljenek.“ Az öreg aszszony közelíte hozzám és karomnál fogva az aranyszéken ülő dámához vezete, ki a' mint engem megpillanta, mosolyga, nyájasan köszönte, és inte, hogy széket hozzanak, mellyet meg is hozának, 's az övé mellé tevének. Ez után parancsolá, üljek le; a' mit nagy zavarodással teljesíték.

A' mint már ültem, beszélni kezde velem a' hölgy, és mondá: „Mit mond kegyelmed alkatomhoz és szépségemhez? Méltónak tartë szerelmére? Akarë férjem lenni és legyekë felesége?“ E' szavakat hallván felelém: „Hogy mernék én, tisztelt aszszonyom, ki nem vagyok méltó szolgád lenni, illy becsületre vágyni?“ — „Ifju ember,“ mondá erre, „szavaimban semmi foglalódás sincsen; ne tartózkodjál nékem felelni; mert szívem szerelemre gyúlt erántad.“

Már most látám, uram, hogy a' dáma valóban hozzám szándékozik jönni, de még semmiképp sem foghatám meg, miért, vagy

hogyan juta hozzá, hogy felőlem valamit tudjon. Folytatá nékem olly nemű nyájas figyelmet mutatni, hogy végre bátorkodtam neki mondani. „Tisztelt aszszonyom, ha kegyelmed szavai valóképpen vagynak gondolva, ugy a' közmondás szerint nincs kedvezőbb idő a' jelen lévőnél.“ — „Nem lehet,“ felelé ő, „öszve kelésünkre szerencsésebb nap.“ Mellyre én viszonozám: „Hogyan adhatok kegyelmednek illő móringot?“ — „Azon szernek értéke, mellyet kegyelmed az öreg aszszonynak, ki anyám adott, elegendő.“ — „Az nem lehet elég,“ felelém én. „Semminek sem kell többnek hozzá járulni,“ szóla a' dáma, „és szándékom tüstént a' kádiért és bizonyságokért küldeni, hogy bennünket haladék nélkül öszve adjanak. Lakodalmunkat még ezen este megüljük, de csak egy feltétel alatt.“ — „És miben állana az?“ viszonozám. Ő felelé: „Hogy kötelezzed magadat soha sem fordulnod más aszszonyhoz, és vele mulatnod.“ Uram, vágytam illy szép aszszony' birására, 's tehát fogadám neki, hogy kivánságát teljesítem, és ellene sem szóval, sem cselekedettel nem fogok hibázni. Ekkor elküldé a' kádiért és bizonyságokért 's a' házasság végbe vitetett. A' szertartás után kávét és szorbetet adatott fel, kifizette a' kádit és bizonyságokat, 's ezek magokat ajánlák.

Én bámulásba merültem és mondám magamhoz: „álmodokë vagy ébren vagyok?“ Erre parancsolá a' leányoknak, hogy számomra fördőt készittsenek, melly-

be engemet heréltek által késértetett. Ezek olly szobába vezettek, mellynek ékességét nehéz leirni. Külömbféle szinü szőnyegeket terítettekel, mellyeken levetkőztem, és igy a' fördőmederbe mentem, hol minden felől drága jó illatok hatottak meg. Jó szagu szappanyal, kenetekkel és essencziakkal addig dörzsölletvén, mig testem olly világosan fénylett mint az ezüst; királyinn öltöztettek, azután kávéval, czukorsüteménnyel és külömbféle szorbettel jól tartottak.

Ez után elhagyám a' fördő szobát kísérőimmel, kik engemet egy pompás vankosokkal és szőnyegekkel kirakott nagy terembe vezettek. Itt a' hölgyet egy uj és még drágább öltözetben leltem, mint az vala, mellyben őtet előbb láttam.

Drága ékeitől és szépségétől sugározván, mellém üt, 's olly varazsul (igézve) mosolyga reám, hogy örömömet nem tudtam tovább mérsékelni. Eltávozék, de csak hamar viszsza jöve még gazdagabban öltözve, mint előbb. Ujra meg ölelém őt, és hogy röviden végezzem, tiz nap maradtunk együtt a' boldogság' és örömélés' főpolczán. Ezen idő mulva megemlékezém anyámról, és mondám hölgyemnek: „Már olly régen távul nagyok házamtól és anyámtól. Bizonyosan vagyon aggódik ő elmaradásomon. Meg engeded, hogy őtet meglátogassam és boltomat megnézzem?“ — „Abban semmi sem fog gátolni“ felelé a' hölgy, „anyádat minden nap meglátogathatod, és mindennap boltodba mehetsz, de az öreg aszszony-

nak tégedet oda és viszsza kell késernie!“ Én megegyeztem benne.

Erre az öreg aszszony a' szobába lépett, ismét bekötötte szemeimet kendővel, azon helyre vezetett, mellyen legelőször béköté és mondá: „Esti imádságkor ismét itt fog lenni kegyelmed, 's engem e' helyen találni.“

Elhagyám őtet és anyámhoz menék, kit nagy szomoruságban, és távul létemen keservesen sirva, találtam. A' mint észre veve, elémbe szalada, és örömkönyekkel megölele. Én mondám. „Ne sirj, édes jó anyám, mert távullétemnek köszönöm legfőbb boldogságomat.“ Ezután elbeszélém neki szerencsés kalandomat, mellyre ő fenszola: „Allah oltalmazzon, édes fiam! de látogass meg engem leg alább minden másodnap, hogy erántad való szeretetem kielégittessék.“ Erre boltomba mentem, hol szokás szerint estig foglalatoskodtam, midőn a' meghatározott helyre menvén, az öreg aszszonyt ott találtam, ki mint előbb, beköté szemeimet, 's hölgyem palotájába vezetett, ki engem leggyendédebben fogadott.

Ezen jövés-menés csak három hónapig tartott egyenlő módon; én azomban nem fojthattam el kivánságomat, tudni, kit vettem légyen férjhez, és nem győztem csudálkozni azon gazdagságon, fényen és számos késéreten, melly őtet környezte.

Végre alkalmat leltem egyik fekete rabnőjével egyedül lenni, és kérdezém őtet aszszonya felől. „Uram,“ felelé ő, „aszszo-

nyom' története igen csudálatos; de én nem merem azt elbeszélni, mivel félek, hogy ő megöletne miatta." Erre bizonyossá tevém őtet, hogy ha nekem a' történetet elmondja, tőlem senki sem fogja azt megtudni, ezen bizonygatást esküvéssel erősítém, 's ő következőkép kezdé beszédét:

„Aszszonyom bizonyos napon egy nyilván fördőbe ment a' czélból, hogy magának vigságot szerezzen, melly miatt sok ritka és drága étket vitt magával, fördés után egy kertbe ment, és ott felséges falatozást adott. Itt vigadott már most egész estig, 's akkor parancsolá, hogy minden szükséges meg tétessék a' haza térésre, és az élelemmaradék a' szegényeknek osztassék. Ezen hazatéréskor azon utszán jöve, mellyben kegyelmed' boltja vagyon. Ez pénteki napon volt, és kegyelmed legjobb öltözetében ült ajtaja előtt egy barátjával, kivel beszélgetett. A' hölgy látá kegyelmedet, és szíve szerelemre lobbant, de a' mit senki sem vett észre. Azomban alig ért palotájába, elbadjadt, elszomorodott, és nem volt többé ételkivánása. Végre lefeküdt, de nem alhatottel, elveszté szinét és igen elgyengült. Ezért elmene az anyja orvost hivni, ki meg visgálná, mi volna oka leánya' betegségének, de utjában egy orvoslástértő öreg aszszonnyal találkozék, kivel haza fordult.

Miután az aszszony a' beteg' érintését megtapintá, és tőle különbfélét tudakoza, nyilván észre vevé, hogy őt nem testi nyavalya tevé beteggé, hanem szerelem volna

nyavalyája; mindazon által tartózkodott gyanuját az anya előtt kimondani. Magát ajánlá, és mondá: „Isten segítségével nem sokára meggyógyulsz. Holnap ismét el jövök és hibázhatatlan gyógyszert hozok magammal.“

Erre az anyát vette körül, 's félre hívván, mondá neki: „Legdrágább asszonyom, ne boszonkodjmeg észrevételemen; de leányod nem szenved testi nyavalyában ő szerelemben sinlik és csak szerettével való egyesülése által gyógyul meg.“

Mihelyt az öreg asszony eltávozott, leányához mene az anya és husz napi tartós tagadás után, és nagy nehezen (mert asszonyom' szemérmessége megbántatott) sürgeté őtet, irnále kegyelmed' személyét és lakását; mellyre ő kegyelmed eránt magát a' tudva lévő módon viselé, kegyelmedet ide vezeté és az után következék, a mit már tud kegyelmed. — „Ez az ő története,“ folytatá a' fekete rabnő, mellyet senkinek sem szabad elbeszélned.“ — „Nem is teszem,“ viszonozám én, és folytatám igen szerencsés életemet feleségemmel, naponként meglátogatám anyámat, boltomban foglalatoskodám, és este szokás szerint napam kíséretében haza térék.

NÉGYSZÁZ HATVANHARMADIK ÉJSZAKA.

A' mint több hónapok folyta után egy napon boltomban ültem, egy fiatal leány jöve fel felé az utszán, ki egy kakasnak drágaságokból és gyöngyökből készült rajzát hordozá. Ó azt a' kalmárokna árulá. Ezek ötszáz dinártól kilenczszáz ötvenig igértek, a' mit én hallgatva vigyáztam, és sem nem alkudtam együtt, sem egyebet nem szóltottam.

Végre hozzám jöve a' leány mondván: „Uram mindezen kalmárok igértek drága játékszeremért, csak te nem igértél, 's reám sem ügyeltél.“ — „En nem vehetem haszná a' játékszernek,“ felelém. „Ej,“ mondá ő, „még is valamivel többet kell érte igérned, mint mások.“ — „Ha kénszeríttesz,“ viszonozám, „tehát ötven dinárral többet adok, a' mi éppen ezeret tesz.“

Elfogadá ajánlásomat, és én boltomba menék pénzért, feltévén magambam, hogy a' kakast hölgyemnek fogom ajándékozni azt hivén, hogy ezen ajándéknak örülend.

Midőn a' leánynak a' penzt ki akartam fizetni, vonakodék azt elvenni, mondván, hogy semmit sem kiván a' diszportékáért, hanem, hogy arczámat megcsókolhassa. En gondolám magamban; „egy csók az arczámra csekély ára ezer dinar értékének,“ és

megegyeztem benne, mellyre hozzám jöve, egy csókot ada, de egyszersmind erősen meg harapa, 's a' diszportékát ott hagyván sietve eltávozék.

Este hölgyem házába mentem, és az öreg aszszonyt szokás szerént a' meghatározott helyen leltem. Békö e a' zsebkendővel, mellyet ismét leólda rólam, a' mint haza érénk. Hölgyemet egy arany széken ülve, de skárlátba öltözve és kedvetlen ábrazatban találtam, mellyre mondám magamhoz: „Isten adja, hogy minden szerencsésen végződjék!"

Közelíték hozzá, elő vettem a' rubintokkal és gyémántokkal kirakott ékességet (gondolván, hogy annak látására enyészik rosz kedve), és mondám: „Kedvesem, veddel ezt, szép, és néked vettem azt."

Kezébe vevé, minden oldalról meg nézé, és felszóla: „Valóban nekem vetted ezt?" — „Egekre mondom," felelém én, „a' te kedvedért vettem ezer dináron." Erre haragosan néze reám, mondván: „Mit jelent ezen seb az arczádon?" Én majd elenyésztem zavarodásomban.

Midőn ezen állapotban valék, kiáltá szolgálóit, kik azonnal lejövének a' lépcsőkön, egy fiatal leánynak fejetlen testét hozván, kinek fejét dereka' közepére tevék. Reá esmertem benne azon leány' fejére, ki nékem az ékességet egy csókvétért adá, és arczámat megharapá. Ekkor mondá feleségem: „Nékem nem kellenek illy játékok; mert illyenem elég vagyon: de akar-

nám tudni, meg tartodé hiven azon igéretedet, hogy kivülem senki más aszszonnyal sem ereszkedel nyájasságba, azért küldém a' leányt, hogy megkésértsen. Minthogy megszegted igéretedet, takarodj, és soha se jöjj viszsza többé."

A' mint feleségem beszédét végzé, napam kezemnel fogá, beköté a' kendővel szememet, a' szokott helyre vezeté, és, mondván: „Lódulj!" elünt.

A' csudás történeten és feleségem' elvesztésén annyira elszomorodtam, hogy mint valamelly tébolyodott futkoztam az utszakon, és kiáltozám: „Ah milly nagy szépséggel, kellemmel és ékességgel birt ő még is!" mellyre a' nép engem valósággal bolondnak tartván, e' kórházba hozott és mint latjátok, megkötözött.

A' mint a' szultán ezen ifju ember' történetét hallotta, igen megindult, nehány pillantig gondolatba merülve lehajtá fejét, 's az után mondá a' vezéruek: „Alláhra esküszöm, ki az uralkodást reám bizta, ha azon aszszonyt, ki e' fiatal emberhez férjhez ment, fel nem találod, fejedet veszted."

A' vezér igen meghökkent, de még is összve szedvén magát, három napot kért, mellyet a' szultán helyben hagyott.

A' vezér magával vivé a' fiatal embert, 's két nap hasztalan keresték a' házat. Végre kérdé őtet, vallyon rá esmerneé azon helyre, hol szeme be köttetett, és a' kapuszinre, hol róla a' kendö leoldatott, mellynek mindenikét igenelé a' fiatal ember.

A' minisztert azon utszára vezeté, hol szeme bekötteték, és egy kapuszinhez értek, mellynél a' vezér koczogatott. A' szolgálók kinyították a' kaput, és a' vezért esmervén a' fiatal embert pedig mellette látván, meg ijedtek, és siettek aszszonyokhoz, tudtára adni, kik volnának itt.

Ez kivánta tudni a' vezér parancsolatit, ki tudtára adá, hogy a' szultán férjével való megbékülését ohajtja. „Minthogy a' szultán parancsolja," mondá a' hölgy, „kötelességem engedelmeskedni." A' fiatal ember ujra öszve adatott a' feleségével, ki egy hajdan Kahiroi szultán' leánya volt.

Ezek valának kalandjai azon ifju embernek, kit a' szultán és vezér a' kórházban olvasva leltek. A' következő meg azon ifju ember' története, a' ki amazt hallgatta, és a' ki azt a' szultán' kivánságára elbeszélte.

A' MÁSODIK BOLOND' TÖRTÉNETE.

„Uram," mondá az ifju ember, „én kalmár valék, és, a' mint kereskedni kezdék, e' karban legfiatalabb; mert még csak tizenhat esztendős voltam. Egykor boltomban foglalatoskodván, egy leány bélépe, egy rakványt nyujta által, mellyet felnyitván, benne több honzám szóló dicsérő verseket, és egy heves szerelemmel telt levelet találtam. Ezt mind gunynak tekintvén,

megragadám a' hozónét, keservesen megvertem. — A' mint eltávozott, szememre hánytam illetlen viseletemet, és tartottam tőle, hogy rokoninál panaszt tesz, és azok hirtelen boszut állanak rajtam. De bár mint sajnálkoztam a' hirtelen eseten, még sem teheté jóvá vétkemet bánatom.

Tiz nap szokásszerínt boltomban ülvén, im egy pompás öltözetü, 's jószaggal illatozó hölgy belép. Fényére hasonlított a' teli holdhoz ugy, hogy midőn megláttam, érzékim elhagytak, 's egyedül ő reá volt szemem. Hozzám fordulván, mondá: „Ifju ember, vanë boltodban valami aszszonyi ékesség?" mellyre én felelém: „Mindenféle, szép aszszony, millyet csak kívánhatsz." Már most bokakötőt kivánt; mutattam neki, 's arra kért, hogy próbálnam lábára, a' mit meg is tettem. Azután nyakkötőt kért, 's felemelvén arczpatyolatját, nekem kellet nyakára bigygyesztenem. Erre egy pár karkötőt választott, mellyet hasonlón nekem kellett felkötnöm karaira; mellyre mindezek' árát kérdezé. Én meg e' szavakra fakadtam: „Szép hölgy, fogaddel ajándékul, és mondmeg nekem, ki leánya vagy." Ő felelé: „Én a' főbiró leánya vagyok," mellyre viszonzám, hogy szándékom volna őtet atyjától feleségemnek kérni. Megegyezett benne, de ezt jegyezvén meg: „Ha atyámtól megkérsz, azt fogja mondani, hogy csak egy leánya van, 's igen idomtalan nyomorék. De te csak azt feleld, hogy a' mellett is elakarod venni; és ha vonakodik, sürgesd a' házasságot."

Kérdém őtet, mikor tegyem ajánlásomat. Ő felelé: „Legalkalmasabb idő atyám' látogatására azon innep, melly harmadnap leend, és mellyen te őt minden barátival 's rokonival együtt találod. Lakodalmunk akkor még inkább szépíti az innepet.“

A' szépnő kivánsága szerént harmad nap elmentem a' főbíró házához, és nagy díszben ülve találtam őtet a' város nagyjainak idvezlését fogadva. Fentisztelettel köszönténk ötet, ő viszonozá idvezlésünket, és biztos beszédbe ereszkedék velünk. Ennivalót hozatott, mellyet vele költöttünk, 's azután kávéztunk. Ezután felállottam, mondván: „Uram, nekem forró kivánságom, a' tiszta szüzet, kegyelmed' leányát, a' ki többet ér a' drága kincsnél, férjhez venni.“

A' főbíró hallván kérésemet, egy ideig gondolkodva lesüté fejét, 's azután mondá: „Fiam, az én leányom egy szerencsétlen felette idomtalan nyomorék.“ Én felelém: „Őtet férjhez venni mindaz, a' mit akarok.“ A' biró mondá erre: „Ha illy feleséget akarsz, őt csak azon feltétel alatt nyeredmeg, hogy házomat el nem hagyod, a' házasságot itt teljesíted, és nálom fogsz lakni.“ Én viszonozám: „Akaratod nekem törvény!“ még mindég azt vélvén, hogy azon szép leányról van a' szó, ki a' boltomat meglátogatá, és kinek kellemei engem annyira elragadtak.

Szóval, a' lakodalmat megüllöttük, 's én mondám magamhoz: „Egek! lehetséges,

hogy ezen szép leány' férje lettem, és minden kellemeivel élhetek!"

Éjjeledvén, menyasszonyomhoz vezettek a' főbiró' szolgái. Sietve szaladtam szépségét látni, de gondold rémülésemet, midőn egy nyomoru törpét, 's olly idomtalant láttam, millyennek őtet atyja ábrázolta. Magamon kivül lettem láttára, és illy csalatásomra, és pirültam balgatag könnyen hivésemet; de nem panaszkodhattam, mivel önként kértem őt feleségül a' főbirótól. Csendesen ültem a' szobának egyik szögében, 's ő a' másikban; mert nem vehettem reá magamat, hogy hozzá közelítsek, mivel igen rut volt, 's el nem türhette lelkem az ő társaságát.

Napkeletkor oda hagytam ipam' házát, boltomba menvén, kinyitám azt, leülék igen szomoru állapothan, és mintegy részegfővel, a' mint egyszerre megjelent azon hölgy, ki engem olly csufosan kijátszott. Belépe, és köszönte szokott idvezléssel. Én felbőszülvén, szitkozódtam, és kérdém, mért csaltmeg olly gyalázatosan? mellyre felelé: „Nyomoru, jusson eszedbe a' nap, mellyen neked egy rakványt hoztam, 's köszönetül megvertél, szidtál, és utálatosan elhajtottál. Ezen bántalmat azzal fizettemmeg, hogy néked olly kellemes menyasszonyt szereztem." Lábához borultam, bocsánatért esedezvén, és megbánásomat jelentvén, mellyre ő reám mosolgyva mondá: „Csendesedj, kiszabaditlak a' kelepczéből, mellybe ejtettelek. Eredj a' bőrkészítők' agájához, adj neki bizonyos somma

pénzt, 's kérd őtet, hogy fiává nevezzen; azután menj vele, cselédeivel és musikusokkal a' főbíró' házába. Midőn ezen látogatásra kérdeni fogja czélodat, mondasd az agával: „Uram, azért jövünk, hogy vejednek, ki az én kedves gyermekem, leányoddal való házasságához szerencsét kívánjunk, és vele együtt örvendjünk. A' biró megboszonkodván, mondani fogja: „Te kutya, lehetségesë, hogy te, ki csak cserző vagy, a' főbíró' leányát el mered venni?" Erre feleljed: „Uram, azon dicsőségre áhítottam, hogy kegyelmed' rokonságával nemesítsem magamat, és mivel uraságod' leányát elvettem, csak hamar feledékenységbe menend az aljas timár nevezet vejed' czimében; kegyelmed' oltalma alatt elő fogok mozdítatni, a' cserszagtól megtisztulni, és gyermekeim illatozni fognak."

Megcselekedtem, a' mit a' szép nő parancsolt, és miután a' bőrkészítők fejét lekenyereztem, czéhével, számos musikussal, és énekl6vel ipam házához késért, melly előtt nagy lármával énekelni és tánczolni kezdettek, néha közben fejenként kiáltván: „Soká éljen nemes rokonunk! Soká éljen a' főbíró veje!"

Ez okát kérdé a' vigadó meglepésnek, mellyre felelém, hogy ezek atyámfiai, kik az ő dicső házával való összvesülésemen örvendenek, 's néki meg akarják köszönni azon becsületet, mellyet személyemben az egész cserző czéh iránt mutatott.

A' mint a' főbíró ezt hallotta, hevesen felzudult és szidott engemet; mivel azom-

ban meggondolá, hogy egyezésem nélkül nem enyészhetnék el a' házan történt vélt gyalázat, megcsillapodott, 's nékem pénzt ajánlott, hogy leányától el válnék. Elején úgy tettettem magamat, mintha azt nem akarnám, és csak hoszszas kérésének engedtem, elvevén a' negyven zacskó aranyat, mellyet adott, hogy idomtalan feleségemtől meg váljak, és könnyült szívvel tértem haza.

Más nap ismét boltomba jöve a' szép nő. Köszönöm neki, hogy nevetséges házasságomtól meg mentett, kérvén, hogy fogadjon férjének. Szót fogadott, de még is azt gondolá, hogy igen alacsony születésű volna számomra, mivel atyja csak szakács volt, ámbár jeles és igen gazdag. Én felelém, hogy, ha ő timár volna is, a' szép nő kecsei a' tronusnak is diszére szolgálnának. Szóval, Uram, öszve házasodtunk, és mai napig szerencsésen éltünk egymással. Ez az én történetem, de nem olly csudás, mint a' bölcsé és tanítványáé, kiknek kalandjai, mellyeket néked most fogok elbeszélni, korunk' csudái közé tartoznak.

NÉGYSZÁZ HATVANNEGYEDIK ÉJSZAKA.

AZ ELVONULT BÖLCS' ÉS TANÍTVÁNYA' TÖRTÉNETE.

Élt egykor egy tanult és ájtatos bölcs, a' ki hogy magát tudományának 's visgáló-

dásának háboritlan szentelje, a' világból a' városi fő moseánk egyik fiokába vonult 's azt csak legsürgetőbb okból hagyta el.

Nehány évekig élt ezen magányos életben, a' mint egy nap egy gyermek czéllájába lépett, azt kivánván, hogy őt tanítványának és szolgájának fogadja. A' bölcsnek megtetszvén, elfogada őtet, kérdé, kik volnának szülei és honnan jönne, de a' fiu semmit sem tuda reá felelni, és mondá: „ne kérdezd, ki vagyok, mert árva vagyok és nem tudom, az éghez tartozomë vagy a' földhöz."

Az öreg nem fartatá tovább, 's a' fiu leghibáztalanabb pontossággal és figyelemmel szolgála neki tizenkét esztendeig, melly idő alatt a' tudományoknak minden ágaiban tanitást vett és felette mivelt fiatal emberré lett.

El mulván a' tizenkét év, az ifju ember egy nap más fiatal emberektől a' szultán' leányanak szépségét hallá dicsértetni és mondani, hogy szépsége minden korabeli herczegnőkét felül haladja. Ezen beszédek felingerlék ujságkivánását illy szeretetre mélto teremtmény' látására.

Mesteréhez mene, mondván: „Uram, hallom, hogy a' szultánnak egy igen szép leánya vagyon, 's lelkem forrón ohajtja az alkalmat, őtet látni, habár csak egy pillanatig is."

A' bölcs felszóla: „Mi közök az ollyan embereknek, mint mi vagyunk, az aszszonyokhoz egy alsalán, különösen pedig az uralkodók' leányihoz? Mi hátra v nult szer-

zetben vagyunk, 's tartozunk a' világ' nagyjainak minden társaságát kerülni." Az öreg folytatá tanítványát e' világ' hiuságaitól óvni, és szándékáról le beszélni; de minél inkább intette 's oktatta, annál inkább megátalkodott a' fiatal ember feltételében, 's annyira elbusult, hogy általa veszedelembe jutott egészsége.

A' bölcset aggodalomba ejté ezen komolykórság, és végre mondá a' fiatal embernek: „A' herczegkisaszszonynak egy pillantata kielégíti kivánságidat?" —„Igen is," felelé a' tanítvány.

Erre a' bölcs megkené egyik szemét bizonyos kenőcscsel 's azonnal eltünt testének egyik fele, és csak a' másik maradt látható. Már most parancsolá neki az öreg, menjen a' város közepére.

Az ifju engedett parancsolatának, de alig ért a' helyre, azonnal körül vétetett számos ujságkivánóktól, kik bámultak tekintetén. A' félember' illy csudás jelenetének hire azonnal elterjedt a' városban és a' szultán' palotájáig jutott, ki a' vélt szörnyért küldött.

Az ifju ember a' palotába vezettetett, a' hol az egész udvar bámulta; azután a' harembe vitetett az aszszonyok kiváncsiságának kielégítésére. Itt meglátta a' herczegkisaszszonyt, és kecseinek fényétől annyira elragadtatott, hogy magában ezt mondaná: „Ha férjhez nem vehetem őtet, megölöm magamat."

A' fiatal ember a' palotából elbocsáttatván, haza mene, teli a' szultán' leányáért

buzgó szerelemmel. Ekkor kérdé tőle a' bölcs, láttaë a' herczegleányt. „Az meg volt," felelé az ifju; „de egy pillanat nem elég, 's nincs nyugtom, mig melleje nem ülhetek, 's untig nem legeltethetem rajta szemeimet." — „Ah fiam!" felkiálta az öreg, „féltem szived' békeségét, mi ájtatos emberek vagyunk, tartanunk kellene a' késértésektől; nem is illik hozzánk a' szultánnal szövetkeznünk." Erre felelé az ifju: „Atyám, ha melleje nem ülhetek, és nem érinthetem nyakát kezeimmel, megölöm magamat."

Az öreg e' szavakra megdöbbenvén és tanítványa nyugtán aggódván, mondá magában: „A' mennyire lehet, meg őrzöm ezen ifjut, és talán Allah teljesítendi kivánságit." Erre mind a' két szemét megkené csudás vizzel, mellynek az a' hoganatja volt, hogy őt látatlanná tenné. Az után mondá néki: „Eredj, fiam, teljesítsd kivánságidat: de jöjj viszsza, 's ne maradj soká távul kötelességedtől."

Az ifju siete a' királyi palotába, észrevétetlen a' haremben ment, a' hol a' szultán leánya mellé ült. Egy ideig meg elégedett szépségének bámulásával; de végre nyakát illeté gyengén kezével. Mihelyt a' herczegnő érzé ezen illetést, azonnal fenhangon kiálta: „Segedelmet keresek Alláhnál a' sátán ellen az átkozott ellen!" Anyja és a' jelen volt aszszonyok, kik sikoltására nagyon megijedtek, kiváncsin tudakozták annak okát, mellyre felelé: „Iblis,

vagy más valamelly gonosz lélek e' pillanatban megilleté nyakamat."

Az ezen igen elrémült anya dajkájáért küldé, a' ki hallván a' történetet, azt gondolá, hogy a' gonosz szellemek elüzésére semmisem szolgálnabiztosabb foganattal mint a' meggyujtott teveganaj' füstje; mellyből tüstént hoztak egy határkát, 's meggyujtották. A' füst az egész szobát ellepte, és az ifju ember szemeit annyira meghatotta, hogy teli lelték vizzel, mellyet ő gondatlanul szárított zsebkendejével, és igy vele a' varázsnedvet is letörülte.

Alig történt meg ez, tüstént láthatóvá vált az ifju ember, és a' herczegnő, anyja és az aszszonyok mind egyszerre elsikolták magokat bámultokban és ijedtekben; mellyre a' heréltek oda sietettek. A' mint az ifju embert észre vették, körül fogák, irgatlanul meg verék és a' szultán elébe hurczolák, jelentvén neki, hogy őt a' haremben lelték. A' felboszonkodott szultán a' hóhérért küldött, és parancsolá neki, fogja meg a' vétkest öltöztesse langgal hintett fekete ruhába, ültesse tevére, hordozza meg mutatványul a' városban, az után ölje meg.

A' hóhér megragadá az ifju embert, parancsolt módon fel öltözteté, tevére ülteté, a' város utszáin meghordozá, előtte örök és egy kiáltó, a' ki ezt kiáltá: „Nézzétek annak büntetését, a' ki a' királyi harem' szentségét bátorkodott megsérteni!" A' menetelt számtalan népcsoport követé, melly mind a' fiatal ember' szépségén, mind

pedig saját állapotján való csekély aggódásán bámult.

Végre a' nagy mosea előtti piaczra ért a' járás, 's a' bölcs a' nép' lármaja és összve tódulása által zavartatván, kinyitá czéllája' ablakát, és látá tanítványának keserves állapotját. Szánakozásra indulván, azonnal elő hivá a' szellemeket, (mert a' bűvelésben és minden egyébb titkos tudományban való esmereteinél fogva mindnyájan hatalmában voltak), parancsolá nekik, hogy az ifju embert vegyékle a' tevéről, és helyébe észre vétetlen egy agg öreg embert ültessenek. Teljesíték e' parancsot, és a' mint a' sokaság az ifju embert vélemenye szerént, jól esmert öreggé változva látá, mindnyájan megijedtek 's kiálták: „Egek! az ifju ember tehát a' tisztes füáros czéhmesterünk?" mert az öreg ember rég óta füveket és czukornádot árult a' kapunál a' nagy mosea' közelében, és legkorosb vala keresetében.

A' mint a' hóhér a' foglyával történt elváltozást látá, nagy zavarba esett. A' tevén ült öreggel, a' sokaságtól késértetve, viszsza tért a' palotába. Itt a' szultánhoz siete, 's neki mondá: „Uram, az ifju ember hirtelen eltünt, és helyén egy tisztes öreg ült és ül, kit az egész város esmer."

A' szultán nem kevesé rémültmeg ezen átváltozásra, 's mondá magában: „A' ki ezt teheté, megfoszthat uralkodásomtól vagy halálomat eszközölheti."

A' szultánon olly igen erőt vett a' félelem, hogy mivel maga nem segíthetett

magán. vezérét magához hivatván, neki mondá: „Adj tanácsot, mitévő legyek a' csudás ifju emberrel történt esetben; mert én egészen megzavarodtam rajta.“ A' vezér egy ideig gondolkodva lóggatá fejét, 's azután mondá a' szultánnak: „Uram, a' szellemek' hatalma vagy más megfoghatatlan erő nélkül senki sem tehette e' dolgot, és ő, ha megboszonkodott, leányodra nézve jövendőben még nagyobb bajt is szerezhet néked. Ezért tanácslom, hirdettesdki az egész városban, hogy ezen átváltozás' eszközlője, ha megesmerteti veled magát, szeghetetlen szultánszavadra bocsánatot nyerend. Ha jelenti magát, add hozzá leányodat, ha talán az ő szerelme által megbékül indulatja. Már ugy is látta őtet és a' hárem' egyébb hölgyeit, ugy hogy csak ezen házasság menthetimeg herczegnőd' becsületét.“

A' szultán helyben hagyá a' vezér tanácsát, a' tudósitás kihirdettetett, és a' kiáltó, miután több utszát bejárt, a' nagy mosea előtti piaczra ért. A' mint a' tanitvány hallá a' tudósitást, fel vidult, mesteréhez sietett, jelenté szándékát, hogy a' szultánhoz menend. „Fiam,“ mondá a' bölcs „mért kivánod te ezt cselekedni? Hát még nem szenvedtél eleget?“ Az ifju azt felelé, hogy semmi sem fogja gátolhatni szándékában, és az öreg mondá néki: „Kövesd sorsodat, és az én imádságim késérni fognak!“

NÉGYSZÁZ HATVANÖTÖDIK ÉJSZAKA.

Az ifju szerető fördőbe ment, és, miután megfördött, leggazdagabb ruhájába öltözött; mellyre jelenté magát a' kiáltónak, ki őt tüstént a' szultán' palotájába vezeté.

Itt mélyen meghajtá magát a' szultán előtt, boldogságáért és hoszszu életéért egy imádságot mondván. A' szultán elbámula férfias szépségén, önviselete' kellemén és méltóságán, és mondá néki: „Ifju idegen, ki vagy és honnan jösz?“ — „Én,“ mondá az ifju, „azon félember vagyok, kit látál, 's végbe vittem, a' mi már tudva van előtted.“,

Ekkor a' diszhelyre ülteté őt a' szultán és külömbféle tárgyakról beszélgete vele. Több igen nehéz tudományos kérdést ada elébe, mellyeket az ifju ember olly helyesen és jól megfejte, hogy esmeretei a' szultánt teljes csudálkozásra gerjeszték, és ez őt egészen érdemesnek találta leányára. Ezután mondá néki: „Ifju ember, kivánságom téged leányommal öszve házosítani; mivel te már láttad mind ötet, mind az anyját, és a' történt dolog után senki sem fogja más férjhez venni.“ Az ifju ember szófogadást igért, de ugy hogy mégis előbb barátival tanácskozzék. „Teddmeg azt,“ mondá a' szultán, „'s térj viszsza szaporán!“

Az ifju ember a' bölcshez mene, és, miután a' szultánnál történt dologról tudósí-

tá, kinyilatkoztatá néki azon kívánságát, hogy a' herczegnőt el akarja venni; mellyre az öreg viszonozá: „Tedd azt, fiam, semmi rosz sem rejtőzködhetik benne, minthogy az törvényes összekelés.“ — „De szeretném,“ mondá az ifju, „a' szultánt meghívni látogatásodra.“ — „Azt megteheted,“ felele a' bölcs. „Uram,“ folytatá a' tánítvány, mióta legelőször hozzád jövék, 's te azon becsülettel viseltetél érántam, hogy szolgálatodba vennél, nem láttalak soha más lakásban, mint ezen szük czéllában, mellyet sem éjjel, sem nappal el nem hagyál: hogyan hivhatom ide a' szultánt?“ — „Fiam,“ mondá az öreg, „csak eredj a' szultánhoz, bizzál Alláhban, a' ki csudát tehet annak kedvéért, a' kit szeret, és mondjad neki: köszönt mesterem 's társaságodért könyörög magához ötödnapra leendő innepre.“

Az ifju ember teljesíté a' meghagyást, azután viszsza téré mesteréhez és ohajtva várta az ötöd napot.

Ezen ötödik napon mondá a' bölcs nyugtalan tanitványának:

„Gyerünk saját házunkba, mellyet a' szultán' elfogadására, kit hozzám vezetendő vagy, el kell készítenünk.“

Felkelvén addig mentek, mig a' város közepén egy nagy épülethez értek, mellynek falai halomra voltak omolva. „Ez az én lakásom, fiam,“ mondá az öreg, „siess a' szultánt elhívni!“ A' tanitvány bámulva kiáltá: „Uram, ezen szállás omladékhalom; hogyan hivhatom ide a' szultánt? milly szé-

gyenünkre válnék az!“ — „Eredj,“ viszonozá a' bölcs, „'s ne tarts a' következésektől.“

Erre elment az ifju, de mentében meg nem állhatá, magában mondani: „Bizonyosan bolondnak kell lennie az őregnek, vagy pedig játékot akar üzni velünk.“ A' palotába jutván, várakozva találá a' szultánt; mellyre tisztelkedését tévén mondá néki: „Méltóztatik uralkodóm engem megtisztelni társaságával?“

A' szultán, felkelvén, lovára ült, 's az egész udvar' késéretében követé az ifjut az öregtől kiválasztott helyre. Ekkor ott egy királyi lakás állott, mellynek kapuinál számos drága öltözetü szolga várakozott, fentisztelettel lesvén a' méltóságos szultán jövetelét. A' mint az ifju ember ezen átváltozást látta, alig birt eszméletével. Mondá magában: „Miként lehetett olly hirtelen ezen romhalomból illy palota, melly szebb, mint bár mellyik a' szultáné! El vagyok rémülve, de a' titkot magamban kell tartanom.“

A' szultán udvarnokival együtt leszálla, és a' palotába mene.

Elbámulának az első udvar' fényén és pompáján, de még inkább egy másodikéu, melly még fényesb vala, 'a mellyen által egy tágas terembe vezettettek, hol a' tiszetes öreg ült, reájok várakozva. A' szultán mélyen meghajtá magát, mellyre az öreg főhajtva köszönté őt, de fel nem kelvén. Erre a' szultán leült, az öreg idvezlé őtet

és külömbfé tárgyakról kezdének beszélgetni: de a' szultán egészen elkábult vendéglőjének méltoságos maga viseletén, és a' körüle volt fényes tárgyakon. Végre parancsolá az öreg tanítványának, hogy egy ajtón koczogassan és kérje a' reggelit. Megtevé, az ajtó kinyilt és száz rabszolga lépettbe, fejöken aranymedenczéket hozván, mellyekben agát kárniol és egyébb gyöngytányérak voltak étkekkel töltve, mellyeket a' szultán előtt rendbe raktak. Ő elcsudálkozott, mert néki nem volt birtokában hasonló pompás eszköz. Ez után evett a' felséges ételből, szintugy a' tisztes öreg és az udvarfiak is, miglen jól laktak; mellyre kávét és külömbféle szorbetet ittak, mellynél a' szultán és a' bölcs vallásos és tudományos tárgyakról értekeztek, és az első az utóbbinak észrevételei által igen épült.

Dél lévén, a' bölcs parancsolá tanítványának, hogy egy másik ajtón koczogasson, és kérjebe az ebédet. Alig tevé ezt, azonnal megjelenék száz, az előbbiektől különböző rabszolga, legfelségesb husétellel rakott tálakat hozvánbé. A' szultán előtt elterítéték az erőszőnyeget, reá rakván a' tányérakat, mellyek sürün ki voltak rakva drága kövekkel, mellyen a' szultán még inkább elbámult, mint előbb. Miután mindnyájan jól laktak, öntő kánnák és medenczék, némellyek aranyból, mások ágátból, hordoztattak körül, 's megmosák kezeiket Azután kérdé az öreg a' szultánt, ha már meghatároztaë a' jegyajándékot, mellyet fia a' herczegkisaszszonynak adandana;

mellyre s' szultán mondá, hogy azt már megkapta. Ezt ő csak szerénységből mondá; de az öreg viszonozá, hogy a' házasság nem mehet végbe jegyajándék vagy móring nélkül. Azután nagy summa pénzt és sok drága követ ajánlott tanítványa' nevében, mellyre a' szultánnal egy más szobába ment, ott őt fényes ruhába öltöztette, és még mindegyik késerőjének rangjához illő gazdag öltözeteket ajándékozott. A' szultán az öregnek ajánlá magát, és jövendő vejével a' palotába ment.

Este lévén, a' herczegnő szobájába vezeték az ifju embert, mellyet ő legpompásabb szőnyegekkel ékesítve és drága illatokkal illatozva talált, de menyasszonya nem volt ott, a' min egy kisség csudálkozott; azomban még is azt vélte, hogy éjfélkor meg fog jelenni, melly órát nyugtalan várt. Az óra eljött, de nem a' menyasszony. Ezer komor gondolatok és érzelmek nyugtalaníták őt most, és az éjt egész reggelig nyugtalan aggságban töltötte. Az atya és anya hasonló nyugtalanságban voltak, mert féltették, hogy a' herczegnő férjénél volna, és epedve várták a' házasság teljesítését bizonyító jelnek megvitelét.

Napköltekor az anya nem türhetvén tovább a' hasztalan várakozást, leánya' szobájába ment, hol őt az ifju ember boszonkodva kérdezé, mi gátolta légyen menyasszonyának hozzá jövetét.

„Előtted jött e' szobába," mondá az anya. „Én nem láttam őtet" felelé a' vőlegény. Erre nagyon felsikolta a' szultánné,

és leányát kiáltá, a' ki egyetlen gyermeke vala. Sikoltása a' szultánig hatott, a' ki oda sietvén, tapasztalá, hogy a' herczegnő, kit, mióta este a' szobába ment, nem látott, eltünt légyen. Hasztalan fürkésztékki az egész palotát, 's a' szultán és szultánné a' vőlegénnyel együtt felette elkeseredtek.

A' herczegnő eltüntének megfogására tudni kell, hogy valamelly szellem gyakran gyönyörködik a' szultán' háremét meglátogatni, és minthogy éppen a' lakodalom é-jelén volt ott, annyira elragadtatott a' menyasszony kecseitől, hogy elragadására tökélé magát. E' szerént láthatlanná vált, a' lakodalmi szobában leste őtet, megragadá a' mint bélépett, és a' levegőn által elvitte. Végre ragadmányával egy a' várostól távol lévő kertbe ért, a' herczegnőt egy árnyékos levelesbe vitte, kellemes gyümölcsöket rakott elébe, de még is megelégedett csupán szépsége' bámulásával.

A' mint a' vőlegény magához tért első ijedségéből, reá emlékezett tanitójára, és a' szultánnal azon palotába ment, hol a' fényes innep tartatott. Itt még mindent olly karban találtak, mint az innepi napon, és a' tiszteletre méltó öregtől kegyesen fogadtattak, ki, miután néki a' herczegnő elvesztét elbeszélék, vigasztalá öket. Erre parancsolá, hogy egy szenes serpenyőt hozzanak izzó szénnel, mellybe rövid gondolkodás után jó illatu szereket vetett, mellyekre varázsló szavakat mondott. Alig végzé ezt, azonnal megrendült a' föld, forgó szelek zugtak, villámok csattogtak és porfellegek

setétíték a' levegőt, mellyekből fegyveres seregek siettekle pompás zászlokkal és hatalmas dárdákkal. Közepettek három szellemszultán jelentmeg, kik magokat az öreg előtt mélyen meghajtván mind egyszerre kiálták: „Idvesz légy, mester, parancsolatidat teljesíteni jöttünk!“

Az öreg viszonozá: „Parancsolom, hogy tüstent ide állittsátok azon tébolyodott szellemet, melly fiam' menyaszszonyát elragadta.“ A' szellemek felelék: „Akaratod nekünk törvény!“ 's azonnal elküldettek őtvenen, a' hercsegnőt szobájába vinni, 's a' vétkest a' bölcs elébe állítani. Alig tétettek, azonal teljesítettek, e' parancsolatok. Tiz szellem gondosan szobájába vivé a' menyaszszonyt, holott a' többiek a' vétkes szellemet meg ragadák, és a' bölcs elébe hurczolák, ki a' három szellemszultánnak parancsolatot ada, hogy azt hamuvá égessék, a' mi azonnal meg is lett. Mind ezen jelen volt a' szultán, és bámulva látta a' szellemeknek rettenetes óriási alkatait, kiknek az öreg eránt való alázatos engedelmes készségén nagyon csudálkozott. Miután a' vétkes hamuvá égettetett, megújítá az öreg büvös esketéseit, mellyek alatt a' szellemek' szultánai késéretökkel együtt mélyen meghajták előtte magokat, és a' mint elvégzé, eltüntek.

Miután a' szultán és vőlegény az öregtől bucsut vettek, viszsza tértek a' palotába, a' hol minden teljes örömben volt a' herczegnő szerencsés viszsza jövetén. A' házasság teljesíttetett, 's az ifju ember

olly boldognak érzé magát menyaszszonyánál, hogy a' háremet hét napig el nem hagyá.

Nyolczadik napon nyilván vigasságot rendeltetett a' szultán, és a' városnak minden lakosit meghivta reá, kihirdettetvén, hogy három nap senki, szegény vagy gazdag, ne egyék saját házában, se mécset ne gyujtson, hanem mindnyájan részt vegyenek a' lakodalmi innepben. A' palota' udvaraiban felesleg voltak az ételek és italok, és az udvari tisztek éjjel-nappal gondoskodtak, hogy minden vendég állapotjához illőn megvendégeltessék.

NÉGYSZÁZ HATVANHATODIK ÉJSZAKA.

A' SZULTÁN' ÉJJELI KALANDJA.

A' nagy innepnek egyik éjjelén kedve jött a' szultánnak átöltözve a' várost be járni, hogy látná, ha parancsolatai pontosan teljesítetnekë. E' szerint, miután vezérével együtt persa dervis öltözetben a' palotát titkon elhagyták, utnak eredtek, és több utszát kikémleltek. Végre egy szük utszába érvén, egy házban világot vettek észre, és szózatot hallottak. Az ajtóhoz érvén, hallák, hogy egyik személy a' má-

siknak mondá: „A' mi szultánunk nem ért a' vendégléshez, sem nem adakozó, mert a' szegények nem részesülhetnek a' pompás innepben. Felkellett volna osztatnia ajándékait azon szegények között és lakokba küldenie, kik nem mernek rongyruhájokban a' palotába menni.“

A' szultán ezt hallván, mondá a' vezérnek: „E' házba be kell mennünk!“ és kocogatott az ajtón; mellyre valaki mondá: „Ki az?“ — „Vendégek!“ felelé a' szultán. — „Hozott Isten benneteket azon csekélységhez, a' mink vagyon,“ felelé a' személy, és ajtót nyita. A' mint béléptek három nyomor tekintetü öreg embert láta a' szultán, kik közül egyik *bénna*, a' másik *tomparficzamu*, a' harmadik pedig *ferdeszáju* volt. Szerencsétlenségök okát kérdé tőlök; mellyre felelék: „Bajunk eszünk gyengeségéből származik.“ Erre a' szultán sugá vezérének, hogy az innep vége után e' három embert elébe állíttsa, hogy kalandjaikat kitanulja.

Miután azon sovány eledelből, mellyet elébek tettek, valamitskét ettek, felkelt a' szultán és a' vezér, és a' nyomor társaknak néhány kevés dinárt adván, bucsut vettek, 's tovább mentek.

Még tovább is kerüldöztek. Már most közel éjfél vala, midőn egy házhoz értek, mellyben rostélyon által három leányt vettek észre, kik anyjokkal szegényen vacsoráltak, mellynél az egyik néha néha énekelt, a' két másik pedig nevetett és csevegett. A' szultán eltökélé, hogy bé megy,

és parancsolá a' vezérnek, koczogasson az ajtón. a' mit ez meg is tett, mellyre a' három nőtestvér közül egyik kérdé, ki koczogatna illy késő éjjel. „Két idegen dervisek vagyunk," viszonlá a' vezér; mellyre e' felelet következett: „Mi erkölcsös aszszonyok vagyunk, 's nincsenek férfi személyek házunkban, kik benneteket elfogadhatnának; menjetek a' szultán innepére, ki benneteket megfog vendégelni." — „Ah!" felelé a' vezér, „idegenek vagyunk, nem tudjuk az utat a' palotához, és félünk, hogy a' csoportőrség megfog bennünket. Adjatok csak virradtig szállást, azután továbbá megyünk, 's tólünk semmi illetlenségtől se tartsatok!"

A' leányokák' anyja ezt hallván, megszánta az idegeneket, 's ki nyittatá az ajtót. A' szultán és vezér béléptek, 's köszönvén, le ültek; de amaz a' testvérnők' szépségét és finom udvariságát látván, nem türtőztetheté magát, kérdezni, honnan volna, hogy olly egyedül laknának, és sem férjök, sem más férfi gondviselőjök nem volna. Az ifjabb testvérnő felelé. „Türtesd kiváncsiságodat, szerénytelen dervis: történetünk csudálatos; de ha nem vagy szultán, és ha késéröd sem más mint dervis, nem vagy képes méltányolni viszontagságinkat." A' szultán nem érénté tovább e' dolgot, és külömbféle egyérdekü tárgyakról beszéltek közel virradtig, midőn a' tettetett dervisek tisztesen elbucsuztak, és magokat ajánlották. Az ajtónál parancsolá a' szultán a' vezéruek, jegyezze meg a' házat, hogy azt ismét meg lelhesse, mivel

szándéka volt, a' lakodalmi inneplés után ezen aszszonyokért küldeni, és történeteiket hallani.

Az innep végső estén minden udvari embereit meg ajándékozá a' szultán diszruhákkal, és a' mint következett nap minden előbbi lábra állott, parancsolá a' vezérnek, hogy a' három nyomorék férfiut elébe állíttsa, kik már most kivánságára imígy beszélék eltörténetöket.

NÉGYSZÁZ HATVANHETEDIK ÉJSZAKA.

A' TOMPORFICZAMATU OSKOLAMESTER' TÖRTÉNETE.

„Én hajdan, hatalmas szultán, oskolamester voltam, és közel hatvan tanítványom volt oskolámban, kiknek erkölcsére kevesebbé ügyeltem, mint szorgalmokra, és erántam olly tiszteletet vertem beléjek, hogy, midőn tüszszentem, könyveiket 's irásaikat elvetvén, keresztbe vetett karokkal egy szóval kiálták: „Isten áldja meg tanítónkat!“ mellyre én felelém: „Aldjon meg engem és titeket 's mindazokat, kiknek gyermekei vagynak!“ Ha már ekkor valamelly gyermek nem mondá együtt a' kivánatot, keményen megszoktam bün-

tetni. Egy szép délután engedelmet kértek tőlem tanítványim a' városnál bizonyos kertet meglátogatni. Megengedém nekik, és ők pénzt gyüjtöttek öszve czukorsütemény-re és gyömölcsre. Elkésértem őket sétálásokban, 's vigadtam örömökön és gyermeki játékokon. Este felé haza indultunk, és gyermekeim a' játékban igen elfáradván és sok czukorsüteményt 's gyümölcsöt évén, heves szomjat éreztek, mellyen igen panaszkodtak. Végre egy csigás kuthoz értünk, de bajunkra sem kötele sem vedre nem volt. Sajnálván állapotjokat, elhatározám magamban, hogy segítek rajtok, ha lehet. Elkértem turbánaikat, mellyeket öszve kötöztem; minthogy azomban mind öszve sem voltak elegendők a' vizet elérni egy turbánt derekamra kötöttem, a' gyermekeknek le kelle a' kutba ereszteniök, hol egy kis poharat megtöltöttem, melly nálam vala, 's azt többszörözve felhuzák, mig szomjokat eloltották. Az után azt kivántam tőlek, hogy ismét felhuzzanak, a' mihez hozzá is fogtak, és már szinte elértem a' kut' kávájat, a' mint szerencsétlenségemre tüszszenés jött reám: mellyre a' gyermekek olly kényszerülve, mint hozzá az oskolában szoktak, engem elbocsátván, karaikat keresztbe veték és kiálták: „Isten áldjameg tisztes tanitónkat!“ Ekkor sebesen a' kut' fenekére zuhantam, és eltörtem inaimat. A' fajdalom miatt hangosan sikoltottam, 's a' gyermekek minden felé sietve szalangáltak segedelemért. Végre bizonyos sajnálkozó átmenők által ki huzattattam,

szamárra tétettem és haza vitettem, hol jó korig feküdtem és soha sem gyógyultam meg többé annyira, hogy illőn taníthattam volna oskolámban. Igy kellett lakolnom balgatag büszkeségemért; mert ha nem kívántam volna olly makacson tanítványimtól a' tiszteletet, nem eresztettek volna tüszszenésemért a' kutba 's nem rörették volna ki inaimat.

NÉGYSZÁZ HATVANNYOLCZADIK ÉJSZAKA.

A' GÖRBESZÁJU OSKOLAMESTER' TÖRTÉNETE.

A' mint a' ficzamodott lábszáru oskolamester történetét végzé, a' görbe szájú ember ekként kezdé beszédét: „Én is, szultánom, oskolamester voltam, 's olly kemény tanítványimhoz, hogy őket igen gyakran oskola idején tul is tanulással és munkával zaklattam. — Végre egy csalfa közülök eltökélé, hogy rajtam boszut áll. Reá beszélé a' gyermekeket, hogy midőn oskolába megyek, együtt kiáltsák: „Édes tanítónk, milly halaványkegyelmed!" Minthogy nem éreztem magamat betegnek, első nap nem igen vettem ezt tekintetbe; de a' mint ez másodszor, sőt ötödször is történt,

és béléptemkor minden gyermek egyszerre ismétlé a' felkiáltást, azt gondoltam, hogy valóban meg lepett valamelly nyavalya, és gyógyszervételre tökélém magamat. Ezt más nap tettem, és igy feleségem' szobájában maradtam, mellyre a' gyermekek pénzt raktak öszve és azt felgyógyulásom' innepélésére nékem bémutaták, mellyre annyira megörültem, hogy nékik szabad napot adtam. Annyira megörültem rajta, hogy illy könnyen pénzhez jutottam, hogy magamat néhány napig betegnek szinlettem. Tanítványim ujra megajándékoztak, és én ismét meg engedtem, hogy játszanak. Tized napra ismét eljöve hozzám a' csalfa madár, ki az egész dolognak mestere volt, ajándékpénzt hozván. Éppen egy fölt tojás volt előttem, mellyet megakartam enni. Belépni látván őtet, hirtelen a' számba dugtam a' tojást, azt fartván, hogy nem adná oda a' pénzt, ha látná, hogy elég jól volnék, 's ehetnék. De ő észre vette a' dolgot, és mondá: „Kedves tanítóm, mint meg van dagadva arczád!" mellykor kezeivel megnyomá arczámat. A' tojás forró lévén, türhetetlen fájdalmat okozott, midőn a' gyermek szinlett szánakozással simogatá orczámát. Végre ugy meg nyomta a' pofámat, hogy a' tojás elszakult, mellyre azután a' forró tojásszék torkomon és szakállamon le ömlött, és ekkor a' hamis gyermek tettetett örömmel kiállá: „Hála Istennek, drága tanítóm, hogy az irtóztató kelés magától felfakadt; mi, tanítványid, mindnyájan örülni fogunk szerencsés meggyógyulásod-

don.“ A' forró hév úgy elvonta a' számat, mint most látni, és balgatagságom által olly nevetsé essé tétettem, hogy oskolámat be kellett zárnom.

NÉGYSZÁZ HATVANKILENCZEDIK ÉJSZAKA.

A' SZULTÁNNAK MÁSODIK LÁTOGATÁSA A' HÁROM TESTVÉRNŐNÉL.

Miután a' szultán a' három bolondos oskolamestert megajándékozván, elbocsátá, parancsolá vezérének, hogy a' három leánynak és anyjoknak házát felkeresse, minthogy szándéka volt őket még egyszer átöltözve meglátogatni, hogy viszontagságaikat meghallgassa. A' vezér siete parancsolatát teljesíteni, de minden házat hasonlón jegyezve talált azon utszában, mellyben amaz asszonyok laktak: a' legifjabb testvérnő családsága, ki a' szultánt megleste, 's e' módot használta lakások feltalálásának gátolására. A' szultánhoz viszsza tért a' vezér, 's elbeszélé neki a' megjátszatást. Megboszonkodott rajta, de ezen eset még inkább ingerlette kiváncsiságát. Végre csalfaságra vetemedett a' vezér, 's mondá a' szultánnak. „Uram, parancsoldmeg egymás után négy nap a' városban, hogy fe-

je veszte alatt senki se merjen házában első éjcsend után mécset égetni, sőt a' ki ezt tenné, javaitól megfosztatik, haza földig lerontatik, és minden oda tartozó asszonyszemély meggyaláztatik. Minthogy azon leányok a' lakodalmi innepet illető parancsolatodat nem tartották meg, igen lehető, hogy ezt sem fogják megtartani, és igy feltalálhatjuk lakásokat."

A' szultán helyben hagyá a' vezér tanácsát, és nyugtalan várta a' negyedik éjt, mellyen miniszterével előbbi álruhában azon utszába ment, hol a' leányok laktak. Egyedül egy házban látszott világ, és minthogy hihető volt, hogy ez volna a' keresett ház, kocogattak az ajtón.

Azonnal kiáltá a' legifjabb testvérnő: „Ki van az ajtón?" Ők felelék: „Mi vagyunk, dervisek, 's vendégeitek akarunk lenni!" Ő felelé: „Mit akartok illy későn, és hol töltétek a' közelebbi éjt?" Ők felelék: „Egy vendégházban vagyunk szállva 's félünk, hogy elfognak a' kalandórök. Legyetek tehát olly kegyesek, nyissátokki az ajtót, 's adjatok szállást az éj hátra lévő részére; néktek ezt az ég érdemtekül fogja számlálni."

A' mint az anya e' szavakat hallá, kinyittatá az ajtót.

Midőn ben voltak, felkelt az öreg asszony és leányai, tisztesen elfogadták őket és miután leültették, frisitményeket tettek elébek, mellyeket örömest fogadva költöttek el. Végre mondá a' szultán: „Gyermekek, kétség kivül tudjátok a' szultán pa-

rancsolatját; hát honnan vagyon, hogy egész városban egyedül ti nem tartjátok meg, és az elő alom után, még világot égettek?“ mellyre a' legifjabb nő viszonozá: „Jó dervis, még a' szultánnak is csak akkor kell engedelmeskedni, ha okos parancsolatokat ád, és, mivel azon rendelése, hogy ne méceseljen az ember, bitorló; tehát az irás szerént nem kell azt megtartani; mert azt mondja a' korán: „Teremtménynek igazságtalan dologban engedelmeskedni, teremtő eránt való vétek.“ — A' szultán (Isten bocsássa meg neki!) törvénytelen cselekszik, és a' sátán suggallásait követi. Mi három testvernők anyánkkal együtt kötelességünknek teszszük, minden éjjel bizonyos mennyiségü pamukot fonni, mellyet nappal eladunk, és annak jövedelméből élünk.“

A' szultán a' vezérnek suga: „E' leány elbámit foleleteivel: gondolj ki valamelly kérdést, melly őt zavarba ejti.“ —

„Uram,“ felelé a' vezér, „mi itt idegenek, dervisek és vendégek, vagyunk, hogy háborgathatjuk őt illetlen kérdésekkel?“ De minthogy a' szultán kivánatán maradt, mondá a' vezér az asszonyoknak: „A' szultán eránti engedelmesség minden alattvalónak kötelessége.“ — „Igaz, hogy ő fejedelmünk,“ mondá a' legifjabb testvérnő; „de hogy tudhatja ő, valjon éhel veszünkë vagy bőven élünk?“ — „De ha ő,“ fele le a' vezér, benneteket elébe idézne, és engedetlenségtekért kérdőre venne, mit mondhatnátok mentéstekre?“ — „Én,“ folytatá a' nő, „azt mondanám a' szultán-

nak: Felséged az isteni törvény ellen cselekedett."

Erre a' vezér a' szultánhoz fordult, 's ezt sugá neki: „Úgy tartom, nem kellene tovább foglálódnunk e' leánnyal az illy lélekesmereti dolgokban és inkább kérdeznénk tőle, jártose a' szép mívészségekben." A' szultán elébe terjeszté e' kérdést, és ő felelé: „Valamennyiben vagyon valamillyes ügyességem;" mellyre kéré, hogy muzsikáljon és énekeljen. Eltávozott a' nő, de tüstént vissza tért egy lanttal, le ült, öszve illeté a' muzsikaeszközt, és szomorún játsza, mellyhez e' következő verseket énekle:

„Dicsőség, ha a' jobbágyok engedelmesek uroknak: de annak országlása tart sokáig, ki kegyelemmel megnyeri szeretetöket.

Légy adakozó, és szabad elméjü; és alattvalóid imádkozni fognak érted; mert csak a' szabad ember érezhet hálát.

Ahhoz, ki ajándékokat oszt örömest szoknak folyamodni, mert a' kegyesség igéző.

Ne szomorítsd megtagadással a' lelkes ember képét, mert a' szabadlelkü érzés megbántatik a' fösvénység és megvetés által.

Az emberi nemnek egy tizedrésze sem tudja, mi igazságos: mert az emberi természet tudatlan, háborgó és hálátlan."

A' mint a' szultán e' verseket hallá, egy ideig gondolatba merült, 's azután ezt

sugá a' vezérnek: „Ezen versek bizonyosan reánk vagynak csinálva, és én a' nőknek egész erán'anki viseletökből meg vagyok győzve, hogy igen jól tudják, hogy én a' szultán vagyok és te a' vezérem.“ Ez után a' fiatal leányhoz fordula, mondván: „Lantolásod, szavad, előadásod és a' versek' tartalma kimondhatatlan gyönyörködtettek engem.“

Erre a' leány még e' következő verset éneklé:

„Az emberek tisztelet és gazdagság után sóvárognak a' kinlódások' és sanyarúságok idején, holott — oh! születésök óta vár reájok a' sir, és sorsok öröktől fogva el van rendelve.“

E' versek tartalmára még inkább meg győződött felőle a' szultán, hogy a' leány ki találta rangját. Már most meg nem szünt lantozni és énekelni a' leány virradtig; mellyre eltávozott, és reggelit adott fel, mellyet a' szultán és vezér közösen segítettek elköltení. Azután mondá a' nő:

„Reménylem, hogy jövő éjjel ismét vendégeink leendetek előéjtsend után.“ A' szultán meg igéré, és elhagyá a' testvérnőket, szépségöket, kellemes önviseletöket és lángeszöket csudálván, 's a' vezérnek mondván: „Ezen kellemes aszszonyok' ingerei által felette gyönyörködtetett az én lelkem.“

NÉGYSZÁZ HETVENEDIK ÉJSZAKA.

Következett éjszaka a' szultán és vezér szokott álruhában ismét a' három testvérnő' házába mentek, nehány dinárteli zacskót vevén magokkal és hasonló szívességgel fogadtattak, mint előbb. A' mint leültek, vacsora adatott fel, medencze és öntő kánna hozatott kézmosásra. Azután kávé következett és az elő éjcsend' imádság koráig mulattak, azután felkeltek, meg mosódtak és imádkoztak. Ájtatosságokat végezvén, a' legfiatalabb hölgynek egy zacskót nyujta által a' szultán ezer dinárral és mondá: „Fordítsd ezt tetszésed szerént némü szükségeitek kielégítésére!" Mély bókolással elvevé az erszényt, megcsókolá a' szultán kezét, és már most megvolt győzve felőle, hogy okosan válte rangját, titkon tudósitá annyját és testvéreit, milly nagy ranguak volnának vendégeik, és velek együtt a' szultán elébe borult.

Erre a' szultán félre mondá a' vezérnek: „Bizonyosan esmernek bennünket;" azután az aszonyokhoz fordulva, folytatá: „Mi csak dervisek vagyunk, és ti olly tiszteletet mutattok eránt unk, melly egyedül uralkodókat illet; kérlek benneteket, vegyétek ezt gondolóra." A' legifjabb testvérnő ekkor ismét lábokhoz borult 's e' következő verset mondá:

„Jó szerencse késérjen irígyeid gonoszsága ellenére! Napjaid tisztak 's ellenségeidé setétek légyenek!“

„Bizonyos vagyok benne, hogy te a' szultán vagy és az a' te vezéred.“ A' szultán viszonza: „Mi okod van ezt feltenned?“ Ő felelé: „Méltóságos Önviseleted és adakozásod; mert a' királyság' valódi jelei még a' barátköntösben sem maradhatnak rejtve.“

„A' szultán felelé:“ Valóban helyesen eltaláltad a' dolgot: de mondmeg nekem, honnan vagyon, hogy nincs férfi gyámotok.“ Ő felelé: „Uram, történetünk olly csudálatos, hogy, ha réztáblára volna vésve, a' jövendő kornak nevezetes példaként használhatna.“ A' szultán kéré, mondaná el e' történetet, mellyet ő imígy kezdett:

A' HÁROM TESTVÉRNŐNEK ÉS ANYJOKNAK, A' SZULTÁNNÉNAK, TÖRTÉNETE.

Mi, fejedelmünk, Iraknak egyik városában születtünk. Atyánk uralkodója volt ezen országnak és anyánk korának legszebb asszonya, még pedig olly nagy mértékben, hogy szépségének hire legtávulabb vidékekre elterjedett.

Kis gyermek korunkban történt, hogy atyánk nagy, 's meszsze terjedő vadászatot

rendelt, mellyen több hónapokig távul volt fővárosából, 's ez idő alatt a' vezért nevezte ország' kormányozójának. Atyám' elutazása után nem sokára anyánk a' palota fedelén, melly a' vezérével határos volt, fris levegőt szívott. A' vezér is éppen folyosón ült, és egy tükörben, mellyet kezében tartott, meglátta anyám' képét. Szépsége megigézé őtet, 's ő azon vétkes szándékra vetemedett, hogy, ha lehet, meg ejti őt.

Más nap háremének főgondviselőnéjét hozzánk, a' szultánnéhoz, küldé egy rakvánnyal, mellyben felette fényes öltözet és sok megbecsülhetetlen drágaság volt, azon kéréssel, hogy az ajándékot elfogadja, és néki látogatást engedjen. Anyám azt gondolván, hogy férjének valamelly a' vezérhez érkezett követségével jött, különös barátsággal fogadta az öreg aszszonyt.

A' küldött aszszony tisztesen meghajtá magát, felnyitá rakványát, 's elő raká a' ruhát és drága köveket; mellyre anyám az árokat és azon kalmárt kérdezé, ki küldendé. A' tüskére való vén aszszony azt vélvén, hogy a' szultánné erkölcse nem vehet erőt illy drága ajándékon, disztelenül kinyilatkoztatá a' vezér kívánságát. Anyám megboszonkodván ezen becsületén és méltóságán ejtett sérelmes gyalázaton, kiránta egy jelen volt kardot, és teljes erejével levágá a' kerítőné' fejét, és azt testével együtt a' palota' árnyékszékébe vetteté.

A' vezér más nap, minthogy követe nem tért viszsza, másikat küldött, meg-

kérdeni, valjon az ajándék valóban átadatottë. Anyám e' gazaszszonyt megfojtatta, 's holt testével szintugy tétetett, mint az elsőével, de a' vezér méltatlanságát nem jelenté ki, reménylvén, hogy megjobbitja magát. Ez azomban naponként hozzá külde egy szolgálót, kikkel anyám hasonlón bánt, mint az elsőkkel; minthogy pedig nem akarta a' vezér romlását, és még mindég reménylette, hogy meg bánja cselekedetét, és minthogy külömben hiv és bölcs miniszter volt, eltitkolta hivtelenségét atyám előtt.

Azután nehány nap mulva atyám bucsura ment Mekkába, és ismét a' vezérre bizta az ország' kormányát. Miután a' szultán tiz napig távol volt, a' vezér még mindég reménylvén kivánsága' teljesítését, ujra egy szolgálót külde, a' ki anyámhoz bocsáttatván, mondá: „Ugyan, kérlek az egekre, könyörülj uramon; mert megemésztette szívét a' szerelem, érzékei elromlottak, és teste elsorvad. Szíveldmeg szomoru helyzetét, és segítsdfel őtet a' leereszkedés' mosolyával!"

A' mint anyám ezen szemtelen követséget hallotta, mérgében megragadtatá a' szerencsétlen követnőt, megfojtatá, 's azután testét a' palota' küludvarán nyilván látásra kiteteté, de boszuja' okát még sem nyilatkoztatván ki. Az országtisztek és mások látván a' holt testet, tudósíták felőle a' vezért, ki boszut forralván, meghagyá nekik, hogy jelenleg hallgassanak, mivel

csak a' szultán' haza tértekor akarná felfedezni, mért ölettemeg a' szultánné, a' mit ök megbizonyithatnának, az ő szolgálóját.

A' mint esután közelgetett az idő, hogy a' szultán Mekkából haza térendene, és a' hivtelen vezér őt haza tértében lenni gondolta, e' következendő levelet irta neki:

„Miután szerencsés megérkezésedért hálát adtam az égnek, jelentem, hogy távul létedben a' szultánné ötször küldött hozzám, és illetlenséget kivánt tőlem, mellyet én nem tehettem, és hogy azt feleltem néki, hogy, bár mint kivánná ő uramat és uralkodómat megcsalni és megsérteni, én nem engedhetek kérésének, mivel ő engem becsületének, és országának őrévé tett. — Többet mondani szükségtelen!"

Ezen levél átvivője a' szultán táborába ért, midőn ő még nyolcz nap járásnyi távul volt a' várostól. Midőn atyám a' levelet vette és elolvasta, elhalaványult, szemei mérgesen forogtak, azonnal felszedeté sátorát, és gyorsítá utját, mig fővárosától két napjárásnyira jutott. Ekkor meg állott, és két biztos szolgáját elküldé azon parancsolattal, hogy ártatlan és szerencsétlen anyánkat, velünk, három testvérnőkkel együtt, a' várostól egy napi járásra vigyenek, és ott megöljenek. E' szerint kiragadtattunk a' háremből, 's a' vidékre hurczoltattunk; de a' mint vesztő helyünkre értünk, könyörületességre indult az arra rendelt szolgák' szive; mert anyánk sok jót

tett ezen emberekkel, és házi népeikkel. Mondák egymásnak:

„Egek! mi meg nem ölhetjük őket!“ és elbeszélék, a' mit a' vezér atyánknak irt: mellyre a' szultánné felkiálta: „Az Isten tudja, hogy felette csalfán vagyok elvádolva!“ és azután leghivebben elmondá nekik mindazt, a' mit cselekedett.

A' férfiak az ő szerencsétlenségén könyre fakadtak, mondván: „Meg vagyunk győzödve, hogy kegyelmed igazat mondott.“ Erre nehány irámborjut fogtak, mellyeket levágtak, és miután tőlünk mindegyik egy alsó ruhát elvett, az állatok' vérébe mártván, husokat éhségünk' csillapítására megfőzték. Már most bucsut vettek tülönk megtartóink, még ezt mondván: „A' mindenható' oltalmába ajánlunk benneteket, ki soha sem hagyja el a' benne bizókat.“ Ezután elhagytak bennünket. Tiz nap vándorlottunk a' pusztában, azon gyümölcsökkel élvén, mellyeket éppen találtunk a' nélkül, hogy nyomát lelnénk a' népségnek, mig végre szerencsésen egy zöld térre értünk, mellyen számos nemei voltak a' gyümölcsöknek és füveknek. Ugyan ott egy barlang is volt, mellyben menedéket kerestünk, mig egy karaván jönne felénk. Negyed nap valóban megszállott egy menedékünk' közelében. Mi bujva maradtunk; de a' mint a' karaván ismét utnak indult, némü távulságban követtük menetelét, és több igen bajos uti nap után e' városba jutottunk, hol szállást fogadtunk, és az ártatlan elhagyottak' mindenható oltalmazó-

jának a' halál' és puszta' veszedelmeiből való csudálatos megmentéséért hálát adtunk."

NÉGYSZÁZ HETVENEGYEDIK ÉJSZAKA.

Most egy ideig elkell távoznunk a' szerencsétlen szultánnétól és leányaitól, és férjéhez, a' szultánhoz, kerülnünk.

A' mint fővárosához közelített, az áruló vezér az országos tisztekkel és a' város' legjelesb lakosival elébe ment, és mindnyájan, az előkelők szinte mint az alávalók örvendeztek szerencsés megérkezésén a' szent bucsujárásról.

A' szultán palotájába érvén, a' vezérrel félre vonult, parancsolván néki, beszélje el felesége' gyalázatos önviseletének közelebbi környülleteit; mellyre ez mondá: „Uram, a' szultánné egy rabszolgát küldé hozzám, azt kivánván, hogy látogassam meg őtet; de én nem állottam reá, és megöltem a' rabszolgát, hogy a' titok rejtekben maradna, mert reménylettem, hogy gyarlóságát meg fogja bánni, a' mit ő még sem tett, hanem gyalázatos meghívását ötször ismételte. Az ötödiknél felséged' becsületét kimélvén, tudtára adtam vétkes önviseletét."

E' tudósítást hallván a' szultán, fejét mély gondolatba merülve lehajtá egy ideig,

és a' mint azt ismét felemelé, a' két szolgát, kiknek felesége' és gyermekei' megölését megparancsolá, maga elébe hivatta. Megérkezvén, kérdé tőlök, teljesítettékë rendelését? Ők felelék: „Mi meg tettük, a' mit nekünk parancsoltál, és hivségönk' bizonyságául lássd itt ni a' vétkeseknek vérébe förösztött ruhákat.“ A' szultán elvevé a' ruhákat. de szép hölgyének, az ő hajdani gyengéd szerelmének, vele élt boldogságának és gyermekei' ártatlanságának emlékezetei annyira elfogták szivét, hogy keserves sirásra fakadt és elájult. A' mint felocsult, kérdé a' vezért, ha valóban igazat beszéltë; a' mit ez esküvel bizonyí'ott.

Hoszszu pihenés után mondá a' szultán a' két szolgáknak:

„Hát ti is valóban megöltétek ártatlan gyermekeimet és vétkes anyjokat?“ Ezek hallgattak. A' szultán fenmondá:

„Miért nem feleltek, 's mit hallgattok?“ Ők felelé:

„Uram, becsületes emberek nem hazudhatnak; mert a' hazugság az árulót béllegzi.“ A' mint a' vezér e' szavakat hallá, el változott a' szine, egész tekintete ijedséget mutatott, és remegni kezdett; mellyre a' szultán, mind ezt észre vévén, mondá a' szolgáknak. „Mit értetek azon megjegyzéssel, hogy a' hazugság az árulót béllegzi? Lehetségese, hogy nem öltétekmeg öket? Tüstént valljátok meg az igazat, vagy, — esküszöm az Istenre, ki engem népe' őrévé tett, — legrettenetesb kinok közt végeztetlek ki.“

Mind a' két ember leborult a' szultán előtt, mondván: „Hatalmas uralkodó, mi, a' mint parancsoltad, a' puszta közepébe vezettük a' szerencsétlen szultánnét három leányival, hol a' vezér' vádját és öket illető parancsolatodat tudtokra adtuk. Miután a' szultánné bennünket bátran kihallgatott, felkiáltá: „Itt csak a' mindenható segíthet! Istentől eredtünk 's ő hozza kell ismét viszszatérnünk! De ha meg öltök bennünket, igazságtalanul cselekesztek, mert az áruló vezér csalfán vádolt el engemet, és ő maga a' vétkes.“ — Erre elbeszélé, mint igyekezett őt a' vezér gazdag ajándékokkal elcsábítani, és hogy ő a' gonosz férfiu' követnéit megölte.

E' szavak után a' szultán halálos aggodalommal kiáltá:

„Megöltétek öket, vagy még életben vagynakë? — „Uram,“ felelék a' szolgák, „a' szultánné ártatlanságáról annyira meggyőződtünk, hogy nem vehettük szívünkre megölését. Néhány irámborjut fogtunk, megöltük azokat, és miután a' rágalmaztatott anya' és gyermekeid' ruháit azon állatok vérébe mártottuk, megfőztük husokat és szerencsétlen feleségednek és leányaidnak adtuk, azután mondánk nékiek: „A' kegyes Isten oltalmába ajánlunk benneteket, ki soha sem hagyja el a' benne bizókat; ártatlanságtok meg fog benneteket oltalmazni.“ Ez után a' vadon' közepén hagyánk őket, és viszsza tértünk a' városba.“

A' szultán méregteli a' vezérhez fordula, és kiáltá: „Gyalázatos áruló: tehát

igy fosztottál meg engem kedves feleségemtől és ártatlan gyermekeimtől?" A' vétkét érző miniszter egy szót sem tudott szólni, 's ugy reszketett, mint a' kit a' guta megütött. A' szultán tüstént iszonyu vesztő tüzet rakatott, és a' vezér, keze 's lába kötve, beléje vettetett, melly őt azonnal hamuvá égette."

NÉGYSZÁZ HETVENKETTŐDIK ÉJSZAKA.

Már most viszsza térünk a' három herczegnőhez és anyjokhoz. A' mint a' Kahiroi szultán hallá viszontagságaikat, sajnálkozott szerencsétlenségökön, és igen megillettődött azon állhatatosságon, mellyel azt elszenvedték, és mondá a' vezérnek:

„Milly szomoru volt sorsok! De áldassék Allah, a' ki, a' mint eltudja választani a' barátokat, szint olly szerencsésen egyesítheti őket." A' szultánnét és herczegnőket azután tüstént palotájába vezettette, rangjokhoz illő szolgalatot és lakást rendelt nékiek, és gyors postákat küldött atyjokhoz, a' szultánhoz, hogy őt jóllétökről tudósittsák. A' küldöttek lehető sebesen utaztak, és a' fővárosba érvén, átadák a' levelet. A' szultán felnyitá azt, és olvasni kezdé; de a' mint megérté tartalmát, an-

nyira eltelt örömmel, hogy örömsikoltásra fakadt, 's a' földre rogyván, elájult. Szolgái igen megrettentek, felemelték őtet, és mindent elkövettek felélesztésére. Midőn azután ájultából felébredt, elbeszélé cselédeinek, hogy a' szultánné és leányai még élnek, és haza szállításokra elkészíttetett egy hajót.

A' hajó a' familiának minden könnyebbségére megkivántató szükségletekkel, és a' barátságos szultán számára, ki azt oltalmába fogadta, gazdag ajándékokkal megrakva, kedvező széllel útnak indult, és szaporán elért az ohajtott rébe.

A' hajó' kormányozóját igen szívesen fogadá a' szultán, és őtet embereivel együtt királyi költségen tartatá, és három nap mulva a' szultánné leányaival, sohajtva, hogy olly hoszszu és szerencsétlen távullétök után haza térjenek, bucsut vettek, és hajóra szálltak. A' szultán drága ajándékot ada nékik, és fris szellővel megereszték vitorlájokat. Harmad napig kedvező volt az idő, de harmad nap este kedvetlen szél kerekedett, melly miatt behuzván vitorláikat, vasmacskát eresztettek. A' vihar azomban olly erőszakos volt, hogy a' vasmacska' kötele elszakadt, az árboczok a' partra hulltak, és a' hajósnép veszélybe esett. A' hajót éjfélig hányta-vetette a' zivar, mig végre a' parton voltaknak jajgatásai és lármái között egy szirten széttzuzott. Kinek el volt rendelve halála, meg halt: kiknek ez Isten' elővégzése hoszszabb életet rendelt, azok partra jutottak, nehányan desz-

kákon, nehányan szekrényeken, mások meg hajóromokon, de mindnyájan egymástól elszakadva.

A' szultánné anya virradtig hányódott vetődött, midőn azután a' hajókormányzó, ki embereinek hármával a' sajkába menekedett, őt észre vette. Felvevé őtet, és miután három nap eveztek, egy hegyes partra értek, hol kiszállván, a' szárazon tovább előre haladtak. Lehetetlen a' szultánnak és nejének viszonlátását rajzolni, de örömöket háborítá leányaik' sorsának bizonytalansága. Elmulván első örvendésök, együtt siránkoztak, fenmondván: „Istentől vagyunk, és ismét viszsza kell hozzá térnünk!"

Negyvennapi utazás után fővárosukba értek, szüntelen aggódván a' herczegnők sorsán. „Ah," mondák, „biz a' vizbe fultak; de ha partra találtak is jutni, talán elszakadtak egymástól, és oh! milly szomoru esetek történhettek rajtok." Mindég igy panaszkodtak egymással, búba merülve, és semmi részt sem vettek az élet' örömeiben.

A' legifjabbik herczegnő, miután a' habokkal viaskodva majd egészen eltikkadt, szerencsés esetből egy kellemes partra vetetett, mellyen nehány jeles gyümölcsöt és tiszta fris vizet lelt. Miután magát megerősítette és frissítette, egy ideig kipihenvén, a' réből azonnal a' száraz föld keblébe indult; de még nem meszsze jutott, a' mint egy ifju ember lóháton, nehány kutyától késértetve, vele szembe találkozott, és miután hallá, hogy hajótőrésből mene-

kedett személy volna, elébe lovára ültette, házába vitte, és otthon anyja' gondviselésére bizta.

Ez részlő kegyességgel fogadá, és egy egész hónapig leggondosabban gyámolyítá, mig lassanként újra viszsza nyerte egészségét és szépségét.

Az ifju ember törvényes örököse volt az országnak, de egy bitorló elrabolá tőle thrónusát: midőn azomban ez a' herczegnő megérkezése után nem sokára meghalt, ismét viszsza tétetett jussaiba, 's a' thronusra jutott, mellyre a' herczegkisaszszonynak kezét ajánlá. De ez felelé: „Hogyan juthatna eszembe a' férjhezmenés, mig semmit sem tudok szerencsétlen rokonságom felől, vagy hogyan nyughatnám, mig talán anyám és testvér néneim nyomoruságban sinlenek? Mihelyt hirét hallandom jóllétöknek, megfogom bizonyítani háladóságomat megmentőm eránt."

Az ifju szultán annyira megszerette a' herczegnőt, hogy őt a' legtávulabb remény is kecsegtette, és őt türelemre bátorította; de az ország' nemes kara nem türheté tovább őt nötelen, és házasságra sürgeté. Ő fogadá, hogy teljesíti kivánságokat; de sok idő mulva rajta estek az ország' nagyjai és nyugtalankodtak, ugy hogy anyja tartván a' lázadástól, a' herczegkisaszszonyt valólag kérte, állana reá az öszvekelésre, melly egyedüli eszköz volna a' nyugtalanságok elmellőzésére. A' herczegnő, a' ki megmentőjét igazán szerette, nem akarta azon férfiu bátorságát, kinek ő olly sokkal

tartozott, veszélyben látni, és végre megegyezett a' házasságban; mellyre azután az öszvekelést nagy fénnyel és örömmel megülték. Három év mulva két fiat szült a' szultánné, kiknek születése még inkább gyarapította házasságok boldogságát.

NÉGYSZÁZ HETVENHARMADIK ÉJSZAKA.

A' második herczegnő, a' hullámoktól sokáig ide 's tova hányattatván deszkáján, végre a' partra vettetett egy nagy város' közelében, mellybe bemenvén, szerencsés esetből egy szánakozó aszszonysággal találkozott, ki őtet házába hivá, és nem rég meghalt leánya helyett saját gyermekévé fogadá. Itt nem sokára helyre állott egészsége és szépsége.

Történt, hogy a' szultánja e' városnak, kit szelid országlása és adakozása miatt igen szerettek, megbetegült, és a' leghiresebb orvosok ügyessége mellett is annyira roszszabbul lett napról napra, hogy a' népnek nagy közaggodalmárá, felgyógyulása kétségessé lett. A' mint a' herczegnő' tisztes gyámanyját a' szultán veszedelmén panaszkodni hallá, mondá: „Édes jó anyám, én egy italt főzök, ás, ha elviszed a' szul-

tánhoz, 's kieszközlöd, hogy azt bevegye, akkor Allah' segedelmével meggyógyul.“— „Tartok tőle,“ mondá az anya, „hogy nem bocsátnak bé a' palotába, és még inkább attól, hogy az italt nem adhatom által a' szultánnak.“ — „Próbáldmeg csak,“ felelé a' herczegnő, „a' jó cselekedetnek még probálása is kedves az Isten előtt.“ — „Jól van,“ mondá az öreg aszszony, „csak készitsd el italodat, majd iparkodni fogok vele bémenetelt nyerni.“

A' herczegnő elkészité a' többféle létrészekből szerkezett italt, és az öreg aszszony a' szultán' palotájába vivé azt, a' mint elkészült. Az örök és heréltek kérdék tőle, mit hozott légyen; mellyre felelé: „Italt, mellyet, kérlek benneteket, adjátok a' szultánnak, egyszersmint kérjétek őtet, vegyenbe belőle annyit, a' mennyi néki tetszeni fog; mivel Isten segítségével meggyógyul tőle.“ A' heréltek beteg uralkodójok' szobájába vezeték őtet, és miután az öreg aszszony az edényről levette a' fedelet, kellemes illat terjedt el, melly a' betegnek életereit erősítette. Hallván, mit hozott légyen a' tisztes aszszonyság, köszönvén néki, megkóstolá az italt, melly olly kellemesen illatozott, hogy nagy részét olly jó izzel elkölté, millyent már régóta nem érzett. Ezután egy dinár teli zacskóval megajándékozá az átvivő aszszonyt; mellyre ez a' herczegnőhez viszsza tért, 's tudósíta őt a' nyájas elfogadásról és ajándékról.

Nem sokára nyugvásra hajlást érze a' szultán, és több órai enyhítő álomba me-

rült. Felébredvén, csudálatosan erősödve érzé magát, és, minthogy még kivánsága volt, az italnak hátra lévő részét is elköltötte. Még többet is kivánt belőle, és az öreg aszszony felől kérdezősködött; de senki sem tudta megmondani lakását.

Az aszszony azomban a' herczegnő által készített uj étket vitt oda este, mellyet a' szultán ujra jó izün elköltött; mellyre ő, az előbb egészen magával tehetetlen, felkelhetett, sőt járhatott is. Kérdé az öreg aszszonyt, ha ő maga készítetteë a' hozott étket. Ő felelé: „Nem, uram, hanem leányom készítette, és megkért engemet, hogy neked hozzam.“ A' szultán viszonzá: „Ő nem lehet a' te leányod; mert ügyességéből kitetszik, hogy ő sokkal felsőbb karbeli.“ Megajándékozá őtet, kérvén, hogy minden reggel uj erősítményt hozna; mellyre ez felelé: „Parancsolatod nékem törvény!“ és el távozott.

A' herczegnő hét reggel egymás után rendesen megküldé a' kivánt szert, és a' szultán szint olly rendesen megajándékozta a' gyámanyát egy dinárteli zacskóval; mert gyógyulása olly szaporán gyarapodott, hogy hatodnap mulva teljes egészségben érzé magát, és hetednap lóra ülvén, mulató palotájába falura lovagolt fördésre és fris levegőre. Látogatásaikor gyakran kérdezősködött gyámleánya felől, és ő annak szépségét, erkölcseit és elmetehetségeit olly jelesen ábrázolta, hogy szíve megörült rajta, és felette ohajtotta látását.

A' szultán, hogy ohajtásának eleget tegyen, dervissé öltözött, az öreg aszszony' házához ment, és koczogatott az ajtón. Kérdeztetvén, mit akarna, felelé: „Vándor dervis vagyok, e' városban idegen és igen éhes.“ Az öreg aszszony, félvén esmeretlen, 's idegen személyt házába fogadni, el akará őtet küldeni; de a' herczegnő mondá: „Kötelességünk a' vendégszeretet, kivált ájtatos szegények eránt.“ Igy tehát bébocsáttatott, és miután őtet a' herczegnő fentisztelettel leülteté, ételt és italt tett elébe. Jól lakván, megmosdott, felkelt, köszönetét tevé az öreg aszszonynál, és vélt leányánál joságokért, és eltávozott; de a' herczegnő' szépségétől szeme, szerelmétől pedig szíve megbajoltatott.

A' szultán, viszsza térvén palotájába, az öreg aszszonyért küldött, és a' mint megérkezett, egy kötést adott neki drága öltözettel és nagy értékü kincsekekkel, azon kérelemmel, vinné mind a' kétfélét leányának, és venné reá, hogy velek magát ékesítené fel. Az öreg aszszony engedelmességet igért, és hazatértében mondá magában? „Ha gyámleányomnak van esze, enged a' szultán kivánságának, 's a' kincseket és öltözet-t magára veszi; de ha nem teszimeg, akkor elkergetem házamtól.“ Haza érvén a' herczegnő elébe teregeté az ajándékokat. Ez elején vonakodott azokat elfogadni, mig végre gyámanyjának nagy kérésére, kit nem akart keseríteni, meg tevé azt; mellyen az öreg aszszony felette megörült.

A' szultán, ki aszszony öltözetbe bujt, és sürü arczfedobe takaródzott, az öreget egészen házáig követte, 's az ajtón hallgatódzott, hogy meg tudná, elveszië a' leány az ajándékot.

A' mint már most hallá, hogy a' ruhát magára vette, magán kivül lett örömében, és a' palotába viszsza érvén, ujra elküldött az öreg aszszonyért, kinek tudtára adta, hogy leányát elakarja venni. A' herczegnő hallván ezen ajánlást, elfogadá azt, és a' szultán fényes lovagkéséretben még azon este palotájába vezette ötet, hol a' kádi elvégzé a' házassági szerződést. Közönséges innep rendeltetett hét napra egymás után a' város' lakosinak számára, 's a' szultán és herczegnő a' boldogság fő polczán voltak. Öt esztendő alatt egy fiuval és két leánnyal szerencsélteté őket a' mindenható.

A' legidősb herczegkisaszszony, miután egy nagy darab fára kapaszkodott, sok baj után egy partra jutott, mellyen egy férfi öltözetet lelt; és minthogy azt becsülete' megmentésére alkalmas ruhának tartotta, magára vette és egy a' parthoz közel fekvő városba ment. Egy tarsókacsinálóval találkozott, ki őt idegennek esmervén és férfiunak tartván, kérdé, volnaë kedve hozzá menni, mivel egy segédre éppen szüksége volna. Örülvén, hogy menedékhelyet talált, elfogadá ajánlását szinte mint a' néki igért napi bért is. Haza vezeté ötet, és igen jól bánt vele. Más nap elkezdé foglalatosságát, és olly jó munkát tett, hogy rövid idő mul-

va mestere' boltját sokkal gyakrabban látogatták, mint más valamellyét.

Történetből nem meszsze volt e' bolt a' szultán palotájától.

A' mint egy reggel a' szultán' leánya balkonya rostélyán által az ifju embert mezítlen karokkal látá, olly szépeknek és fényeseknek találá azokat, mint az ezüstöt, és arczát olly delinek, mint a' felhőtlen napot.

Meg nem szünhetett az ifju embert szemlélni, mig ő munkájánál maradott, és miután a' szultánkisaszszony saját szobájában vala, annyira megbájolva érzé magát kecseitől, hogy egészen nyugtalanná és végre beteggé lett.

Dajkája, ki szolgalatjára volt, megtapogatá érverését, többféle kérdéseket tett nékie, de semmi jelét sem tapasztalhatá rajta a' testi nyavalyának. Mondá a' dajka:

„Édes leányom, én meg vagyok győződve felőle, hogy semmi egyébből sem betegültélmeg, hanem valamelly ifju után való vágyódástól, a' kit megszerettél." A' herczegkisaszszony mondá: „Édes anyám, minthogy kilelted titkomat, reménylem, hogy azt nem csak szentül meg fogod őrizni, hanem még azon férfiut is, kibe szerettem, számomra ide hozni." A' dajka felelé: „Senki sem képes e' titkot szentebbül meg őrizni, mint én, ugy hogy azt bátran reám bizhatod." Erre mondá a' herczegnő: „Anyám, szivemet azon ifju ember bájoltameg, ki azon boltban ott ablakom el-

lenében dolgozik, és ha nem jöhetek öszve vele, meg fogok halni búmban.“

A dajka felelé: „Ő valóban legszebb ifja korunknak, és a' városnak minden hölgyeit elragadják kellemei; de e' mellett olly szemérmes, hogy nem viszonozza a' tisztelgést, és oskolagyermekknt meghuzza magát: azomban meg próbálom tartózkodását meggyőzni, és veled való öszvejövetét eszközölni.“ Miután ezt mondá, azonnal elment a' tarsókacsinálóhoz, egy darab aranyat ada néki és mondá, küldene neki segédétől egy pár uti tarsókát. Az ember igen megörült a' dajka nagylelküségén, kiválasztá legjobb portékáját, 's parancsolá segédének, késérje el a' dajkát.

Az öreg dajka az átöltözetü herczegnőt mellékutakon titkon a' palotába vezeté, és a' szultán' leányának szobájába, a' ki vélt szerelmesét olly indulattal fogadá, melly hevesebb volt, hogy sem rejtve maradhatott volna. Azon szín alatt, mintha a' portékát bámulná, külömbfélét kérdezett tőle, és husz darab aranyat adván néki, megkérte, hogy következő este több portékával ismét megjelenjék, mellyre a' szinlett mesterlegény felelé: „Akaratod nekem törvény!“

Az átöltözött herczegnő, haza érvén, gazdájának adá a' husz aranyat, a' ki ezen megháborodván, kérdé, hol vette légyen ezen pénzt. Ez elbeszélé néki a' történetet; a' min a' tarsókacsináló még inkább meg rezzent, 's gondolá magában:

„Ha ezen szerelmeskedés tovább tart, a' szultán észre fogja venni, engem elveszt-tet és háznépemet ezen ifju ember miatt semmire juttatja.“ Erre kéré, hogy látogatását ne ismételje; de az ifju viszonozá: „Azt nem tehetem, ámbár félek tőle, hogy halálomba fog kerülni.“

Szóval az átöltözött herczegnő minden este elment a' meghatározott órán a' dajkával a' szultánleány' szobájába, mig végre a' szultán egy este belépett, és minthogy, a' mint vélte, egy férfit lelt a' herczegnőnél, megfogatván őt, kezeit lábait megguzsoltatta.

A' szultán a' hóhérért küldött, el lévén határozva a' vétkesnek megöletésére. A' hóhér, a' mint megérkezett, megragadá az átöltözött herczegnőt: de mint elbámultak mindnyájan, midőn turbánya levétetvén, és köntöse lehuzatváu, nőneme felfedeztetett, A' szultán hárcmébe vezetteté, és tudni kivánáa történetét: mellyet már most ő, nem tehetvén egyebet, azonnal elbeszélt.

Miután a' herczegnő a' szultánt mindenről híven tudosította, a' vezér' árulását, atyjának arra következett önviseletét, annyának, testvérnéinek és önmagának nyomoruságát, megszabadulását, hajótörésből való menekedését, és a' mi azóta vele történt: panacsolá a' szultán leányának, elteltvén bámulással és szánakodással, hogy őtet háremébe nyájas barátsággal elfogadja. Az utóbbinak szerelme most valódi barátsággá változott, és a' szerencsétlen herczegnő az ő gondviselése és gyámolya alatt nehány

hónap alatt ismét viszsza nyeré előbbi szépségét. Történt, hogy a' szultán, leányát meglátogatván, az idegen herczegnő kellemeitől megigéztetett, de mivel a' vendégszeretet' törvényeit nem akarta megsérteni, szerelmét eltitkolá, mig veszedelmesen megbetegedett; midőn azután leánya, ki a' dolgot észre vette, reá vette őt betegsége' okának felfedezésére. Ez tudtára adá barátnéjának, kérvén őtet, menjen férjhez atyjához; de a' herczegnő mondá keservesen sirva: „Szerencsétlen sorsom eltépett fámiliámtól, nem tudom, testvérnéim, anyám és atyám még életben vagynakë, és milly állapotban. Hogy lehet boldogságom és örömöm, ha talán ők nyomoruságban sinlenek?“

A' szultán' leánya meg nem szünt a' szerencsétlen herczegnőt vigasztalni, egyszersmind atyjának reménytelen állapotját elébe terjesztvén, mig végre a' hölgy reá állótt a' házasságra. Ezen örvendetes hír hirtelen meg orvoslá a' szultánt, és a' lakodalom nagy pompával és örömmel vitetett végbe. —

NÉGYSZÁZ HETVENNEGYEDIK ÉJSZAKA.

Az öreg szultán és öreg szultánné több évekig siránkoztak leányaik veszteségén,

míg végre a' szultán eltökélé, hogy utnak indul felkeresésökre, és miután a' kormányát feleségére bizta és szállította, egyedül vezére' késéretében, elutazott. Mind a' ketten dervissé' öltöztek át, és egy hónapi folyton utazás után egy nagy városba értek, melly a' tengerpart hosszán nyulva volt, mellynek közelében a' szultán pompás mulató palotát építtetett, hol a' szinlett dervisek őt egyik tornáczban ülve láták két fiaival, egyik hat, a' másik hét esztendős lévén. Közelítettek, meghajtották magokat és a' barátok módja szerint egekbe kiáltottak boldogságáért. A' szultán viszonzá köszöntésöket, leülteté őket, és miután estig mulatott velek, ajándékkal elbocsátá; mellyre egy vendégfogadóba szállottak, és egy szobát fogadtak. A' mint más nap a' város megszemlélésével kedvöket töltötték, este ismét a' révbe mentek, és a' szultánt, mint előbbi este, gyermekeivel ülve talalták. Midőn az épület szépségén hámultak, az ifjabbik herczeg valamelly önkénytelen ösztöntől ingereltetve, feléjek ment, kiváncsin nézte öket, és, a' mint el mentek, lakokba követte, a' mit ök csak akkor vettek észre, midőn velek a' szobába ért és leült. Az öreg szultán csudálkozott a' gyermek önviseletén, ölébe vette, csókolta és ringatta, azután mondván neki, hogy már most térne haza szüleihez; de a' fiu nem akart elmenni, és valóban négy napig ott maradt meddig a' szinlett dervisek karaván szerályokat el nem hagyták.

A' szultán nem lelvén fiát, azt vélte, hogy anyjához ment, és ez ellenben azt gondolta, hogy atyjánál volna; és a' mint ez a' háremhe ment, kitünt a' veszteség, és mindenüvé keresők küldettek, de semmi hire sem érkezett a' gyermeknek. A' szülők már most azt gondolták, hogy a' tengerbe esett, 's belé fult. Háromnap hálóval kerestetett, de sikeretlenül. Ötöd nap parancsolat adatott, hogy a' városban minden ház kifürkésztessék, a' hol azután a' kis herczeg végre a' karavánszerályban, és a' szinlett dervisek' szobájában találtatott, kik akkor a' szultán elébe hurczoltattak.

A' szultán fiának megtalálásán magán kivül lett örömében, minthogy azonban azt gondolta, hogy a' dervisek el akarták lopni, azonnal parancsolá, hogy tüstént elveszt essenek.

A' nyuzárlegények megragadák őket, hátra köték kezeiket, és éppen meg akarák ölni, a' mint a' gyermek hangos sikoltással oda szaladt, és miután az öregebb vesztendőnek térdéhez csingaszkodott, nem lehetett róla lecsikarni. A' szultán felette elcsudálkozott, rajta a' vesztést eddigelé elhalasztatá, el ment a' gyermek anyjához és tudósítá csudálatos önviseletéről.

A' szultánné hallván a' történetet, nem kevesbé csudálkozott rajta, mint férje és igen kiváncsi volt a' dervistől magától megtudni, miért csalta el fiát, és miért csábította-el ő tőle. Rendkivül különösnek találta, hogy a' fiunak olly nagy szeretete

és bizodalma lehetett egy idegen dervis eránt.

Kéré tehát a' szultánt, vezettesse saját szobájába és beszéltesse el vele viszontagságait, melly elbeszélést ő egy kárpit megett kivánna hallgatni.

A' szultán elküldé a' szinlett dervisért, minden szolgáit eltávoztatá, rejtek szobájába vonult vele, 's leültetvén, mondá neki: „Istentelen dervis, mi vehetett reá, hogy fiamat magadhoz csábitsd, és az én országomba jöjj.“ Ő felelé: „Az ég bizonyságom, o szultán, hogy én nem csaltam őt magamhoz.

A' fiu lakásomba késért, a' hol intettem, térjen viszsza hozzád; de ő éppen nem akart szót fogadni, és én szüntelen félelemben remegtem, mig meg történt, a' mit a' legfelségesebb akaratja rendelt.“ Erre lecsillapodott a' szultán és barátságosan beszélt a' dervissel, kéré őt, beszélné el viszontagságait; mellyre a' dervis felelé: „Az én történetem felette csudálatos! Volt egy barátom, kit, midőn egykor Mekkába bucsura mentem, helytartómnak és fámiliám gyámolyának hagytam; de alig távoztam tiz napnyira házamtól, el akará csábítani feleségemet, őt történetből megpillantván, egy vén aszszonyt külde hozzá gazdag ajándékokkal, és tudtára adatá házasságtörő szerelmét. Hölgyem fellobbant, és meg ölte a' követnőt. Ő másodikat 's harmadikat is külde, kik mindnyájan ugy jártak.“

Alig végzé a' dervis utólsó szavait, a' mint a' szultánné elő rohant, és nyakába borult; mellyre férje, a' szultan, felbőszült és kezeit kardjára csapván, fenkiáltá: „Mit jelent ezen szemtelen önviselet?“ A' szultánné, ki örömében egyszerre sirt és nevetett, megmondá férjének, hogy a' dervis atyja légyen; mellyre a' szultán lábaihoz borult és őt szívesen idvezlette. Ez után parancsolá, hogy a' másik dervis (a' vezér) szabadon bocsátassék, ipának királyi ruhák hozattassanak, számára a' palótában egy rend szoba készíttessékel, és néki méltóságához illő szolgálat adassék.

A' mint az öreg szultán egy ideig az illy szerencsésen fellelt legifjabbik leányánál mulatott, szorongott másik két leányit is felkeresni, és kijelenté, hogy el akar utazni; de veje tudtára adá, hogy ő nagyjainak egy részével, és egy sereggel késéröje kiván lenni, mert, ha késéret nélkül utaznék, könnyen valamelly baj eshetnék rajta. Elkészültek az útra, a' két szultán a' város előtt táborba szállott, és nehány nap utnak eredtek, melly teljesen megfelelt kivánságoknak. Miután az öreg fejedelem feltalálta gyermekeit, viszsza tért saját országába, hol szerencsésen uralkodott, mig a' halál' angyala' a' paradicsomba szólította.

NÉGYSZÁZ HETVENÖTÖDIK ÉJSZAKA.

A' FÖSVÉNY KADINAK ÉS FELESÉGÉNEK TÖRTÉNETE.

Regélik, hogy Tripolis' városában Harun Arresid chalyf kormányozásakor élt egy kádi, a' ki hivatalát szorosan és fenyitékkel viselte. Gazdaaszonyul egy fekete rabnőt tartott, kinek a' bőre olly durva és vastag volt, mint a' bivalé, és a' ki amannak minden egyébb szolgalatot is tett. A' kádi olly fukar volt, hogy tőle soha senki sem nyerhetett akár alamizsnaként, akár más szin alatt leg csekélyebb kis pénzt is, és ő maga csupán hagymával és rosz kenyérrel élt. De még is volt egy gazdag rojtu abrosza, és ha ebéd idején valaki nála vala, mondá a' fekete rabnőnek: „Teritsd fel a' sallangos abroszt!" mi által a' ki ezt hallá, azt gondolá, hogy élelme szint olly felséges volna, mint az abrosza; de nagyon vigyázott magára, valakinek jelenlétében enni.

Végre mondák néki tanácsosai közül némellyek: „Kádi uram, miért nem házasodolmeg? mert ezen fekete rabnő nem fő rangodhoz illő feleség." Ő felelé: „Van valamellyiteknek leánya, kit férjhez adna hozzám?" mellyre egy jelen volt személy

viszonozá: „Nekem vagyon egy igen szép, és uram, igen nagy becsületnek tartanam, veled rokonságba lépni.“ A' kádi elfogadá az ajánlást, a' házasság azonnal megtett, és az ifju aszszony atyjától, ki fő rangu vejében büszkélkedett, szép menyaszszonyi készséggel ellátva még azon este férje' házába vitetett. De a' balgatag atya nem tudta a' kádi fukarságát, 's azt gondolta, hogy leánya az életnek minden kellemeivel bővségesen fog élni.

A' kádi igen örült illy szép és gazdag hölggyel lett öszve köttetésén. Reggel türtelen várta az ifju aszszony a' reggelit; de szerénysége nem engedé, hogy felőle kérdést tenne.

Semmit sem viltek néki, és a' kádi elment tanácsházba, hol a' városi törvénytisztek és előkelő lakosok megjelentek, házasságához szerencsét kivánni. Reménylék, hogy fényes lakozásra fogja öket hívni; de hasztalan várakoztak, mig dél el nem mult. Ekkor eltávoztak mindegyik átkozván szivében a' biró fukarságát. A' mint ezek elmentek, ez háremébe költözött.

Ott kiáltá a' fekete rabnőnek: „Teritsd-fel a' rojtos abroszt!“ Ezen örüle az ifju hölgy, ki már most mondá magában: „Bizonyosan herczegi élelem fog fetétetni az illy drága abroszra.“

A' fekete rabnő felkelt, egy kisség kiment, viszsza jött egy abroszszal, felteríté azt, egy réz tálat tévén reá három durva kenyérrel és három veres hagymával, mellyel a' kádi feleségét kinálta. A' kádi és

EGYETEMI KÖNYVTÁR DEBRECEN

fekete rabnő jó izün el költötték részöket, de a' jobb eledelhez szokott ifju aszszony, bár mint éhezett, nem ehettemeg részét. Szomorun felkelvén, panaszkodott keserves sorsán, és boszonkodott fukar férjére 's balgatag atyjára, ki őtet hiusága meg nyugtatása végett nyomoruvá kárhoztatta. Ugyan azon rosz étel adatott fel este is, és három nap egymás után, mig végre az éhségtől gyötrött aszszony hangos panaszra fakadott, es atyjáért küldött.

A' mint a' kádi felesége' kiáltását hallotta, okát kérdezte; mellyre néki a' fekete rabnő mondá, hogy életmódját megunta és panaszt akar tenni rokoninál. A' kádi dühödve szobájába rohant, elnyiré haját, és elvált tőle, mivel az ő állítása szerént, illetlenül viselte magát.

Más nap más feleséget vett, kivel szintugy bánt; és igy többet egymás után, kiktől, miután majd éhel vesztek, elvált a' nélkül, hogy hozományokat viszsza adta volna.

A' kádi fősvénységének és feleségeivel való illetlen bánásának hire elterjedt és fülébe jutott egy igen szép, elmés és jó nevelésü leánynak, a' ki feltette magában, hogy a' kádin boszut áll a' nemén tett illetlenségért és Tripolisba ment.

NÉGYSZÁZ HETVENHATODIK ÉJSZAKA.

Ugy fordult, hogy a' kádi a' leány' érkezése napján öszvérén éppen sétálni ment, és a' városon tul vele az után öszve találkozott. Meg illetődött szépségén és illendőségén, folyt utánna a' nyála, megsimitá bajuszát, a' leány felé nyargala és kérdé őtet, honnan jőne. Ő felelé: „Hátam felől.“— „Azt jól tudom,“ mondá a' kádi; „de melly városból?“ —Musszulból,“ mondá a' leányka. „Hajadon vegyë vagy házas?“ folytatá a' biró. — „Hajadon,“ — „Hozzám jöszë feleségül?“ — „Holnap felelek kérdésedre,“ mondá a' leány, és Tripolis felé előre lovagolt.

Más nap reggel egy hiradót külde a' Musszuli leány a' kádihoz, tudtára adá, hogy hozzá megy, és ötven dinart kére tőle jegypénzül vagy móringul, mellyet fukarsága mellett is megkülde néki, és a' hölgyet házába viteté. A' házassági szövetség megköttetett, és este a' kádi szokás szerént kiáltá fekete rabnőjének: „Hozd elő a' czafrangos abroszt!“ A' durva kenyér és hagyma feltétettek, mellyből mindegyik elkölté saját részét; és miután a' menyasszony a' magáét szinlett jó kèdvvel megette, felkiálta: „Allah jutalmazzon meg ezen jó tartásért!“

A' mint a' kádi ezt hallotta, felette megörült, és monda: „Allah dicsőitessék, ki végre illy feleséget adott, a' ki tartásommal megelégszik!“ De nem tudta, mit készített számára Allah ifju feleségének elmés csalárdsága által.

Következett reggel tanácsházába ment a' kádi, és felesége házának minden szobáit megnézegette. Végre egy ollyanhoz ért, melly vas zárokkal erősen bé volt zárva. De az ajtón alatt még is egy hüvelyk szélességű hasadék volt, mellyen által látott és sok edényt vett észre arany és ezüst pénzzel töltve. Ezután egy hoszszu póznát hozott, mellynek végére egy csomó kovászt ragasztott, azután bényujtotta a' hasadékon, és elérte vele az aranyokat. A' pózna forgatása által végre két darab arany reá ragadott, mellyet a' hasadékon kihuzott. Ezután viszsza tért szobájába, elő szólítá a' fekete rabnőt, neki adá a' pénzt, és a' piaczra küldé őtet azon parancsolattal, hogy főlt hust rizskásával, irós vajat, fris kenyeret és szép gyümölcsöt vegyen, 's vele szaporán otthon legyen. A' fekete rabnő elvevé a' pénzt, és hamar viszsza tért a' vásárlattal; mellyre őt aszszonya leülteté és a' jó eledelben részesité. Miután jól laktak, a' rabnő öntő kánnnát és mendenczét vitt, mind a' ketten meg mosódtak, mellyre a' rabnő, aszszonya' kezét megcsókolváu, monda: „Allah jutalmazzon meg érte! mert olly jó ebéddel vendégeltél meg, millyent nem ettem, mióta a' fukar kádinál szolgálok.“ Az aszszony

mondá: „Fogadd meg csak parancsolatimat 's minden nap olly jól fogsz tartatni.“ A' rabnő engedelmet és hívséget igért, és imádta Alláht, hogy e' jó aszszonyt tartsa meg számára.

Midőn a' kádi délben haza tért, szokás szerént a' sallangos abroszt elő hozatá. A' mint elterittetett, felesége feladá neki a' vásárlat' maradványát, mellyet ő jó izün evett, de még is kérdezé, honnan volnának az étkek. Az aszszony felelé: „Nekem e' városban sok rokonim vagynak, és egyik közülök, megtudván ide jöttömet, ebédet küldött, és én mondván magamban: „ha uram, a' kádi, haza jön, meg fogom őtet vendégelni.“ A' kádi megköszöné ezt. A' hölgy más nap ismét három dinárt huzottki póznájával a' szobából, és egy ebédet készített, mellyre nehány szomszédaszszonyait is meghivá, kik vele együtt vigadtak, mig férje a' tanácsból haza tért.

Haza érvén, a' hárembe ment, és parancsolá a' fekete rabnőnek, teríttsemeg a' sallangos abroszt, mellyre azután a' felesége még több és kellemesebb ételeket rakott, mint előbbi napon. Azon kérdésére, hol vette légyen az étkeket, azt felelé, hogy onokanénje küldte. A' kádi ismét jól lakott, és nagyon örült rajta, hogy olly feleségre kapott, kinek rokonai őt olly felségesen ingyen vendégelik. Az aszszony naponként folytatá a' kádi kincséből pénzt szedegetni, és barátnéit, férjét, és önmagát egész egy esztendeig hatalmas tartással vendégelni, melly idő alatt a' bíró, élelme

változtatása által ugy meghizott, hogy Tripolisban közmondássá vált, a' helyett: olly kövér, mint a' gőböly, azt mondani: olly kövér, mint a' kádi' hasa.

A' hamis aszszony, a' ki eltökélé magában férjét fukarságáért megboszulni, egy már fenterhes barátnéjával közölte czélját, arra kérvén őtet, hogy midőn gyermekezése közel leend, házánál maradjon; „mert," hozzá tevé, „nevetségessé kell tennem ezen kádit, a' ki olly sok szerencsétlen aszszonynyal annyira roszszul bánt; midőn őket majd ehel halatta, azután hajokat elnyirta és becstelenségök' ürügye alatt tőlök elvált, jegyhozományokat sem adván viszsza." A' barátnéja felelé: „Akaratod törvény előttem."

A' mint már a' barátné érzé, hogy közel vagyon szülése, a' kádi' feleségének házába mene, midőn a' kádi éppen nem volt otthon, és egy szép fiut szült. Erre a' kádi' felesége jó izü étket készített morzsolt sóshusból és rántott babból veres hagymával, különbféle magvakkal és füszerekkel kellemesítve. Midőn a' kádi ébédkor haza tért, elébe tétetett az étek, és minthogy igen éhes volt, nem csak délben hanem este is igen mohón és mérték felett evett belőle. Nem sokára azután puffadni kezdett a' hasa, morgott a' szél beleiben, hascsikarást, rágást 's olly fajdalmakat kapott, hogy halálos kinjában hangosan jajgatott. Oda szaladt felesége, együtt jajgatott vele baján, meg tapogatá fájdalmas részét kezével, és miután azt itt—ott meg-

nyomogatta, nagy lármára fakadt, mellyre a' hölgy kiáltá: „Csuda! csuda! A' mindenható Allah teheti, a' mit akar: légyen az ő akaratja! mert az én uram, a' kádi, bizonyosan terhes.“

A' kádi halálos kinjának ellenére is szidta feleségét, mondván néki: „Megbódultál, feleség? mikor hallottad valamelly férfiunak terhességét?“ — „Bódult, nem bódult,“ felelé a' hölgy, „neked valóban szülésfájdalmad (vajulásod) vagyon, és nem sokára meg gyermekezel; mert én érzem a' gyermek' mozgásait. — „Szent prófetá, könyörülj rajtam!“ hörgé a' kádi, kinek görcsei annyira nevekedtek, hogy leg nagyobb halálos kinban ugy fetrengett, mint egy féreg. Az aszszony erre elszaladt, mintha segítséget akarna hívni; de azonnal viszsza tért barátnéja gyermekével, mellyet takarója alá rejtett, és egy réz edénnyel, melly utólsót férje' közelébe tette, ki nagy kinok közt szüntelen ide 's tova hengergett. Az aszszony részt venni látszott fájdalmában, dörzsölé hátát, és tetteté magát, mintha szerencsés szüléséért imádkoznék. A' hasrágás olly szörnyen erőt vett a' szegény kádin, hogy legnagyobb csuklásba 's ökrendésbe esett, és egy darabig nem is eszmélt. Végre azomban segített rajta a' természet. Ekkor az aszszony megcsipte a' gyermeket 's ez sirni kezdett; mellyre ki huzá az aszszony takarója alul, és örömsikoltva kiáltá: „Hála nagy profétánknak, kinek segítségével az ég néked szerencsés szülést engedett!“ A' kadi, könnyebben

érezvén magát, a' mint feleszmélt, felnyitá szemeit, és látá, mint ringatá felesége a' gyermeket, és hallá mint kiáltá: „Nézd, édes férjem, nézd szülöttedet! nevezzük őtet csudaforrásnak.“ A' kádi felette elbámult ugyan, de még is olly hirtelen könnyebben érzé magát, és, minthogy egy ujon született gyermeket látott maga előtt, nem kételkedhetett saját csudálatos szülésén. Feleségének meghagyta, hogy dajkáról gondoskodjék; mellyre a' hölgy elment, 's a' gyermeket anyjához vitte, az után férjéhez viszsza tért, felsegíté öltözni, erősítő italt készíte néki, és miután azt vele be vétette, ajánlá neki, hogy feküdjékle alvásra 's nyugodja ki magát nehány napig. A' kádi, a' gyomorgörcstől eltikkadván, azonnal elaludt, és csak hoszszu álom után ébredett fel, melly által teste ugyan megerősödött; de lelke még is igen nyugtalan volt, hogy ki ne tudódjék csudás történetének titka. Ezért is mondá feleségének: „Tartsuk titokban a' dolgot, nehogy az emberek kicsufoljanak és azt mondják: „A' mi kádink egy gyermeket szült!“ Az aszszony erre felelé: „Tartok tőle, hogy illy mi nem soká maradhat titokban, minthogy a' dajka természetesen ki fogja fecsegni.“

NÉGYSZÁZ HETVENHETEDIK ÉJSZAKA.

A' kádi törte fejét nevetséges helyezetén, 's eltökélé magában Tripolist elhagyni, hogy az istentelenek csufolódásától megmenekedjék. Miután tehát ismét erőre kapott, egy nap reggel, minekutánna feleségétől bucsut vett, házát 's vagyonát neki átadta, nap kelte előtt elutazott a' városból, buzgón imádkozván, hogy senki se vegye észre. Hét nap folyvást utazott, mig Damaszkba érkezett, a' hol nem volt ismeretes; de még itt is kénytelen volt hoszujára hallania, hogy meg gyermekezésének története közönséges tárgya volt a' beszélgetésnek. Legnagyobb magányosságban élt szokott takarékossággal, mig azon pénzt, mellyet magával vitt, mind elköltötte; mellyre az után kéntelenittetett ruháit eladni, és még végre egy kömíves mellé szegődni szákmányosnak.

A' kádiné férje elutazása után felnyitá kincstárait, mellyekben irtóztató kincset lelt, és azt jó életre fordította, az éheseket etetvén, és a' meziteleneket ruházván. A' férjétől elválasztott aszszonyoknak is derék summátskákat küldözött.

A' kádinak csudás szüléséről a' hir az Izlám egész birodalmában elterjedett, végre Bagdádba jutott, és Harun Arresid chalyf fülébe került. A' mint ő hallá, fel-

szólt: „Alláhra mondom, ez csudálatos tünemény; de valamelly aszszony ravaszságának kell lennie, a' ki rajta boszut állott valamely fösvénységi, vagy kegyetlen bántalmáért. Érte küldek, és saját szájából akarom hallani a' dolgot.“

E' pillanatban tökélé-el magában a' szinte már vázzá éhült kádi, hogy haza térend, reménylvén, hogy annyi évközben feledékenységbe ment szerencsétlen kalandja. Oda hagyá Damaszkot, és szülő városába ért; de a' mint éppen bélépett, egy játszó gyermek kiáltá játszó társainak: „Emlékeztek azon esztendőre, mellyben a' mi kádink egy fiat szült!“ A' mint ő ezt hallá, tüstént viszsza fordult, mélyen gyötrődvén lelkében, és ismét Damaszkba ment, hol vándor dervis ruhát szerezvén, abban Bagdádig kéregetett. Itt társaságba szövetkezett más szerzetesekkel, a' kik, látván, hogy nem közönséges észtehetségekkel bir, tanácsolák neki, látogatná meg a' Chalyfet, a' ki észre fogná venni ügyességét, 's azt kegyelme jelével megjutalmazná.

NÉGYSZÁZ HETVENNYOLCZADIK ÉJSZAKA.

A' kádi' felesége, a' chalyf' parancsolatának engedelmeskedvén, Bagdádba ment.

A' chalyf elébe vezettetvén, megcsókolá előtte a' földet. Ez után parancsolá neki, beszélje el férje' kalandját, és kérdé őtet, valóban igaz volnaë, hogy férje gyermeket szült A' hölgy lehajtá fejét, mert a' chalyf' méltósága olly tiszteletet parancsolt néki, melly rajta hatalmat vett; az igazhitüek uralkodója azomban, látván megrémülését, nyájas beszédekkel felemelé azt, és mondá néki:

„Mondmeg nekem az igazat, és én bizonyosá teszlek bocsánatomról, akár mit cselekedtél is.“ A' hölgy erre elkezdé történetét beszélni, mellyet, lassanként neki bátorodván, olly elevenen és elmésen ábrázolt, a' kövér kádi' halálos aggodalmát és kinját szinlett vajulásában mutatva rajzolván, hogy a' chalyf majd megfakadt nevettében, és jó ideig nem csendesülhetett magához.

A' mint a' chalyf éppen öszve szedte magát, ki lépett be? a' szerencsétlen dervissé vált kádi. Felesége el volt takarva, de még is megesmerte férjét, bár mint el volt változva, és a' chalyfnak megsugta, ez légyen a' kádi. A' chalyf olly ábrázatba szedte magát, millyenbe tudta, és mondá: „Hozott Isten tisztes dervis; de hol vagyon azon fiu, a' kit Tripolisban szültél?“ A' szegény kádi felette megrezzent, de ismét öszveszedte magát egy kisség, és mondá: „Uralkodója az igaz hitüeknek, a' férfiu nem szülhet gyermeket.“ — „Nekünk azt a' hirt hozták,“ mondá Harun, „hogy a' Tripolisi Kádi egy fiat szült: és én dervis

öltözeted ellenére is tudom, hogy te vagy ezen kádi; mert, ni, ez azon aszszony, a' ki szülésedet segítette. " Az elbámult kádi lesütötte fejét, és mondá: „Én semmit sem tudok a' dologról." Erre a' felesége felszóla: „Nyomorú! ne merészeld Allah' félelme, és Főurunk' tisztelete nélkül még tovább is tagadni az igazat. "

A' kádi, felesége' szavára esmervén, a' szultán' lábaihoz borult, és mondá: „Vétkeztem, és megesmerem gonosz tettemet; de o ura az igaz hitüeknek, most mind a' ketten előtted állunk, légy kegyelmes gonosz cselekedetimet megbocsátani, és kérleljmeg feleségemmel. E' pillanattól bánatot és jobbulást esküszöm Allahnak; soha sem leszek többé fösvény és népcsikaró, 's feleségemre magára fogom bizni házi dolgaim' kormányozását."

Erre a' chalyf az aszszony felé fordult, és mondá: „Hallottad vallását; megegyezel benne, hogy ismét együtt élsz vele?" „Uralkodója az igazhitüeknek, " felelé az aszszony, „azt szoktuk mondani, hogy az egek forgása, és az emberek charaktere soha sem változik meg, és hogy a' rosz szokások csak az élettel szünnek meg; mind azon által még egyszer megfogom próbalni vele a' dolgot, ha irással kötelezi magát, hogy azon esetben, ha roszszul bánik velem, elégtételt ád." A' chalyf megiratá a' kivánt szerződést, mellyet mint tanu maga alá irt; és minthogy gondolá, hogy a' kádi már eleget bünhődött, főbirává tette őtet Irak-Arabinak egyik jeles városában.

AZ OPIUMEVŐ' ÉS KÁDI' TÖRTÉNETE.

Bizonyos városban élt egy ember, ki igen neki adta magát az opiummal élésnek, 's élelmét halászattal kereste. A' mit halászatával keresett, annak egy részét szükséges élelemre adta, más részén pedig opiumot vett, mellyel addig vidítá magát, mig megrészegült: és ezt napról napra követte. A' mint egy este szokáson túl opiumozott, rendkivül eltompultak érzékei, és ezen állapotban lakásából a' piaczra ment. Éppen hold' tölte volt, és a' hold olly fényesen világlott, hogy az opiumevő feje zavarában az utszarakaton a' holdvilágot víznek tartotta, és azt képzelte, hogy valamelly folyó' partján légyen. Viszsza tért lakába, elvivé horgait, hogy a' piacz' közepén halásszon.

Kihányta horogzsinegét, melly erős fonatból állott, és a' horogra többféle hus-csalétket tett, a' mint egy igen nagy kutya e' csalétkek közül egyet elnyelt, és minthogy a' horog megsértette torkát, erősen meghuzta a' zsineget. Az opiumevő, azt vélvén, hogy egy nagy halat fogott, teljes erejéből vonta a' fogószalagot, de hasztalan. A' kutya, mellynek a' horog nagy fájdalmat okozott, rettenetesen ordított, és az opiumevő, a' ki martalékát nem akarta elereszteni, 's a' vélt folyóbaeséstől tartott, hangosan segítségért kiáltott. Az őr oda menvén, megfogá ötet, és mivel ré-

szegnek találta, megkötözve a' kádihoz vitte.

Ezen kádi titokban maga is gyakran gyönyörködteté magát opiummal. A' mint tehát most a' részeg halászt látta, megkönyörült rajta, egy szobába vitette, hol mámorát kiszunnyadná, és mondá magában: „Ez szívem szerént való ember, és holnap este vele fogok mulatni.“ Nappal jól vigyáztak az emberre, 's este szobájába vezetteté őt a' kádi, a' hol étel után mindketten jókora részt vettek az opiumból. A' foganat szaporán következett, és ők énekelni kezdettek, tánczolni és ezerféle balgatagságokat tenni.

Lármájok reájok vonta a' szultán figyelmét, a' ki vezérével, mindketten kalmárruhába öltözve, a' városban kóborlottak. Az ajtokat nyitva találván, bémentek a' házba, 's a' kádit és opiumevőt legfőbb vigasságban találták. Végre némü nevetséges tréfák után melyére ütött a' halász, és mondá: „Én vagyok a' szultán!“ — „És én,“ hozzá veté a' kádi. „én még a' basa vagyok!“ — „Basa,“ folytatá a' halász, „tehát jól tudod, hogy levághatom fejedet, ha kedvem tartja?“ — „Tudom,“ viszonzá a' kádi; „de igy csekély vagyok a' lefejezésre, adj előbb gazdag helytartóságot, hogy méltó legyek a' megbüntetésre.“ —

„Igazat mondasz,“ mondá a' halász; „mielőtt meg öllek, meg kell hizlalnom testedet.“

A' szultán kikaczagta bolondságokat, és mondá a' vezérnek: „Holnap este mulatni fogok ezen vidám ficzkókkal.“ azután felkelt, és eltávozott miniszterével.

Más nap este a' szultán és vezére ismét bétértek a' kádihoz, de mégis új áltöltözetben. Erős opiumcsemegét vittek magokkal, mellyel megkinálták gazdáikat, a' kik mohón ettek belőle, és még jobban megbódultak, mint előbb akármikor. Végre mondá a' halász feszengve: „A' szultán letétetett, 's én vagyok helyette az uralkodó!“

„Ha most hallana a' szultán?“ mondá a' fejedelem. —

„Ha ellenem áll,“ szóla a' halász, „azonnal leüttetem a' fejét basámmal, téged pedig tüstént megbüntetlek szemtelen kérdésedért.“ Erre a' szultánnak esett, orron ragadá őt, a' kádi pedig a' vezérre rohant, és mind a' ketten bajjal szabadulhattakki a' házból.

A' szultán orrcsikarása ellenére is eltökélé, hogy az opiumevőkkel tovább is mulatni fogja magát, és következő este új áltöltözetben vezérével a' kádi' házába ment, hol a' mulató társakat őrült vigságban találta. Fejökbe vették, hogy tánczoljanak, 's olly hevesen és addig tánczoltak, mig végre fáradtokban eldültek. A' mint egy kisség kipihenték magokat, mondá a' halász a' szultánt megpillantván: „Honnan jösz te?“ — „Idegenek vagyunk,“ felelé a' szultán, „és csak ez este érkeztünk ide;

minthogy azomban az utszán kóborolván, kedvtöltésteket hallottuk, olly bátrak voltunk, hogy béjönnénk, hogy vigasságtokban részt vennénk. De nem tartatok tőle, hogy a' szultán kerültében, mellyet tenni szokott, meg hall benneteket, és törvényszegéstekért megbüntet?" — „Miként hallhatnameg bennünket a' szultán," viszonzá a' halász; „ő a' palotában, és mi itthon vagyunk, de hihető vigabban, mint ő, a' szegény ficzkó, a' ki fényének ellenére is terhelve vagyon kormánya' nehéz gondjaival."

„Mi az oka," felelé a' fejedelem, „hogy a' szultánt nem látogattátok meg? mert ti vig emberek vagytok, és én reménylem, hogy ő benneteket felvidítana." — „Tartunk tőle," felelé a' halász, „hogy őrei elkergetnének." — „Éppen nem," mondá a' szultán: és ha akarjátok, ajánló levelet adok hozzája, mellyet bizonyosan tekíntetbe vesz; mert gyermekkor barátok voltunk egymással." — „Jól van," kialtá a' halász, „ide vele." A' szultán egy önmagához intézett levelet irt, és azzal tovább állott.

Más nap reggel a' kádi és a' halász a' palotába mentek, 's a' levelet által adák egy őrnek, a' ki meglátván azt, feje fölé tartá, leborult, és azután a' szultánhoz vezette a' vivőket.

Ez, a' levelet elolvasván, különös szobába vezettette őket, és tisztességesen tartani parancsolá. Ebédkor mindeniknek adatott egy kis falatozat, 's este tökéletes jóltar-

tás, melly után kávé következett. Két óra mulva magához hivatá őket a' szultán, viszonzá köszöntésöket, leülteté őket, és kérdé, ki adta légyen nékik a' levelet.

„Hatalmas szultán," felelé a' halász, „mult éjjel két ember jött házunkba, 's azt kérdék, mért nem mentünk Felségedhez kegyelmében részt venni. Mi azt feleltük, hogy félünk, nehogy az örök elkergessenek bennünket; mellyre ezen levelet adá kezünkbe, azt mondván, semmit se féljünk, hanem azt, mint ajánlást a' szultánnak által adjuk, kivel ő ifjuságában igen meghitt barátságban volt. Követtük utasítását, és igaznak találtuk állítását. Mi kérdeztük a' két embertől, honnan jöttek; de ők csak azt mondák nékünk, hogy e' városban idegenek volnának."

„Szükségképpen megkivántatik," folytatá a' szultán, „hogy őket előmbe hozzátok; mert már rég óta nem láttam régi barátimat." — „Hát engeddmeg," mondá a' halász, „hogy haza mehessünk, hol hihetőn ismét meg fognak bennünket látogatni, és kénszeríteni fogjuk őket az ide jövésre." — „Hogy tehetnétek azt?" mondá a' szultán, „holott tegnap este nem tarthattátok meg vendégteket az elszökéstől, ámbár orron fogtátok őtet."

A' szegény halász, és társa, a' kádi, nem kevessé ijedtekmeg azon felfedezésen, hogy a' szultánnak személyesen kellett lennie, a' ki részegségöket és bőszült tetteiket látta. Elhalaványultak, reszkedtek, és a' földre borulva kiálták: „Bocsánat, bo-

csánat, kegyelmes uralkodó azon sérelmekért, mellyeket bódultságunkban Felséged' szentelt személyén elkövettünk!"

A' szultán jó kedvvel nevetvén zavarodásokon, mondá: „Megbocsátok néktek, mert bántalmaitok nem történtek szándékkal, ámbár azokat, mint lakástokba tolakodó, meg érdemlettem. Legyetek békével, és üljetekle; de mindegyiteknek elkell beszélnie viszontagságait, vagy más valamelly szép történetet." A' kadi és halász szót fogadtak, mi után tépelődésökből felocsultak, a' szultánnak, és a' halász, le ülvén, a' következő történetet beszélé el:

NÉGYSZÁZ HETVENKILENCEDIK ÉJSZAKA.

AZ OPIUMEVŐNEK ÉS FELESÉGÉNEK TÖRTÉNETE.

Bagdád' közelében élt egy ember, kinek kevés esze volt és még azt is gyengítette mértéktelen opiuméléssel. Elszegényedvén, hátra maradt kevés vagyonát is kénytelenittetett eladni. Egy nap a' vásárra ment egy tehenet eladni; de minthogy igen görhes volt, senki sem vette meg. Hazatértében leült egy fa alá, a' tehenet egyik ágá-

hoz megkötötte, egy darab kenyeret evett, 's utánna opiumönivényt ivott, mellyet mindég magával hordozott. Rövid idő alatt munkálódni kezdett az opium ugy hogy azon kevés eszétől is végre teljesen megfosztatott mellyel bírt, és feje megtelt legnevetségesebb ábrándozásokkal. A' mint ott ült, egy szarka, mellynek ott vala fészke, csörögni kezdett, mellyet ő emberi szózatnak képzelvén, mondá: „Édes jó szolymán anyókám, meg akarod venni tehenemet?“ A' madár ujra csevegett.

„Jól van,“ mondá ő, „mit szántál érte; alkudjunk meg.“

A' madár ismétlé csörgését. „Ha elfelejtetted is erszényedet,“ mondá a' bolond, „még is, minthogy becsületes aszszonynak tartlak, oda adom a' tehenet, és pénteken eljövök a' pénzért.“

A' madár ismét csevegett, mellyet amaz bizodalma eránti köszönetnek tartott. Ezután az ághoz kötve ott hágyá a' tehenet, nagy örömmel tért haza, jó vásárt téve gondolván magát.

A' mint otthon kérdezé felesége, mit kapott a' tehénért, azt felelé, hogy egy becsületes aszszonynak, név szerént Am Szolymánnak adta el, a' ki megigérte neki, hogy jövő pénteken megfizeti érte e' tiz darab aranyat. A' felesége megnyugodott ezen, és pénteken elment a' férje a' fához szokott opiumadatot vévén magához, és mondá a' mint a' madarat, mint előbb, csörögni hallotta: „No hát, jó anyókám,

meghoztad a' pénzt?" A' madár kerepelt. Mivel ő most azt képzelte, hogy az asszony, kiről ábrándozott, nem akarja megfizetni adósságát, megharagudott, és a' madár után dobta ásókáját, melly erre megijedvén, fészkéből kirepült, és nem messze egy ganékupaczra szállott. Ekkor a' bolondos azt képzelte, hogy Am Szolymán tőle azt kivánná, hogy a' pénzt a' kupaczból vegyeki, és felforgatván azt ásójával, egy aranyteli rézüstöt talált. Ezen talalmányból valónak vélte képzelményét, és minthogy elmetévedése mellett is igen becsületes volt, csak tiz darab aranyat vettel, az edényt ismét bé födvén gazzal, és mondván: „Allah áldjon meg pontosságodért, jó anyóka!" azután haza tért feleségéhez, neki adván a' pénzt, és azon kincsről tudósítváu, mellyel barátnéja Am Szolymán bír, és hol volna az eltakarva. Az aszszony estét várván, haza vitte a' kincsteli edényt; mellyre férje mondá: „Illetlen valakit, ki bennünket olly pontosan kifizetett, kirabolni, és ha nem viszed viszsza előbbi helyére, bé vádollak-"

Az aszszony kaczagott balgatagságán; azomban tartván tőle, hogy fenyegetését teljesíti, ravaszságot gondolt ki a' dolog' elhárítasára.

A' piaczra menvén, némü fölt husétket és elkészített halat vett, mellyet haza vivén elrejtett. Midőn férje este bévette opiumát, lefeküdt, hogy mámorát kialugya, de felesége éjféltájban az ajtó elébe hintette a' vett étkeket, és férjét szinlett bámulatban ébresztve kiáltá: „Édes férjem, felette csu-

dálatos dolog történt: a' mint te aludtál, erős szélvész kerekedett, és főlt hus és főlt hal esett, melly az ajtó előtt hever."

A' férj, a' ki az opiumtól még kábulva volt, felkelvén az ajtó elébe ment, és az étkeket ott szórva találván, meggyőződött felesége állításáról. A' hust és halat felszedé a' földről, 's jó izün költötte; feleségét azomban még is fenyegette, hogy a' kormánynál bévádolja, hogy az öreg Ám Szolymán aszszony' kincsét ellopta.

Más nap reggel valóban teljesíté fenyegetődzését a' bolondos férj; a' csendbiztos tiszt elébe idézte az aszszonyt, a' ki mind addig tagadá a' dolgot, mig végre halállal fenyegettetett. Erre mondá az aszszony: „Uram, kezedben a' hatalom; de én szerencsétlen aszszony vagyok, és ha férjemet kihallgatod, azonnal észre fogod venni, hogy megvagyon zavarva agyveleje. Kérdezdmeg csak tőle, mikor követtemel a' tolvajságot."

A' biztos tiszt megtevé ezt: mellyre a' tébolyodott ember felelé: „Azon éjjel történt, midőn főlt hus és főlt hal esett eső gyanánt." — Semmire való," mondá a' tiszt, „hogyan bizonygathatsz előttem illy oktalan hazugságot! Mikor esett esőként egyébb, mint viz!"

„Életemre mondom," felelé az opiumevő, „igazat szólok; mert én és feleségem jól laktunk azon hussal és hallal, melly a' felhőkből esett." Az aszszony tagadá férje' állítását.

A' tiszt már most meggyőződvén, hogy a' nő férje tébolyodott, a' hölgyet szabadon bocsátá, férjét pedig a' tévelyházba záratá hol néhány napig tartatott, míg felesége megszánván állapotját, őt következendő ravaszsággal kiszabadítá. Meglátogatá férjét, 's azt mondá néki, hogy, ha valaki tőle kérdezni találná, hogy hus és hal esette esőként az ő láttára, csak ezt mondja: „Dehogy, ki látta éltében hogy egyébb mint viz esett volna esőként!"

Az asszony azután azt mondá, hogy férje már eszén vagyon, 's kérte őtet, hogy terjeszsze elébe a' mondott kérdést. A' mint a' férj a' kérdésre értelmesen felelt, elbocsáttatott."

NÉGYSZÁZ NYOLCZVANADIK ÉJSZAKA.

A' szultánnak tetszett a' történet. A' kádit haza küldötte a' halászt pedig magánál tartotta. Ez alig volt még a' szultán' szolgálatában, a' mint egy nap bizonyos előkelő gazdag kalmár' háza előtt elment, kinek leánya éppen az ablakon kinézgelt. A' bolondócz egészen beléje bódult a' leány' szépségébe, és egész héten által naponként elment e' ház előtt, reménylvén, hogy ismét látni fogja a' szép nőt az ablakban;

de hasztalan. Végre annyira felzudult indulatja, hogy megbetegedett, ágyba került, bőszülni kezdett, mellynél kiáltá: „Milly igéző szemei, milly szep bőre, milly kellemes termete van kedvelt szépnőmnek!“ Egy öreg aszszony, ki mellette szolgálatot tett, e' fohászait hallván, megszánta ötet, és kéré, nevezzemeg néki azon személyt, ki öt megbájolta.

„Édes anyám,“ mondá ő, „köszönöm kegyességedet; de ha nem segíthetsz rajtam; meg kell halnom.“ Erre elbeszélé néki, a' mit látott, és leábrázolá néki a' kalmár' házat. Az öreg aszszony mondá: „Fiam, légy békével; mert senki sem lehet nagyobb készséggel néked ez ügyben segítségedre lenni, mint én. Légy egy kevés türelemmel és én szaporán viszszatérek, hirt hozván szerelmesedről.“ Az aszszony haza ment, ájtatosnak öltözködött vastag gyapju ruhába, egyik kezébe olvasót vett, a' másikba pedig vándor pálczát, és igy a' kalmár' háza' elébe ment, a' hol ajtatos hangon mondá: „Az Isten Isten, nincs Istenen kivül Isten; ditsértessék az ő szent neve, és Isten légyen veletek!“

A' kalmár' leánya ezen ájtatos fohászkodásokat hallván, az ajtóhoz ment, fentisztelettel köszöntötte az öreg aszszonyt, és mondá: „Édes anyám, imádkozz érettem!“

Mellyre amaz felelé: „Allah oltalmazzon, édes gyermekem, minden baj ellen!“ Ez után a' leány a' házba vezette, diszhelyet ajánlott néki, és annyostól melléje ült. Egész délig vallásos tárgyakról beszél-

gettek, midőn azután az öreg aszszony vizet kért, meg mosdott és szokatlan hoszszu imádságot mondott; mellyre az anya és leány mindketten azon észrevételt tették, hogy ezen aszszonynak igen ájtatosnak kell lennie.

Midőn imádságát végzé, ételt tettek elébe, mellyhez azomban ő nem nyult, mert, a' mint mondá, az nap böjtölt. Ez nagyitá szentessége' tiszteletét és csudálását elannyira, hogy őtet forrón kérték, maradjon nálok napnyugottig, és akkor velek együtt szegjemeg böjtét; a' mire reá állott.

A' mint a' nap eláldozott, ujra imádkozott, és azután némü ájtatos tanítást tett. Szóval az anya és leány annyira megelégedtek vele, hogy egész éjszakára magoknál marasztották.

Reggel korán felkelt; meg tette mosdásait, egy darabig imádkozott, a' mit idegen 's értetlen nyelven mondott, áldással fejezettbe vendéglő assszonyaira. A' mint felkelt, fentiszteletel karon fogták, kérvén, maradna tovább is nálok; de ő vonakodott, elbucsuzott, 's elment, de még is meg igérvén, hogy Allah' segédével ismét megjelenik.

Harmad nap ismét elment az öreg aszszony a' kalmár házába, 's az anyától és leánytól örömmel fogadtatott, kik kezét-lábát csókolván, szivesen köszöntötték. Ugy viselte magát, mint előbb, és még nagyobb tiszteletet gerjesztett szentessége

eránt. Ez után folyvást gyakrabbítá látogatásait és a' kalmár' háznépénél mindenkor kedves vendégként fogadtatott. Végre mondá egy este, a' mint bélépett: „Egyetlen egy leányom van, kinek lakodalmát ma ülljük. Kívánom, hogy az én kedves ifju barátném is jelen legyen az innepleten és ott imádságom áldásában részesüljen.“ A' leányt nem akará anyja elereszteni, tartván, nehogy valami baja történjék; mellyre a' szinlett ájtatos nő, vagy álszent, mondá: „Mitől tarthatsz, mig én és más ájtatos asszonyok veled vagyunk?“ Mivel erre a' leánynak kedve volt a' lakadalmi innepen megjelenni, végre megegyezett szándékában az anyja.

Miután erre a' kalmár' leánya legszebb ruhájába öltözött, elkésérte az öreg asszonyt, ki őt számos utszákon által a' hajdani halásznak, és most a' szultán' kedvenczének, lakására vezette, ki a' nőt várva várta. A' fiatal leány elbámult a' deli ember látásán, a' ki, mint nő jól észre vevé, nőt megpillantván, alig türtőztethette örömre gerjedését. Első megrezzenése az álszent vén aszszony által néki vetett tőrön igen nagy volt; minthogy azomban nagy lelki jelenléttel bírt, elrejté félelmét, és azon gondolkodott, miként szökhessékel. Leült, és miután a' szobát körül nézgette, tettetett nevetéssel mondá: „Ha valamelly szerető szeretőnéjét magához hívja, illő, hogy készen legyen nála a' lakozás; mert mi a' szerelem, ha azt nem diszesíti inneplés? Ha tehát azt akarjátok, hogy nálatok tölt-

sem az estét, menjetek és hozzatok némü frissítményeket, hogy vigan töltsük kedvünket. Én addig itt fogok maradni jó anyámnál és kegyelmeteket viszsza várni.“

A' kedvencz ürömteli kiáltá: „Akaratod nekem törvény;“ mellyre a' piaczra ment pompás lakozást szerezni.

A' mint ő elment, bezárta utánna a' leány az ajtót, meg köszönte a' vén asszonynak, hogy olly deli szeretőhez juttatta és a' szobában fel 's alá járkált elillanásán gondolkodván. Végre egy szögben észre vett egy éles mezítlen kardot, könyökig feltürte ruhája ujjait, megragadta a' fegyvert és olly erősen hozzá vágott a' szófán nyugvó álnok barátnéjához, hogy a' szemtelen kerítőnek fejét széthasította, és ez önvérében fetrengett ugy hogy soha se kelne fel többé.

Erre a' kalmár-leány kifürkészte a' szobát, és egy gazdag öltözetre akadván, mellyet a' kedvencz a' szultán' látogatásakor szokott viselni, öszve gyöngyölitette azt, leple alá vette, felnyitotta az ajtót és haza sietett. Szerencsésen és akadály nélkül eljutott atyja' házába. Anyja örömmel fogadta; de a' mint a' tekercset látta, mondá: „Édes gyermekem, ugyan mit kaptál a' szegény ájtatos aszszony' lakodalmán?“ A' leányka a' történt dolgon egészen fel lévén háborodva, nem volt képes felelni, megszökésére gondolván, elhagyták életerei 's elájult. Anyja hangosan segítségért kiáltott; férje és cselédei oda siettek, 's minden módot elkövettek a' leány' felélesztésé-

re, a' ki végre magához jövén elmondá, a' mi vele történt. A' kalmár megátkozta az öreg aszszony' emlékét képmutató álnokságáért, vigasztalta erkölcsös leánykáját, és az öltözettel, mellyet esmert és tudta kié légyen, a' szultánhoz sietett.

NÉGYSZÁZ NYOLCZVANEGYEDIK ÉJSZAKA.

A' szultán hallván a' kalmár' panaszát, megboszonkodott méltatlan kedvenczére, és parancsolá, hogy tüstént elébe vitessék.

Azomban sehol sem találtatott; mert, a' mint haza érvén, a' vén aszszonyt vérében uszva találta, eltalálta, mi történt légyen, 's elillant, mivel félt, hogy számadásra vonattatik, köz átöltözetben a' városból. Szerencséjére éppen akkor utazottel egy karaván, és azzal öt nap folyvást utazott, egy részről meg csalt szerelme' érzésétől, más részről felfedeztethetése félelmétől egyenlőn kinoztaván. Végre túl juta a' karaván előbbi uralkodója' határain, és egy nagy város előtt megszállott, mellybe ő bément, egy karavanszerályban szobát fogadott kipihenésére, és eltökélé, hogy kevésbé veszedelmes foglalatossághoz fog, mint a' szerelemvadászat és fejedelemszolgálat.

Nehány nap pihenvén a' piaczra ment, hol a' munkások szakmányra ajánlkozva állottak. Kevés vártatra hozzá mene egy aszszony, kérdezvén, vallyon munkát keresneë, mellyet ő igenlett. Erre mondá az aszszony: „Azon falnak, melly házam' udvarát keríti, egy része annyira megroskadt, hogy le kell döntetnem és ujan épitetnem, és ha te e' munkát fel akarod vállalni, reád bizom azt.“ A' mint ő megegyezett, az aszszony házához vezette, megmutatta neki a' falat, csákánykapát adott kezébe, és meg mondá neki, miként rakja a' követ egy rakásba és a' falromot ismét külön másikba. Ő felelé:

„Akaratod nekem törvény!“ Erre az aszszony egy kevés enni valót és vizet adott neki, mellyel megfrisítvén magát, azután az Istennek hálát adván, hogy elhagyta illanni, és hogy képes volna élelmét megszerezni, munkájához fogott, 's azt napnyugottig folytatta. Az aszszony, ki őt meg fogadta, kifizette napszámát, és ő megelégedve haza ment.

Más nap ismét elment dolgára és szint olly szivesen fogadtatott, mint előtte való napon. Dél-tájban, midőn a' fal alapját vagdalta fel, egy aranyteli rézedényt talált. Haza vivén, megolvasta a' pénzt, melly valami száz dinárból állott, 's azután visszatért munkájára. Midőn este haza tért, számos népet látott egy embert követni, kinek a' fején egy nagy szekrény volt, mellyet száz dináron árult, de nem mondá meg tartalmát.

A' halász ellenállhatlan ingert érze magában a' szekrény megvételére, és ámbár vétel után csak egy ezüst kis pénze maradanda, még is azt mondá magában: „Megpróbálom szerencsémet; talán valamit érő dolog vagyon a' szekrényben; ha nincs, nem fogok zugolódni hibámon," és igy lakára vitetvén ast, kért árát kifizette. Azután az ajtaját bezárván, felnyitá a' szekrényt, mellyben egy fényes öltözetü, de holtnak látszott lyánykát talált. A' mint azomban kezét a' leány' szájához tartotta, észre vette, hogy lélekzett és csak mély álomba volt merülve, mellyből őt felészleni hasztalan iparkodott. Ezután kivette a' szekrényből, gyengéden egy szőnyegre fektette, és meg nem szünt kellemeit bámulni, mig a' hölgy végre éjfél-tájbán felébredt, és bámulva felkiálta: „Irgalmas Allah, hol vagyok?"

A' mint a' nőnek első ijedelme elmúlt, kérdezé a' halásztól, miként került az ő lakására; és a' mint a' közelebbi történetet hallotta, lecsillapodott indulatja; mert a' halász fentisztelettel bánt vele. A' nő még ekkor eltitkolá rangját és viszontagságait, és mondá: „E' lakás igen kicsiny, holnap nagyobbat kell keresned. Szolgálj nékem hiven, teljesitsd kivánságomat, és gazdagon meg-jutalmaztatol."

A' halász, utólsó szerelmes kalandja által okosabbá tétetvén, nem merészlett szabadkodni, és a' hölgy csudateli önviseletétől tartóztatván, mélyen meghajtá magát, a' nő rabszolgájának esmervén személyét. A' nő elébe legjobb frisitményeket

rakott, mellyeket csak szerezhetett, és a' mint a' nő evett, este eltávozott tőle, és egy szobátskába vonult hálni.

Következett reggel elment a' városba, 's illő házat bérletki, mellybe a' hölgyet fedett zselleszékben viteté által, és néki husz napig szolgált, mig a' nő neki elegendő pénzt adott a' szükségletek' bé szerzésére.

Itt meg kell említeni, hogy a' halász által a' szekrényben vásárlott hölgy a' szultán kedvencze volt, ki e' nő miatt minden egyébb hölgyeit elhagyta, a' kik ezt meg irigylették; a' szultánné pedig, ki Kut-al-kulubnak (mert igy neveztetett) a' hárembe érkezte előtt, ott előrangban volt, inkább megboszonkodott, mint a' többiek, és eltökélé amannak félre iktatását. Nem sokára kedvező alkalmat talált szándéka' teljesítésére, minthogy a' szultán husznap járásnyi vadászatra ment. Elutazása után egy vagy két nap mulva vendégségre hivá a' szultánné Kut-ál-Kulubot, mellyen neki altatóval kevert szorbetet adott innia. A' czélzott fogamat tüstént következett, a' szultánné a' mélyen elaludt hölgyet szekrénybe fektette, és által adá egy hajhásznak, ki a' n tszáz dináron eladandaná; mellyre nézve a' szultánné reménylé, hogy akárki venné meg Kut-al-kulubot, annyira megbájollatnék kellemeitől, hogy titkon élné vele boldogságát, és hogy igy a' nélkül hogy orozvagyilkolást követett volna el, vágytársnéjától megmenekedik.

A' szultán viszsza térvén vadászatából, tüstént, a' mint palotájába lépett, kedvelt

nőjéről kérdezőskedett; mellyre a' szultánné tettetett szomoruasággal mondá: „Ah, uram, szép és kellemes Kut-al-kulub nem türhette el tőled való elválása' gyötrelmeit; elutazásod után harmad nap megbetegedett és miután hét napig sorvadott, felvétetett a' teremtő kegyelmébe.“ A' szultán, ezt hallván, keserves aggodalomba esett, és kiáltá: „Egyedül Istennél vagyon segedelem, Istentől jöttünk, és ismét Istenhez kell viszszatérünk!“ Felette megkeseredett 's egész éjt busongva tölté el.

Reggel hivatá vezérét, és parancsolá neki, hogy a' folyó partján illő helyet keressenki egy épület' felállítására, mellyben hátra vonulva élhetne, és szeretett Kut-al-kulubjára emlékezhetnék.

A' vezér felelé: „Akaratod nekem törvény!“ és egy kellemes helyet keresett ki, mellyen parancsolatja szerént az építőmester száz láb hoszszaságu és hetven láb szélességü tért kitüzött a' kivánt épület' számára. A' szükséges épületszer, márvány és egyébb kövek szaporán öszvehordattak, és az építés, mellyen két nap maga a' miniszter volt a' felvigyázó, elkezdődött. Harmad nap a' szultán is megjelent, hogy lássa az építés előmenetelét. Az épület' tervével meg volt elégedve, és igen szépnek találta azt, de illy épületet csak Kut-al kulub lakára tartván méltónak, e' dolgon keservesen sirt. A' vezér a' szultánt illy szomoruságban látván, mondá: „Uram! emlékezzél meg a' bölcsnek e' szavaira:

„Mérsékeld magadat e' szerencsében, és légy türödelmes a' szerencsétlenségben.“

A' szultán felelé: „Igaz, oh vezér, hogy a' türödelem dicséretes és a' nyugtalanság disztelen; mert egy költő helyesen monda: „Légy békében a' szerencsétlenségben; mert csak a' béke menthetki a' veszélyből. Gyakran öröm követi a' szomorúságot, 's nyugalom a' háboruságot.“ — De, ah, az emberi természet nem lehet érzéketlen, és Kut-al-kulub előttem olly kedves volt, és olly igen gyönyörködtette lelkemet, hogy tartok tőle, soha sem találok többé olly szerelmes nőt, a' ki hozzá szépségével és deliségével hasonló volna.“ A' vezér vigasztalá fejedelmét, és végre reá vette őt, hogy szerencsétlenségét némü türödelemmel szenvedte.

A' szultán és vezér minden nap oda mentek, és megnézték az új épület' előmenetelét, mellynek hire az egész városban elterjedett, és végre Kut-al-kulub fülébe jutott, ki a' halásznak mondá: „Naponként költjük pénzünket, és semmit sem veszünkbe, nem volnaë jó, ha te munkát keresnél azon épületnél, mellyet a' szultán építtet? Mondják, hogy bőkezü, és talán hasznodra lehet bőkezüsége.“ A' halász felele: „Drága aszszonyom, hogy lehetnék távól kegyedtől legkevesbé is?“ mert szerette a' nőt; és a' hölgy, ki ezt észre vette, gyakran tartott tőle, hogy szerelmét durván találná tudtára adni; de annak emlékezete, a' mit a' kalmár' leánya miatt szenvedett, észre hozta 's vigyázóbbá tette. A' hölgy

felelé: „Tehát valóban szeretsz te engemet?“ — „Kételkedhetsz felőle?“ felelé ő: „te életem és szemem' fénye vagy!“ — „Ha valóban ugy vagyon,“ mondá a' hölgy, „tehát nesze ezen nyakkötő, 's ha munkádnál eszedbe jutok, szemléldmeg azt, és vigasztalni fog haza tértedig.“

A' halász szót fogadott Kut-al-kulub parancsolatának, elment a' helyre, hol az épület építtetett, és meg pillantá a' szultánt és vezért, kik a' munkásokat szemlélték. A' szultán kérdé a' halásztól, vallyon munkát keresneë, és a' mint ez igenlé, megfogadtatott. Ez után elment a' munkára; de érzelme annyira el volt telve asszonyával, hogy minden pillanatban félre vetette eszközét, a' nyakkötőt elő vette, és azt mélyen fohászkodva szemlélgette; a' mit a' szultán észre vett, és vezérének mondá: „Talán ezen ember szerencsétlenebb mint én; hívjuk ide 's kérdezzük meg.“

A' vezér oda vezette és mondá néki, vallja meg miért sohajtott olly mélyen. „Ah!“ felelé ő, „távól vagyok szerelmes hölgyemtől, ki nékem e' nyakkötőt adta, hogy azt szemléljem, midőn eszembe jut; és lelkemet annyira meghatotta, hogy félre kell tennem szerszámomat, hogy a' nyakkötőt folyvást bámúljam.“

A' mint a' szultán a' nyakkötőt látta, azonnal reá esmért, hogy az, mellyet ő Kut-al-Kulubnak száz dináron vett. Eltitkolá indulatát és mondá: „Kié ezen nyakkötő?“ — „Rabnőmé,“ felelé a' napszámos, „kinek száz dináron vettem

azt. — „Elvezethetsz házatokhoz,“ felelé a' szultán, „hogy láthassuk őtet?“ — „Tartok tőle,“ viszonzá a' napszámos, „hogy megszégyenül szemérmetessége; de még is meg kérdem őt előbb, és, ha reá áll, szállásunkra hivandom kegyelmeteket“ — „Jól vagyon; igy illik,“ mondá a' szultán.

A' napszámos este haza ment, és Kutal-kulubot tudósítá a' történtről; mellyre a' nő kérte őtet, hogy reggel mindent megszerezzen, a' mi egy illendő lakozásra kivántatik, a' mire neki öt dinárt adott. Ő reggel megtette a' vásárlást, munkájára ment, és meg mondá a' szultánnak 's vezérnek, hogy szívesen fogadtatnak rabnője közételére, „vagy inkább,“ monda ő, „istennéjére; mert illyen gyanánt tiszteltem őt alázatos tartózkodásban.“

A' szultán és vezér elkésérték a' napszámost házába, hol bámulásokra deli vendégletet találtak, mellyben részt vettek, 's azután szorbete és kavét ittak. A' szultán látni kivánta a' rabnőt, ki, egyedül megvillanván, ismét eltünt.

A' szultán még is reá esmert, és kérdé a' napszámost: „Nem adodel ezen leányt?“ — „Nem lehet, uram; mert teljes lelkemből szeretem, ámbár viszonzás nélkül.“ — „Meg kell jutalmaztatni szerelmednek!“ kiáltá a' szultán; „hanem jer nap nyugta után a' palotába, és vezessed el őt magaddal.“

„Akaratod nekem törvény!“ felelé a' napszámos.

Nap' lementével a' palotába vezeté a' napszámos a' rabnőt, hol már várták a' heréltek, 's a' hárembe akarták vezetni; de a' szegény ember átkarolta őt, és fenmondá: „Az én szerelmesem, 's nem hagyhatom el őtet.“

Erre elbeszélé neki a' szultán, miként vesztette el őtet, és kérte a' férfit, mondana le róla. Ez jól tudván, hogy nem állhat ellent fejedelmének, engedelmeskedett parancsolatának; mellyre neki a' szultán száz dinárt, egy gazdag öltözetet, és egy szép rabnőt ajándékozott, egyszersmint főbb tisztjei közé fogadván őtet. Új hivatalában olly jelesen is viselte magát, hogy rövid időn első miniszterségre emelkedett, és ezen főhivatal' tisztét olly ügyességgel és becsülettel teljesítette, hogy előkelőleg vagy egyáltalján csak igazságos vezérnek neveztetett.

NÉGYSZÁZ NYOLCZVANKETTŐDIK ÉJSZAKA.

A' SZULTÁN ÉS AZ UTAZÓ MAHMUD ALHYAMEN.

Élt egykor egy szultán, a' ki, midőn egy este igen el volt szomorodva, vezéré-

ért külde, és néki mondá: „Nem tudom, mért vagyok olly szomorú, és hiányzik nálam valami, a' mi gyönyörködtethetne.“ — „Nekem vagyon egy barátom,“ felelé a' vezér, „a' ki sok ritka történetet megért, és számos csudás történetet tud beszélni. Elhivassam őtet?“ — „Minél előbb lehet,“ — felelé a' szultán. A' vezér elment, és tudtára adta barátjának, hogy a' szultán látni kivánja. „Akaratod nekem törvény,“ felelé Mahmud Alhyamen, és a' vezérrel a' palotába sietett.

A' mint oda értek, a' Chalyfot illető módon köszönté Mahmud Alhyamen, és egy költői felkiáltást monda a' szultán boldogságáért; a' ki viszonozá köszöntését, és miután le ültette, ezt mondá néki: „Mahmud Alhyamen, az én lelkem kedvetlen, és hallom, hogy te sok furcsa történetet tudsz; kérlek tehát, beszélj el nehányat gyönyörködtetésemre.

A' HÁROM HERCZEGNEK ÉS A' VARÁZSLÓ MADÁRNAK TÖRTÉNETE.

„Volt egykor egy szultán, kinek három fia vala. A' leg idősbik hallá egy utazótól bizonyos különös országnak ábrázolását, mellyben egy Bülbül-al-Szyak nevü madár volna, melly azon hatalommal birna, hogy mindenkit, a' ki hozzá közelít, kővé változtat. A' herczeg eltökélé, hogy ezen csudamadarat megfogja nézni,

és atyjától engedelmet kért az utazásra, mellyet ez nem örömest adott-meg, 's azután a' fiu elbucsuzott tőle. Elutazásakor ujjáról lehuzott egy gyürüt, mellyben bübájos kő volt, 's azt második testvérének adá, mondván: „Ha érzed, hogy a' gyürü erősen szorít, légy benne bizonyos, hogy én menthetetlen veszélyben vagyok.“ Ez után utnak eredvén, addig utazott, mig azon helyre ért, hol a' madár kalitkája volt, mellyben ez hálni szokott, nappal pedig élelme és kedve után repkedett.

A' madár nap' nyugta után viszsza szokott térni kalitkájába, és azután, ha valakit megpillantott, kesergő hangon mondani: „Ki fogja mondani a' szegény vándornak: „pihenj meg?“ Ki fogja mondani a' szerencsétlen Bülbülnek: „pihenj meg?“ és ha most ő azt felelte: „Pihenj meg, szegény madár!“ akkor ez azonnal a' szóló feje fölé repült, egy kevés földet vetett reá, melly szájában volt, és az ember tüstént kővé vált. Igy járt a' szerencsétlen herczeg is.

Alig történt meg a' legkorosb herczegnek emez átváltozása, azonnal erősen szorítá a' gyürü a' másodiknak ujját, és ez felkiálta: „Ah, a' bátyám el van veszve! De én elfogok utazni, 's addig meg nem nyugszom, mig őtet meg nem találom!“

Hasztalan ellenzék szándékát atyja, a' szultán, és anyja, a' szultánné. Elutazott, miután a' bübájos gyürüt ettsesének átadá, és meg nem szünt utazni, mig a' madár' kalitkájához nem ért, melly őtet hasonlón

reá vette e' szavaknak: „pihenj meg!“ kimondására, 's aztán fejére egy kevés földet hintett, mi által ő is kővé vált.

E' pillanatban a' legifjabb herczeg éppen egy lakodalomban ült atyjával, mellyre a' gyürü annyira szorítá ujját, hogy rajta nagy fájdalmat okozott. Felkelt, és felkiálta: „Nincs segedelem, hanem csak az Istennél; mert az övéi vagyunk, és vissza kell térnünk hozzája!“ A' szultán kérdé tőle aggodalma' okát; mellyre ő felelé: „Bátyám élete oda vagyon!“

A' szultán hangosan kesergett két gyermeke' vesztén, mellyre a' leg ifjabb fiu mondá: „Elutazom, hogy megtudjam bátyáim' sorsát.“ — „Hát nem elég,“ viszonozá az atya, „hogy már kettejöket elvesztettem, hanem még te is veszélybe akarsz rohanni? Kérlek, ne hagy el!“ — „Atyám,“ felelé a' herczeg, „a' végzés kényszerít bátyáim' felkeresésére, kiket talán még megszabadíthatok. De ha eltalálok veszni, legalább teljesítettem kötelességemet.“ A' mint ezt elmondotta, atyja kesergésének és könnyeinek ellenére is addig utazott, mig a' madár' lakhelyére ért, és ott bátyjait kővé válva találta. Napnyugottkor szokásként kérde a' madár; de a' herczeg nem tartván tanácsosnak a' szólást, hallgatott, mig végre a' madár kalitkájába repült, és elaludt; mellyre a' herczeg csendesen oda ment, és a' kalitka' ajtaját bezárta. A' madár felébredt a' zörejre, és a' mint látta, hogy meg vagyon fogva, mon-

dá: „Te nyerted el a' jutalmat, oh dicső fia egy hatalmas szultánnak!“ —

„Ha ugy vagyon,“ felelé a' herczeg, „tehát monddmeg nékem, micsoda eszközzel varázsolhattál meg olly sok embert, kiket itt körülöttem márványszobrokként látok, és miként szabadíthatomki őket állapotjokból.“ — „Nézd,“ felele a' madár, „azt a' két, egyik fejér másik kék, földkupot: a' kék kővé teszi az embert, a' fejér pedig megszünteti az elváltozást.“

A' herczeg tüstént markolt a' fejér földből, és mihelyt azt több szobrokra hintette, azonnal megelevenedtek, 's előbbi állapotjokba jutottak. Megölelte mind a' két bátyját, és ezek valamint számos szultánok, basák és más jeles személyek' fiai, megköszönték néki, hogy őket ujra életre hozta. Elbeszélék neki tovább, hogy közel egy város volna, mellynek minden lakosi, mint ők valának, kővé vagynak válva. Oda ment, és a' nép, mellyet büvöltetéséből kiszabadított, köszönetből gazdagon megajándékozta őtet, és fejedelmének akarta választani; de ő elmelőzte az ajánlást, 's eltökélé, hogy bátyjait atyjokhoz bátorságban haza késéri.

Ámbár mind a' két korosb herczeg öcscsének köszönte viszszavarázsoltatását, még is irigylették neki a' drága ajándékokat, és azon dicsőséget, mellyet tettéért otthon nyerendene. Mondák egymásnak: „Ha a' fővárosba érünk, a' nép dicsőíteni fogja őtet és fenkiáltani: „Látjátok, mind a' két

bátyját kiszabadította öcsecsök a' romlásból!" —

A' legifjabb herczeg, lovakkal, tevékkel, és maga, meg késéről számára vontatmányokkal el lévén látva, haza felé utnak indult, és alkalmas napi utazásokban közeledett atyja' fővárosához. Ettől egy napi járásra volt egy marvány párkányu szép tó. Ennek partján sátort üttetett a' herczeg, és eltökélé, hogy ott tölti az éjszakát, 's bátyjaival lakozva vigadand. Derék vacsorát készíttetett, és lefekvés' idejéig velek mulatott, mikor az után mindegyik saját sátorába ment. és ő, egy gyürü lévén ujján, mellyet a' Bülbül-al-Szyak kalitkájában talált, lenyugodott.

Ezt az irigy bátyák jó alkalomnak látták nagy lelkü megmentőjöknek megölésére, az éj halálcsendében felkeltek, a' herczeget megragadták, a' tóba vették, és ismét viszsza lopóztak sátorokba. Reggel parancsolatot adtak az elindulásra; de minthogy a' késéret a' legifjabb herczeg nélkül szükölködött, kérdezősködött felőle, mellyre a' bátyák azt felelték, hogy még alszik, és nem kell őt háborgatni. Ezen megnyugodott a' késéret, 's a' menet az atya' fővárosába ért, a' ki elragadtatott viszszatértökön, és a' Bülbül-al-Szyak szépségén, mellyet magokkal vittek, csudálkozott, de nem látván legifjabbik fiát, kiváncsin kérdezösködött eránta.

A' bátyák felelék: „Mi semmit sem tudunk felőle, és csak most halljuk, hogy utnak indult azon madárnak felkeresésére,

mellyet magunkkal hoztunk.“ A' szultán forrón szerette legifjabbik fiát, és a' mint hallá, hogy bátyjai nem látták őtet, fejére kulcsolta kezét, kiáltván: „Ah! ah! Nincs segedelem, hanem csak a' mindenhatónál, a' kitől származunk, és a' kihez ismét visszakell költöznünk!“

Most ismét visszatérünk a' legifjabb testvérhez. A' mint a' tóba vettetett, felébredt, és veszedelemben látván magát, kiáltá: „Menedéket keresek Istennél, ki szolgáit kiszabadítja az istentelenek' tőreiből!“ Imádsága meghallgattatott, és sértetlen a' tó' fenekére szállott, hol egy üregbe ült, és szót hallott. Egyik szózat mondá a' másiknak: „Egy emberfi van közelünkben!“ — „Igen is,“ felele a' másik, „erkölcsös szultánunknak legifjabbik fia, a' ki, miután bátyjait életre viszszavarázsolta, hálátlanul e' tóba vettetett.“ — „No hiszen,“ felelé az első szózat, „könnyen megszabadíttatik; mert olly gyürü van az ujján, mellyet csak dörgölnie kell, hogy egy szellemet előidézzen, mellynek minden parancsolatit teljesíteni kell.“

Alig hallá a' herczeg e' szavakat, azonnal megdörgölé kezével a' gyürüt; mellyre tüstént megjelent egy szellem, és mondá: „Herczeg, mit parancsolsz?“

„Parancsolom,“ felele a' herczeg, „hogy te számomra tüstént sátort, tevéket, szolgákat, őröket, mind rangomhoz illőt, megszerezz.“ — „Minden készen van,“ felelé a' szellem, melly őt egyszersmind az üregből kivette, és egy fényes ta-

borba vezette, hol őt a' seregek örömkiáltással köszöntötték. Indulót fuvatott, és atyja' fővárosa felé ment, melly előtt tábort üttetett. Parancsolatja teljesíttetett, és a' sátorok, — az ő számára felette pompás, — fel állíttattak, viz öntöztetett a' por elfojtására, és a' szakácsok megrakták tüzöket ugy, hogy a' sikot hatalmas füst lepte el.

A' város lakosi elbámultak a' sereg' közeledésén, és a' tábort látván, attól tartottak, hogy valamelly hatalmas ellenség volna kapujok előtt, melly öket rettentő vívással fenyegetné. A' szultán tudósíttatott e' sereg felől, ki, midőn annak hirét hallotta, bizonyos örömöt érzett, mellyet nem foghatott meg, és mondá: „Kegyelmes Allah, szívem teli van örömmel: holott nem tudom, miért!" Parancsolá udvarának, hogy őt kövesse, és fia' táborába ment, kihez vezettetett; de mivel a' herczeg igen gazdagon, és egészen másként volt öltözve, mintsem egyébkor, nem esmerte meg a' szultán.

A' herczeg atyját rangjához illő tisztelettétellel fogadta, és kérdé tőle, miután mind a' ketten leültek, és beszédbe eredtek, hová lett legifjabbik fia? Alig tevé e' kérdést, azonnal ájultan a' földre rogyott a' szultán. Ujra feléledvén, sohajtá: „Ah, fiam' vigyáztalansága utra készté őt, és bizonyosan az erdei vadak' martalékjává lett." — „Enyhülj," felelé a' herczeg, „a' vad sors nem vett erőt fiadon; mert ő él és egészséges." — „Lehetséges az?"

kiáltá a' szultán, „oh, monddmeg nékemhol találom fel ötet?“ „Előtted áll,“ mondá a' herczeg; mellyre a' szultán ötet közelébb megvisgálta, reá esmért, nyakába borult, sírt, és örömében a' földre rogyott.

A' mint a' szultán ismét feleszmélt, felszólítá fiát, beszélné el kalandjait vagy viszontagságait; a' mit ez elejétől kezdve végig teljesített. Éppen a' mint beszédét végzé, jövének bátyjai, és minthogy őt illy fényben látták, szégyenülve, és szólni sem képesek, de még irigyebbek, mint valaha, lesütötték fejöket. Az öreg szultán meg akarta öket életni hivtelenségekért, de a' legifjabb herczeg mondá: „Bizzuk öket a' mindenhatóra; mert a' ki vétkezik, önmagában leli büntetését.“

A' mint az utazó ezen regét elvégezte, annyira megörült rajta a' szultán, hogy neki nagy somma pénzt, és egy szép, még tőle bántatlan, rabnőt ajándékozott, 's egyszersmind kérdé tőle, ha nem tudnaë neki még más történetet is beszélni; mellyre ő igennel felelt, és más este, midőn ismét együtt voltak, e' következő történetet mondotta. —

NÉGYSZÁZ NYOLCZVANHARMADIK ÉJSZAKA.

EGY YEMENI SZULTÁNNAK, ÉS HÁROM FIAINAK TÖRTÉNETE.

„Mondják, hogy egykor Yemen országában élt egy szultán, kinek három fia volt, ketteje ugyan egy anyától, a' harmadik pedig egy más aszszonytól, kit a' szultán megunt, és néki, szolgálónak lealázva, meg engedé, hogy fiával együtt megvetve a' hárem' nő cselédei között éljen. A' két idősb fiu egykor engedelmet kért atyjától vadászásra; mellyre ő mindegyiknek egy egy pompásan szerszámzott valódi fajtabeli lovat ajándékozott, és több rabszolgát adott nekik késéretül.

A' mint ezek elmentek, a' szegény legifjabb testvér szerencsétlen anyjához folyamodott, és kijelenté kívánságát, hogy legidősb testvérei szerént ő is szeretne korának gyönyörüségeivel élni. „Fiam," felelé az anya, „nincs tehetségemben, néked lovat és a' mi egyébre szükséged és kívánságod vagyon, megszerezni." A' mint erre ő keservesen sirt, anyja ezüst ékességeiből valamitskét adott néki, mellyet ő eladott, 's árán egy rokkant kanczát vett. Felülvén reá, és egy kevés kenyeret vévén magához, két nap követte bátyjai' nyomát, de har-

madik napon elvesztette azt. Miután még két nap tévelygett, a' sikon egy sinor gyöngyöt és smaragdot pillantott meg, melly nagy fénnyel ragyogott. Felvévén, turbányára tekerte azt, és találmányán nagyon örülve ismét haza felé nyargalt. De a' mint a' városhoz közel ért, öszve találkoztak vele két testvérei, levetették lováról, megverték, és a' sinort leragadták turbánjáról. Mind kettejöket feljül haladta erejére és bátorságára nézve, de félt a' szultán haragjától és féltette anyja bátorságát, ha öket megbüntetné. Azért is türelemmel szenvedte megpocskoltatását és veszteségét.

A' mint a' két pulya herczeg a' palotához ért, által adá a' sinort a' szultánnak, a' ki, miután azon bámult volna, mondá: „Nem nyugszom meg, mig azon madár, mellyé e' sinor szükségképpen volt, birtokomba nem kerül;" mellyre a' testvérek felelék: „Elmegyünk, felkeressük azt, és elhozzuk felséges atyánknak, a' szultánnak."

A' szükséges készületek után elutazott a' két idősb testvér, 's a' legfiatalabbik követte öket bénna kanczáján. Háromnapi utazása után egy nagy pusztába ért, mellyen nagy fáradsággal hatott által, mig majd egészen eltikkadva egy városba jutott, mellyben jajgatást és siránkozást hallott öszve viszsza hangzani. Végre egy tisztes öreg férfiuval öszve találkozott és tőle a' közönséges szomoruság' okát tudakozta.

„Fiam," felelé az öreg, „ma negyvenhárom esztendeje, hogy egy irtóztató szörny jelent meg városunk előtt, és azt kiván-

ta, hogy neki évenként egy szép szüzet adjunk, azzal fenyegetvén bennünket, hogy megtagadás' esetében semmivé tesz bennünket.

Képtelenek lévén magunkat védelmeznünk, mindenkor teljesítettük kívánságát és az áldozatot sors által határoztattuk meg; de ez most az idén a' szultánunk' szép leányát érte.

Ma vagyon azon nap, mellyen a' szörny szokás szerént megjelenik, 's mi mélyen szomorkodunk és siránkozunk szerencsétlen sorsáu."

Az ifju herczeg ezt hallván, kérésére az öregtől késértetve elment azon helyre, hol a' srörny tartózkodott, eltökélvén, hogy vagy meggyőzi azt, vagy pedig meghal. Alig volt ott, a' mint a' herczegkisaszszony közeledett pompásan öltözve, de fejét lehajtva és könnyekben uszva. Ő fentisztelettel köszönté a' herczegnőt, és az viszonzá köszöntését, és monda: „Hagydel e' helyet ifju ember, mert mindjárt meg fog jelenni egy szörnyeteg, mellynek engem szerencsétlen sorsom áldozatul rendelt. Ha észre vesz, darabokra fog tépdelni," — „Herczegkisaszszony," felelé ő, „tudom azon szerencsétlenséget, melly téged fenyeget, és el vagyok tökélve helyetted megfizetni a' váltságot."

NÉGYSZÁZ NYOLCZVANNEGYEDIK ÉJSZAKA.

Alig mondáki a' herczeg e' szavakat, a' mint egy vastag, sürü poroszlop emelkedett fel, mellyből a' szörny rettenetes ordítással 's irtóztató dühösséggel elő állott oriási oldalait vastag farkával verdesvén. A' herczegnő kétségbe esve sikoltott halálos ijedtében; de a' herczeg kardot rántván, a' szörnyetegnek utját állotta, melly erre dühében mind a' két orra lyukából tüzet hányt és a' herczegnek ugrott. A' vitéz ifju csudás ügyességel ki kerülte körmeit, és mozgásait pontosan megvigyázván alkalmat véve reá, hogy a' rémitő szörnyetegé essék, és fejét szemei között kardjával ketté hasítsa, mellyre az utálatos állát leesett, és irtóztató ordítás közt kilehelte életét.

Midőn a' herczegnő a' szörnyet elveszve látta, megmentőjéhez futott, letörülte leplével arczáról a' port és veríteket és forrón megköszönte jó tételét. A' herczeg mondá a' nőnek, menjen viszsza szüleihez; de ő nem akart 's ezt mondá a' hősnek: „Uram és életem' világa, én a' tied akarok lenni, és néked enyimnek kell lenned.“ — „Az talán lehetetlen,“ felelé a' herczeg, és a' városba sietett, hol egy távul szögletben szállást fogadott. A' herczegnő a' palotába ment. Béléptekor felette elbámultak szülei

és aggódva kérdezték haza történek okát, mivel féltek, hogy talán elillant a' szörny elől, melly most a' város' elpusztításával állana boszut.

A' herczegnő elbeszélé egy szép ifju által való megszabadítatása' történetét; mellyre a' szultán udvarával és a' város lakosinak legnagyobb részével elmentek a' szörnyeteghez, mellyet dögölve a' földön nyujtózva találtak. Erre az egész város eltelt hálaköszönettel és közörömmel. A' szultán megakarván mutatni háladását a' vitéz ifjunak, kérdé a' herczegnőtől, valjon reá esmerneë szabadítójára, ha látná ötet? a' mit ez igennel bizonyított; mert a' szerelem mélyebben szívébe véste az ő képét, mint sem hogy kitörültethetett volna.

Erre a' szultán hirdetést tétetett, mellyen a' városban lévő minden embernek megparancsoltatott, hogy leánya' lakásának ablaka alatt elmenjen; a' mi három nap történt egy más után a' nélkül, hogy a' nő szeretett megmentőjét meglátná. Ez után nyomozá a' szultán, valjon a' városban lévő minden férfiu teljesítetteë parancsolatját, és tudtára esett, hogy mind engedelmeskedtek néki, kivévén egy bizonyos házbeli ifju embert, a' ki idegen, és azért nem jelentmeg. A' szultán parancsolá, hogy jelenjen meg; és alig ért közel az ablakhoz, a' mint a' herczegnő egy hímvarásos kendőt dobott reá, felkiáltván: „Ez az, a' ki bennünket kiszabadított a' szörnyeteg' körmei közül!“

Erre maga elébe vezettette a' szultán az ifju herczeget.

Ez megjelent és legdiszesebb fentisztelettel köszöntötte a' szultánt. „Te vagy a' szörnynek meggyőzője?“ mondá a' szultán. „Én vagyok,“ felelé a' herczeg. „Monddmeg nékem, miként jutalmazzalak meg?“ viszonlá a' szultán.

„Kérem,“ felelé a' herczeg, „az Istent és Felségedet, adja nékem leányát, a' herczegkisaszszonyt, feleségül.“ —

„Kérjed inkább kincseimnek egy részét,“ mondá a' szultán.

Erre azt mondák az udvari tisztek, hogy, mivel ő mentette meg a' herczegnőt a' haláltól, érdemes is reája, és miután végre megegyezett bennu a' szultán, eljegyeztettek.

Az ifju herczeg elnyerte hölgyét és meglett a' lakodalom. Az éjszaka' vége felé felkelt a' herczeg, lehuzta hölgye ujjáról annak gyürüjét, 's helyette a' magáét tüzte reája, a' tenyerére pedig ezt irta: „Én Aladin vagyok, fia egy hatalmas szultánnak, a' ki Yemenben uralkodik: ha lehet tőled, jöjj oda utánnam; ha pedig nem, maradj atyádnál.“

Miután a' herczeg ezt megtette, elhagyta alvó menyaszszonyát, a' palotát és várost, 's tovább útazott. Ezen útjában egy második feleséget vett férjhez, a' kit egy elefánttól mentett meg és hasonló módon elhagyott; de a' mi ennél történt, nem méltó az elbeszélésre.

A' herczeg második feleségét is oda hagyván, tovább utazott azon madárnak felkeresésére, mellyé a' gyöngy és smaragd füzér volt, és végre eljutott azon városba, mellyben a' madár tulajdonosnéja, — egy igen hatalmas szultán' leánya, — lakott. Több utszát béjárt, mig végre egy magányosan ülő tiszt'es öreget vett észre, a' ki legalább is szaz esztendősnek látszott lenni. Közel dett hozzá, és kérdezé tőle, miután őt tisztelettel köszöntötte és vele beszédbe eredett, ugyan tudnaë néki hirt mondani azon madárról, mellynek láncza gyöngyből és smaragdból áll, vagy annak tulajdonosnéjáról?

Az öreg nehány pillanatig gondolatba merülve hallgatott; az után mondá: „Fiam, sok szultán és herczeg vágyott megnyerni e' madarat és a' herczegnőt, kinek az sajátja; de hasztalan fáradtak: de még is szerezz magadnak hét bárányt, messdle azokat, fejtsdle a' bőröket és oszszd fel mindegyikét két részre. A' palotában nyolcz udvar vagyon, közülök hétnek a' kapui előtt két éhes oroszlány áll, és az utólsóban, mellyben a' herczegnő lakik, negyven rabszolgā van. Eredj, 's próbáld szerencsédet."

A' herczeg köszönetét tevé az öregnek, megszerzé a' bárányokat, a' tanácslat szerént ketté vagdalta, és éjféltájban, midőn már nem hallattak emberi lábnyomok, az első kapuhoz ment, melly előtt két iszonyu oroszlányt talált, mellyeknek szemei kályhatüzként lángoltak. Mindegyiknek egyfél bárányt vetett, és mig azt lenyelték,

elment melletek. Ezen csalárdság által egész a' nyolczadik udvarig eljutott szerencsésen, mellynek kapujánál mély álomban aludt a' negyven rabszolga. Csendesen bement, é a' herczegkisasszonyt egy pompás teremben meglátta, ki egy drága ágyon pihent, melly mellett madara egy fényes drága kövekkel ékes aranydrót kalitkában volt. Lassan hozzá közelített, és tenyerébe ezt irta: „Én Aladin vagyok, a' Yemeni szultán' fia. Alva láttalak, és madaradat elvittem magammal. Ha szeretsz, vagy kedvenczedet ismét viszsza kivánod nyerni, jöjj atyám' fővárosába."

Erre elhagyta a' palotát, eljutott a' sikra, és csak más nap reggel nyugodott meg.

Kipihenvéu magát és Alláhnak esedezvén, hogy őt a' felfödöztetéstől megmentse, napnyugatig nyargalt, midőn meglátott egy arab tábort, mellybe elmenvén, szállást kért.

NÉGYSZÁZ ÖTVENNYOLCZADIK ÉJSZAKA.

A' vezér, a' ki őt az előtte esmeretes madár' birtokában látta, tüstént helyt adott kérésének, mondván magában: „Ezen ifju-

nak az ég' kedveltjének kell lennie, mert másként nem nyerhette volna el azon jutalmat, mellyért olly sok hatalmas szultánok, herczegek és vezérek áldozatul estek." Barátságosan megvendégelte őtet, de semmi kérdést sem terjesztett elébe, reggel boldogságáért imádkozván, elbocsátá, és egy szép lovat ajándékozott néki. Aladin köszöne nagy lelkü vendéglőjének, elbucsuzott tőle és szakadatlan nyargalt, mig atyja városát megnem látta. A' sikon ujra meg támadták bátyjai, kik éppen akkor tértek haza sikeretlen utjokról, és a' mint a' fényes kalikát a' madárral kezében szemlélték, hirtelen lerántották a' lóról, rettenetesen meg verték, és igy fekve hagyták. A' városba menvén, által adták a' kalitkát atyjoknak, a' veszélyről és menekedésről koholt hazugságot mondván, mellynek hallására a' szultán dicsérettel halmozá őket, holott szegény Aladin kékre verve és szomorun anyjához ment.

Elbeszélte neki kalandját, keservesen panaszkodott veszteségén, és tudtára adta azon szándékát, hogy irigy bátyjain boszut akar állani. Az anyja vigasztalta őt, kérvén, legyen türelmes és ne nyulna Allah elébe, a' ki annak idejében megfogná mutatni hatalmát és igazságát.

Már most viszsza térünk a' herczegkisaszszonyhoz, a' ki madarát elvesztette.

Midőn reggel felébredvén, madarát nem találta, igen elrémült, de még inkább, a' mint tenyerén az irást elolvasta. Hangosan sikoltott; az odaszaladott aszszonyai, kik

a' nőt ájulva találták, oda hivták a' szultánt, kinek a' herczegnő, miután egy kisség megenyhült, elbeszélé madara' vesztességét, meg mutatá kezét, és kinyilatkoztatá, hogy senkihez sem megy férjhez, hanem egyedül ahhoz, a' ki őtet alva látta. A' szultán, haszontalannak látván az ellenkezést, megegyezett benne, hogy leányát késérni fogja a' herczeg' felkeresésében, és megparancsolá seregének, hogy Yemenbe készüljen,

A' mint seregei együtt voltak, a' szultán a' táborba vezette leányát, és más nap utnak indult. A' herczegnő és aszszonyai pompás Tachtrevanokban vitettek. Nem nyugodtakmeg, mig a' sereg közel nem ért azon városhoz, mellynél Aladin a' szultán leányát az elefánt' meggyőzése által megmentette a' haláltól. A' követ, ki elküldetett szabadságot kérni a' táborütésre és élelem vételre, barátságos tisztelettel fogadtatott, 's a' város szultánja nagy pompával meglátogatá fejedelmi barátját, a' ki tudtára adta menetele okát. Ez által meggyőződött felőle a' másik szultán, hogy a' madár elrablója egyszersmint az ő leánya' szabadítója volt, és eltökélé, hogy vele menend. E' szerént harmad napi inneplés és vigság után elindult a' két szultán a' két herczegnővel és az egyesült seregekkel Yemenbe, 's utjokban esett azon fováros, mellynek szultánleányát Aladin a' szörny körmeitől megszabadította.

A' mint a' szövetségesek e' városhoz értek, hasonló módon alkudoztak, mint fent

mondatott; a' harmadik szultán eltökélé, őket veje felkeresésében együtt késérni, és a' herczegnő önként egyesült a' két másikkal. Tovább haladtak, és az uton azon herczegnőt, a' ki madarát elvesztette, teljesen tudósíták a' másiknak Aladin szépségéről, vitézségéről és férfiui erősségéről; mellyre még forróbban ohajtá őt feltalálni. Végre szakadatlan folytatott utazás után Yemenbe ért a' három szultán, és napnyugat tájban táborba szállottak egy vizzel bővelkedő zöld sikon a' főváros közelében.

A' Yemeni szultán nagy nyugtalansággal és aggodalommal látá az illy számos sereget olly közel fővárosához, de eltitkolá félelmét, és szükséges parancsolatokat adott a' városnak éjjeli megtámadása elhárítására. Reggel meg enyhült, midőn a' szövetséges szultánok követet küldöttek hozzá gazdag ajándékokkal, bizonyossá tévén őtet, hogy semmi ellenséges szándékjok sincsen, és azon kéréssel, látogatná meg őket táborokban és azt látná el megkivántató szükséglésekkel. A' szultán elfogadta a' meghívást, és a' mint késérete készen volt, minden udvari embereitől leg nagyobb pompában késértetve, a' táborba ment, a' hol ötet illető tisztelettel fogadtatott. A' három szultán egészen az előőrségig elébe ment, és szokott köszöntő tisztelkedések után egy pompás sátorba késérték, melly veres bársonyból volt, sallangjai és kötelei arany szalagokból, czövekei termés ezüstből, és mellynek béllése ezüst szerből állott, melly mindenféle szinü selyem himezettel volt ki

varva kiemelkedö munkával, arany lapikával vegyítve. Aljazata pompás szőnyegekkel bé volt terítve, és egy aranyszövettel terített emelet' felső végén négy diván állott, mellynek takarói és vánkosai minden ábrázolás felett pompásak voltak, mert persa bársonyból voltak, drága gyöngyökkel kirakva és virágokkal himezve.

NÉGYSZÁZ NYOLCZVANHATODIK ÉJSZAKA.

A' mint a' négy szultán leült, és egymással beszédbe eredt, mellyben a' Yemeni szultánnak tudtára esett, miért utaztak a' többiek az ő országába, egy arany asztal vitetett oda, és pompás ebéd tétetett fel achat, kristály és arany edényekben. A' medenczék és öntő kánnák tiszta aranyból voltak, drágaságokkal kirakva. A' pompa mindenben olly nagy volt, hogy a' Yemeni szultán alig tartóztathatta magát bámulását ki nem jelenteni, és magában felfohászkodott: „Istenemre mondom, még eddig nem láttam illy fényes, pompás és gazdag pazérlást!“ — A' mint az ebédnek vége lett, külömbféle kávé, czukorsütemény és szorbet vitetett bé; mellyre a' társaság mulatozott. A' három szultán kérdé királyi ven-

dégét, volnánakë gyermekei, mellyre ő felelé, hogy két fia volna.

E után kérték őt a' szultánok, hivatná oda őket; és ő azonnal elküldött érettek. Ők gazdagon szerszámzott lovakon, és pompásan öltözve a' táborba mentek. A' mint a' sátorba léptek, vágyva pillantottak reájok a' herczegnők, kik átlátszó aranyszövetek megül mindent láthattak, a' mi a' sátorban történt; és azon herczegnő, a' ki madarától megfosztatott, kérdé a' másik kettőtől, vallyon valamellyik férjök volnaë a' herczegek közül. Ők tagadák, hozzá vetvén, hogy annak sokkal szebb és nemesb tekíntete volna, mint amazoknak. A' szultánok is megkérdezék leányaikat, 's hasonló feleletet nyertek.

Erre a' szultánok kérdék a' herczegek' atyját, vallyon nem volnaë több fia is; mellyre ez felelé, hogy vagyon még egy, de vele és anyjával már régóta nem gondol, és mind a' ketten a' rabszolgák közt élnek a' háremben.

A' szultánok látni kivánták őtet, és oda vezettetett, de hitvány öltözetben. A' két herczegnő, kiket a' barmoktól megmentett, 's azután férjhez vett, azonnal reá esmertek, és egyszerre kiálták: „Valóban ez a' mi szerelmes férjünk!" Erre a' szultánok megölelték, és feleségeihez bocsátották őt, kik nagy örömmel és vigsággal nyakába borultak, szivekre szorítva csókolták, holott azon herczegnő, a' ki madarától megfosztatott, eltakarva lábaihoz borult és kezét csókolta.

E' jelenet után viszsza tért az ifju herczeg atyjához, és a' többi szultánokhoz, k.k tisztelettel fogadták, és melléjök ültették; mellyre atyja elcsudálkozott, de még inkább, midőn ez bátyjaihoz fordult, 's nékik ezt mondá: „Mellyitek lelte a' gyöngy- és smaragd füzért?" mellyre ők semmit sem feleltek, 's ő azután folytatá: „Mellyitek ölte meg a' szörnyet és elefántot, vagy mellyitek merészelt bátor lélekkel a' szultán' palotájába menni, és a' kalitkát madarastól elvenni? — Midőn ti, mint egy pár zsivány, reám rohantatok, kiraboltatok és megsebesítettetek, könnyen hatalmat vehettem volna rajtatok; de tudtam, hogy a' gondviselés időt rendelt, mellyben rajtatok és nyomorú atyámom, ki engem és anyámat megvetett, és bennünket igazságos jusunktól megfosztott, igazságos ítélet tétetik." Ezt mondván, kirántotta kardját, és mind a' kettőt egy egy vágással holtan földre terítette. Dühében atyjára is reá rohant volna; de a' szultánok tartóztatták, és miután a' fiut atyjával megbékeltették, az elsőbbiknek megigérte atyja, hogy őt örökösévé teszi, és anyját ismét viszsza helyhezteti előbbi méltóságába. Erre meglett lakadalma a' harmadik herczegnővel, és az ifju aszszonyok' három atyjai, miután a' negyven nap tartott örömünneplésben részt vettek, elbucsuztak, és mindegyik viszsza tért sáját országába. Az öreg szultán, ki vén kora miatt tehetetlennek érezte magát az országlás' gondjainak' viselésére, által adta fiának az uralkodást,

kit a' nép, bölcseségét és vitézségét méltán tisztelvén, örömmel elfogadott fejedelmének.

Nem sokára, hogy királyságra jutott, csak nehány választott udvari emberei' késéretében, rangjának terhes függeléke nélkül, elhagyá a' fővárost, és vadászatra rándult. A' mint vadászat közben egy puszta sikra került, egy helyre jutott, mellyen egy barlangnyilás volt, mellybe bélépett, és a' barlangban házi butort és egyebet talált, mint annak jelét, hogy ott lakosok vagynak; de senkit sem lelt benne.

Vágya felingereltetett, eltökélé, hogy a' barlang' lakosinak megjelenését elvárja, 's parancsolá késéröinek, el ne árulják rangját vagy méltóságát. Nem sok vártatra jöve egy ember élelemmel megrakva. A' mint a' barlang' szájához ért, mondá neki a' szultán: „Honnan jösz, hová mégy, és mit hozol?" — „Én," felele az ember, „azon társaknak egyike vagyok, kik e' barlangban laknak. Elszöktünk a' városból, tartván tőle, hogy némelly rosz tettünkért fogságba kerülünk, és minden tizednap elmegy egyikünk élelmet vásárolni: ma rajtam a' sor, 's czimboráim is mindjárt itt lesznek. Maradjatok nálunk ez éjjel, megfogjátok látni, milly vigan élünk."

A' szultán örömmel fogadá a' kinálkozást, és késéröit, nehányat kivévén, tüstént elküldé azon parancsolattal, hogy éjszakára a' városból mindennemü szükségleteket hozzanak. Kevés késéröivel a' bar-

langban maradott, és nem sokára megérkeztek annak más két lakosi, kik után igen szaporán oda értek a' szultán' küldöttei mindenféle jó vacsorára valóval felkészülve, mellyben mindnyájan kifogás nélkül részt vettek.

Elmulván az éjszaka, a' szultán azt tanácslá vendéglőinek, kiknek vigsága és értelmessége gyönyörüségére szolgált, menjenek vele a' városba. „Micsoda," kiáltának, „azon helyre akartok vinni bennünket, honnan szabadságunk mentségéből elszöktünk! ugyan mit gondoltok?" — „Ne féljetek," mondá a' fejedelem, „én a' szultán vagyok, hallani akartalak benneteket, hogy magamnak mulatságot szereznék; és azon gyönyörüség miatt, mellyet nekem szereztetek, meg bocsátok néktek!" E' szavakra mélyen meghajtották magokat főurok előtt, és engedelmességet esküdtek nékie. Oda hagyták a' barlangot, és a' szultánt palotájába késérték. Beszélgetések igen tetszett néki, 's maga elébe hivatá öket, hogy vidám vagy csudás történeteket beszélnének neki, és midőn egy este együtt valának, egyik közülök e' következő történettel kedveskedett:

NÉGYSZÁZ NYOLCZVANHETEDIK ÉJSZAKA.

AZ ABU-NYUT' ÉS ABU-NYUTYN' TÖRTÉNETE.

Egy becsületes, de a' szerencsétlenségtől üldöztetett ember, név szerént Abu-Nyut, eltökélé magában, hogy hazáját elhagyja, és valamelly más országban keresendi jobb szerencséjét. Mindenét, a' mije volt, a' mi csak egyetlen egy Serifből állott, magához vévén, utnak indult. Még nem meszsze ért, a' mint egy ember hozzá szegödött, a' ki vele beszédbe ereszkedett, mellyben tapasztalta, hogy az Abu-Nyutynnak, vagy Kétértelmünek, neveztetik. Egyenlő czéljok lévén, eltökélék, hogy szerencséjöket együtt keresik, 's meg egyeztek benne, hogy a' közpénztárra Abu-Nyut ügyeljen. Abu-Nyutyn-nak tiz Serifje volt.

Nehány napi fáradságos vándorlás után egy városba értek, mellyben beléptekkor egy koldus e' szavakkal szólítá öket: „Becses igazhitüek! Isten (Allah) veletek! adjatok alamizsnát, és ezerszerte megfogtok érte jutalmaztatni.“ Erre Abu-Nyut egy serifet adott neki. Társa, ezt pazérlásnak tartván, viszsza vette tőle a' maga pénzét, és elhagyta uj barátját, kinek már most

semmije sem volt. Abu-Nyut, a' sorsra és gondviselésre bizván magát egy moseába (mecsetbe) ment imadságát végezni, egyszersmint reménylvén, hogy majd találkozik ott valaki, a' ki szükségéből kisegíti; de senki sem találkozott. Egy éjjel és nappal a' mecsetben maradott; de senki sem adott neki alamizsnát. Ehségtől indíttatván, esti szürkületkor ellopódzott, és ingadozó léptekkel szédelgett az utszákon. A' mint ekkor egy rabszolgát megpillantott, ki az ételmaradékot az abroszról az utszára szórta, fel szedte azt, egy szögbe vonta magát, hol kivánesin harapdált a' csontokon; mellyre szemeit égre emelvén, hálát adott Istennek a' szük ételkéért. A' rabszolga, ki tettét megleste, elbámult nyomoruságán és ájtatosságán, 's meg illetődvén, elbeszélé azt urának, a' ki kegyes ember volt, és Abu-Nyutnak tiz serifet küldött.

A' rabszolga fukarságból magának tartott egy serifet, és Abu-Nyutnak csak kilenczet adott. Ez, a' pénzt megolvasván, hálát adott Istennek kegyelméért, de még is azt mondá, hogy az irás szerént azon serifért, mellyet ő a' koldusnak adott, tizet kellett volna kapnia. A' rabszolgának ura meghallá ezt, felhivá magához Abu-Nyutot, maga mellé ülteté, kérdé történetét, mellyet ez elmonda vendéglőjének, a' ki jeles kalmár volt, és annyira megszerette ájtatos együgyüségét, hogy eltökélé, őt barátságába és lakásra házába fogadni.

Abu-Nyut alig lakott nehány nap barátságos gazdájánál, a' mint eljött azon idő,

mellyben a' vallásos kötelességeiben igen pontos kalmár vagyonát számba vette, tizedrészét félre választotta, és kész pénzben vendégének ajándékozta, kinek tanácsolá, nyisson boltot, és próbálja szerencséjét kereskedésben. Abu-Nyut követte tanácsát, még pedig olly jó foganattal, hogy nehány esztendő alatt a' városban egyik lett a' legjelesb kalmárok közül.

A' mint egy nap a' boltjában ült, meglátta az utszán régi bajtársát, Abu-Nyutynt, nyomorult öltözetben, elgörhedve, beesett szemekkel, siránkozva kérve alamizsnát a' mellette elmenőktől. Abu-Nyut, megszánván keserves állapotját, parancsolá egy rabszolgának, hivja hozzá a' koldust. A' mint oda ment, leültette, frissítményekért küldött, hogy őt meg erősíttse és jól tartsa. Azután kéré őt, hálna házában, miután este boltját bezárta, elvezette őt magához, meleg fördőt készíttetett számára, és miután megfördött, gazdag öltözetet ajándékozott néki. A' vacsora feltétetett, és miután jól laktak, mindenféle tárgyakról beszélgettek. Végre felkiálta Abu-Nyut: „Nem emlékezel reám, barátom?“ — „Nem, Alláhra mondom, bőkezü gazdám!“ felelé a' másik; „monddmeg nekem, ki vagy.“ — „Én,“ felelé Abu-Nyut, „egy uti társad voltam; de érzelmem még most is ugyanaz, és nem felejtettemel hajdani barátságunkat: fele annak, a' mim vagyon, tied.“

Ezt mondván, számba vette Abu-Nyut saját vagyonát, és felét szerencsétlen uti társának adta, a' ki azon egy boltot bér-

lett, 's felkészítvén azt, jó kereskedést üzött. —

Egy ideig jó egyességben élt a' két barát, mig Abu-Nyutyn nyugtalanságba esvén, Abu-Nyutot felszólítá, jelen tartózkodásokat hagynák el, és mulatságokra 's hasznokra utaznának. „Kedves barátom," mondá Abu-Nyut, „minek utaznánk? Nem élünkë itt békében és bővségben? És a' világ' más részében mit várhatunk jobbat?" Ezen ellenzésnek semmi befolyása sem volt Abu-Nyutynra, és annyira sürgette barátját, hogy végre ez engedett szavának; és minthogy egy karaván éppen utnak indult, sok portékát felraktak öszvérekre, 's tevékre, és elindultak Musszulba.

Miután tiz nap utaztak, egy este egy mély kut mellett szállottak meg. Más nap reggel Abu-Nyut ön kedvéből a' kutba ereszteté magát, hogy a' karaván viztömlőit megtöltené, nem is gyaníthatván, mi volna rendelve számára a' gondviseléstől; mert háladatlan barátja, a' ki szerencséjét irigyelte, és gazdagsága után ásított, elmetszette a' kut' kötelét, megrakodtatá a' terhhordó barmokat, Abu-Nyutot sorsára hagyta, és utját tovább folytatta.

Abu-Nyut egész nap élelem nélkül tengődött, de alázatosan reménylette Alláhtól megmenekedését. Következett éjfélkor két gonosz szellemet hallott egymással beszélni. Az egyik mondá: „Én már most egészen boldog vagyok, mert végre megszállottam a' Musszuli herczegkisasszonyt, és senki sem üzhetki belőle, ha egy pénteken

isteni szolgálatkor üröm forrázatot, vagy öntvényt nem önt labai alá; melly szer senkinek sem fog egy könnyen eszébe jutni. " — , Én, " felelé a' másik gonosz lélek, „arany és egyébb ékes kincs' birtokában vagyok, melly a' Muszul mellett lévő hegyben rejtve vagyon, és számíthatatlan. Nem lehet másként felvenni, hanem ha a' hegyen egy fejér kakas megölettetvén, a' föld megnedvesíttetik vérével, melly titkot nehezen találfel valaki. " Ezt mondván, mind a' két szellem elrepült.

Abu-Nyut megjegyzé magának a' két szellem beszédét, és napkeletkor egy karaván által, mellynek vizre vala szüksége, szerencsésen megszabadíttatott, és étellel megerősíttetett. Azután megkérdeztetett, minő eset által maradott a' kutban; és ő hálátlan bajtársa' álnokságát eltitkolván, azt mondá, hogy a' kut' párkányán elszunnyadt, a' kutba esett, és minthogy uti társainak nem volt reá szükségök, karavanjok tovább utazott. Ezután engedelmet kért, hogy nemes megmentőit Musszulba elkésérhesse; mellyben azok megegyeztek, és őtet minden szükségletekkel ellátták.

A' mint a' városba ért, az egész népet nagy mozgásban látta Abu-Nyut, és okát kérdezvén, hallá, hogy egy orvost el akarnak veszteni, a' ki sikeretlenül probálta a' gonosz szellemet, melly a' herczegnőt megszállotta, belőle kiüzni, és hogy hasonló szerencsétlenség már többeket ért, kik ügyességeket az ördöngős herczegnőn próbálták. Erre a' szultánhoz sie-

tett a' palotába, leborult előtte, és ajánlá magát a' gonosz szellem' kiüzésére, mellyért semmi más jutalmat sem kivánt, mint kegyelmet a' szegény orvosnak. A' szultán meg egyezett benne, de kijelentette, hogy, ha Abu-Nyut a' szellemet ki nem üzendi, mind ő mind pedig az orvos, mint mesterségökben járatlanok 's méltatlan botorlók, elvesztetnek. Abu-Nyut könyörgött, hogy ügyessége' próbája jövő péntekig halasztassék, melly kérést ő a' szultánnak hathatósan szívére kötötte, hogy az igazhitüek imádsága az ő igyekezetét jóvá 's áldottá tegyék. A' szultán megegyezett a' dologban, a' szerencsétlen orvos a' vesztő helyről a' palotába vitetett, hogy ott, a' hol Abu-Nyutnak is egy szoba adatott, fenttartassék, az után az egész városban parancsolat hirdettetett á' jövő pénteknek szoros megülésére; mellynél azok, kik ez innepet megszegnék, királyi boszuval fenyegettettek.

Mint a' péntek eljött, és az egész város össze sereglett az imádságra, megkészíté Abu-Nyut a' gonosz szellem által említett üröntvényt. A' herczegnő szobájába vezettetett, a' ki nehéz kábulásban feküdt, és az öntvényt lábai elébe ön ötte, mellyre hangos szepegés hallatszott a' herczegnő mellett, 's mintegy álmából ébredve felegyenedett, és rabnőit kiáltotta, hogy felkelésében és öltözésében segitségére legyenek. Azonnal tudtára adták a' szultánnak a' herczegnő meggyógyulását, és ő örömmel telve ment öt egészségben látni.

Nyilván örömünnepeket rendelt, nagy summa pénzt elosztogottatott a' szegények között, Abu-Nyutot felszólította, hogy fontos szolgálatjáért jutalmat válaszszon, 's a' szerencsétlen orvost elbocsáttatta 's megajándékoztatta.

Abu-Nyut, kit a' herczegnő kellemei megbájoltak, jutalomul annak kezét kérte; mellyre a' szultán vezéreivel tanácskozott, kik neki azt tanácsolták, hogy a' választ jövő reggelig halasztaná, minthogy a' dolgot jól meg kellene fontolni. A' mint Abu-Nyut eltávozott, azt tanácsolták a' vezérek a' szultánnak, hogy leánya férjének legalább is nagy birtokának kellene lenni, mert ámbár Abu-Nyut kiüzte is a' gonosz szellemet, még sem volna érdemes a' herczegnő elvételére, ha őt rangjához illő módra elnem tudná tartani. Ennél fogva azt tanácsolák neki, válogatna ki nehányat drága kincseiből, mutatná meg azokat Abu-Nyutnak, kérjen tőle nehány hasonló becsü kincset a' herczegnő számára jegyajándékul, és csak ezen feltétel alatt fogadjael vejének: ha pedig nem teljesítené azt, akkor szolgálatáért elégedjék meg olly jutalommal, melly állapotjához jobban illik, mint illy felséges rokonszövetség.

Midőn más nap reggel Abu-Nyut az udvarnál megjelent, mutatá néki a' szultán a' kincseket, elébe terjesztvén a' vezérekkel végzett feltételt, mellyre az nagy hidegséggel néze az előtte fekvő ragyogó kövekre és megigéré a' szultánnak, hogy más nap tiz annyit és még becsesebbet és gyö-

nyörübb fényát fog néki nyujtani; melly kinyilatkoztatásra az egész udvar felette elcsudálkozott, mert tudva volt, hogy egy fejedelemnek sem voltak drágább gyöngyei, mint a' Musszuli szultánnak.

Miután Abu-Nyut magát a' szultánnak ajánlotta, el ment a' tyukvásárra, vett egy egészen fejér, szeplőtlen kakast, mellyet haza vitt, hold' felkeltéig tartott, 's akkor a' kakassal a' szellem által megjegyzett hegyre sietett. Ott elvágta a' kakas' torkát, mellynek vére folyni kezdett, a' mire hirtelen megrendült a' föld, és a' hegyben egy nyilás támadott, mellyen által legnagyobb örömére olly nagy halom minden nemü megbecsülhetetlen drága követ látott, mellyet lehetetlen leirni. Ez után Abu-Nyut viszszatért a' városba, honnan tiz tevét két két kosárral a' hegyhez vezetett, ott megrakta kincsével, és azt, miután a' hegy' nyilását ismét bétöltötte, lakására szállította.

Reggel a' palotába ment Abu-Nyut megrakodott tevéivel, a' Diván udvarába tért, hol öt a' szultán ülve várta, kinek most ő mondá: „Szálljle egy pillanatra, Uram, és visgáldmeg a' herczegnő' jegyjószágát." A' szultán közeledett a' tevékhez, mellyek letérdeltek, megvisgálta a' kosarakat, és egészen elcsudálkozott azoknak tartalmán; mert a' drága kincsek annyira feljül haladták fényökkel és nagyságokkal az övéit, hogy felkiálta: „Allahra mondom, ha az egész világon minden szultán' kincsei öszve gyüjtetnének is, még

sem mutathatnának ezekhez hasonlót!" A' mint bámultából valamennyire felocsult, kérdé vezéreitől, miként viselje már most magát Abu-Nyut eránt; mellyre ezek mindnyájan egyszerre mondák, csak adja néki leányát feleségül. A' lakodalmat csak hamar nagy pompával megüllötték, és Abu-Nyut olly jól viselte magát uj méltóságában, hogy ipa minden törvénykezésnek, mellyet hetenként háromszor szokott tartani, utólsó végzését reája bizta.

A' mint már Abu-Nyut felmagasztaltatása utáu nem sokára egyik' mezei házának pompás teremében audientziát adott, a' sokaság közöt egy aggsággal teljes ábrázatu és nyomorult öltözetü embert vett észre, a' ki ezt kiáltá:

„O igaz hitüek, ti könyörületes lelkek, segítsétek a' szerencsétlent!" Abu-Nyut parancsolá egyik testőrjének, vezesse elébe a' koldust, és a' mint ez teljesíttetett, reá esmert benne áruló bajtársára, a' ki őt a' kutban hagyta. A' nélkül, hogy magát megesmertetné, vagy más indulatot, mint a' könyörületességét, mutatná, meleg fördőbe vezettette őt. Miután megfördött, pompás ruhába öltöztetett, és a' Divánba viszsza vezettetett. Abu-Nyut egy különszobába vezette őt, és mondá: „Nem esmersz engem, régi barátom?" — „Nem, Allahra mondom!" felelé emez.

„Tudjad tehát," viszonzá amaz, „hogy én Abu-Nyut, a' te jótévőd és bajtársod vagyok, kit te árulólag a' kutban hagytál."

Erre elbeszélé neki minden viszontagságait, és azon biztosítással fejezé beszédét, hogy korán sem szándéka rajta boszut állani ravaszságáért, sőt inkább eránta való viseltetését ugy tekinti, mint a' sors' ösztönzését és eszközét jelen rangjának és gazdagságának, mellyet vele megakarna osztani. Abu-Nyutyn irigy szivét még sem lehetett megvenni, és a' helyett, hogy a' nemes Abu-Nyutnak megköszönte volna bocsánatát és bőkezüségét, mondá: „Ha a' kut néked olly nagy szerencsédre szolgált, miért ne szolgálna nékem is?“ Ezt mondván, sietve felkelt, és még el sem bucsuzván, oda hagyta Abu-Nyutot, a' ki illy durvaságot nem akart megbüntetni.

Abu-Nyutyn lehető gyorsan sietett a' kuthoz, és miután egy kötélen leereszkedett, leült, és türtelen várta a' gonosz szellemek' megérkezését, mellyek éjfélkor valóban repülve megis érkeztek, és fent a' kut' kávaján vesztegelvén, kalandjaik felől kérdezék egymást. „Mióta legutóljára voltunk itt együtt,“ mondá az egyik, „roszszul jártam; mert egy ravasz Muzelmann feltalálta a' titkot, miként üzhessen ki, és férjhez vette herczegnőmet. Legroszabb a' dolognál az, hogy nem állhatok rajta boszut; mivel egy megtért lélek' oltalma alatt vagyon, mellyet a' próféta őrszellemévé rendelt.“ — „Én,“ felelé a' másik, „szinte olly roszszul jártam, mint te; mert ugyanazon ember, a' ki kedvesedet férjhez vette, az én rejtett kincsemet is kikutatta, és minden iparkodásom ellenéreis megtartja azt.

Hanem temessükbe ezen utálatos kutat, melly bizonyosan oka volt szerencsétlenségünknek.“ Alig mondáki ezt, a' mint a' két szellem a' kutkávát és nagy köveket a' kutba hányta, mellyek a' halátlan és irigy Abu-Nyutynt egészen öszve zuzták.

Minthogy Aba-Nyut hasztalan várta Abu-Nyutyn' viszsza érkezését; tehát elment a' kuthoz, és látván, hogy be vagyon temetve, kiásatta azt, mellyre a' holt test feltalálása azonnal meggyőzte felőle, hogy gonoszsága okozta romlását a' gazfinak. Buzgón felkiálta: „Csak a' mindenhatónál vagyon segítség; oltalmazzon bennünket az irigységtől, melly csak annak árt, a' ki azt táplálja!“

NÉGYSZÁZ NYOLCZVANNYOLCZADIK ÉJSZAKA.

EGY UDVARFI' KALANDJA.

Egyiptomban élt egykor egy gazdag Emir, a' ki bizonyos nyugtalan éjjelén nem tudta, micsoda eszközhez nyuljon, hogy bús gondolatit, mellyek gyötörték, elűzhesse. Végre eszébe jutott egyik udvari emberéért küldeni, a' ki vidám társalkodó vala, és a' mint ő megérkezett, mondá neki: „Kehelem ezen éjjel, nem tudom mi okból,

rendkivül nyugtalan, 's kivánom, hogy te nékem valamelly mulatságos történetet beszélj." Az udvarfi monda: „Akaratod előttem törvény! Egy kalandot fogok elbeszélni, melly rajtam ifjuságomban történt.

Midőn még egészen fiatal ember valék, igen belé szerettem egy mindennemü bájjal és kellemmel becses arab leányba, a' ki a' pusztának egyik tőnemzetségéhez tartozó rokoninál élt.

Egy nap igen felhevült eránta érzelmem és eltökélém, hogy látogatásában keresem enyhülésemet; de a' mint előbbi tartozkodások' helyére értem, sem szerelmesemet, sem senkit rokonai közül nem leltem ott. Némelly utazóktól kérdezősködtem, a' kik tudtomra adák, hogy a' nemzetség a' marhatakarmány vagy legelő szüke miatt felszedte sátorát, 's máshol akar megtelepedni.

Egy darabig azon a' helyen maradtam, de minthogy semmi jelét sem vettem észre viszsza térésöknek, nyugtalan vágyom türhetetlenné lett, és kedvesem felkeresésére nógatott.

Ámbár az est már árnyékot vetett, még is megnyergeltem tevémet, felkötöttem kardomat, és előre ballagtam. Az éj mindég setétebbé vált, tevém sokat hortyogott, és minden felől hangzott a' vadak bőgése és ordítása. Szivem félelemmel telve dobogott, és nyelvem megnem szünt a' Mindenhatónak, szükség idején egyedül va-

ló oltalmazónknak, esedezni. Végre elnyomott az álom, és állatom el tért azon utrol. mellyen haladni akartam. Fejemet hirtelen erősen megütöttem egy faágban; felébredtem, és kinos fájdalmat éreztem. A' mint magamhoz tértem, fákat láttam magam előtt, viragokkal himes pázsitot, és egy tiszta patakot. Számos madarat is hallottam énekelni, mellyeknek zengzete legédesebben hangzott. Leszállottam tevémről, a' kan árt vallomra vetettem, mivel a' sürünek bokrai igen tömötten voltak nőlve.

Tevémet addig vezettem, mig a' sürüből kiértem, hol azután ismét felültem reája, de még nem is tudván, merre forduljak, 's hová vezetend a' gondviselés. Ekként jutottam a' pusztába, és a' meszsze térre vetettem szemeimet, mellynek közepén füstöt láttam emelkedni. Megkorbácsoltam tevémet, és végre egy tüzhöz értem, mellynek közelében egy gazdagon ékesített sátort láttam, melly előtt egy zászló lobogott, 's a' melly kerítve volt czövekekhez kötözött lovaktól, és legelő tevéktől környezve. Gondolám magamban: „Mit jelent e' pompás sátor illy magányos sikon?“ Közelíték bémenetéhez, és mondám: „Áldás néktek, lakosi e' sátornak, a' Mindenható kegyelme legyen veletek!“

Erre kijött egy ifju, a' ki mintegy tizenkilencz esztendősnek látszott lenni; deli volt, mint a' felkelő hold; vitézség és jó akarat tündöklött arczán. Viszonzá köszöntésemet, és mondá: „Arab rokonom, bizhetőleg eltévesztetted utadat.“ Mellyre én

felelém: „Igen is, mutassad meg nékem azt, 's Isten jutalmazzon meg érette!“ Erre ő felelé: „Lakásom, Arab barátom, most e' renyhe pusztában vagyon; de az éjszaka félelmes, és ha tovább találnál utazni, tarthatnál tőle, hogy a' vadak szét szaggatnak. Maradj tehát nálam bátorságban, pihenjedki magadat, és mihelyt megvirradand, azonnal utadra kísérlek.“ „Leszállottam, ő fogá tevémet, megkötè, eleséget és vizet adott néki. Ezután eltávozott egy időre, de szaporán viszsza tért egy juhhal, mellyet lemetszett, bőrét lefejtette, öszve szeldelte, tüzet rakott, 's rajta a' juhnak egy részét megsütötte, mellyet mindenféle fűszerrel fűszerezett, és azután előmbe tette azt. —

Észre vettem, hogy jótékony gazdám vendégszereteti foglalatossága között néha melyjére ütött és siránkozott; mellyből kivettem, hogy ő szinte mint én szerelemben sinlődik, és vándorol. Kiváncsisá:om felbuzdult; de gondolám magamban: „Vendége vagyok; miként terhelhetném őtet kinzó kérdésekkel?“ és türtettem magamat. Miután jól laktam, felkelt az ifju, sátorába ment, mosó kannát és medenczét hozott egy selyemmel himezett, és arannyal kivart kendőzővel, és még egy üvegetskét pézsmával vegyes rózsavizzel. Elbámultam maga viseletén és módosságán, és mondám magamban: „Milly csudálatos illy jeles ifju' lakása ezen vadon pusztában!“ Elvégeztük mosdásunkat, 's egy darabig külömbféle tárgyakról beszélgettünk; mellyre barátsá-

gos gazdám sátorába ment, mellyből egy darab veres selyem damászkot hozott, mellyet meg osztott közöttünk, mondván: „Arab rokonom, eredj sátoromba, 's keress ott nyughelyet; mert ma vagy tegnap nagynak kellett lenni fáradságodnak.

En a' sátorba mentem, 's egyik részében zöld damaszk derekallyat leltem, mellyre, felső ruháimat levetkőzvén, lefeküdtem és olly jól aludtam, hogy soha jobban sem előbb sem utóbb. Végre felébredtem, a' mint az éj tovább haladott és gondolkodni kezdettem vendégszerető gazdám felől, a' nélkül még is, hogy reája nézve tisztára jöhetnék, a' mint olly édes sugalom, mellynél gyengédebbet soha sem hallottam, fülembe hatott. Felemeltem részletem' kárpitját és egy hölgyképet láttam, szebbet, mint valaha életemben, a' sátor' tulajdonosa mellett ülve. Mind ketten sirtak és sopánkodtak a' szerelem' gyötrelmei ellen, valamint az elválás és azon gátok ellen is, mellyek gyakor öszve jövetüket akadályozták, 's lehetetlenné tették. En mondám magamban: „Ezen szeretetre méltó ifjuban valamelly csudás való rejtekezik; és még is egyedül él itt, mert én nem láttam e' sikon más sátort. Mit gondolhatok egyebet, mint, hogy e' szép hölgy valamelly jó szellem' leánya, mellybe belé szeretett és mellyért ő a' magányba vonult!" Szerelmök' tisztelete leeresztette velem a' kárpitot, reám huztam a' takarót, 's ismét elszenderedtem.

Virradtkor felébredtem, felöltöztem és mondám a' már fen volt ifjunak: „Arab ro-

konom, ha velem tett sok jó tetéményidet még azzal is tetézed, hogy utba igazí asz, t ljesen lefogsz kötelezni erántad.“ Ő nyájasan monda nékem: „Hahogy tetszesedre vagyon, légy olly jó, 's maradj vendégem három nap.“

Meg nem tagadhattam vendégbaráti kérését, 's nála maradtam.

Harmad nap merészlém tőle megkérdezni nemzetsége nevét, mellyre azt mondá, hogy a' nemes Aszszra nemzetségéből való, 's ekkor megtudtam, hogy atyabátyám fia volt. „Nagy bátyám' fia,“ mondám, „mi vett reá, hogy e' puszta' magányába jönnél, 's rokonidtól, szomszédidtól és jobbágyidtól el szakadnál?“

Ezt hallván, könyekbe borultak szemei és sohajtva mondá: „Ah édes vérem, forrón szeretem nagy bátyám leányát, 's feleségül kértem őt tőle, de ő megtagadá tőlem, és egy más rokonunknak adta, a' ki gazdagabb nálomnál, és az haza vivé a' hölgyet. Minek utána elragadtatott tőlem, kétségbeesés fogá el lelkemet, oda hagytam rokonimat, barátimat és bajtársimat, belé szerettem a' magányba, 's ide vonultam.“

Miután ezt mondotta, kérdeztem tőle, hol vagyon lakhelye kedves hölgyének és szerencsés vágytársának? Ő felelé: „Közel ama' hegy' csucscsához, a' honnan valahányszor alkalmat lel, az éj csendében, midőn minden szenderg, sátoromba merészel ereszkedni, a' hol viszonozva élünk társalkodásunk örömeivel: de hiddel, bátyám, indu-

latunk ártatlan és szelíd. Ezért élek és lakom itt, mint látod és midőn meglátogat, örömmel folynak el óráim, mig Allah teljesítendi végzését, és vagy megjutalmazza e' világon állhatatosságunkat, vagy pedig együtt szállít bennünket a' sirba."

A' mint a' szerencsétlen ifju beszédét végzé, melly engem legforróbb részvételre gerjeszteté, élénk ösztönt éreztem magamban a' szerelmeseknek ellenségöktől való megszabadítására, és érett meggondolás után mondám néki: „Ha helyben hagyod, gondolatom szerént, utat tudok mutatni, melly által Allah' segítségével a' te és szerelmesed' szenvedése véget ér." Ő felelé:

„Nagy bátyám fia, közöld velem e' tervet!" és én folytatám: „Mihelyt éjjel lesz, és szerelmesed megérkezik, ültessük fel tevémre; mert bátorságos és gyors járása vagyon; te meg ülj lovadra és én egyik tevéden foglak késérni, egész éjjel utazunk,, és mielőtt a' reggel az erdőt megvilágitja, bátorságban fogsz lenni, és szíved boldogul and szerelmeseddel. Az Isten földje elég téres, hogy nékünk menedékhelyet szolgáltasson, és én az égre esküszöm, hogy, mig élek, barátod leszek." Az ifju felelé: „Nagy bátyám' fia, hadd tanácskozzam tervedről szerelmesemmel, mert ő okos, és szép tanulmánya vagyon."

A' mint az éj béköszöntött, és az óra el érkezett, mellyen az ifju aszszony meg szokott jelenni, nyugtalanul várta jótékony gazdám a' hölgy' megérkezését, de hasztalan; mert nem jelent meg. Felkelt, sátora

elébe állott, körül nézgetett, a' levegőt nyeldelte, azután viszsza tért a' sátorba, gondolkodásba merült, könnyekre fakadt, és felkiálta: „Ah, rokonom! nagy bátyám' leánya nem jön, bizonyosan valami baja történt. Maradj itt, mig felkeresem őtet.“ Ez után fogta kardját és lántsáját, 's eltávozott.

Mintegy óra mulva hallottam lépteit 's láttam őt jönni, valami nehezet hozván ölében, felette keserves hangon kiáltván hozzám. Siettem elébe, és a' mint közel valék hozzá, kiáltá: „Ah, Ah! nagy bátyám szerelmes leánya nincs többé, 's én itt hozom maradványit. Szokás szerént sátoromba sietett, a' mint hirtelen utját állá egy oroszlány, és szétt szaggatá. E' véres tetemeket hagyta csak számomra.“ Leült, keservesen sirt, és mondá nékem: „Maradj itt, mig viszsza térek!“ és nyil sebességgel eltávozott. Mintegy óra mulva viszsza tért, kezében az oroszlány' feje, mellyet a' földre sujtott, 's vizet kért, mellyet kezére szolgáltattam. Ezután meg mosta kezeit, kitisztította az oroszlány száját, mellyet elragadtatva csókolt, 's nehány pillanatig keservesen sirt. Azután felkiálta: „O nagy bátyám' fia, Allára és rokonszövetségünkre kényszeritlek, teljesitsd végakaratomat; mert még ez órában követni akarom jegyesemet: Légy gyászkésérőnk, 's temess engem egy sirba az ő csontjaival.“ Ezt mondván azon sátorlatnak egyik osztályába ment hol háft, egy óráig ott maradott, hogy ájtatosságát végezze; azután kijövén, mely-

jét ütvén, 's mélyen sohajtván, végre végsőt lehelvén, mondá: „Megyek, megyek, szerelmesem, megyek!“ és tiszta lelke fel repült a' paradics' lakába.

Nem vagyok képes kifejezni azon fájdalmat, mellyet éreztem, és alig teljesíthettem igéretemet; de végre még is fel keltem, erőt vettem magamon, és ezen hív szeretők maradványit ugyan egy sirba tettem, mellynél három nap imádkoztam és siránkoztam, 's azután haza tértem: de el nem mulattam sirjokat évenként meglátogatni, könnyemmel áztatni, és lelkökért, 's tulajdon vétkeimért Allát imádni.

NÉGYSZÁZ NYOLCZVANKILENCZEDIK ÉJSZAKA.

A' SZINDI HERCZEG ÉS FATIME' TÖRTÉNETE.

Nehány század előtt volt egy Szindi szultánnak egyik ágyasától egy fia, ki olly durván viselte magát a' szultánné ellen, hogy ez boszujában egészsége veszedelmébe esett. Kedvencz rabnője észre vette azt, 's eltökélé, hogy valamelly álnoksággal eltávoztatja a' herczeget. Tanácslá aszszonyának, hogy ha még egyszer meg bántja, mondja neki, hogy addig nem jelenhetik meg

rangjához illőn, mig őt Fatime, Emir-Ben-Naoman nevü szultán' leánya meg nem szereti. A' királyné követte szolgálója tanácsát, 's a' herczeg feltette magában, hogy elutazik a' herczeg kisasszony' hazajába, 's őt feleségül kérendi. Miután atyja, a' szultán, helyben hagyta szándékát, méltóságához illő késéretel utnak indult. Bizonyos idő mulva egy pusztába ért, melly el volt borítva egy nagy sereg sáskával, mellyek az éhségtől egészen elkikadva a' földre hullottak. Megszánván szükségöket, élelmet vettetett elébek, mellyet elköltvén, tovább repültek. E' történet után nehány nap mulva egy sürü erdőbe ért, melly teli volt elefánttal és más vad állatokkal; mivel pedig nem próbálták őt megtámadni, és elébült állapotban voltak, nehány terhhordó barmot le vágatott, 's a' vadak' elébe vettette azokat. Jól lakván, eltávoztak, és a' mennyire állati természetök engedé, kijelenték köszönetöket. Ezen erdőtől nemü távulságra a' herczeg egy tisztes öreggel találkozott, kitől megkérdezé az utat Emir-Ben-Naoman' birodalmaiba, 's tóle meg tudta, hogy jó közel volna már hozzájok, hanem csak alig megbágható vashegyek gerinczein által ju hatna oda, és hogy ha ezen bajokat valóban meg győzné is, mégis sikeretlen igyekeznék a' herczegnőt elnyerni. A' mint a' herczeg kérdé, miért? felelé az öreg: „Emir-Ben-Naoman szultán eltökélé, hogy senkinek sem adja leányát, a' ki három feladott dolgot véghez nem visz, 's e' dolgok olly nehezek, hogy emberi erő elég-

telen véghez vitelökre. Már sok szerencsétlen herczeg fejét vesztette a' próbán; mert a' ki a' feladást nem teljesíti, azonnal megölettetik; fogaddel tehát jó szándéku tanácsomat és hagyj fel hasztalan igyekezeteddel."

A' herczeg a' helyett, hogy az öreg' intésére figyelne, elökélé utját folytatni és miután kérte, hogy adja reá áldását, és esedezzék érette Isten előtt, utnak eredt. A' mint a' hegyek közé ért, tágos barlangok ötlöttek szemébe, mellyekben a' szellemek nagy vaskő-darabokat szaggattak-ki a' sziklákból. A' herczeg pompásan megvendégelé őket, 's köszönetül mutaták néki a' legjobb utat a' hegygerinczen által. Végre Emir-Ben-Naoman' fővárosához ért, a' kihez követet küldött azon kérelemmel, hogy szabadjon a' herczegnek a' sikon tábort ütni, és a' szép herczegnőért próbát tenni. A' szultán megegyezett benne, 's a' herczeget a' palotába hívta, a' hol este egy udvarba vezettetett, mellyben egy nagy kád állott többféle gabonanemelegygyel töltve, mellyeket a' herczegnek, — és ez volt első munkája a' herezegnő megnyerésére, — kikellene válogatnia és külön halmokba raknia, feje' vesztével fenyegettetvén, ha a' kiválogatást nap' felkelte előtt el nem végezné. Minthogy már most késő volt szándékával felhagynia, tehát a' gondviselésre bizta magát a' herczeg, és, miután reája zárattak az udvar' kapui, imádkozott Allához 's elkezdé a' gabonát

válogatni, de látván, hogy lehetetlen munkáját a' meghatározott időre véghez vinnie éjfel tájban elcsüggedett, és felhagyott hasztalan dolgával, azon kétséges szándékot tévén fel magában, hogy készen várandja halálát. Midőn azután állhatatosságért imádkozott végpillanatában, egy szózat hallatott melly ezt kiáltá: „Vigasztald magadat és fogadd az éhes bogarak eránt tett kegyességed' jutalmát.“ Azonnal elsetétült az ég mint valamelly sürü fellegek által, mellyek az udvarba hullottak és számtalan millió sáskából állottak, mellyek a' kád körül rajozva kevés perczenet alatt különkupokba válogatták a' gabonát, 's azután elrepültek. A' herczeg magán kivül lett e' munkának a' háladatos sáskák által történt teljesitésén és miután Allának és a' Profétának hálát adott halálos szükségéből való megmenekedéséért, nyugalomra ereszkedett, meglévén győződve, hogy a' még hátra lévő más két munkára sem fogja elhagyni valamelly felsőbb segedelem. Nagyon elbámult Emir-Ben-Naoman szultán, midőn reggel az udvarba menvén, vélt véráldozatját mély álomba merülve, a' gabonát pedig helyes kupforma halmokba válogatva találta. A' herczeg felébredvén, köszönté őt és kéré, mondaná meg, már most mi dolgot kellene véghez vinnie; de a' szultán estére halasztá, a' meddig őt a' palotában felséges inneppel mulatá és kemény szíve annyira meglágyult vendégének nemes valója és önviselete által, hogy néki mind a' két másik munkának végbe vitelét is kiványa,

hogy veje lehetne. A' herczegnőt is, a' ki olly kivánesi volt, hogy őt ablaka' rostélyán által megkukucsálta, annyira megbájolta tekintete, hogy munkája' diszletéért imádkozott.

A' mint éjjeledett, a' herczeg egy a' palota előtt volt sikra vezettetett, mellynek közepén egy nagy, tiszta vizzel teli, tó volt, mellyet a' szultán parancsolatjából nap' kelte előtt halálos büntetés alatt kikelle száritania. A' herczeg a' vizmeder partján maradott, valamivel több reménnyel, hogy munkáját teljesítendi, mint előbbi éjjel. Nem is csalatkozottmeg; mert éjféltájban egy szózatot halla, melly kiáltá: „Herczeg, a' jótét soha sem marad jutalom nélkül!" És hirtelen megtelt a' sik számtalan elefánttal, szarvorruval, tevével, dromedárral, oroszlánnyal, tigrissel és más egyébb vad állattal, mellyek soronként a' vizmederhez mentek, annyit ittak, hogy az ugy kiürült és száradott, mintha éppen akkor készíttetett volna el. Azután eltávoztak az állatok, jótévőjöknek tett szolgálatjokon vigan bőgve 's bömbölve, 's ott hagyták őt örömére ezen szerencsés végbe vitelen.

Ez után a' herczeg, még inkább meggyőződvén felőle, hogy kedveltje Alláhnak és a' Profétának, hálaimádságát végezvén, igen csendesen és nyugalmasan aludt egy házatskában, melly a' tó' partján állott, és csak napkeletkor ébredt fel a' szultán költésére, a' ki e' dolog végbe-vitelén még inkább elcsudálkozott, mint az előbbien,

ámbár az semmivel sem volt könnyebb ezen utólsónál. A' herczeget erre a' palotába vezette, és a' napot vidám innepléssel töltötték el.

Az éj közeledvén, harmadik munkájára vezettetett a' herczeg, melly abból állott, hogy irtoztató sok válogatott épület fából olly nagy palotának, mekkorában a' szultán lakott, ajtait, ablakait és fedelét elkészíttse.

A' herczeg valamivel jobban aggódott a' dolog abban maradásának következésein, de azon segedelmeknek, mellyekben részesült, meggondolása felbátorítá ötet, és miután ájta osságát végzé, le ült és elszánva várta, a' mit számára rendelt a' gondviselés.

Alázatossága kegyelmet lelt; mert éjféltájban elmélkedéséből vidám munkások fürészelése, gyalulása, kalapácsolása, és éneke ébreszté fel. A' mint fel pillantott, vashegyi barátit látá ott, a' kik köszöntvén öt mondák: „Herczeg, légy békével; mert azért jöttünk, hogy barátságos megvendégelésedet megjutalmazzuk.“ Napkelet előtt leirhatatlan tökélettel készen volt a' palota és minden ajtó, minden ablak és erkely legfényesebb szinnel volt himezve, és aranyal 's ezüsttel czifrázva 's virágozva. Miután a' háladatos hegyi szellemek végbe vitték munkájokat, a' herczeget mély tisztelettel köszöntvén, eltávoztak.

A' mint a' herczeg segítő barátitól hálabucsut vett, a' palotát megjárta, pompáját 's ékességét csudálva megszemlélte, oda sietett Emir-Ben-Naoman szultán, a' ki ab-

lakaiból látta a' csudálatosan elkészült munkát, hogy a' jeles építményt közelebbről lássa, és vejének kijelentse örvendezését és szerencsekivánását; mert vejének esmerte őtet, sőt Allah' kedveltjének és a' próféta ivadékának. A' herczeget palotájába vezette, és az uj épületben a' szükséges készületek után legnagyobb pompával és inneplettel tartatott lakodalma a' szultán' leányával. Az ifju házas társak ott maradtak három hónapig, melly idő multával, engedelmet kért a' herczeg atyja' birtokiba viszsza térni; a' hová éppen jókor ért, hogy azokat egy ellenséges szultán bérohanásától megmentse, a' ki már szorosan bekerítette a' fővárost és zárva tartotta. Atyja örömmel fogadta őtet, és miután a' herczeg a' szultánnét hajdani durva magaviseletéért megkövette 's tőle bocsánatot kért, a' szultánné megbocsátott néki, és, fia nem levén, fiának fogadta, ugy hogy a' familia a' szultán és szultánné haláláig és a' herczegnek trónusra léptéig legjobb egyességben élt.

NÉGYSZÁZ KILENÇZVENEDIK ÉJSZAKA.

A' SZYRIAI SZERELMESEK' TÖRTÉNETE.

Hajdan Damaszk városában élt két fitestvér, az egyik szegény, a' másik pedig

gazdag. Az elsőnek egy fia volt, az utólsónak pedig egy leánya. Miután a' szegény meghalt, szinte ifjuvá sarjadott fiát gazdag rokonbátyja gondviselésére hagyta, a' ki atyai módon gondját viselte az ifju embernek, mig ez onoka hugával szerelemben lévén, őt feleségül kérte, a' mit az atya megtagadott tőle és házától elkergette. Az őt forrón szerető fiatal leányka azomban megegyezett közös elszökésökben, és miután egy éjjel kiszökött atyja' házából, szerelme' tárgyához ment, a' ki két lovat és egy öszvért készen tartott butorok elvivésére. Egész éjjel utaztak, és reggel tengerrévbe értek, a' hol egy vitorlát eresztett hajót találtak, mellybe bé ment a' fiatal szépnő; szereteje azomban a' parton maradott, hogy lovait és öszvérét eladná. Midőn a' piaczon vevőt keresett, kedvező szél kerekedett. 's a' hajó' igazgatója felszedette vasmacskáit, neki eresztette vitorláit, és elevezett onnan, a' nélkül hogy a' leányka' könyörgésére hallgatott volna, kinek szépsége megbájolta őtet, noha esdekelve könyörgött, várná meg kedveltje' viszsza érkezését, vagy pedig küldené, őtet a' partra.

Miután illy hálóban látta magát a' helyett, hogy haszontalan panaszszal és sirással emésztené magát, mert bátor szivü hőlgy volt, jó kedvet mutatott, 's szinlett engedékenységgel fogadta álnok pártfogója' hizelgéseit, meg egyezvén benne, hogy az első kikötőben, mellybe jutandanának, néki adja kezét. Ezen igérettel megnyugo-

dott az álnok és illő tisztelettel 's gyengéd becsülettel viseltetett a' hölgy eránt. Végre a' hajó egy város mellett vasmacskát bocsátott, mellybe a' hajós kapitány bé ment, lakodalmára előkészületeket tenni; de a' kisaszszony, midőn amaz a' parton volt, megszólítá a' hajós népet; 's olly hathatósan elébe terjesztette eránta való csalárd 's áruló önviseletét, és olly gazdag jutalmat igért néki, ha szerelmeséhez azon kikötőbe, a' honnan jöttek, viszsza vinné, hogy a' derék hajósok kivánságára állottak, vitorlát eresztettek, és urokat oda hagyták. Nehány napi kedvező időjárás után erős ellenkező szél támadott, melly a' hajót messze hajtotta igaz utjáról, 's kényszerité azt a' legelső kikötőbe megszállani, melly nagy fővárosához tartozott egy hatalmas szultánnak, kinek tisztjei a' partra gyültek, a' hajót megvizsgálni, rakodását és rendeltetését kitudakozni.

A' mint nagy bámulásokra tapasztalák, hogy egy különös szépségü hölgy légyen parancsolója, tudósíták a' szultánt kellemeiről, a' ki erre sajátjává kivánta őtet tenni, és házassági szövetséget ajánlott neki, mellyre szinlelve reá állott a' hölgy, 's azután a' szultán legfényesebb készületeket tétetett a' lakodalmi innepre. A' mint minden készen volt, elküldé vezére leányát más egyébb hölgyekkel szám szerént harminczkilenczet, pompás öltözetben, hogy a' menyaszszonynak udvarlására legyenek, 's őtet a' partra késérjék. A' ravasz kisaszszony nyájasan fogadta öket, 's a' nagy gálya

terembe hívta, mellyet drága szőnyegekkel ékesített, és felséges lakozást adott, melly mellé leültek. Ez után elküldé azon sajkákat, mellyeken a' hölgyek oda mentek, 's a' szultánnak azt izené, hogy jövő reggelig a' révben tartja őket, azután kiszáll a' szárazra lakodalmát innepelni. Olly bájoló nyájassággal viseltetett vendégei iránt, hogy mindnyájan csudálkoztak leendő szultánnéjokon, és a' falatozásban legnagyobb örömmel részt vettek. De miként elbámultak, a' mint éjfélkor felszedette vasmacskáit, és halálos büntetés alatt azt parancsolá, hogy mindenki hallgasson és a' kikötőben lármát ne indittson. Igy akadály nélkül a' tengerbe vonult a' hajó, mellyre azután a' bátor parancsoló nő a' megrémült aszszonyokat vigasztalá, nékik kalandját el beszélé, és megigéré, hogy mihelyt szerelmeséhez jutand, ha kedvők tartja, biztosan hazájokba szallíttatja őket. Nyájos maga viseletével lassanként a' késérő hölgyek szivéit ugy meg nyerte, hogy aggodalmokat elfelejtették, helyzetökkel meg elégedtek, és nem sokára annyira ragaszkodtak aszszonyokhoz, hogy ha tehetségökben állott volna, soha sem válnának el tőle. Nehány heti utazás után kénytelenek voltak a' legelső kikötőbe, melly találkozott, be szállani élelem és fris viz beszerzése végett. A' mint száraz földet láttak, oda eveztek, a' hajót vas macskára szállították, és e' hölgy bajtársnéival partra szállott. Itt körülvétettek negyven zsiványtól, a' kik őket fogsággal és bujassággal fenyegették; mellyre a' hős

kisaszszony, barátnéit kérvén, titkolják félelmöket, mosolygó ábrázatot mutatott, és a' zsiványok' fejének azt mondá, hogy az erőszak egészen haszontalan volna, mert ő és nőtársai készek megosztozni szerelmökben, mivel ök túl vagynak nemök balitéletein, és gyönyörködésnek áldozták magokat, mellynek kedvéért egyik révből a' másikba vitorláznának, és most a' mig kivánják, nálok maradandanának. Minthogy ezen kinyilatkoztatás tetszett a' becstelen haramiáknak, le tevék kevély tekintetöket 's le rakák fegyvereiket és mindenféle élelmet nagy bővségben oda hordottak szép nőik' megvendéglésére, kikkel azután pompás lakozás mellé ültek, melly még borral is kellemesíttetett, mellyet a' kisaszszony sajkákon vitetett oda hajójából. Öröm és vigság uralkodott, és a' zsiványok nyugtalan várták a' szerelemélést, a' mint a' bornak gőze, mellybe az okos kisaszszony erős szunnyasztót vegyített, hirtelen munkálódott a' buja férfiak' érzékeire, és mindnyáján kábultan öszve rogytak. A' hölgy erre nőtársaival kivoná kardjait baromi imádóinak, mindnyájokat megölék, kivévén a' bandavezért, a' kinek kezeit 's lábait erős kötéllel megkötözték és miután egész bajuszát 's szakállát lenyirték, kardját nyakára kötötték, hogy felébredvén és meg ölt társait látván a' halálnál nehezebb gyötrelmet, és keserves bánatot érezzen elvesztett szerencséjén. Az után kihordották a' hölgyek a' zsiványok barlangjából az ott halmozva volt ragadmánygazdagságát, és azt élelemmel és viz-

zel együtt sajkáikba hordtak, viszsza tértek hajójokba, felszedték vasmacskáikat, 's vigan és győzödelmesen eveztekel e' veszedelmes kikötőből.

Nehány héti utazás után ismét szárazföldre akadtak, és egy téres kikötőre, mellyet egy meszsze terjedő pompás város környezett. Az ügyes leány vasmacskát hányatott, nőtársaival együtt pompás férfi ruhába öltözött, és igy gazdag öltözetü hajósok evezésével a' partra szállottak. A' mint a' szárazra jutottak, a' városnak minden lakosit gyászban és fájdalmas kesergésben találták szultányokért, a' ki nehány nap előtt meghalt.

Egy illy fényes késéretü herczeg megjelenése nagy bámulást gerjesztett, és azonnal tudósíttatott felőle a' vezér, a' ki az uj uralkodó választásáig, mellynek éppen ekkor kelle végbe menni, a' kormányt viselte. A' miniszter ezen jövetelt a' végzés munkájának tartván, azonnal udvarlására lett a' vélt herczegnek és meghívta a' választásra, egyszersmint elbeszélvén néki, hogy, ha ezen országban a' szultán ivadék nélkül hal meg, az ország' törvénye szerént a' palota előtt összve sereglett sokaság közül az választatik uj fejedelemmé, kinek a' vállára száll bizonyos madár, melly szabadon bocsáttatik. A' szinlett herczeg elfogadá a' meghivást, 's az átöltözött hölgyekkel egy mindenünnen nyiltt pompás terembe vezettetett, hogy az innepletet lássa. A' mint már most a' sorsmadár lánczáról elszabadíttatott, magosan a' levegőbe emelkedett, azután,

lassanként alá lebegvén, egy ideig a' gyülekezet' helyén körül repdezett. Végre a' nyilt terembe repült, hol a' kisaszszony bajtársaival együtt ült, feje körül repkedett, és végre vállára szállott öröm lármát csevegvén, nyakát kinyujtván, és szárnyait csattogatván. Azonnal földig hajolt a' vezér és az udvari tanácsosok és az öszve gyült nép földre borult, hangosan kiáltván: „Soká éljen dicső szultánunk, kit a' gondviselés és végzés választott!"

Az átöltözött kisaszszony tüstént a' palotába vezettetett, fényes királyi polczra ültettetett, és a' nép' kiáltása között egy nagy ország' uralkodójává tétetett. Tehetségei valóban méltók is voltak magos hivatalára. Nehány nap mulva a' vezér feleségül ajánlá leányát az uj szultánnak, és minthogy ajánlása elfogadtatott, a' lakadalmi innep különös pompával tartatott; de milly nagyon elcsudálkozott a' menyaszszony, és melly igen megcsalatkozva látta magát, a' mint a' szultán vele a' háló szobába menvén, hidegen és tartózkodva bánt vele, felkelt mellőle, és az éjt imádsággal töltötte. A' mint a' szultánnét más n p reggel az anyja kérdőre vette, 's a' menyaszszony néki férje' önviseletét elbeszélte, az anya azt mondá, hogy talán ifjuságától fogva felette szemérmes volna, de majd idővel foganatja leend szerelmének. De minthogy több éjjelek multak el hasonló módon, nem türtethette magát tovább az illy hidegség által kinzott menyaszszony, és mondá: „O uram, ha nem tetszettem, miért vettél férjhez?

Ha azomban nem vagy ollyan, mint egyébb férfiak, monddmeg nékem, és én kémélni fogom hiredet, és szerencsétlenségemet hallgatva türni." Az e' szavak által megilletődött kisaszszony felelé: „Gyönyörü herczegnő, bár az volnék, a' minek tartasz, de én hozzád hasonló szerelem által szerencsétlen nő vagyok."

Erre elbeszélé néki csudás kalandjait atya bátyja házából való elszöktétől fogva; melly által a' vezér' leánya annyira meg indult, hogy néki örök barátságot esküdött, megigérvén, hogy a' dolgot titokban tartja 's mind addig együtt él vele, mig a' sors szerelmesét oda veti. Viszontag megigéré néki a' kisaszszony, jóságát ismételni kivánván, hogy, ha hajlandosága tárgya valaha hozzá viszsza térend, közötte és mindkettejök között házassági szövetség köttetik és néki engedé az elsőbbséget. Miután a' két barátné egymással megegyezett, ujra felvidult a' vezér' leánya, és módot talált reá, hogy szüleit és rokonait meggyőzze a' házasság' teljesítéséről. Ez idő óta teljes boldogságban éltek egymással, egyik az alattvalók megelégedésére a' szultán' hatalmát gyakorolván, a' másik meg megelégedett és engedelmes házas aszszony szerepét játszván, de mind a' ketten közös férjök után sohajtván. Minthogy az ország' fővárosa a' világ' népei' nagyobb részére nézve vásárhely volt, a' vélt szultán e' következendő álnokságot gondoltaki szeretője feltalálására, mert nem kételkedett, hogy az, az egész

világot béjárja szerelme' tárgyának felkeresésére.

A' hölgyszultán tehát egy diszes karavanszerályt építtetett, felkészítette azt hideg és meleg fördőkkel 's mindenféle kéjekkel a' fáradt utazók számára. A' mint készen volt, kihirdettette, hogy a' világ minden részeiből lévő idegenek szívesen fogadtatnak benne, és minden szükséglettel kielégíttetnek, míg a' városban lakást választanák, azt felbutorozzák, vagy tovább utaznak. Ezen épület' kapuja fölé saját igen hasonló képszobrát teteté, az őröknek meghagyván, hogy minden idegent, a' ki a' kép látására megilletődni látszik, vagy még talán szóval is kijelenti, hogy az előképet esmeri, azonnal elfogjanak, 's a' palotába vigyenek. Alig múlt el nehány hét, a' mint az ügyes urnő atyja, a' ki sok ezer mértföldet béjárt leánya felkeresése végett, e' kapu elébe érkezett, és a' képszobrot megpillantván, felkiálta: „Ah, milly hasonló szegény elveszett gyermekemhez!“ Azonnal a' palotába vezettetett, diszes lakást kapott, és leg nagyobb tisztelettel bántak vele, de legkevesebbé sem adván tudtára bézáratása' okát, és jövendő sorsát. Utánna nem sokára busongó onokabátyja is megérkezett, a' ki mióta őt az álnok hajós kapitány olly árulólag elhagyta, városról városra vándorlott azon reménnyel, hogy szerelmesét felleli, és a' karavanszerály elébe ért.

A' képszobor' megpillantásánál elfogta az érzés, sohajtott, és elájult, mellyre az

őrök felemelték 's a' palotába vitték. A' mint ott magához tért, elbámult azon fentiszteleten és megkülömböztetésen, mellyet mutattak eránta a' cselédek, és azon diszes módon, mellyel felőle gondoskodtak; de hasztalan kérdezte elfogattatása' okát, 's egyedül ezen feleletben részesült: „Légy békével, uram, 's türj, mig a' gondviselés kiment fogságodból!" Nem sokára a' hajós kapitány is, a' ki révről révre utazott elveszett hajója' felkeresése végett, a' városba érkezett, és hallván, milly vendégszeretettel fogadtatnak a' szultán vendégfogadójában az idegenek, annak kapujához ment; de alig vetette szemét a' képszoborra, azonnal felkiálta: „Milly hasonló azon álnok, de még is jó erkölcsü hölgyhez, a' ki megfosztott vagyonomtól, ellopván hajómat." E' kifejezésre tüstént megfogták az őrök, a' palotába vitték, 's ott vele jól bántak. Nehány nap mulva megjelent azon szultán és vezér is, kinek leánya a' harminczkilencz leánykával e' történet' derék hőshölgye által elvitetett a' karaván szerály kapuja előtt, és a' képszobor megpillantására mind a' ketten felkiáltottak: „Milly hasonló ezen kép azéhoz, a' ki gyermekeinktől megfosztott bennünket! O, bár feltalálnánk őtet, és boszút állhatnánk ravaszságán!" A' mint ezt mondák, megragadák öket, és a' palotának olly szobáiba vezeték, mellyek rangjokhoz illők valának. Rövid idő mulva a' zsiványok kapitánya is megérkezett, a' ki szomjazta társai' megboszulását, és reménylvén, hogy dühe' tár-

gyát feltalálja, helyről helyre utazott, 's a' kapu elébe érvén, a' képszobor meglátására felkiálta: „Ez bizonyosan kinzoném képe! Oh bár csak magát találhatnám fel, hogy barátim' vérét az övével boszulhatnám meg!" Alig mondá ki ezt, azonnal megragadták a' kapuőrök, kezét 's lábát meg kötözve a' palotába hurczolták, a' hol nyomoru tömlöczbe vettetett, és legrosszabb eledellel tartatott.

Miután a' vélt szultánnak mind e' személyek hatalmában voltak, egy reggel nagy gyülekezetben tronusára ült, 's maga elébe vitette öket. A' mint mindnyájan megtették előtte fentiszteletöket, parancsolá nékik, mondanák meg, mi okból utaztak oda a' fővárosba; de minthogy a' királyi jelenlét miatt egy szót sem tudtak szólni, felszólala ő, mondván: „Mivel ti nem tudtok beszélni, tehát én fogok szólni;" és azután elbeszélte mindegyik kalandját közcsudálkozásra. Azután megesmertette magát, atyjának és szerelmesének nyakába borult. kikkel titkos szobájába vonult. A' szultán és vezér boldogoknak érzék magokat az utólsó' leányának és a' többi hölgyeknek társaságában. A' hajós kapitány, minthogy ravasz tettéért szenvedése által meglakolt, kegyelmet nyert, és ismét viszsza kapta hajóját; de a' zsiványok vezére, hogy többé ne lehessen ártalmára az emberi nemzetnek, tüzrakványon elégettetett. Szükséges előkészületek után nehány nap mulva meg innepeltetett a' hős kisaszszonynak és barátnéjának, a' vezér' leányának dupla la-

kodalma hiv jegyesökkel, 's a' királyi polcz ennek adatott, és a' két hölgy szerencsésen 's irigykedés nélkül élt férjével, olly egyenlőn tudta ez köztök megosztani szerelmét.

A' szultán és vezér, miután egy ideig az udvarnál mulattak, elbucsuztak, és késéret mellett hazájokba viszsza tértek; de a' vezér leányát és a' harminczkilencz hölgyet csak annyira lehetett venni, hogy a' szultánt és vezért egy darabig késérjék; mert annyira ragaszkodtak nemes uralkodónéjokhoz, hogy csak hamar viszsza tértek, és az udvar' legelőkelőbb férfiaihoz férjhez adattak. Különös szerencséjü évek multak el ezen történet' kalandjai mellett, mig a' halál, minden dolgok pusztítója, öket a' sirba vezette, melly valaha századokig mindnyájunk' nyughelye leend, mig a' feltámadás angyala meg fogja fujni trombitáját.

TARTALOM.

Lap.

458. éjszaka: a' Yemeni szultáu és három fiainak története . . 3
459. éjszaka: a' három csalfár és a' szultán története 8
460. éjszaka: a' szultáu kalandja, ki a' koronáról lemondott . .
Mahmud, Kahiroi szultán' története 19
460—461 éjszaka . . . . .
462. éjszaka: az első bolond' története 30
163. éjszaka: a' második bolond története. 42
464. éjszaka: a' hátra vonult bölcs' és tanítványa' története . . . 47
466. éjszaka: a' szultán éjjeli kalandja 61
467. éjszaka: a' bénna oskolamester' története 64
468. éjszaka: a' ferde száju oskolamester' története 66
469. éjszaka: a' szultán második látogatása a' nőtestvéreknél . . 68
470—474. éjszaka: a' három nőtestvérnek, és anyjoknak a' szultánnénak története. 74
475. éjszaka: a' fukar kádi és felesége' története 99

Az opium evő és kádi' története 478. éjszaka 112
479. éjszaka: az opiumevő és felesége' története 117
480. éjszaka: az első opium evő, vagy halász története . . . 121
482. éjszaka: a' szultán és az utazó Mahmud Alhyamen 134
482. éjszaka: a' három herczeg és a' varázló madár' története . . 135
483. éjszaka: a' Yemeni szultán és három fiainak története . . . 143
487. éjszaka: Abu-Nyut és Abu-Nyutyn' története 159
488. éjszaka: egy udvarfi' kalandja 169
489. éjszaka: a' Szindi herczeg és Fatime története 177
490. éjszaka: a' szyriai szerelmesek' története 183

EZER EGY ÉJSZAKA.

ARAB REGÉK.

FORDÍTOTTA

L . . . J . . . A . . .

Tizennegyedik Füzet.

PESTEN 1834,
PETRÓZAI TRATTNER J. M. ÉS KÁROLYI I. TULAJDONA
ÚRI ÚTSZA 612.

EGYETEMI KÖNYVTÁR DEBRECEN

NÉGYSZÁZ KILENCZVENEGYEDIK ÉJSZAKA.

INSZ-AL-VUDSUD' ÉS VIRD-AL-IKMÁM' TÖRTÉNETE.

Régenten élt egy hatalmas szultán, kinek egy Ibrahim nevü vezére volt, a' kinek leanya leggyönyörübb vala nemében és legtökéletesebb életkorában, mellyért Vird-al-Ikmámnak, vagy a' virágok között rózsának nevezték ötet. Szokása volt Samich szultánnak, évenként öszvegyüjteni országa' nemeseit, és azon személyeket, kik a' müvészetekben és tudományokban jeleskedtek, mellynél királyi kölcségen fényesen lakoztak és mulattak. Az elsők a' fejedelem előtt tartott hadi gyakorlatokban mutatták ki ügyes bátorságokat, az utolsók pedig elméjök' és tudományok' szüleményeit terjesztették elő, 's a' dologhoz értő birálók azokuak, a' kik megérdemlék, jutalmat rendeltek. Ezen inneplésnek egyik napján a' vezér' leánya a' palotának egy bérostélyozott balkonyán ült, hogy a' játékot szemlélje, és egy fiatal nemesnek, név szerint Insz-al-Vudsudnak, azaz, az embe-

természet' tökéletességének, férfias alkatja és ügyessége annyira meghatotta, hogy lelke egészen eltelt szerelemmel. Megmutatá őt egy biztosnéjának, 's egy levelet adott néki, mellyet szerelme' tárgyának adandana. Az ifju ember, a' ki már hallotta a' hölgy' magasztaltatását, megörült jó szerencséjén, és a' mint más nap a' nő szépségéből annyit látott, mennyit a' balkony arany drótozatán által lehetett, szerelemre gyúlt szivvel eltávozott. Ez után naponként, sőt csaknem óránként levelet váltogattak egymással; de nyugtalan vágytak az összejövet után, mellyet végre meghatároztak. A' levélkét azonban, mellyben az idő és hely elrendeltetett, fájdalom, elvesztette a' biztosné, melly a' vezérhez vitetett, a' ki familiája' becsületét féltvén, leányát még azon éjjel egy távúl lévő erős várba küldötte, melly tulajdona volt, és egy nagy tenger' szigetében állott, mellyet hegységek és jobbára laktalan puszták környeztek. A' szerencsétlen leány kénytelen volt sorsának engedni, de olly okos vala, hogy elutazása előtt balkonya' külsejére e' verseket irná:

„Istenre kényszerítlek, o ház, add tudtára kedvesemnek fájdalmamat, mint jelét szerelmemnek.

És tiszteld őt legtisztább köszönté emmel; mert el kell innen távoznom, és még nem tudom, hová.

Éjjel sietnek el velem innen titkosan; rendeltetésem' helyéről még semmit sem tudok.

Az erdőség szárnyai födözik ezen utat, holott ez erdő madarai az ágokon sirnak és jajgatnak.

Ugy tetszik, mintha szerelmesemtől való elválásomat akarnák tudtomra adni.

Az elválás' keserü pohara meg vagyon töltve számomra, 's a' végzés kénytet bennünket annak kiürítésére.

Én még is édes reménnyel vegyítem ezen italt; de nélküled, kedvesem, kevés haszna vagyon a' reménynek!"

A' mint más nap a' szerelmes ifju a' balkony alatt szokás szerint megjelent, mellyen kedves hölgyét látni reménylé, elolvasá a' kedvetlen tudósítást, melly egy időre megfosztá érzékeitől. A' mint valamennyire feleszmélt, eltökélé magában, hogy, ámbár kedveltje volt a' szultánnak, az udvart elhagyja, 's felkeresi a' szerelmes hölgyöt. Következett este barát ruhába öltözve bucsut vett a' várostól, és magát a' sorsra bizván, vándorlott, a' nélkül hogy tudná, hová. Igy utazott több hetekig, szerelmes hölgyének még csak nyomára sem akadván, a' mint egyszerre egy irtózatos oroszlány került elébe az erdőben, mellytől nem is vélte menekedhetését; és miután szeretett hölgye boldogságáért imádkozott, 's lelkét istennek és a' profetának ajánlotta, sorsára bizta magát, és készen várta az elnyelő' rohanását és megtámadását. Milly igen elbámult ezért, a' mint az állatkirály a' helyett, hogy elragadta volna, nyájasan közelített hozzája, kezeit nyalogatta, és szánakozva nézett reája. Körüle járt, 's az-

után lassan előre haladott, mellynél fejével intett, mintha jelenteni akarta volna, hogy őt az ifju kövesse. Insz-al-Vudsud engedett intésének, és az oroszlány által az erdőn által vezettetett. Az állat egy magas hegyre felkapaszkodván, hirtelen megállott egy barlang béjárása előtt, melly vas kapuval volt zárva, azután megrázta fejét, ismét megnyalta késéröje' kezét, 's azután viszsza tért az erdőbe. Az ifju közelíte azután a' barlanghoz, és miután megkoczogatta ajtaját, felnyitá azt egy tisztes remete, a' ki őt nyájasan fogadá, meleg vizet vitt elébe lábmosásra, és mindenféle frisítményt rakott elébe. Miután evett, kérdé őt a' remete, hogyan vetemedett olly puszta vidékre, és a' mint Insz-al-Vudsud kalandját elbeszélte, mondá emez: „Te kedveltje vagy az égnek; különben elnyelt volna az oroszlány; tehát ne essél kétségbe ügyed' szerencsés kimenetelén; mert lelkem sugalja nékem, hogy szerencsés leendesz; én sem vonom meg tőled segítségemet.“ Miután Insz-al-Vudsud a' remetének megköszönte vendégszeretetét, és nagylelkü ajánlásait, mondá néki emez, hogy közel husz év óta nem látott emberi ábrázatot, mint az ő érkezése előtt egy pár nappal, midőn a' hegyben tévelyegvén, alatt a' nagy tó' vagy tenger' partján egy tábort pillantott meg, és abban keverve gazdag öltözetü férfiakat és aszszony személyeket, mellyeknek egy része díszes sajkán béevezett, a' többiek pedig, miután amazoktól elbucsuztak, felszedték sátorukat és viszsza utaztak.

„Igen lehetőn," folytatá ő, „e' sajka a' várba vitte kedves hölgyedet, melly a' tengernek egyik szigetében áll. Ha valóban igy vagyon a' dolog, akkor te bátorságosan partra fogsz szállani; egyébbaránt a' végzésnek kell késérődnek lennie. Ezen éjjel meg fogok emlékezni rólad imádságomban, ős arról gondolkodni, mit tehetek hasznodra." Ezt mondván, egy szobába vezeté a' vándort a' remete, és nyugalmára hagyta őt.

A' szép Vird-al-Ikmam felette kedvetlen volt fogságában, és késérő társnéi foganatlan igyekeztek kedvét tölteni. Busongva vándorlott a' vár' gyönyörü kertjeiben, mellyeknek bokrai telve voltak minden nemü madarakkal, mellyek, pompásan énekeltek, de a' gerliczék' gyenge búgása, és a' fülmile' siránkozó hangjai a' szerelmes rózsa eránt egyedül foglalták el figyelmét. Óránként fülelt reájok egy gyep ágyon, 's azt képzelé, hogy e' hangokban kedvese' szavát hallja. Ez vala mindennapi foglalatossága, és soha sem hagyta el a' kertet, mig késérőnéi nem kénytették az éjharmat ellen fedél alá menni. Már most a' hölgy szerető bajnokához térünk.

Fáradság, és vigasztaló biztatásai a' barátságos remetének, igen megengeszteltek Insz-al-Vudsud indulatját, és ő mélyen 's csendesen aludt, mig a' nap szinte magosra emelkedett az égen. Felébredvén együtt végzé ájtatosságát a' remetével; mellyre a' tejből, kenyérből és gyümölcsből állott reggelit együtt költék el. Ennek vége lévén, kéré őt az öreg, vigyen oda

magával nehány kötet pálmakérget az erdőből; mellyből azután ő egy kis sajkát csinált, azt Insz-al-Vudsudnak adá, ezt mondván nekj: „Eredj a' tengerre, 's tedd ezt a' viz fölé, a' hol azonnal elég nagygyá válik, hogy belé térhess; azután csak szállj beléje, és a' többit bizzd az égre. Isten veled!“

Miután erre Insz-al-Vudsud becses barátjától, a' remetétől, búcsut vett, szőt fogadott néki, és csak hamar a' tenger' partjára ért, mellyen utnak ereszté kis sajkáját, melly nagy bámulására azonnal vitorlákkal lobogó bárkává vált. Belé ült, és a' kedvező szél szaporán eltüntette előle a' száraz földet. Nehány napig csak vizet és eget látott; de végre a' szigetnek egy partja mutatkozott, mellyre kiszállott, és bárkáját egy nagy fához kötötte. Erre beljebb ment a' szárazra az ifju, szépnek találta azt zöld rétekkel, tiszta patakokkal, és árnyékos ligetekkel, mellyeknek gyönyörü gyümölcsökkel terhelt fain minden nemü madarak különbféle módon zengedeztek. Gyümölcs étellel megfrisítvén magát, tovább folytatta utját, és végre egy nagy épület' kapujához ért, mellyet zárva talált. Három napig sikeretlen várakozott, hogy annak valamellyik lakosát megláthatná. — Végre negyed nap felnyittatott a' kapu egy férfi által, a' ki meglátván Insz-al-Vudsudot, hozzá ment, 's kérdé, ki légyen, honnan jön, és miért várakozik ott. „Én Ispahánból való vagyok,“ felele ez, „és egy kalmárhajóból ide vettettem e' partra,

a' hol minden bajtársim közül egyedül menekedhettem meg." A' mint az ember ezt hallá, könnyekre fakadott, és mondá: „Isten oltalmazzon további szerencsétlenségtől! Én is Ispahani vagyok, a' hol atyám lakott, kit szinte olly buzgón szerettem, mint ő engemet. Ifjuságomnak e' boldog idejében hatalmat vett rajtunk egy erős nép, és több más foglyokkal együtt kiragadott hazámból; mellyre én mostani uramnak rabszolgaként eladattam. De jöjj, édes hazám' fia, velem a' palotába, és pihend ki magadat szobámban, a' hol rajta leendünk, hogy egymást kölcsönösen vigasztaljuk nyomorúságunkon, mig a' gondviselés viszsza vezetend hazánkba."

Insz-al-Vudsud szives-örömest elfogadá e' barátságos meghívást, és, az udvarba lépvén, szemébe ötlött egy nagy ágaival kiterjeszkedett fa, mellyen számos arany kalitkák függöttek, mellyeknek mindegyikében egy egy gyönyörü madár volt. Ezen madarak versenygtek egymással édes énekekre nézve, 's ugy tetszett, mintha a' vendéget közösen kivánták volna idvezelni. A' jövevény kérdé gazdáját, kié légyen a' pompás épület, 's feleletül azt nyeré, hogy az tulajdona légyen Ibrahim vezérnek, a' ki leányát, hogy őtet a' végzés' viszontagságaitól megóvja, ide szállitotta, és őtet évenként egyszer látogatja meg, hogy állapotját megtudja, és őtet 's a' vele valókat megkivántató szükségletekkel ellássa. A' mint Insz-al-Vudsud ezt hallotta, közel volt, hogy hangos örömre fakadjon; de tür-

tette magát, megelégedvén ezt mondani magában: „Végre felleltem szerelmes hölgyem' lakását, 's reménylhetem azon teljesedést, mellytől eddig olly távól voltam.“ Gyönyörü hölgye azonban korán sem vélvén, hogy olly közel volna legkedvesebbe, ezen este eltökélé magában, hogy elszökik fogságából. Setét őjjel tehát leereszkedett alvó szobája ablakából egy selyem kötélen, mellyet öszvevágdalt ruhából font, és szerencsésen és sértetlen a' földre ért. Sietve szaladt a' tengerpartra, a' hol egy halászsajkát látott, mellynek birtokosa őt ugyan első rémültében léleknek tartotta, mivel ragyogott a' szépségtől és drága ékességektől, de végre azon biztosítására, hogy valóban aszszonyszemély volna, sajkájába vette. A' hölgy megköszöné kegyességét, mellyet némü drága kövekkel jutalmaza meg, kérvén őtet, vigye által a' tengeren. A' halász felvoná vitorláját, 's a' szél egy ideig kedvező vsla; de egyszerre erős szélvész támadott, melly három nap ide 's tova hányta őket, és utjokból meszsze térítette. Végre lecsillapodott a' szélvész, a' tenger lecsendesedett, és száraz földet lehete látni. A' parthoz közelitvén, egy derék város ötlött szemökbe, mellynek épületei rendkívül pompásaknak látszottak. Azon terrassz alatt, melly a' szultán' palotájához tartozott, vasmacskára szállottak. Történetből ez, a' ki D a r a szultánnak neveztetett, leányával n' balkonyon ült szabad levegőt lélekzeni és a' földnek minden részeiből lévő hajókkal megrakott téres kikötő szemléle-

tében gyönyörködni. A' mint a' sajkát meg pillantá; parancsolá, hogy annak ura és emberei elébe vitessenek. Nem kevéssé bámult el a' azép Vird-al-Ikmam' látására. Gazdag öltözetéből, méltóságos illendőségéből következteté, hogy a' hölgynek magos karbelinek kell lennie; és miután kérésére a' leánya mellé leült, nyájasan kérdezé tőle hazáját, és az ő fővárosába utazásának okát; mellyre a' hölgy szónoki rövidséggel elbeszélé viszontagságát. A' szultán oltalmát ajánlva vigasztalá őt, megigéré néki, hogy minden hatalmát reá fordítja, hogy őtet kedvesével egyesíttse, és azonnal elküldé vezérét Samich szultánhoz drága ajándékokkal és azon kérelemmel, küldje udvarához Insz-al-Yudsudot.

A' mint a' vezér szerencsés utazás után Samich szultán fő városába ért, által adá az ajándékokat, megmondá izenetét, mellyre a' szultán azt felelé, hogy Insz-al-Vudsud az ő nagy bánatjára már egy esztendő előtt eltávozott udvarától, és hogy az óta semmit sem tud hollétéről, de meg fogja parancsolni vezérének, hogy a' követet, a' ki' urának, a' mennyire tehetségében áll, örömest megmutatná kedveskedését, elkésérteti vezérével őtet felkeresni. Ekként tehát néhány nap mulva utnak eredt a' két vezér, azt sem tudván, merre menjenek. — Végre a' Kunnus tenger' partjára értek, a' honnan bérlett hajón a' tengerre ereszkedtek és a' hegyes Tukkalla szigetbe eveztek, mellyről Samich szultán' vezére bajtársának e' 'következő tudósítást tevé:

„E' szigetet nehány század előtt szellemek lakták. Egy szellemherczegnő nagyon belé szeretett egy szép fiatal emberbe, bizonyos Kahiroi Emir' fiába, a' kit ő az ifju' atyjának kertje felett látatlan reptében megpillantott, midőn ott a' nap' hevében aludt. A' nő melléje ült, és miután őtet gyengéden felköltötte, és ő nem kevessé bámult, midőn illy gyönyörü és eránta olly nyájas aszszonyi valót látott magánál; viszonozta nyájaskodásit, 's kölcsönös szerelmet és hívséget esküdtek egymásnak. Néhány szerencsésen töltött óra mulva gyengéden elbucsuzott a' herczegnő, megigéré, hogy ismét meglátogatja, 's azzal eltünt előle. — Gondolkozásba merült szerencsés kalandján, mig az éjharmat esni kezdett; midőn szülei, egészségét féltvén, rabszolgákat küldöttek érte, kik őt a' palotába vinnék. De ő nem akart velek menni, és, a' mint nékik látszott, olly rendetlenül beszélt kedvese felől, hogy azt vélnék, elment az esze, és erővel haza kénszerítették. Szülei aggodalomba estek, hasztalan unszolták, hogy valamitskét venne magához (ennék és innék), szomoru és komor lett, és végre szobájába ment, a' hol egész éjszakát nyugtalan töltötte, és várva várta a' reggelt, hogy ismét azon szerencsés helyre mehetne, a' hová szerelmese igérkezett.

Mihelyt megvirradt, azonnal a' kertbe ment az Emir' fia, 's azonnal megörvendeztetett szerelmese' látásával: de a' mint egymást kölcsönösen kecsegtették forró viszonszerelmekkel, hirtelen megjelent a'

szellemherczegnő' anyja, a' ki leánya' önviseletéből titkos szerelmeskedést gyanított. A' szerelmesekre rohanván, leányának hajába esett, megverte őtet, és kemény szidalmakkal dorgálta, hogy a' szellemek becsületét egy nyomorú halandó eránti szerelme által megszeplősítette; mellyre a' herczeg kisasszony azt felelte, hogy hasztalan volna szidalmaztatása, és hogy az ő szerelme kiirthatatlan és állhatatos légyen, és hogy inkább ezer darabra szaggattatja magát, hogysem indulatja' tárgyától elváljon. Minthogy annya ezt elszánt esetnek esmérte és maga is megilletődött az ifju' szépségén, a' ki lábaihoz borulva kért kegyelmet szerelmes hölgyének, tehát végre megenyhült, és megegyezett házassági szövetségökben. Ez pompásan megtartatott, és e' sziget, melly a' herczegnőről Tukkalának neveztetett, lakhelyének rendeltetett. Még most, több századok mulva, is áll pompás palotája, 's most birtokomban vagyon. Reménylem, itt találom egyetlen leányomat, a' kit egy év előtt ide szállítottam, hogy egy fiatal ember' incselkedéseitől bátorságba helyezzem, a' ki eránt akaratom ellen hajlandóvá lett."

Erre partra kelt a' két vezér, 's a' palotába ment: de mint elbámult és keseredett Ibrahim, midőn tapasztalá, hogy leánya elszökött, és egész környéből a' szigetnek minden szögét ismételve kifürkészve sem volt senki képes, elszökése óta felőle bár mit tapasztalni. A' mint a' palota' cselédei közt egy halvány, görhes és elbusult idegen

fiatal embert megpillantott, kérdé tőle, ki légyen, 's ez azt felelé, hogy Ispahani fiatal kalmár, a' ki hajótörést szenvedett, és emberszeretetből befogadtatott. Ezután kéré Ibrahim Dara szultán' vezérét, térjen vissza urához, 's tudósíttsa őtet keresgélésök' hasztalanságáról, egyszer'smind arra is kérvén őt, vállalná magához a' vélt kalmárt késéről közé, és vinné magával Ispahanig, melly városon keresztül ment utjok. Reá állott; a' két miniszter nyájasan elbucsuzott egymástól, és mindegyik elment maga utján.

Dara szultán' vezérének annyira megtetszett a' vélt kalmár' kellemes valója, hogy igen gyakran bizodalmasan beszélgetett vele. Ezen bizodalom bátorságot adott az ifjunak, tőle megkérdezni illy meszsze utazása' okát. Erre elbeszélé neki a' vezér a' szép Virdal-Ikmámnak Dara szultán' udvarába érkezését, és azon részvételt, mellyet a' hölgy a' fejedelemben gerjesztett; valamint azon kivánságát is, hogy a' szép nő' szerencsétlenségének véget akar vetni, 's hasztalan küldetése' czélját is megmondá. E' szavaknál nem türtőzhette tovább magát Insz-al-Vudsud. Kinyilatkoztatá magát a' vezér előtt, a' ki őt gyengéden megölelte, és kedvesével való összejövetén örvendett 's ahoz neki szerencsét kivánt. Ez óta legnagyobb figyelemmel bánt vele, gazdag ruhát adott reá, és olly tisztelettel viseltetett eránta, melly olly személyt illet, a' kinek sorsában a' szultán olly szívesen részt vett. Insz-al-Vudsud, enyhülvén már

most indulatja és eltelvén örömreménnyel, ujra feléledt és virult, ugy, hogy mire Dara szultán' fővárosába ért, hajdani férfiuságában és szépségében diszelkedett.

A' mint a' vezér Dara szultánnal közlötte utazásának szerencsés foganatját, ez látni kivánta az ifju embert, a' ki azután megjelent a' kiralyi szék előtt és gyakorlott udvarfi módon tette fentiszteletü udvarlását. A' szultán nyájasan köszönté őtet, leülteté, 's elmondatá vele kalandját. Ő ékes elbeszélésébe költői mondásokat, 's rögtön verseket szövött, mellyek különbféle eseteihez 's helyezeteihez voltak illetve. A' szultán nagyon megörült beszédén, kádiért és bizonyságokért küldött, hogy a' házassági szövetség véghez vitössék a' szerencsés Insz-al-Vudsud és a' szép Vird-al-Ikmám között, 's egyszer'smind követet küldött Samich sultánhoz és vezéréhez Ibrahimhoz, a' kik vélt helyre hozhatatlan veszteségöken, egyik kedvenczén, a' másik leányán, siránkoztak. Dara szultán egy ideig udvaránál fogta a' szerencsés párt, 's azután drága ajándékokkal saját hazájokba bocsátá őket, a' hová bátorságosan eljutottak. Ott a' szultán és bánatos vezér legszívesebb örömmel fogadák őket, és ez utóbbi mostani önviseletével ismét jóvá tette előbbi szikar keménységét. Igy a' szultán kedvezése által a' szerelmesek és fámiliájok a' földnek minden boldogságával szerencséltettek, mig őket a' halál angyala örök életre hívta.

NÉGYSZÁZ KILENCZVENKETTŐDIK ÉJSZAKA.

HARUN-ARRESYD' KALANDJA.

Midőn egykor Harun-Arresyd Chalyfnak rosz kedve volt, kérdé heréltjét, Meszrurt, mitévő leendene, hogy tépelődésétől menekedhessék; mellyre ez azt ajánlá néki, menne a' kertjébe sétálni, fris levegőt szívni, a' szép kinézeseket használni, és a' madarak' éneklésében gyönyörködni. Harun azt felelé, hogy arra nincs kedve. „Hát nincsenek e' haremedben leggyönyörűbb aszszonyok a' világon?" — „Igen is, de nekem unalmat okoznak, 's ásítok legbájolóbb szépségök mellett is." — „Ha kincsed' drágaságait 's ritkaságait megszemlélnéd, talán az felvidítana." — „Mind e' dolgokhoz ugy hozzájok vagyok szokva, hogy már semmi benyomások sincs reám." — „Jól van, hivd öszve minisztereidet és tudósaidat, 's beszélgessetek az országlás tudományáról, és tudományos tárgyakról." — „Az ég őrizzen e' bolondok' szövetségétől!" — „Ha tehát semmi sem szolgál gyönyörüségére felségednek, rántson kardot, 's csapja el hív rabszolgája' fejét; talán felvidul vérem' látására." Ezen ötlet tetszett a' Chalyfnak, és mondá: „Valóban, Meszrur, semmihez sincs kedvem, mint valamelly történet' hallásához; eredj tehát, és keress em-

bereim között, a' ki nékem egyet regélni tud." Meszrur elment, és tüstént viszsza tért Damaszki Aly-Ebn-Manszurral, a' ki két Bagdádi szerető történetét beszélé a' Chalyfnak, melly azonban olly kevéssé gyönyörködtetté őt, 's olly hasonlónak találá azt más történetekhez, hogy szunnyadni kezdett, és a' regélőt elhallgattatá. Minthogy már most a' Chalyf elveszté kedvét a' történet mondatás eránt, tehát eltökélé, hogy Meszrurral és Giafar vezérrel átöltözve a' városban egyet járni fog.

A' vezér le akarta beszélni e' szándékáról, azt állítván, igen könnyen megeshetik, hogy valamelly közönséges személy, nem esmervén meg őt, megbántja, és abbeli boszujában büntetésére ingerli, mellyet azután megtalálna bánni. „Akár mi történik rajtam," felelé a' Chalyf, „meg nem bántódom." Erre elhagyák a' palotát egy titkos ajtón, és, miután nehány utszát meg jártak, egy felséges épület ötlött szemökbe, mellynek csinos kapuszinét arany lámpa világította meg. A' bémenet előtt egy hímezet kárpit függött, mellyen e' következendő vers volt varva arany betükkel:

„A' ki ollyat kérdez, a' mihez nincs köze, csak hamar ollyat tapasztal, a' mihez nincs kedve."

Ez felingerlé a' Chalyf kivánságát, a' kapuszinnél leült, és parancsola Meszrurnak, kiáltson, 's kérjen egy pohár fris vizet szegény utasok' szomjának csillapítására. A' mint ez megtörtént, oda ment egy rabszolga, megnézte az előtte esmeretlen

embereket, és megjelenté a' ház' urának, hogy három diszes személyü ember frissítést kért; mellyre parancsolá neki gazdája, hivja be őket a' házba. A' Chalyf elfogadá a' meghívást, két késérőjével egy diszes szobába vezettetett, a' hol egy finom és deli ënviseletü ifju embertől igen szívesen fogadtatott, és leültettetett. A' szoba négy oldalain selyem karpitokon ugyan azon vers volt arany betükkel himezve, melly a' kapuszinben. Azután diszes lakozás adatott ëi, mellyben mindnyájan részt vettek. Ez elmulván, az ifju ember egy másik még pompásabb szobába vezette őket, a' hol mindennemü gyümölcs és bor volt felrakva. Husz gyönyörü tánczosné tánczczal emelé az örömélést, mellyet ötösével jártak. A' Chalyf annyira felvidult az első osztály énekére és tánczára, hogy örömében széttépte ruháját. Másikat vittek neki. A' két következett osztály' tánczolásának hasonló foganatja lett Giafarra és Mezrurra nézve; és a' mint a' két utolsó osztály próbálta erejét, a' házigazda szabta szét ruháit, és elájult. Midőn cselédei szorgoskodtak őt feléleszteni, és ujra öltöztetni, a' Ghalyf oldalain és melyjén olly csapás vonásokat látott, mellyek korbácsolattól származtaknak látszottak lenni. Kiváncsisága felgerjedt, és Giafár' lebeszélése ellen is, sürgeté a' házi urat, miután magához tért, beszélje el megbüntettetése' okát. Az ifju ember felháborodott az idegennek eme' szemtelenségén, a' kit ő olly barátságosan megvendégelt. „Nem olvastad," mondá ő, „kapum alatt és falaimon

az intést? csak egy pohár vizet kértél, és én olly lakozást adtam, mellyet meg nem érdemeltél; de azért meg fogsz lakolni!" Erre Giafár az ifju ember lábaihoz borult, azt mondván, hogy tudatlan 's faragatlan Balszorai parasztok volnának!" „Ha ugy vagyon," felele az ifju ember, „ugy mentegetlek benneteket, és a' nevetlenség szószólótok legyen. Menjetek békével, de ne igyekezzetek többé szemtelen kiváncsiságtoknak eleget tenni, ne hogy nálomnál keményebb gazda benneteket megbüntessen." A' Chalyf és késérői eltávoztak; de az elsőbbik alig ért palotájába, azonnal parancsolá Giafárnak, küldjen őröket, kik az ifju embert elébe vigyék és házát földig lerontsák. „Uram," mondá a' vezér, „ezen parancsolat nem illik az igazhitük' uralkodójának méltóságához, 's ellenkezik azon szándékkal, mellyet fogadtál, midőn járni indultunk. Nagylelkü vendéglőnk nem ismért bennünket, és mi nem engedelmeskedtünk azon intésnek, melly az ő vendégszerető házában olly gyakran szemünk elébe terjesztetett. Mi vagyunk vétkesek, nem pedig ő." A' becsületes Giafár' előterjesztése által lecsillapodott a' Chalyf' indulatja; megesmerte pirongatása' igazságos voltát: „de," hozzá veté, látnom kell azon ifju embert, és hallanom kalandját." — „Azt megteheted," felele Giafár, és más nap reggel a' Chalyfhoz hivatá a' tudva lévő házi gazdát. Ez sietve teljesité a' parancsolatot, és miután tapasztalá, hogy a' Chalyfot vendégelte és pirongatta meg házánál, el nem mulatá

kivánesiságát azonnal kielégíteni, és néki történetét elbeszélni.

Mundsabot, igy neveztetett az ifju ember, annyira megkedvelte a' Chalyf, hogy csak valamelly mulató történetet kellett mondania, 's mindent megnyert, a' mit kivánt.

Egy nap, midőn a' Chalyf ismét visszasza esett tépelygéseibe, e' következő történetet beszélé néki:

NÉGYSZÁZ KILENCZVENHARMADIK ÉJSZAKA.

ALIFÁNAK, MYR-DSYHÁN HINDI SZULTÁN' LEÁNYÁNAK, ÉS JUSSZUFNAK, SZOHUL' SZINDI SZULTÁN FIÁNAK TÖRTÉNETE.

Myr-dsyhan (a' világ' fejedelme), Hindi szultán, vén korra jutott a' nélkül, hogy gyermeke lett volna. Sokszor aggódva gondolkodott róla, hogy országa más nemzetségre szállandana. Midőn egy este ezen szomoru gondolatba merülve elszenderedett, felveré őt egy szózat, melly igy szóla: „Szultán, kelj fel! látogasd meg ez' éjjel feleségedet, 's terhbe fog esni. Ha fiat szül, ez gyarapítandja házad' dicsőségét; de ha leánya lesz, sok bánatot és szerencsétlenséget

okozand.“ A' szultán engedett e' szózatnak, 's a' szultánné a' szülőknek nagy fájdalmára egy leányt szült, a' kit bizonyosan megöltek volna, ha mosolygása meg nem enyhítené dühöket. A' leány legnagyobb titokban neveltetett, és midőn tizenkét esztendős lett, egy mély tenger közepén volt erős várba vitetett, azon reménnyel, hogy e' bézárás által hátráltatja az őtet illető jövendölés' teljesedését. Semmi sem mulhatta fel lakása' pompáját, a' hol egyedül aszszonyok voltak körüle, és semmi nemü férfiunak sem engedtetett meg még csak a' tenger' partjára is menni, kivévén, midőn a' szép hőlgyek számára élelmet szállítottak, a' kiknek akkor szobáikban kellett maradniok. A' várkapu' őrzése egy öreg aszszonyra, a' herczegnő' dajkára bizatott. Három évig szerencsésen élt a' szép Alifa fényes fogságában: de a' sors végzése változhatatlan volt, és megszégyenítette Myr-dsyhan szultán leggondosabb vigyázatát is. — Jusszuf, egy fiatal és szeretetre méltó, de csintalan királyfi megboszontá atyját, elszökött udvarából, és kevés késéröivel a' tenger' partjára jutott. Tudni óhajtván, ki lakik a' tenger' közepén lévő várban, által uszott, 's a' kapu előtt kiszállott, mellyet zárva lelt, és hangos kiáltására, hogy bereresztetnék, sem kapott feleletet. Erre egy czédulát irt, mellyben egy elhagyatott idegen eránt könyörületért esdeklett, 's a' nyilra tüzött papirost bélőtte a' vár falán által. Szerencséjére a' nyil éppen a' herczeg kisaszszony' lába' elébe esett, a' ki akkor

a' várnak egyik udvarán sétálgatott. Reá beszélte dajkáját a' kapu' felnyitására, és megpillantván a' herczeget, szinte olly forrón beléje szeretett, mint ez ő beléje. Bébocsáttatott, tisztelettel fogadtatott, 's a' szerelmesek közt nem sokára leggyengédebb öszvejövetek tartattak. Öröm és gyönyörüség uralkodott a' várban, 's addig a' herczeg' késéről a' tenger' partján várakoztak viszszatérésére.

Myr-dsyhan szultán nem sokára meg akarván békülni fiával, 's megtudván melly utat vett légyen, utánna küldötte onoka öcscsét Yiaht, hogy adja tudtára bocsánatját és hivja viszsza Szindbe. A' mint Yiah a' tenger' partjára ért, megérté Jusszuf' késéről, hogy ő a' várba béeresztetett, és azóta semmit sem hallottak felőle. Erre Yiah egy nyilra czédulát tüzött, mellyre reá irta a' szultán' bocsánatját, és saját kivánságát, hogy a' herczeget látni óhajtja. A' várba röpitett nyil a' kertbe esett, mellyben Jusszuf és Alifa éppen kedvökre sétálgattak. A' herczeg elolvasván a' czédulát, annyira megörült atyja' bocsánatjának, hogy eltökélé, haza menni, szüleinek köszönetét tenni, és jövendőben engedelmeskedni. E' szándékát közlé a' herczeg kisaszszonnyal, mellyre ez igen elszomorodott; de ő még is vigasztalá azzal, hogy nem sokára viszsza igérkezett, azt bizonygatván néki, hogy semmi más sem választhatja el őt tőle egy pillanatra is, mint 's egyedül a' gyermeki szeretet. Ezután igen könyörgött a' herczegnő, hogy legalább

vinné el őt magával; de Jusszuf elébe terjeszté, milly ártalmára lenne e' lépés a' szép hölgy' hirének, és hogy megboszonkodhatnék érte az atyja, a' ki azután bizonyosan beütne Szind országába hatalmas seregeivel, és igy a' nő szükségtelen vérontást okozna. De ha ellenben türtetné magát, könnyen reá vétethetnék Myr-dsyhán szultán, hogy egybekeléseket megengedje. Addig gyakran meg fogja látogatni, és öszve jöveteiket hiven titokban tartandják cselédei.

Alifa kényteleníttetett annak, a' mit ő mondott, valóságát elfogadni és elutazásában megegyezni, de kéré ötet ezer könnyezés és ölelkezés közt eltávozásakor, ne maradjon soká oda. Ő megigérte ezt, még pedig egyenes érzéssel, mert igazán szerette a' herczegi hölgyet, és nehezen engedett kötelességének.

Jusszuf, ivét 's tegzét feje fölé tartván, viszsza uszott bajtársaihoz, a' kik igen meg örültek érkezésén. Nagy bátyja igen szívesen fogadta, 's mindenről tudósította, a' mi eltávozása óta az udvarnál történt; mellyre a' herczeg elmondá néki szerelme kalandját a' szép Alifával, de kérvén őt, hogy azt titokban tartsa, valamint mind a' két részbeli késéró cselédeknek is fenyitéke alatt hallgatást parancsolt a' várban tartózkodása eránt. Ezután Szindbe utaztak, a' hová szerencsésen meg is érkeztek.

Jusszufot legnagyobb kegyelemmel fogadta atyja, megérkezését fényes inneplésel díszesítvén. A' fővárosba menete való-

ságos diadalmi menet volt, az egész udvar teljes pompában elébe ment, és mindenki szemében remegett a' részvét' könnye, a' mint látták, hogy a' szultán törödelmes és általa nagyon szeretett fiát karai közé szorította. A' fejedelem és a' herczegek a' népnek hangos örömzajgása közt mentek be a' városba, mellynek bőven osztogattatott az arany és ezüst. Még érzékenyebb volt Jusszufnak összejövetele anyjával, a' kinek szíve az ő eltávozása óta teli volt mély szomorusággal, és a' ki most majd meghalt örömében.

Jusszuf hölgyei is (negyvenhárma volt) elteltek örömmel megérkezésén, és versenyg-tek néki kijelenteni örömöket. Igy csupán öröm és gyönyörüség uralkodott a' palotában, de nem Jusszuf szívében, a' ki minden öröme mellett is, hogy nemzetségéhez visszsza került, forrón sohajtott kedves Alifája után, mi által hölgyei eránt olly érzéketlenné vált; hogy egyiket sem hivatta magához, hanem, midőn este szobájába vonult, ott egyedül maradott, 's az éjszakát kedves hölgyéről gondolkodva töltötte.

Miután Jusszuf kötelességének nehány véghetetlennek látszott napot áldozott, nem türtetheté tovább magát, felült kedvencz lovára, háta megé ülletvén hiv szolgáját, Hallalt, éjjel oda hagyta atyja' palotáját, és szélsebességgel vágtatott a' tenger' partjára. Oda érvén, elrejté lova nyergét és kantárát a' bokorban, szolgájával együtt szerencsésen átuszta lován a' tengert. A'

herczegnő' öröme határtalan volt kedvese viszonlátásán, 's ezé sem volt csekélyebb.

Már elmult egy hónap, és Jusszufnak még eszébe sem jutott deli hölgyétől elbucsuzni. Végre harminczadik napon Jusszuf és Alifa a' palota' tornáczában ülvén, és a' szép kilátásban gyönyörködvén, megpillantának egy hajót, melly a' kastélyhoz közelített. A' herczegné azonnal reá esmert, hogy atyjáé, Myr-dsyhan szultáné légyen, 's kéré jegyesét, távoznék el, míg ő a' hajóbelieket elfogadandja. Erre Jusszuf egy szobába vonult, mellynek ablakai a' tengerre nyiltak. A' rostélyon láthatá, a' mi a' parton történt: és mennyire elbámult és elkeseredett, a' mint egy ifju embert a' hajóból kiszállani és a' herczeg kisaszszony karjai közé rohanni látott. A' hölgy örömmel látszott ismételni az ölelést, 's gyengéd kedvelgések közt mind a' ketten a' palotába mentek.

NÉGYSZÁZ KILENCZVENNEGYEDIK ÉJSZAKA.

Meg sem gondolván Jusszuf, hogy az ő vélt vágytársa közeli rokona lehet a' herczegnőnek, annyira elfogta őt a' szerelemféltés, hogy eltökélé magában, ezen annyire hívtelen szeretőt örökre elhagyni. Miután neki levelet irt, mellyben álnokságát 's hivtelenségét szemére hányta, és

néki jó egészséget kivánt, egy szolgálójának adá, hogy azt a' hölgy' kezéhez szolgáltassa, és hív Hallalával lóra ült, melly őket a' tengeren átvitte. Még egy fájdalmas pillanatot vetett azon lakhelyre, mellyben még csak imént olly sok örömöt élt, és haza sietett, a' hol szüleitől és egész familiájától ismét legnagyobb örömmel fogadtatott. Hogy a' hivtelen Alifa' bájait elfelejtse, már most nem rég megvetett hölgyeivel, a' kik szinte ujra versengtek kedvét keresni, tölté örömét 's gyönyörét.

A' semmi roszat sem sejtett Alifa eltelt örömmel onokabátyjának Szohulnak látogatásán, a' kitől ezerféléről kérdezősködött, 's elbeszéltette vele az atyja' udvarában történt ujságokat, 's egyszer csak kezébe nyujtják Jusszuf' levelét. Szoh jába ment, elolvasá a' levelet, nagyon elszomorodott, de ismét megnyugodott saját ártatlanságában, és azon bizodalomban, hogy kedvellje meg fog győződni tévedéséről, és hozzája viszsza térend. Eltitkolá onoka bátyja előtt aggodalmat, és olly szeretetre méltó nyájassággal bánt vele, mintha még olly boldog volna. Rokona nehány nap mulva bucsut vett tőle, hogy Myr-dsyhan szultán' országába viszsza térne, és nála hagyta saját hív heréltjét Aly-ben-Ibrahimot. Mihelyt Szohul herczeg elment, azonnal iparkodott Alifa az ifju heréltet, kinek szíve' jóságát észre vette, részére édesgetni. Ajánlkozott is ez, miután a' hölgy a' közte és férje közt történt dolgot vele közlötte, hogy örömest magára veszi a' közben-

járást, és a' herczegnő levelével Jusszuf-hoz utazott. A' tengert átuszván, maradozás nélkül Szind' fővárosába sietett.

Ott Jusszuf herczegtől titkos kihalgatást kért, mellyet azonnal megnyert, 's abban át adá a' herczegnek Alifa' levelét. A' herczeg, kinek haragja már akkor lecsillapodott, és már érezte fájdalmit az elválásnak, a' levél' elolvasása után magán kívül lett örömében, belső gyönyörrel hallgatá, a' mit Aly ben-Ibrahim beszélt, 's bizonyossá tette őt, hogy már most tökéletesen meg légyen győződve a' herczeghölgy hívségéről, hogy továbbá gyanakodását és hirtelen eltávozását szívéből bánja, és jövő éjjel ismét el fog utazni szerelmes hölgyéhez, melly ideig amaz nyugodná ki magát. Ez már most a' herczeg' parancsára a' palotának egyik legpompásabb szobájába vezettetett, és az udvari szolgák igen tisztesen szolgáltak neki. Következett éjjel minden szükségest elkészíttete az utra Jusszuf hív Hallalával, és azután vele 's a' herélttel utnak indultak. Nehány nap alatt a' tenger' partjára értek, átusztak, és a' most ujra boldog Alifának legnagyobb örömére a' várba érkeztek. Az elmult szenvedések' emléke gyarapította a' jelen' örömeit, és a' szerelmesek, a' mennyiben lehetséges volt, még jobban megelégedtek egymással (jobban szerették egymást), mint elválások előtt. A' hív Aly-ben-Ibrahimot drága kőből állott ajándékkal megjutalmazva elbocsátották, és minthogy a' vár-

ba tartózkodása' ideje eltelt, Myr-dsyhan udvarába viszsza tért.

Haza tértekor kiváncsin fogadta a' szultán titkos szobájába, hogy leányáról tudósitást venne tőle, és midőn a' szultán a' herélttől egyet mást kérdezett, szerencsétlenségből leesett ez utóbbinak turbánja fejéről, 's kigördült belőle a' drága kövekből állott ajándék és egy papiros füzetke, mellyben ő gyönyörködésből vagy kedvtöltésből Jusszufnak és az ő szerelmes hölgyének szerelemkalandjait leirta volt. A' szultán megesmeré a' drágaságoknak egy részét és a' földre esett füzethez kapott, hogy azt elolvasná. Irtóztató dühösségre gerjedt, a' mint olvasá, milly hasztalanok voltak minden rendszabásai a' sors' végzése ellen, és a' herczegnő mint elcsábittatott, és háza megbecsteleníttetett. Rettentő keménységgel kérdé a' reszkető Alytól, valjon Jusszuf még leányánál volna ë; és miután ez igenelt, azonnal parancsolá, hogy elutazására minden tüstént elkészíttessék, és a' hadsereg induljon utnak, hogy a' tenger' partján táborba szálljon. A' szerencsétlen herélt majd halálra pálczáztatott, azután vasra verettetve tömlöczbe vettetett; de a' hív szeretőkhez hív maradott, és gazdag ajándékkal megvette a' tömlöcztartót, 's ez megengedé néki, hogy biztos követ által levelet küldene a' herczegnőnek, mellyben tudósítaná a' szerencsétlen eset felől, reménylvén, hogy a' herczegkisasszony Jusszuffal hazájába elszökhetnék. A' szerelmesek' szerencséjére e' hir más nap reggel

tudtokra esett. Tanakodtak felőle, mitévők legyenek, 's abban egyeztek meg, hogy csak Jusszuf és Hallal térnének viszsza Szindbe, a' herczegnő pedig, képtelen lévén illy utazás terheit elviselni, maradjon rejtve a' várban, 's a' rabszolgák mondják a' szultánnak megérkeztekor, hogy szerelmesével elillantott; mellyre ő bizonyosan vagy haza térend, vagy pedig seregével a' herczeget fogja nyomozni, de a' hit gyors paripáján el nem érhet. Azt is elvégezék, hogy Jusszuf, haza térvén, követséget küldjen Myr-dsyhánhoz, melly által jelentse meg neki leányával való házasságát, és kérjen tőle bocsánatot 's engedelmet, hogy néki, mint veje, hódolhasson. Ekként elváltak egymástól a' szerelmesek; de minden terveik megszégyeníttettek a' változhatatlan végzés' hatalma által.

Myr-dsyhan Jusszuf eltávozta után néhány óra mulva a' várba érkezett, és hallá a' herczegnő' szolgálóitól, hogy ő a' herczeggel elfutott légyen; mellyre a' felhevült szultán, még ki sem fürkésztetvén a' palotát, a' tenger' partján táborozott seregeihez sietett, és számos hadnéppel utánna esett a' Szindi herczegnek, a' ki még is bátorságban eljutott fővárosába. Miután atyjának, a' szultánnak, elbeszélte szerelme' történeteit, megegyezett emez a' szép Alifával való együlésében, és követséget küldé Myr-dsyhánhoz, a' ki már ekkor a' Szindi birodalmat, melly nem állított ellene hadsereget, tüzzel-vassal pusztította. A' követséget kevély felfuvalkodással fogadta,

viszsza küldé urához azon parancsolattal, mondja meg neki, hogy leánya elcsábítását soha sem fogja elfelejteni, és innepélyesen esküttett, hogy Szindet elpusztítja, a' fővárost lerontja, és szemeit a' szultán' és az ő fia' vérén fogja legeltetni. Ezen dagályos felelet' vétele után nem volt egyébb hátra, hanem hogy a' szultán és fia illy makacs ellenségnek ellent álljanak. Öszvegyüjték seregeiket, mellynél igen nagy szeretetben voltak, és elébe nyomultak az ellenségnek, mellyet egy ütközetben meggyőztek, a' hol Myr-dsyhan elesett. — Lehetetlen az ég végzését elkerülni. Istentől jövünk, és Istenhez kell térnünk. —

Jusszuf a' csata után legnagyobb emberséggel bánt a' meggyőzettekkel. A' szultán holt testét bebalzamoztatta, és pompás holt tárban nagy késéretel országa' fő városába vitette; és ott ősei' sirboltjába illő pompával béhelyeztette. Jusszuf egyszer-'smind leveleket is küldött Alifa' anyjához, mellyekben sajnálkozott Myr-dsyhán' sorsán, a' kivel szándéka ellen kellett megütköznie; és mellyekben tudósítá forró szerelméről leánya eránt, a' kivel öszve kelni, és anyját vigasztalni buzgó kivánsága volna.

A' szultánné, félvén, hogy a' diadalmas országára üt, és fővárosát tábor alá veszi; illy ellenkező önviselet által igen megenyhült aggodalmában, és megegyezett Jusszuf és Alifa öszvekelésében. A' Szindi herczeg a' herczegnőt számos késéretben a' Szindi fővárosba vitte a' kastélyból, a' hol

a' gyászidő elmulván, a' lakodalom nagy fényelgéssel innepeltetett, és a' herczeg az ország' lakosinak köz megelégedésére, ezen ország' urává neveztetett.

Legelső gondja volt, Mamum Chalyfot, a' ki éppen akkor Bagdadban uralkodójok volt az igaz hitüeknek, minden történtről tudósítani. Irását nagy ajándékokkal késérte, mellyek nem csak aranyból, és Hind meg Szind országok számos ritkaságaiból, hanem még tiz rabnőből is állottak, a' kik pompásan énekeltek, tánczoltak és verseltek. Ezek a' Chalyf előtt olly verseket mondottak, mellyekben hazájokba visszavágyásokat olly elevenen fejezék ki, hogy Mamum, bár milly igen bájolta is őtet szépségök és elmésségök, még is feláldozta saját gyönyörüségét az ő érzelmeiknek, és őket Jusszufhoz vizssza küldötte egy tisztt el, a' ki egyszer'smint magával vitte azon felségi irományt, melly által Jusszuf ujan szerzett országa' birtokában megerősíttetett. Soká élt Jusszuf és Alifa számos ivadékaik' körében, szerencsés alattvalóiktól szeretetve.

NÉGYSZÁZ KILENCZVENÖTÖDIK ÉJSZAKA.

AZ IGAZSÁGTALANUL TÖMLÖCZBE VETTETETT JÓ VEZÉR' TÖRTÉNETE.

Egy esméretes hivségü, 's becsületes vezért elárultak ellenségei, a' ki további

vizsgálat nélkül egy setét tömlöczbe vettetett, mellyben naponkénti eledele csupán kenyérből és vizből állott. Hét esztendeig sinlett e' nyomorú állapotban, mellyeknek elforgása után a' szultán, az ő ura, a' ki szokása szerint átöltözve beszokta járni a' várost, történetből egy nap dervis ruhában el talált menni szerencsétlen minisztere' háza előtt. Csudálkozására nyitva találta azt, és számos szolgát a' szobak' tisztogatásával és a' tulajdonos' elfogadására való elkészítésével foglalatoskodva lelt, a' ki, a' mint ők beszélék, fogságából egy követ által izené, rendelnének el mindent; mivel már ma ujra megnyerendi a' szultán kegyelmét, és haza fog menni. A' szultánnak esze' ágában sem volt a' vezér' kiszabadítása, 's már szinte el is felejté őt, ugyan azért nem kevessé bámult a' cselédek' mondásán. — Azonban azt gondolta, hogy a' hosszas tömlöczözés megbódította a' fogoly' agyát, és igy őrültségében szabadulásáról ábrándozo't. Eltökéllé tehát, hogy álöltözetben meglátogatja a' fogházat, és miután kenyeret és kalácsot bőven vett magához, szabadságot kért a' tömlöcztartótól fogadása' teljesítésére, a' vele vitt eledelnek a' rabok közt való elosztogatására. Megnyerte kivánságát 's meglátogatta a' különbféle tömlöczöket. Végre a' vezérébe érkezett, a' ki éppen ájtatoskodott, és abban a' vélt dervis által félbe szakasztatott, a' kitől azután kérdé, mit akarna. „Azért jöttem," felele ez, „hogy kegyelmednek szerencsét kivánjak ahhoz, a' mit hallottam; mert noha

nem esméri is kegyelmed személyemet, még is gyakran könyörögtem az égnek kegyelmed' szabadulásáért, és kegyed' szolgái mondták nekem, hogy ma várja szabadulását. Én azonban nem hiszem, hogy arra a' szultán parancsolatot adott volna." — „Az meglehet, kegyes dervis," felele a' vezér; „de hidd el nékem, mi előtt estélyedik, megszabadulok és viszsza lépek hivatalomba." „Kivánom, hogy ugy történjék: de ugyan micsoda alapon épited reményedet, mellynek teljesedése előttem olly hihetetlennek látszik?" — „Ülj le, jó dervis, 's meg fogom néked fejteni a' dolgot. Tudjad, hogy engem megtanított a' tapasztalat, mikor kell az embernek a' szerencse' fő pontján szerencsétlenséget, és a' szerencsétlenség' legalsóbb fokán szabadulást várni. Azon időben, midőn én még vezér voltam, és a' nép szelidségemért szeretett, 's a' szultán, kinek becsülete és haszna mindenha tárgya volt gondomnak, és kiért én még e' setét tömlöczben sem szüntem meg imádkozni, megkülönböztetett, egy este nehány barátimmal bárkán evicskelve használtam a' fris levegő örömélését. E' közben kávét ittunk, és a' csésze, mellyet kezemben tartottam, 's a' melly egyetlen egy darab mérhetetlen becsü smaragdból volt készitve, és nékem felette kedves, kicsuszott kezemből és a' vizbe esett; mellyre megállíttattam a' bárkát, egy buvárért küldöttem, nagy jutalmat igérvén néki, ha csészémet viszsza hozandja. Levetközött, kért, mutassam meg neki azon helyet, hol

a' csésze a' vizbe esett, és én, éppen egy felséges gyémántgyürüt tartván kezemben, andalgásomban a' folyóba ejtettem azt. A' mint gondatlanságomért hangosan szidtam magamat, hirtelen a' vizbe bukott a' buvár, és két percz alatt ismét elő jött a' csészével, mellyben a' gyürü is benne volt. Bőven megjutalmaztam őt, és örültem, hogy drágaságaimat ismét viszsza nyertem, 's egyszerre meglepett azon aggodalom, hogy illy szerencse után szükségképpen szerencsétlenségnek kell következnie. Ezen gondolat elbusított és sejdítő szomorusággal tértem haza, és nem ok nélkül; mert még azon este hamisan elvádoltak ellenségeim a' szultánnál, a' ki hitt nékiek, és más nap reggel a' tömlöczbe záratott, a' hol hét esztendő óta kenyéren és vizen tengődöm. az isten még is megajándékozott akaratján való megnyugvással. és ma olly mi történt, melly azon meggyőződést sugallja belém, hogy még este előtt megszabadulok, és ismét megnyerem a' szultán' kegyelmét. Tudd meg, tiszteletes dervis, hogy ma reggel meggyőzhetetlen kivántam a' husételt, és kérve kértem a' porkolábot, egy darab aranyat adván neki, teljesittse kivánságomat. A' porkoláb, ajándékomtól indítatván, meg hozá, a' mit kivántam, de azt mondá, hogy most szegte légyen meg először és utólszor a' néki adott parancsolatot. Örültem a' kellemes ételnek, de a' mint evés előtt szokott mosdásomat végeztem, egy erős patkány elő jött lyukából 's elkapta a' földön állott eledelt. Én csaknem elájultam ijedtemben,

és nem türtőztethéttem könnyeimet; de a' mint ismét magamba tértem, és magamat vigasztalni igyekeztem, ismét viszsza tért lelkembe a' remény, és azt gondoltam, hogy szint ugy, mint csészém' és gyürüm' viszsza nyerésére tüstént következett bajom és tömlöczbe vettetésem. most e' szerencsétlenségre, ugy mint legnagyobbra, melly engem a' tömlöczben érhete, szerencsés esetet kellene reménylenem. E' meggyőződésben reá beszéltem a' tömlöcztartót, engedné meg, hogy cselédeimnek tudtokra adjam, készíttsék el házamat hazatérésemre."

Az átöltözött szultán minden szónál, mellyet a' vezér mondott, jobban jobban érezte, milly igazságtalanul bánt vele, és minden lehető módon igyekezett hogy dervis szerepét tovább játszhassa; minthogy pedig fogsági látogatását nem akarta tudatni, tartóztatta magát, 's elbucsuzott a' vezértől, azt mondván neki, ő is reményli, hogy jövendelése megvalósodik.

A' mint palotájába ért, viszsza öltözött, és egy diszes késéret által, melly a' vezért az udvarba vezetné, tüstént diszruhát küldött. Vádolói jószágaik' elfoglalásával és tömlöczczel büntettettek. A' vezért a' szultán legnagyobb becsülettel fogadta, és a' fő emberek' jelenében uj méltóságokkal és diszekkel ékesítette. Ezután titkos szobájába vezette, megölelte és kérte őt, felejtse el azon igazságtalanságot, mellynek áldozatja lett; elbeszélé neki, hogy ő

látogatta meg átöltözve a' fogságban, azután szabadságába helyezé, szerencsésen és békével haza térni palotájába.

NÉGYSZÁZ KILENCZVENHATODIK ÉJSZAKA.

EGY KAHIROI DÁMA' ÉS AZ Ő NÉGY VÁGYFIAI' TÖRTÉNETE.

Egy férjét gyengéden szerető Kahiroi dáma, a' kit csak sürgető szükség vehetett a' [illegible]menetelre, egy nap a' fördőből haza térvén, bizonyos kádi' tanácsháza mellett ment el, a' mint az éppen bézáratott. A' kádi megpillantá őt, 's nemes illendősége és járása megtetszett neki, mellyek arra is kedvező következtetést indítottak benne, a' mit nem látott. Közelíte a' hölgyhez, és sugallá néki, hogy vele titkosan kivánna együtt lenni. A' dáma feltévén magában, hogy méltatlan magaviseletéért boszut fog rajta állani, szinleg megegyezett kivánságában, 's kéré, estére jelenjen házában; a' mit ő örömest megigért. Ezután folytatá hazamenetét, de ugyan azon utjában más három férfi is megszólítá, kik néki hasonló tanácsot ajánlottak, mint a' kadi, mellyet ő mindnyájoktól elfogadott, és az estét határozta látogatások' elfogadására.

Ezen vágyfiak közül az első főpénztárnok volt a' kikötő vámnál, a' második mészáros czéhmester, a' harmadik pedig gazdag kalmár.

Haza érvén a' dáma, elbeszélé férjének, a' mi vele történt, és kéré őt, engedné meg néki, hogy e' négy ember' szemtelenségét bizonyos álnokság által, mellyet ő kigondolt, megbüntethesse; olly büntetés, melly mindkettejeknek nem csak nagy mulatságot, hanem valóságos hasznot is szerezne, mivel bizonyosan mindegyiktől bizonyos ajándékot lehetne 's kellene reményleni. A' férj bizonyos lévén hölgye' hivsége felől, megegyezett feltételében; mellyre ő jó lakozást készített, csinosan felöltözött, és egy szófára ülve várta vendégeit.

Éppen esti imádság' órája volt, a' mint a' kádi szépe' ajtaján koczogatott, mellyet a' nő felnyitott, bebocsátotta, 's tőle egy szép gyöngyolvasót, mellyet ez néki ajánlott, elfogadott. Nő kérte őt, vetkőzzek le, 's öltözzék könnyedebben. A' nő felöltözteté őt egy sárga mosolin hoszszu melyenzőbe, és hasonló szinü süveget tett fejébe, a' mit férje a' szoba' karpitján által kukucsált, és nevettében a' vékonyát szorította a' szerelmes biró' gyengéd' arczvonaglásain. A' méltóságos vágyfi' szerencséje azonban hirtelen rettenetes ijedséggé vált; mert alig ült le, 's kóstolt meg egyféle étket, azonnal hangos koczogás hallatott az ajtón; mellyre a' dáma, a' ki felette álnokul tudta szinlelni ijedségét, mondá: „A' próféta oltalmazzon bennünket! mert ez férjem'

koczogatása: és ha itt találja kegyelmedet, mindkettőnket megöl.“ E' szavaknál a' kádi holtabb volt, mint eleven; de a' dáma ismét felbátoríta őt valamennyire, alvó szobájába taszítván és kérvén őt, hogy ott meg se moczczanjon, a' honnan majd utat lel kibocsáttatására. Ez a' szobának egyik szegletébe vonta magát, 's szentül fogadá, hogy csak most menekedhessék ki a' veszélyből, örökre bucsut vesz a' szerelemtől, és ha a' sátán maga venne magára szép asszszony álkatot, még sem fogná őt elcsábítani. Miután a' dáma imigy elrejté a' kádit, az ajtóhoz sietett, a' hol a' kikötővám' főtárnokát várakozva lelte, a' ki neki egy drágaságokkal tölt fiokot vitt ajándékban. A' hölgy legnyájasabban fogadá őt, kéré, vetné le drága öltözetét, és egy veres köntöst ada reá és egy feketén pöttögetett zöld süveget a' fejébe. Alig ült le, azonnal uj koczogás hallatott, és a' nő ugyan azon játékot üzte vele, mel yet a' kádival, a' ki valamennyire vigasztalva érzé magát, a' mint egy méltóságos tisztet szint olly nevetséges jelene ben 's öltözetben látott, mint a' magáé vala. A' vén szerelem-halászok jelekkel sajnálkoztak egymáson, de félvén, hogy észre vétetnének, nem mertek beszélni.

A' mészároszéhmester is bebocsáttatatott, ajándéka elfogadtatott, néki is le kellett vetköznie, kék köntöst öltött magára, és skárlat süveget tett fel, melly csigahajjal és aranyrojttal volt piperezve. De alig végzé átöltözését, a' mint negyedik

hangos koczogás hallatott, a' rettenési jelenet megujult, és a' megrémült vágyfi a' szobába sietett, hogy vágytársaival együtt mulasson. Már most megjelent a' tisztes kalmár, a' ki az álnok dámának drága patyolatot, selyem szöveteket és himvarásos mosolinokat ajándékozott, mellyre, átöltözni unszoltatván, égszinü köntöst vett magára, és veres 's fejér csikos süveget tett fel. Alig öltözött fel, a' mint egy dörgő koczogás tétetett az ajtón, melly örömének egyszerre véget vetett, és ő a' dáma által, a' ki magát felette rémültnek tettette, minthogy az férje' koczogatása volna, az alvó szobába üzettetett; a' hol bámulására három jó esmerőseire akadt.

A' férj, elhagyván rejtekét és valóban koczogatván az ajtón, már most belépett, és miután feleségét köszöntötte, leült. — Evett a' szerelemhajtók számára felrakott étkekből, és a' szerencsés házaspár elég fenszóval beszélgetett, hogy őket a' szegény szerelmesek, a' kik remegtek félelmökben, hallhatták. „Szemeim világa," mondá a' férj, „láttál e' valami kellemest a' fördőből hazatértedben? Ha ugy vagyon, adjad tudtomra!" — „Én valóban," felelé az asszony, „utamban négy vén teremtést találtam, mellyeket igen szerettem volna haza hozni, hogy velek kedvünket töltenénk; de tartottam tőle, hogy te fen találnál rajta akadni. De ha neked kedved van a' tréfához, holnap érettek küldhetünk." A' rémült kalózókat ujra kecsegteté egy kisség a' remény, hogy álnok szeretőjök'

jósága által elillanthatnak, és szabadabban kezdének lélekzeni; de nem soká tartott reménységök. „Igen sajnálom,“ mondá a' férj, „hogy ma nem hoztad el őket, mivel holnap némü dologban nehány napra el kell távoznom.“ Erre nevetve felelé a' dáma: „Már tehát csak megvallom néked, hogy valóban elhoztam azokat magammal, és épen kedvemet üztem velek, midőn béléptél; de minthogy tartottam tőle, hogy valami roszszat fogsz gondolni, alvó szobánkba hajtottam őket, mig megtudnám, vallyon jó kedved légyen é; mert különben találtam volna módot, őket a' házból észrevétetlen kibocsátani.“ Lehetetlen rajzolni azon szorongást, mellyben ekkor voltak a' szegény vágyfiak, kivált midőn ezután a' férj feleségének parancsolá, hozza ki őket egymásután. „Mindegyiknek,“ mondá ő, „egy tánczczal kell bennünket mulatnia, és egy történetet mondania; de ha nem lelem benne kedvemet, akkor lecsapom a' fejöket.“ — „Isten kegyelmezzen nékünk!“ mondá a' kadi, „hogyan tánczolhatnak illy nehéz emberek, mint mi. De ki kerülheti ki a' végzést? de nem is látok más módot ezen álnok boszorkánytól és goromba gaz férjétől megmenekedni, hanem ha tehetségünk szerint bétöltjük akaratjokat.“ Szerencsétlen bajtársai ugyan azt vélték, és csendes hallgatással várták, mi fogna velek történni.

Ekkor a' dáma a' kamarába ment, a' kádinak tamborint adván kezébe, férje elébe vezeté őt, lantján vigat kezde játszani,

mellyre a' megrettent kádi olly ferde vonaglatokkal és ritka ugrásokkal tánczolt, hogy szakasztott mássa volt az ugrándozó majomnak. „Valóban," mondá a' férj feleségének, „ha nem tudnám, hogy ezen ember tréfafi, ugy a' mi kádinknak tartanám; de isten bocsásson meg nékem, tudom, hogy a' mi tisztes bironk vagy ájtatosságát végzi, vagy törvényes dolgokkal (ügyekkel) foglalatoskodik, mellyeket holnap el kell itélnie." Ezt hallván a' kádi, kettőztetett erőlködéssel és még nevetségesebb tagjártatással tánczolt, hogy reá ne esmérjenek. De végre egészen eltikkadt az illy szokatlan gyakorlat által; de a' házi gazda nem könyörült baján, és veréssel fenyegette, ha nem folytatja tánczát; a' mit a' szegény bíró addig cselekedett, mig csurgott róla a' veríték, a' földre rogyott, a' honnan felemeltetett, és egy pohár borral, melly szájába töltetett, valamennyire ujra felélesztetett. Miután lassankint megenyhült, és egy keveset evett is, egy történetet kellett mondania, mi előtt elbocsáttatnék.

A' mint a' kádi elment, a' dáma a' fő pénztárnokot vezette elő, a' kit a' ház' ura nevében nevezett és mondá néki: „Tisztelt uram, legyen olly kegyes, 's tánczoljon." A' szégyenült pénztárnok kukkot sem mondott, megtette kecskeugrásait, és nem volt szabad megnyugodnia, mig fáradsága legfőbb pontra nem jutott. Ezután leültették, frissítményt adtak néki, 's azon tanácscsal bocsátak-el, másszor jobb helyre ajánlja

szerelmét. A' többi két vágyfi hasonló mód bocsáttatott el, és kölcsönösen megigérték egymásnak, hogy jövendőben okosabbak lesznek és nem fognak olly könnyen hinni.

NÉGYSZÁZ KILENCZVENHETEDIK ÉJSZAKA.

EGY KÁDINAK ÉS FELESÉGÉNEK KALANDJAI.

Egykor élt Bagdádban egy kádi, a' ki hivatalát legnagyobb igazsággal viselte, és saját polgári élete' példájával még nagyobb erőt adott szoros itélettételeinek. Miután diszes hivatalát több évekig példásan viselte, Mekkába szándékozott szarándokoskodni, és a' Chalyftól engedelmet nyervén, elindult ájtatos vándorlására, szép feleségét öcscse' gondviselésére bizván, a' ki megigéré, hogy ugy bánik vele, mint saját leányával. De alig ment el a' kádi, testvére azonnal buja indulattól ingereltetvén megszegte fogadását, ángyára szemtelenül vágyott, mellyet azonban ez megvetve elmellőzött. Minthogy még is férjét nem akarta felháborítani illy közel rokona ellen, iparkodott sógorát meggyőzni czélzatainak gyalázatos létéről; de hasztalan volt igyekezete. Az utálatos ismételte szemtelen kényszerítő-

seit, a' helyett, hogy azokat meghánta volna, és végre azzal fenyegette a' hölgyet, hogy házasságtöréssel fogja őt vádolni, és a' törvények sanyaru fenyitékének átadni, ha meg nem hallgatandja kérését. Minthogy ezen fenyegetés is foganatlan maradt, tanukat fogadott, a' kik azt vallották, és még esküvel is bizonygatták, hogy a' hölgyet látták hitszegést mívelni; mellyre szegény arra kárhoz atott, hogy száz korbácsot kapjon, 's azután a' városból kiüzettessék.

Miután a' szerencsétlen aszszony elszenvedte fájdalmas büntetését, a' hóhér által az allnép lármája és csufolódása közt a' városon meghordoztatott és a' kapun kivitetett, a' hol további sorsára hagyatott. Az isteni gondviselésre bizván magát, 's nem zúgolódván csapása ellen, eltökélé magában, hogy Mekkába menend, reménylvén, hogy férjét ott találja, és nála, kinek egyedül magának a' gondolatját tudta még becsülni, kimenti magát gyalázatából. Miután nehány nap utazott, egy városba érkezett, és nagy népcsoportot látott a' hóhér után tódulni, a' ki egy ifju embert nyakkötélen vezetett Tudakozá vétségét a' bünhődőnek, és megtudá, hogy száz dinárral tartozik, mellyet nem fizethet meg, és azért azon büntetést, mellyet az ország' törvénye a' nemfizethető adósokra szabott, ki kell állania, és felakasztatnia. Szánakozásra indulván a' kádi' felesége, megadá a' pénzt, ámbár az majd nem egész vagyona volt. Az ifju ember elbocsáttatott, az asz-

szony előtt térdre esett, és megfogadta, hogy egész éltében szolgálni fogja őtet. A' hölgy tudósítá őt azon szándéka felől, hogy Mekkába szarándokoskodik; mellyre késéró oltalomul ajánlkozott néki, a' mit az aszszony köszönettel elfogadott.

Ezután együtt tovább utaztak, de alig vándoroltak nehány napig, az ifju ember elfelejtkezvén kötelezteteséiről, és vétkes indulatját követvén, jótévő aszszonyát legroszabb ingerkedéssel bántotta meg. A' szerencsétlen aszszony elébe terjeszté hálátlanságát és gazságát, és az ifju ember vétke felől meggyőződni és azt megbánni látszott; de szívében lángolt a' boszu. Nehány nap mulva a' tenger' partjára értek, 's a' fiatal ember észre vévén a' hajót, jelt adott, mellyre egy sajkát küldöttek a' partra, 's abban az ifju ember a' hajó párkányához vitetett, és a' hajó parancsolójának azt mondá, hogy egy szép hölgye volna eladandó, a' kit néki ezer dinároa átengedne. A' hajó' ura, e' tengerparton rabnőket szokván vásárolni, a' partra ment, 's kifizeté az istentelen embernek a' kivánt pénzt; mellyre ez tovább folytatá útját, az ifju aszszony pedig a' hajóra szállíttatott. Nő azt gondolta, hogy uti társa azért kapott ezen alkalmatosságon, hogy néki könnyebbítse az ut' terhét, midőn neki Mekka közelében lévő tengerpartra átszállítást szerzett; de üldöztetésének még itt nem volt vége. Este megbántatott a' durva hajós gazda disztelen unszolása által, a' ki vonakodásán elbámulván, mondá, hogy őt

mint rabnőt ezer dináron vette. A' szerencsétlen hölgy azt felelé néki, hogy ő szabad aszszony légyen; de ennek semmi foganatja sem volt a' baromi gályásnál, és látván, hogy gyengédséggel semmire sem mehet, erőszakhoz és veréshez folyamodott, hogy a' hölgyet kivánsága teljesítésére hajtsa. Már szinte egészen elvikkadt a' nő ereje, a' mint a' hajó hirtelen egy sziklába ütközött, a' hajó ura a' fedélre futott, és a' hajó nehány perczenet alatt széttörött. A' jó erkölcsü aszszony kénytelenségből átölelt egy deszkát, mellyen több órákig ide 's tova hányattatván a' hullámoktól, végre partra vettetett. A' mint egy kisség jobban lett, beljebb ment a' száraz felé, és nyájas vidékre akadt, patakokkal és gyümölcsfakkal, mellyek szomját és éhességét lecsillapították, gazdagon ellátva. Másod nap egy derék városba ért. A' hölgy, mint minden más idegenek, a' szultán elébe vezettetett, a' ki kérdé tőle, kicsoda volna. Elbeszélé néki, hogy életét ájtatosságának szentelte, és Mekkába szándékozik buesuként menni, hogy hajója a' szultán országa' partján hajótörést szenvedett, 's nem tudná, kivüle szabadult légyen é meg még más valaki is. Azután könyörgött a' szultánnak, rendelne néki lakast, bár mi szigorú lenne is az, csak hogy az ő kegyelme késérné őt oda, és ő azt fogadá érte, hogy hátra lévő napjait a' szultán' és alattvalói' boldogságáért való imádsággal fogja eltölteni.

A' szultán maga is igen kegyes lévén, és a' szegény aszszony' szerencsétlenségét mélyen sajnálván, édes örömest teljesíté kérését és egy kellemes kerti házat rendelt lakául palotája' közelében, a' hol őtet gyakran meglátogatta, vele vallásos tárgyakról beszélgetett, és e' beszélgetésből, minthogy a' hölgy valóban igen ájtatos és kegyes volt, nagyoa derék épülést nyert.

Nem sokára oda jövetele után könyörögtek a' makacs jobbágyok, kik több évek óta megtagadták a' szokott adót, és a' kik ellen a' szultán, bár milly csorbát szenvedett is ez által jövedelme, semmi erőszakot sem akart használni, vétköket megbánván, engedelemért esedeztek, és megígérték, hogy jövendőben pontosan teljesítendik kötelességöket. A' szultán e' szerencsés történetet az általa oltalomba vett szent aszszony' imádságinak tulajdonította, és e' véleményét a' teljes divánban (gyülésben) kijelentette udvari emberei előtt, a' kik azt tovább terjesztették. Minthogy a' közmondás szerint a' juhok mindenkor követik a' vezér-ürüt, e' tárgyra nézve is így történt. Minden karbeli ember könyörgött a' szent aszszony' imádságáért és tanácslatiért, még pedig olly jó foganattal, hogy a' könyörgők' száma naponként szaporodott. De nem is voltak hálaadatlanok, és a' jámbor aszszonynak rövid időn igen derék somma pénze gyült öszve. Híre tovább terjedett azon országnál, mellyben lakott, és lassanként mind azon országokba eljutott, mellyeket az igaz hitüek laktak. Ásiának minden tartományi-

ból oda gyült a' nép imádsdgáért esedezni. Nagyra bővített lakásán számos elhagyatott személyt táplált, 's azon szegény népséget jól tartotta étellel 's itallal, melly hozzá szarándoskodott. — De ideje, hogy viszsza térjünk jámbor férjéhez.

A' jó kádi Mekkában egész esztendeig folytatta ájtatoskodását, és minden szent helyet meglátogatott; mellyre viszsza tért Bagdádba. De milly igen elkeseredett, a' mint felesége' hivtelenségét és testvér öcscse' eltávozását meghallotta, a' ki, mint mondák, a' nemzetségére szállott gyalázatot el nem türhetvén, a' nélkül, hogy az úta csak hirét hallanák is, a' várost oda hagyá. E' szomoru tudósitások annyira érdeklék őtet, hogy minden világi foglalatosságról és gondról lemondott, és vallásos szarándokká lett, 's helyről helyre, országról országra vándorlott minden szentességökről esméretes személyek' látogatására. Két évig több országot béjárt, mig végre feleségének hirét hallá, a' nélkül, hogy csak gyanítaná is, hogy azon hölgy, a' kinek nevét gyalázat szeplősitette, volna ama' dicséretes szent aszszony. E' szerint a' szultán' fővárosába utazott, hogy a' szent asszony' imádsága által vigasztalást nyerjen. —

Ezen uljában öszvetalálkozott a' kádi testvéröcscsével, a' ki megbánván gonosz életét, szinte dervis ruhában a' szent aszszonyhoz utazott, hogy néki vétkeit meggyónja, és érette az egekhez esedezését tőle könyörögve kérje. Mindkettejök' elvál-

tozása, mellyet az idő és áltöltözet okozott, azt mivelé, hogy nem esmértek egymásra. Beszédbe eredtek egymással, és a' mint különösen megtudták, hogy ugyan egy uton járnak, megegyeztek benne, hogy együtt folytassák utjokat. Néhány nap múlva egy tevehajtóval találkoztak, a' ki, mint nékik mondá, hasonló uton és czélban járt, mivel rémítő vétket követett el, melly lelkét gyötrötte emlékével, és éltét keservessé tette, mellyért meg akarná gyónni vétkeit a' szent aszszonynak, és tőle szívéből tőrödelmesen megbánt gonosz tettének bocsánatáért bünszenvedést kérni, melly szerint élte' igaz megjobbítása által az ég' bocsánatát reménylené. Ezen nyomorú' vétke gyilkosság volt, mellynek környülállásai nem mondattak el kellő helyöken. A' kádi' felesége t- i. tüstént, a' mint Bagdádból elüzettetett, és mi előtt azon ifju emberrel, a' ki őt utóbb rabszolgálóként eladta, egy tevés' kunyhójában menedéket keresett, és annak felesége őt igen megkedvelvén, valódi vendégszeretettel és kegyességgel fogadta, szerencsétlenségében vigasztalta, sebeit gyógyította, és őt addig marasztalta, mig igazsagtalan, 's gyalázatos büntetése' következéseiből egészen felépülne; melly kérelemmel férje is egyesíté a' magáét. Ezen becsületes párnál, mellynek egy kis fiatskája volt, megmaradott egy ideig a' hölgy, 's ismét viszsza nyerte egészségét és szépségét, a' mint a' fenemlített istentelen tevehajtó meglátogatá a' hölgy gazdáját, és a' nő' szépségétől megbajol-

tatván, illetlen kivánságokkal unszolta őt, mellyeket a' hölgy szelíden ugyan, de elhatározottan elmellőzött, és megmondá néki, hogy férjes aszszony légyen. Az indulattól megvakítva lévén, makacson megátalkodott az ember unszolásában, de hasztalan: mig végre a' nő' ellenállásától ingerelteteven, szerelme dühösséggé fajult, és feltette magában, hogy megvetteteti buja szerelmét a' hölgy halálával fogja boszulni. E' végre egy pallossal felfegyverkezvén, éjfél tájban, midőn mindeu csendben szendergett, azon alvó szobába lopódzott, a' hol az aszszony, és mellette nagy lelkü gazdája' gyermeke, feküdt. Minthogy a' gyilkos setétben vaktában járt: és nem tudta, hogy a' fiu az aszszony mellett fekszik, a' pallos a' gyermek melyjét érte, a' ki elsikóltotta magát: mellyre a' gonosztévő, félvén, hogy felfedeztetik, a' háztól elillant. A' kádi' felesége felrettent álmából, és lármájával felverte szereucsétlen vendéglőit, a' kik, világot élesztvén, segítségére siettek, de már ekkor borzadva látták haldokló gyermeköket vérében uszva, és vendégnéjöket ájulva dermedve. A' szerencsétlen aszszony nem sokára ismét magához tért; de az ő kis kedveltje elhunyt és halva maradt. Ezután nehány nap mulva szarándokságához fogott, ás azon városba ért, a' hol, a' mint már elmondatott; az ifju embert megszabadította kegyetleo hitelezőitől, és aztán nem sokára általa rabszolgálóként eladatott. De már most térjünk viszsza a' kádihoz és istentelen késérőihez.

Még nem messze utaztak, a' mint egy fiatal emberrel találkoztak, a' ki köszöntvén őket, kérdé, hová utaznának.

A' mint megmondották néki, kéré őket, engednék meg néki, hogy velek együtt utazhasson, minthogy ő is a' szent aszszonyhoz szándékoznék, a' kinek esedezése által egy felette hálátlan cselekedetének, mellyet miáta elkövetett, és soha sem szünt megbánni, bocsánatát reménylené Istentől. A' négy szarándok tovább haladt utjan, 's nehány nap mulva egy hajó birtokossal találkozott, a' ki elbeszélé nékik, hogy nem rég hajótörést szenvedett, és az óta szüntelen látogatja a' szerencsétlenség, 's hogy már most ama' híres aszszonyhoz szándékozik, a' kinek adakozását és imádkozását minden országban magasztalják. A' bajtársak biztatták, hogy álljon hozzájok, és igy együtt tovább haladtak, mig végre azon jó szultán udvarához értek, a' ki a' kádi' feleségét oltalmába fogadta.

Az öt szarándokok azonnal elmentek a' szent aszszony' lakására, mellynek udvarai tömve voltak mindenféle vidéki könyörgőkkel ugy, hogy nehezen mehettek bé. Némellyek a' cselédek közül látván, hogy újon érkezett és igen elfáradt idegenek volnának, barátságosan egy szobába vezeték őket, hogy ott kipihennék magokat, mig megérkezésöket aszszonyoknak bejelentenek. Ez megtörténvén, azt hozák nékik hirül, hogy azonnal elő fognak bocsáttatni és kivánságaik kelleteként kihallgattatni, mihelyt a' sokaság elszéljedend. Frissítmé-

nyek tétettek elébek, és miután mosódásokat végzék, leültek az étel mellé, kegyes gazdaasszonyok' vendégszeretetét dicsérvén, a' ki tőlök nem látva személyeiket és arczvonataikat rostélyon által szemre vette. Nyájas örömmel dobogott szíve, midőn régen elvesztett férjét ujra látá; de mennyire elbámult, a' mint őt áruló öcscsének, (a' kire minden vele történt változások' ellenére is reá esmért, a' tevehajtónak, ki őt meg akarta ölni, a' fiatal embernek, ki őt olly hivtelen elárulta, és a' hajóbirtokosnak, ki őt rabszolgaként megvette, társaságokban találta. Nehezen vehetett erőt érzésein; de minthogy nem akarta magát megesmertetni, mielőtt viszontagságaikat hallaná, viszsza vonult szobájába, szívenyhítő könnyeket hullatott, a' földre borult, és hálákat adott az igazak' oltalmazójának, a' ki türödelmét, mellyel olly sok kinait elszenvedé, egymást érő áldásokkal jutalmazá, és most végre őt szíve' szerettével öszve kerité. Ájtatosságát végezvén, a' szultánhoz küldött, és kéreté őt, küldene hozzá egy biztos tisztet, a' ki ujan érkezett idegen emberei' vallásait vele együtt hallgatná. A' mint ez megérkezett, olly helyre rejté őt, a' hol látatlan hallgatódzhatott, azután bétakaródzva szófájára ült, elébe hívatá az öt szarándokot, e' szavakkal szólítván őket: „Isten hozott benneteket házamba, atyámfiai! tanácsom és imádságaim néha az ég' segedelméből megvigasztalták a' bánatos özvegyeket; de azoknak, kik tőlem segít-

séget kérnek, bizniok kell hozzám. Nem imádkozhatom érettek jó foganattal, ha nem tudom pontosan vétköket, 's igy történeteteket igazán el kell beszélnetek minden titkolódzás, tettetés és kétértelmüség nélkül, meggondolván, hogy azon imádságok, mellyeket az ember valamelly hazugért küld az égbe, csak saját romlására válnak." — Erre parancsolá, minthogy mindegyiket különösen kivánta kihallgatni, hogy a' kádi ott maradjon, a' többiek pedig eltávozzanak. A' jó kádi, nem lévén gyónni való büne, elmondá Mekkába utazását, feleségének vélt hivtelenségét, és miként szánta reá magát e' miatt, hogy hátra lévő napjait szent helyek' és személyek' látogatásával töltse el; mi által ő hozzá, mint olly hires szent aszszonyhoz, is vonzódott, hogy épületes beszélgetésében részt vegyen, 's tőle kikérje azon kegyelmet, hogy szerencsétlen feleségéért esedezzék. A' mint ez beszédét végzé, a' szent aszszony másik szobába küldé őt, 's azután egymásután társait hivatá maga elébe, és elmondatá velek történeteiket. Ők semmit sem mertek eltitkolni előtte, és elbeszélék vele tett kegyetlenségöket, nem is gyanitván, hogy indulatjaik' áldozatának vallották meg bünöket. Ezután meghagyá a' kádi felesége a' tisztnek, vezesse mind az öt szarándokot a' szultán elébe, 's közölje vele vallástételöket. A' szultán a' négy gonosztévőt halálra kárhoztatta, és a' hóhér már készült őket elveszteni, a' mint a' szent aszszony egyszerre megjelent, számokra bocsánatot

esdeklett, és magát férjével, annak legnagyobb örömére, megesmértette. A' szultán engedett kérésének, 's elbocsátá a' vétkeseket, de a' kádit megkérte, maradjon udvaránál, mellynél ő a' fő biró magos hivatalát hátra volt életében az ő becsületére, és mindazoknak megelégedésére viselte, a' kiknek törvényt szolgáltatott. Ő és hív felesége ugy éltek, mint példája az erkölcsnek és házassági gyengéd szerelemnek. A' szultán határtalanul kegyelte őket, és néha egész éjtszakákat töltött velek barátságos beszélgetéssel, mellynek tartalma jobb részén az emberi élet visiontagsága, és a' gondviselés' kegyelme volt; melly mindenható akaratja által azon szerencsétlenséget, mellyet a' halandók menthetetlennek tartanak, tökéletes boldogsággá változtat. „Én magam is," mondá a' szultán, „élő példája vagyok az ég' oltalmának, a' mint ezt viszontagságimból, atyámfiai, látni fogjátok." Azután e' következőt beszélé:

NÉGYSZÁZ KILENCZVENNYOLCZADIK ÉJSZAKA.

A' SZULAÁN' TÖRTÉNETE.

Ámbár ma királyi polczon ülök, soha sem lehete gyanítani születésem miatt e'

magos rendeltetésemet; minthogy egy kalmárka' fia vagyok 's olly országban születtem, melly ettől itt igen távul fekszik. Atyám saját foglalatosságára nevelt, és oktatásával 's példájával buzdított, hogy becsületes és jó erkölcsü legyek. Alig hogy felidültem vagy is férfi korra jutottam, meg fosztott a' halál e' kedves rokonomtól, a' ki még végső óráján is jövendő önviseletemre oktatott, és különösen arra kért, hogy soha, bár milly sürgető és igazságtalan esetekben se tegyem le a' hitet, vagy is meg ne esküdjem. Megfogadtam néki, és ő csak hamar végsőt lélekzett, engemet, anyámat, és hugomat mély fájdalomra maraszt ván. Temetése után átvettem tetemes hagyományát, félben hagytam a' kereskedést, mindent kész pénzzé tettem, és két harmad részét anyámnak 's hugomnak adtam, a' kik egy szép házat vettek, mellyben együtt éltek. Nehány hét mulva egy kalmár olly summát követelt, mellyel állítása szerint atyám néki tartozott, és a' melly majd annyira telt, mint atyámnak egész hátra maradt vagyona. Kértem, mutatná elő az adósságlevelet; de ő azt mondá, hogy nincs; hanem a' biró előtt esküvéssel erősíté keresete' igazságát. Én nem is kételkedtem esküvése' hamisságán, de nem esküdhettem ellene, 's igy meg kellett fizetnem néki a' pénzt; a' mit megtettem anyám' és hugom' szükítése nélkül. Ezen igazságtalan követel után több is következett, és minthogy én haldokló atyámnak tett fogadásomat nem akartam megszegni,

legnagyobb szükségre jutottam, és kényteleníttettem hazámat oda hagyni, hogy valahol, minél távulabb kalmárszolgai hivatalt lelhetnék.

Útnak eredtem, 's nehány napi utazásom után egy homok pusztán egy tisztes, egészen fejéren öltözött öreggel találkoztam, a' ki barátságosan szólított és utazásom' czéljáról kérdezett; mellyre én elmondottam néki történetemet. Az öreg megáldott, és igen megdicsérte állhatatosságomat, mellyet, mint atyámnak fogadtam, megtartottam. „Fiam," mondá ő, „ne aggódj; erkölcsös önviseleted megtetszett szent profétánknak, és közbenjáróvá lett érette az örök jóságnál. Kövess engem, és arassd jutalmát szenvedésednek." — Én teljesítettem kivánságát; és bé mentünk e' városba, melly akkor egészen el volt pusztulva, és a' hol még e' palota is egészen romban hevert. A' mint ott voltunk, köszöntött az öreg, és mondá nékem: „Az ég' akaratja, hogy te itt uralkodjál és hatalmas szultán légy." Ezután a' palota' alsó boltozatába vezetett, a' hol nem csekély bámulatomra nagy zsákokat találtam arannyal 's ezüsttel, fiokokat leggyönyörübb drága kövekkel, és arany rudakból egész halmokat, mellyek, a' mint vezetőm mondá, e' pillanat óta az enyimek. Csudálkozásomban e' szavakra fakadtam: „De mi hasznát veszem e' kincsnek egy néptelen városban, és miként lehetek szultán, ha nincsenek alattvalóim?" Az öreg

elmosolyodott és mondá: „Türtessd magadat, fiam, ma este egy nagy karaván érkezend, kivándorlottakból állva, ide a' városba. Menedék helyet keresnek; fogadd kegyesen e' szerencsétleneket, és ők szultánjokká fognak választani.“ Szavai beteljesedtek, a' karaván megérkezett, 's az öreg felszólítá őket, hogy a' városban megtelepednének. Megtették ezt, 's kívánságok szerint engem uralkodójokká választottak. Gondviselőm egy egész évig nálam maradott, és megtanított uralkodni. Az ég megáldotta igyekezeteimet, mellyek szerint jót cselekednék, adakozásom, törvényességem és kegyességem' híre meszsze terjedett, és a' város csak hamar megtelt kereset-szorgalmu lakosokkal, kik a' romlott épületeket ujra felépítették, és még ujakat is állítottak fel. A' föld körüskörül jól míveltetett, és révpartunk megtelt minden vidéki hajókkal. Szóval, utóbb familiámért küldöttem; mert feleséget és két fiat hagytam hátra; és ti gondolhatjátok, milly örömmel történt ismét látásunk. — Tisztes oltalmazóm ezt mondá egy év mulva nékem: „Hozzád küldetésemnek vége van, és el kell tőled válnom; de csak folytassd, mint kezdetted, 's ismét meglátjuk egymást. Tudd meg, hogy én Illés próféta vagyok, és oltalmadra az égtől küldettem.“ Miután ezt mondá, megölelt, 's eltünt előlem. Én ájtatos buzgalmamban a' földre borultam, és buzgó hálaimádságot küldöttem fel az egekhez.

Ez óta szüntelen igyekeztem szent tanítóm oktatásit követni, 's ti magatok látjátok, milly boldog vagyok.“

AMENY HERCZEGNŐ' TÖRTÉNETE.

Már több évek elfolytak, mióta bizonyos indiai király, név szerint Dsolakhan, ősei' országában uralkodott és királyi székén népei' áldáskivánságit elfogadta. Sokkal inkább iparkodott státusai' kormányozásán, mint sem ujaknak elfoglalásán aggódnék, még csupán azt kellett óhajtania, hogy alattvalóinak azon boldogságot, mellyben éltében részesültek, halála után biztosíthatná; de nem volt fia, a' ki örököse lenne, és tartania kellett tőle, hogy birtokai számos birtok után ásító 's vetélkedő apró fejedelmek' martalékává leendenek, a' kik már a' királyi pompa közepette is villongatták ebbéli jusztartásokat. A' busongó király csak félig részesült azon boldogságban, hogy népe szereti: a' jövendő keserüvé tette jelenkorát.

Miután több indiai herczegnőkkel foganat nélkül lépett házasságra, arra tökélé magát, hogy különbféle országokból ágyasokat vesz magához. A' nagy vezérnek parancsolatot adott, keressen fel minden rabszolgaárost, 's válaszsza ki azon hölgyeket, a' kiket ő felsége' kivánsága' teljesítésére legalkalmasabbaknak találand.

A' mint a' város' vásárhelyeit bejárta, észre vett a' miniszter mind a' két nembeli

számos rabszolgák között egy arcza födött fiatal rabnőt. A' mint kezével feléje nyult, hogy arcztakaróját felemelné, a' kalmár, a' ki Arab volt, nem engedé néki, azt mondván, hogy a' hölgy csak olly szemek előtt mutattatnék meg arczfedő nélkül, mellyek méltók volnának az ő szemlélésére.

„Esmérsz ë," felelé a' vezér, olly embert, a' ki méltóbb volna e' rabnő bájaira, mint india' nagy szultánja? Tudjad, hogy ő felsége meghagyta, hogy a' leggyönyörübb aszszonyokat, a' kiket csak találhatok, hozzája vezessem. Emeljed fel tehát ezen arcztakarót, hogy láthassam, valljon megérdemli ë ezen rabnő, hogy bé mutassam néki, és mond meg az árát."

„Bár mint beszélj is," felelé a' rabáros, „én e' szemfödőt csak uralkodód előtt fogom felemelni, és néki, miután látandja rabnőmet, megmondani, hogy adom őtet." A' vezér kénytelenítve látá magát a' két személyt a' palotába vezetni, és a' szultán elébe állítani, ezt mondván néki:

„Uram, itt vagyon egy rabnő, a' kit birtokosa egészen szokás elleni módon akar eladni: nem akarja megengedni a' vevőnek, hogy felemelje a' fátyolt, melly ábrázatját födi."

NÉGYSZÁZ KILENCZVENKILENCZEDIK ÉJSZAKA.

A' fejedelem parancsolá a' heráltek' fejének, takarja fel őtet. Alig födetett fel

a' hölgy' képe, azonnal azt vélte az ember, hogy a' teli holdat látja teljes fényében.

Napsugárok ragyogtak szemeiben, és szemöldökei hasonlítottak a' szivárványhoz. Orra ollyan formáju volt, mint a' szyriai pisztácz, fogait pedig a' veres tenger' vagy a' persiai tengeröböl' leggyönyörübb gyöngyeinek tarthatta az ember. Melyjének helyesen gömbölyödött félgolyói hasonlítottak két damaszki gránátalmához. Arczai olly frisek és olly gyönyörü pirosak voltak, mint a' Fayumi rózsák. Termete olly deli sugár volt mint a' cziprusfa' dereka, kezei sem fejérségökre sem gyengédségökre nézve nem engedtek Salamon' elefántcsont királyi pálczájának. Hoszszu haja olly fekete volt, mint a' legsetétebb téli éjszaka.

Illy sok kecsek' látására a' megörült szultán mélyen fohászkodott, és mondá:

„Nagy Isten, dicsérlek és áldalak, hogy illy tökéletes szépséget teremtettél!"

Ezzel a' rabároshoz fordult, és mondá: „Hogy akarod adni ezen rabnőt?"

„Uram," felelé ez, „a' hölgy nekem két ezer ötszáz darab aranyban vagyon: de nem illik, hogy felségednek árát szabjam."

„Nyomorult," szóla a' vezér, „mered magadat kecsegtetni, hogy valaha illyen summát nyerendesz?"

„Uram, te tréfálni méltóztatol: két annyit is adnának érette; én ő felsége' ítéletére hivatkozom."

„Ő jól esmeri árúját," felelé a' király mosolyogva.

„Jól vagyon, adjunk tehát neki költségein feljül ötszáz darab arányból álló kegyelemajándékot.“

„Uram,“ felelé a' kalmár, „ne gondoljad, hogy nagy lelkűen megjutalmaztál; mert ez általmég azon vesződségem és költségem sem térül meg, mellyet nékem e' rabnő okozott. A' helyett, hogy ő szolgált volna nékem, én szolgáltam őtet. Egyedül kalácscsal élt; kemenczében költött tyukok 1) helyett egy tyukkal tulajdon számára költettem; mivel kényes volt mondolával tisztált Nilus vizet inni, számára indiai bezoart kellett alkalmaznom. Tevén járni igen kelletlennek tetszett neki, igy tehát mindég ablakos gyalog hintóban hordoztattam őtet.“

Ezen pontos előszámlálások nevetésre fakasztá a' szultánt; a' ki a' rabárosnak még ötszáz darab aranyat rendelt: ez mélyen meghajtá magát, és jobb kezét szívére tévén, moadá:

„Uram, én a' rabnőt nem vezettem önhaszonkeresési czélból ide, 's nem volt egyébb indító okom, hanem hogy felségednek olly mit ajánlanék, melly felségedre méltó volna.“

És igy eltávozott, nagyon örülvén, hogy illy jó vására volt.

A' heréltek' feje azonnal átvevé az uj fogolynőt alattvalói' késéretével, és a' fördőbe vezette, a' hol e' piperasztal' mesterségeiben jártas aszszonyok iparkodtak őt levetkőztetni. Miután illőn megdörgöltetett rózsavizzel, és sok más jó illatu

esszencziákkal megmosogattatott, huszonnégy rabnő, különbféle nemzetbeli, jelent meg nála gyolcsokkal őt megtörülgetni és szárítani. Azután egy szobába ment, mellyben három pompás szökőkut volt, mellyeknek vize drága medenczékbe ömledezett. A' szép rabnő egy szófára (párnaszékre) nyujtózott, melly indiai szövetekkel és kasemiri sálokkal volt bévonva, mellyeknek arany sallangjai földig csüngöttek. Négy leány, szint olly könnyedek, mint azon mosolin, melly kecseiket burkolta, közelíte hozzá fésülésére, és alig oldatott meg azon kendő, melly szép haját öszve tartá, ez azonnal nagy habos fodrokban gördült keblére, vállaira és csipőire. A' fiatal leányok közül hárman fiókokat tartottak kezökben jó illatu esszencziákkal és hajkenőcsökkel, mellyekben rózsa-, fahaj-, aloë-esszenczia 's t. e. foglaltatott. A' negyedik leány a' gyémánttal kirakott fésűt tartá, 's fésülésre készült vele, a' mint ő ezen fekete haj' bővségétől elrémült. Egyik bajtársnéját segítségül hívá. Miután e' szép hajat megfésülék, megkenék azt különbféle hajkenőcsökkel; és béfonák arany szalagokkal, drága gyöngyökkel és gyémántokkal vegyesen fűzve. Feje drága kövekkel kirakott kis koronával ékesíttetett, zeckin kötővel és arannyal himezett főtakaróval, melly bokájáig ért, és mellyen által könnyen meg lehetett látni karcsu termetét. Elől a' takarón, melly homlokát és szemeit borította, aranyfonállal és gyemántal könnyeden ki volt varva az indiai szultán' neve.

Uj rabnők jelentek meg, a' kik ezüst szövet öltözetet adtak reá, melly olly művészül volt készítve, hogy csipeje alkatját, és keble gömbölyü rajzát kitünteté. Végre nagy nehezen találtak papucsot, melly elég kicsiny volt, hogy lábára illenék.

A' mint már most fel volt öltöztetve, szorbetet és czukorsüteményt adtak elébe aranyozott ezüst edényekben; egy pipát fogott, hogy belőle néhány szívatot dohányoznék, melly dohány olly édes kellemü volt mint a' rózsa. Ezután felkelt, és a' rabnők mindnyájan elkésérték a' számára rendelt szobába. Oda érvén, egy puha szófára nyujtódzott, és betelt kezdett rágni.

ÖTSZÁZADIK ÉJSZAKA.

Egyszer csak megjelent a' heréltek' feje, a' szultán' jövetelét jelenteni. A' szép rabnő felkelt, hogy ő felsége elébe menjen, térdre esett a' fejedelem előtt, 's e' helyezetben maradt, szemeit lesütvén, és teljes szemérmetességet mutatván. A' szultán leült, és intett a' hölgynek, foglaljon helyet mellette. Némü érdekelen beszédek után gyakorolni akará jussát. Miután a' rabnő hasztalan iparkodott magát a' királyi enyelgésektől megvonni, könnyekre kezdett olvadni. Soha sem mutatkozott még rabnő illy átalkodottnak. Miként lehetett,

hogy illy történeten elszomorodott, melly más rabnőket az öröm' legfőbb pontjara emelt volna!

A' fejedelem el nem gondolhatta e' különös viselet' okát, és majd félben szakasztá nyájaskodását, majd meg ujra folytatá azt. Végre térdre esett előtte az ifju szép, és kezeit feléje terjesztvén, zokogva mondá:

„Uram, ne esküdj öszve a' sorssal, hogy egy a' bal végzet által üldöztetett szerencsétlen személyt egészen eltiporj. Vallyon olly lealázottnak, mint én vagyok, nem nyujthatnak e könnyei némü jusokat egy nagy lelkü szívre? és kegyelmed örök gyalázattal akar e engem terhelni egy kis mulo gyönyörélés miatt?"

A' fejedelem eleintén könyörületre látszott indulni; de e' végső szavakra ránczba szedte homlokát: „Mi óta vagyon," mondá ő, „hogy a' királyok' kedveskedései az ő rabnőiket megbecsteleníték?"

„Uram, az óta, hogy kegyelmed olly rabnőket vásárlott, a' kik méltók kegyelmed' felségei lenni," felelé a' hölgy kevélyen; és ugyan azon pillanatban könnyzápor ömlött szemeiből, 's elöntötte hajfürtjeit, mellyek az arczán hullámzottak.

„Kelj fel," mondá a' szultán, kezét nyujtván neki, „és fejezd ki magadat nyilvánabban. Ifju idegen hölgy, mond meg nekem igazán, ki vagy, 's engedd, hogy tudjam meg származásodat és születésed' hazáját."

„Uram, Tatárország az én szülő hazám, de a' Faraoktól, a' zsidók' üldözőitől származom.“

„Micsoda,“ mondá az indiai király, „kegyelmed a' föld' legrégibb uralkodóitól származik, és rabszolgáló?“

„Még jobban el fog kegyelmed csudálkozni, ha azt mondom, hogy rokonim még most is többen ülnek Ásiának különbféle trónusain; de csak legyen kegyelmed olly jó, 's méltasson figyelmére, és meg fogja hallani, milly esetek sora vetett azon sajnos állapotba, mellyben most kegyelmed lát.

Az Egyiptomból kiüzetett Faraok Abisszíniába futottak, a' hol egy uj, kevesebb jövedelmü, de tartósabb országot alapítottak, mint sem elejök volt; e' mert az én nemzetségem már sok század óta birják azt. Öreg atyámnak egy legritkább szépségü leánya volt, a' kit ő gyengéden szeretett, és ezen herczeg aszszony az én anyám. Számos fejedelmek kérték férjhez, de a' nagy Tatárország' szultánja nyerte el az elsőséget; mert barátja volt nagy atyámnak és régi szövetség egyesítette nemzetségeinket. Anyám keservesen sirt, midőn a' Nilus' gyünyörü forrásait és azon palotát, mellyben született, el kellett hagynia és Tatárország' pusztáiba költöznie. De még is szeretetre méltóbbnak találta a' fejedelmet, mint gondolá, és minthogy gyengéd hajlandóságot érzett eránta, nem voltak kedve ellen erkölcsei és szokásai, minthogy férjéi valának. Az ég megáldotta há-

zásságokat, mert számos gyermekeik lettek: én vagyok közülök a' legifjabbik-, és legszerencsétlenebb, 's én anyámnak egyedül magam több keservet okoztam, mint a' többiek mind együtt. Fohászkodnak távul létemen, és talán megátkozandják viszsza térésem' pillanatát; kegyelmed maga lesz annak oka.

„Azt ne adja az isten," mondá a' szultán, „hogy én viszsza éljek szerencsétlenségeddel, és megbántani merjelek; tudom, mivel tartozom rangodnak és szerencsétlenségednek, és e' pillanat óta tőled váltság pénzül egy kis kedveskedést kérek: beszéljed el, könyörgök, történetedet."

„Ez által engemet," felelé a' herczegnő, „kinos mire unszol kegyelmed; de bár mimbe kerüljön, igyekezni fogok kegyelmednek eleget tenni.

ÖTSZÁZ ELSŐ ÉJSZAKA.

Bennem áldozatát látod azon rangnak, mellyben születtem. Alig kerültem ki anyám' öléből, azonnal egy rabnőre bizattam, a' ki szoptatott és nevelésemről gondoskodott. Ezen aszszonyt ugy tekinték az udvarnál, mint a' tudományok' csudáját, és valóban nehezen lehetett volna Tatárországban olly bölcset találni, a' ki hozzá fogható lehetne. Egyenlőn jártas volt a' történettudo-

mányban, földesméretben, orvos tudományban, elemtudományban, csillagvizsgálásban és a' titkos tudományokban, engem az Izlám szeréut nevelt, mellyet vallott, 's követett. és mellynek tanitasit tökéletesen tunak legjelesebb mImam' irásai és azoknatak." yarázói kezén forogta

„Én hallottam

„Én hallottam e' vallásfelekezet felöl: de sem eredetét, sem szerzőjét nem tudom," belé szóla a' szultán.

„Igyekezni fogok, kegyelmedet velek rövideden megesmérkedtetni. — Midőn az Isza' követői az egyenes utról eltértek, hogy eretnekségbe és hitetlenségbe rohannának, azt állítván, hogy Iszа Isten' fia légyen, megvetette a' legfelségesebb az ő imádásokat és az Arabok közt a' koreisiták' nemzetségéből egy nagy profétát támasztott, jobb kezébe királyi pálczát adott, a' balba pedig a' koronát, hogy a' föld' szinén lévő minden nemzetet az egyetlen igaz vallásra téríttsen. Szent buzgalomtól indíttatván, hatalmasan munkálódott Muhammed, az az a' Dicsőséges a' sok istenség' és hitetlenség' kiirtásán. Szavaiban szinte mint munkáiban hatalmas lévén, eleinten intésekkel és csudatételekkel élt, és csak legnagyobb szükségben röptette kardját a' hitetlenek' fejére, a' kik nyakasan az Iszlamiszmus ellen szegezék magokat, az az, a' kik nem akarták hinni az Isten' egységét és Muhammed' követségét. Szent vallása naponként tovább terjed, és mi reményljük, hogy idővel a' világ hét

égöve alatt egyedül fog uralkodni, a' mint egyedül maga az igaz és idvezítő vallás. Minden Muzelmán és Muzelmánné mindannyi apostolok, kik fáradhatatlan munkálódnak a' megtéritésen; azt akarják, hogy minden ember részesüljön a' nékik igért boldogságban. Ezen jótékony lélek szerint jó dajkám e' vallás' keblében nevelt, mellyben híven megmaradok; titkon körülmetszett, megtanított a' leborulásra, a' naponkénti öt imádság' elmondására, és az Imamok' parancsolati szerint való önviseletre.

Azon oktatáson kívül, melly a' próféta tanitását illeté, még több más hasznos és kellemes esméretekre is megtaníta dajkám. Sokszor ezt mondá nekem: „Lássd e[illegible], leányom, milly durvák és tudatlanok ezen ország' lakosi; még csak olvasni sem tudnak: milly nagyon különbözik az én nemzetemtől? Az Arabok legtudósabb embereknek tartatnak a' föld' kerekségén.“

Illy módon, Uram, ösztönzött engem a' szorgalomra, és minden foglalatosságinkra mély figyelmet fordítottam; mivel rendkívül tetszettek nékem.

Tudja kegyelmed, hogy Tatárországban a' testvérek öszveházasíttatnak, és a' mint én tizenötödik évbe fordultam, szüleim fiaik közül egyet kiválasztottak férjemnek, és dajkám jelenében tudtomra adták akaratjokat.

Ez alig türtőztethette könnyeit; mert ezen szokás igen busította őt, és mihelyt magunk maradtunk, nyájasan megölelt.

„Leányom," mondá nékem, „milly nem-emberekkel élünk mi itt! A' nemzeted hasonló a' baromhoz, melly nem tudja, mi illendő, mi nem; mert olly dolgokat művel, mellyekre megborzad a' természet."

Egészen helyben hagytam beszédét, és midőn bátyám ölelésemre közelített, szerelem helyett hajthatatlan ellenkezést érzettem, és ha nem féltem volna szüleimtől, eltaszítandám magamtól. Átkoztam magamban e' gyalázatos szokást; de mitévő lennék? és hogyan egyeztetném meg azt a' profétának rendülhetetlen törvényével, mellyben élni 's halni kívántam?

Szüléim és bátyám keményen megátalkodtak szándékjokban; közelgetett a' rettenetes pillanat, és én gyakran dajkámhoz mentem, hogy vele, a' ki fájdalmamban híven részt vett, együtt sirjak.

„Anyám," mondám néki, „miért tanítottál illy törvényre, melly szokásaikkal ellenkezik? Ha nem esmérném azt, nem leendenék vétkes."

„Leányom," felelé ő, „szünj meg magadat epeszteni. Jó módra foglak tanítani, hogy azon üldözéstől, mellyet szenvedsz, megmenekedhess. Ha a' Nagy Chan parancsolni fogja, menj férjhez bátyádhoz, ezt feleld néki: „Nem engedelmeskedhetem felségednek, míg meg nem tanulok lovagolni. Ez országunk' aszszonyainak szokott gyakorlása, és ha egyszer férjnél leszek, nem tanulhatom meg. Ezen kívánságon nem ille-

tődik meg atyád, minthogy a' lovaglás' mestersége egyetlen tudomány, mellyre itt aszszonyok taníttatnak. Ha e' kegyelmet megnyerended, többé ne nyugtalankodjál, és a' többi az én gondom leend."

Azután nehány nap mulva a' király nagy ünnepet adott, mellyre udvarának minden nagyjait, sőt még idegen fejedelmeket is meghivott. Bátyám jobbján, kegyelmed' szolgálója pedig balján ült. Miután a' vendégek' lelke a' borgőztől felhevült, és a' hangmívek édes ömledezése szíveiket meglágyította, megemlékezett rólam bátyám, 's atyámhoz imigy intézé szavát:

„Uram, megparancsolta kegyelmed a' hugomnak, hogy engem férjéül fogadjon; de ő parancsolatod ellenére is mindég vissza taszít magától: parancsold meg ugyan néki, hogy további haladék nélkül ma estére fogadjon ágyába."

A' Nagy Chan haragos arczczal nézett reám, azt mondván, hogy ezen tartós vonakodások valamelly titkos szövetkezést gyaníttatnak, de hogy fejemmel kellene kezeskednem szemérmetességemért.

„Atyám," felelém én, „Isten őrizzen tőle, hogy én felséges akaratoddal ellenkezzem; de mi előtt bátyámmal házasságra lépnék, szeretnék megtanulni lovagolni és fegyvert forgatni; mert tudod, hogy az aszszony férjhez mente után nem adhatja magát e' gyakorlatokra, hanem ha legnagyobb veszedelem mellett."

A' Nagy-Chan szívesen engede kérésemnek, és bátyámnak türödelemmel kellett magát edzenie. Azzal vigasztalá magát, hogy maga tanított előmenetem gyarapítása végett. Csudáltam türelmét, és vádoltam szerelmét. Olly jó, olly szeléd és kellemes volt ő!

Milly ügyesen és kellemesen tudta a' nyilat röpíteni! Milly hajlékonyan igette a' lovat! Mint tudott nékem ügyességet szerezni, mellyet nem adott a' természet! Prófétánk' törvénye nélkül talán osztoztam volna szerelmében. Mindég ügyesnek látszottam előtte, holott magamnak soha sem tetszettem eléggé.

Végre egy gyönyörü nyári napon, miután lovamat sokáig jártatta velem, könnyeden kiemelt nyergemből, és a' pázsiton fekve leltem magamat.

ÖTSZÁZ MÁSODIK ÉJSZAKA.

Midőn lovaink, a' kantár nyakokban lévén, a' mezőn nyargalództak, bátyám karai közé szoritott gyengéd szerelemmel, és legnyájasabb enyelgésekkel tetézett a' helyett, hogy lovaink után eredett volna. Villámlott szemeiben a' szerelem; de én reá emlékeztem jó dajkám' tanitásira, és remegtem azon vétektől, mellyet ezen emlékezet nélkül el fogtam volna követni.

Lelki jelenlétem nagy hasznomra szolgált, 's én ürügyöt találtam eltávozásomra.

Minden érzelmem elevenen felzudult, és alig csillapodott le egy kisség ezen felbuzdulásom, azonnal dajkámhoz szaladtam, hogy néki e' történetet elbeszélném, és őt bizonyossá tenném, hogy lehetetlen volna ellent állanom.

„Szünj meg nyugtalankodni," mondá ő hozzám, „és ha jó Muzelmanné vagy, nem fogsz megijedni azon eszközöktől, mellyeket néked ajánlottam."

„Szóllj tartózkodás és félelem nélkül; én mindenre elszántam magamat, hogy vallásodat meg ne szegjem."

„Kerüljed," felszólalá ő, „kerüljed ezen átkozott országot, mellyben az ember a' vétket, mint a' vizet, hoszszu kortyokkal iszsza. Ne! a' férjfi öltözet átöltözetedre. Van benne némelly drága kövem, mellyel utadat meggyőzheted, mig utánnad menendek és veled egyesülendek; mert még nehány nap elutazásod után itt kell maradnom, hogy azokat, kiket utánnad küldendenek, hogy nyomozzanak és elfogjanak, csalutra téríttsem. Bagdádnak vedd utadat, és légy bizonyos benne, hogy veled e' városban öszve találkozom, vagy még talán az uton elérlek."

Egyszer'smint reám segíté adni a' férfi öltözetet, mellyben igen szorongva érzém magamat. Azonban szökni vágyásom nem engedé, hogy e' bajomat, 's azon veszélyeket, mellyeknek fittyet akarék hányni, számba vegyem. Fiatal és tapasztalatlan

lévén, iszonyu utra szándékoztam, azt sem tudván, merre menjek 's mi tévő legyek; és még is, felette örülvén, hogy rokonim' üldözéseitől meg fogok menekedni, nehezen vártam elutazásom' pillanatát.

Midőn a' nap hanyatlott, karon fogott dajkám, és mellékutakon, mellyek előttem még esméretlenek voltak, a' palotának egy titkos kapujához vezetett, melly előtt egy derék paripát találtam, 's könnyeden reá szöktem. Dajkám nyájasan szorítá kezemet, azt igérvén, hogy nem sokára meglát, 's én megsarkaltam lovamat. Ámbár jó dajkám az utat Bagdád felé pontosan leirta, sőt még midőn már igettem is, ujjal mutatta, még is eltévedtem, 's eltökélém, a' kantárt lovam' nyakára eresztvén, azt arra szalasztani, a' merre kedve tartja.

Miután éjjel és egész más nap egy nagy rengeteg erdőben jártam lovamon, leszállottam; mert uti társomnak szinte mint magamnak szüksége volt az élelemre és nyugvásra. Éppen egy bokros völgyben voltam. Nehány vad gyümölcsöt szedtem; de a' mint az éj közeledett, félvén a' vadaktól, kénytelenítettem olly menedékhelyet keresni, melly bátorságosabb volna, mint azon gyep, mellyen üldögéltem. Távulról egy barlangot vettem észre, mellynek tüskével 's bokorral födött béjárása eléggé jelenté, hogy benne nem tartózkodnak vad állatok. Arra intéztem lépteimet, hálát adván istennek és a' profétának, kik szolgálóknak nyilván segédet nyujtottak, midőn azt e' barlang' közelébe vezették. —

Méljebben egy lámpát vettem észre, melly két személyre világlott, kiket én egy pár eltévedt utazónak tartottam. De egyszer-'smint attól is tartottam; hogy ez valamelly gonosztévő menedéke lehet, 's éreztem, hogy nagy vigyázattal kell lennem.

Miután lovamat egy fához nyűgöztem, vevém ívemet és nyilaimat 's lassu léptekkel a' világ felé tartottam. Nem messze tőle két kantáraival öszvekötött ló ugy elfogta utamat, hogy nem tudtam, melly felől mennék el mellettek. Jobbról 's balról vizsgálódván, nem találtam más módot, hanem hogy e' lovak' testéhez közelítsek. Észrevétetlen mindent látni lehete hasok alatt, a' mi a' barlangban történt. De mint megdöbbentem 's elbámultam, midőn lehajoltam, a' lámpa' gyenge világánál egy fiatal hölgyet láttam, a' ki egy rabszolga' karai közt vonakodott, a' ki olly fekete volt, mint az engem környezett setétség, azon kívül óriás termetü 's rettentő tekintetü. Valamelly gonosz lélek korcsfajzatának gondolta volna az ember. Az indulat, mellytől elragadtatott, még undokabbá tette. Fekete izmos kezei közé szoríta az ifju hölgy' gyengéd karait. 's istentelen káromkodva mondá:

„Ha nem engedsz kivánságomnak, apró darabokra szeldellek.“

„Semmire való zsivány, azt gondolod, többet ér előttem életem mint becsületem?“ felelé neki az ifju hölgy, teljes erejéből viaskodván. „Hogyan képzelhetted, hogy könnyebben megejted személyemet, ha statusaimból elragadsz? Mióta engedelmeske-

dik az urnő rabszolgájának? Elfelejtetted, hogy te az én rabszolgám vagy? Mi jussal bátorkodol vakmerő kezeidet királyod' leányára tenni?"

„Jól van," felelé a' rabszolga, „tehát készülj halálodra. Itt egyedül én vagyok a' király, ugy mint legerősebb; bizonyosabban enyim vagy, mint ha a' vásáron vettelek volna, és jelenleg egészen hatalmamban vagy."

És látván, milly hajthatatlan a' herczegnő' állhatata, az utálatos fekete megragadá haját baljával, jobbjával pedig felemelé kardját, szemei szikrázván dühében.

ÖTSZÁZ HARMADIK ÉJSZAKA.

Uram, a' mint ekkor készen láttam őt vétke' teljesítésére, elsikoltottam magamat, nem is aggódván az engem fenyegető veszéllyel. A' meglepetett rabszolga elbocsátá áldozatját, és midőn mindenfelé nézegetett, én már egyik lovon ültem, melyről egy nyilat röpítettem melyjébe. A' gonosztévő azonnal földre rogyott, és hasztalan erőlködött felkelni; a' kard kiesett tehetetlen kezéből; még a' nyilat is igyekezett kivonni testéből, de a' vér patakként folyt sebéből, és dühösen elforgatott szemeit örökre behunyta. En azonnal az ifju herczegnőhez szaladtam, hogy levegyem róla a' bilincset, mellyel terhelve vala; ő lábaimhoz akart borúlni, de én gátoltam;

megragadá kezemet, csókokkal és könnyekkel árasztá azt, háladását leg buzgóbb 's indulatosb kifejezésekkel jelentvén; azután szemeit égre emelé és mondá:

„Nagy Isten, ezerszer köszönöm néked, hogy nékem ezen angyalt küldötted!" Ezután hozzám fordulván, hozzá tevé: „Uram, én nagyon bizom nemes lelküségedben, szánakozzál egy szegény herczegnőn."

Én iparkodtam őt leg kellemesb, 's nyájasb beszédekkel vigasztalni, de még sem adván tudtára átöltözésemet, 's leg kevésbbé sem gyanittatván vele nememet. Éppen most szenvedett baja mellett sem látszott idegenkedni személyem eránt: az igaz, nekem más szívem volt, mint a' rabszolgának. Mi után ijedtéből valamennyire felocsult, nyájosan megszorítám kezét, kérdezvén melly ország volna hazája és mint került illy kalandba?

„Szívesen elfogom beszélni," felelé ő, jó akarva nézvén reám, és kezét az enyimben hagyván, következőn kezdé beszédét:

A' TATÁRORSZÁGI HERCZEGNŐ' TÖRTÉNETE.

„Én Kara-Oglu' Balchi Király' leánya vagyok; azon rabszolga, kit megöltél, a' palotában szolgált. Atyám, ki őt igen fiatalon vette, vitézségéért megkedvelé őtet; mert nem volt seregünkben hozzá fogható bajnok; — de most nincs ideje csudálatra

méltó tetteit beszélnem. Ezen nyomorú, megrészegülvén azon hirtől és magasztalástól, mellyel őtet atyám, a' király, tetézte, azt vélte, hogy kezem után vágyhat. Halálra belém szeretett, és minthogy meg vetve látta magát, annyira felbőszült, hogy feltette magában, nem nyugszik, mig engem el nem ragadand. Ez volt egyedüli eszköz baromindulatja' megnyugtatására.

Én már jegyben voltam atyám' öcscsével. A' lakodalmunkra rendelt innep' napján gyönyörü lovon lovagolt a' városban musikások' és lakosok' késéretében, kik égő fáklyát vittek kezökben; kardot tartva kezökben és könyökökkel lovok' csipejére támaszkodva nyargaltak oldala mellett a' hős férfiak; az egész város és az egész palota el volt foglalva ezen innepléssel, és csak három fekete heréltéim és nehány aszszonyaim voltak őreim. Egyszerre sikoltó lárma hallaték a' mellékszobában, és mi előtt reá érnék annak okát kérdezni, előttem látom iszonyu feketémet, a' ki engem egyik kezével megragad, 's olly gyorsan, mint azon tigris, melly bóránt kapott el, tovább illant velem.

Miután három heréltemet megölte, aszszonyaimat meg szobájokba zárta, béfödött engem egy rabnő' rejtófátyolyával, és a' palota előtt állott lovára maga elébe ültetett. Számos lovagok, kik őt neki eresztett kantárral vágtatni láták, utánna rugtattak. Reá esmértem köztök rokon vőlegényemre; mert a' ló mozgása által le esett a' takaróm. Rokonom is reám esmert 's

újra öszve szedte erejét megszabadításomra. A' mint ekkor látá elragadóm, hogy már szinte elérik, lova' csipejére kötött engemet, hogy üldözőivel szembe szállana.

E' szerencsétlen viadal örökre eszemben maradand! Rablómnak első kardvágása szerelmesem' fejét röpíté le; a' pázsiton gördült, mellyet vérével festett, holott csonka derekát, melly még feszesen a' nyeregben maradott, a' ló tovább vitte mig nehány katona, kik elég bátrak voltak herczegkisasszonyokért boszut szándéklani, a' holtat hívségök' zálogául átvették. A' többiek elfutottak, és a' rettenhetetlen rabszolga, semmit sem késvén amazok' nyomozásával újra folytatá előbbi utját.

Midőn még nehány mértföldet haladtunk, pásztorokkal találkoztunk, kik azon helyen, hol az éjt tölteni szándékoztak, tüzet raktak; de rablóm, miután közülök nehányat megölt, elfoglalta helyöket és élelmöket, melly öt kenyérből és egy kis tömlő borból állott. Minthogy a' nyáj nem messze volt, le vágott belőle egy követ ürüt és megsüté azt izzó szénen; azon szerencsétlen juhászok' egyikének a' lova hozá ide e' ragadmányt. E' barlangot igen alkalmasnak vélte arra, hogy megpihenne és szándéklott vétkét elkövetné. Minthogy nyilván ellent mondottam az evésnek, tehát a' szörny kénytetett maga mellé ülni, holott ő egyedül evett.

Ételét végezvén, igyekezett szemtelen hizelgéseivel és gyengéd de egyszersmint vakmerő beszédeivel meg indítani. Kezeit

csak hamar mérészebben jártatá, 's én elöktem magamtól; erre erőszakhoz folyamodott, mellyel szint olly kevessé érte czélját, mint hizelkedéseivel. Dühe legfőbb pontra jutott, és éppen haragja' áldozatává leendenék, a' mint jobbom' angyala téged ide vezetett, hogy megmentőm lennél.

AMENY HERCZEGNŐ' TÖRTÉNETÉNEK FOLYTATÁSA.

„Viszontagságid felette szivrehatók," mondám az ifju herczegnőnek, „és én boldognak tartom magamat, hogy tehetségemben volt életedet megmenteni. E' cselekedet reám nézve szint olly hasznos, mint reád nézve: mig a' gaz fekete e' barlangban volt, nem nyughattam ki benne magamat; egyébként élelmet hozott ide magával, mellynek igen nagy hasznát veszem. Az éhség és fáradság mindennémü előitéletből kigyógyítja az embert, és én nem pirulok enni belőle, a' mit egy rabszolga hagyott maga után; a' muzelmanni vallás, mellynek én hive vagyok, tiltja ugyan a' lopott élelem' ételét és a' bor' ivását; de a' Koránt Mekkában és Medinában irták, nem pedig a' pusztában egy barlang fenekén."

Szegény bajtársném egy kisség jobban lett, mellém ült, 's addig ettünk, mig jól laktunk: az az, sokat és sokáig. Székeink és asztalunk egyszersmint ágyként is szolgáltak: mert a' földre nyujtóztunk.

ÖTSZÁZ NEGYEDIK ÉJSZAKA.

Soká és csendesen aludtunk; én ébredtem fel először, és miután minden élelmemet öszveszedtem, kiálték bajtársnémnak 's kérdém tőle, tudja-e az utat, 's merre intézzük lépésinket.

„A' hová neked tetszik," felelé ő, mert én el nem hagylak."

Ezen elhatározás nem egészen kedvezett szándékomnak; nem akartam magamat megesmertetni, 's nagyon kellett tartanom, hogy bajtársném előbb vagy utóbb észre veszi nememet. Ennél fogva feltettem magamban, hogy minden lehető módon vigyázni fogok magamra.

Miután jó reggelivel megerősíténk magunkat, bajtársném a' rabszolga' ruhájába öltözött, és megpróbálta, mint tudna lován ülni. De minthogy soha sem tanult lovagolni, nem tudott rajta megülni; ennél fogva lovamra vettem őt magam után; karai övömre voltak ölelkezve, 's én megtiltám néki azokat feljebb emelni azon szin alatt: hogy különben le találnék esni a' lóról, de jól érti Felséged, dicső Szultán, hogy más okaim voltak.

Nem tudván az utakat, lovunkra kellett bíznunk magunkat és miután nehány nap bajosan és iszonyu pusztákon át utazánk, elfogyott az élelmünk. Ekkor vadászathoz

fogtam, és több állatot elejtettem, mellyek éltünk fentartására igen hasznosak voltak. Fánk nem lévén, közel valánk hozzá, hogy azokat nyersen együkmeg; de a' szorultság igen találmányos: bajtársném száraz gyökeret és levelét szedegetett az alatt míg én egy darab pamuk szövetet, egy darab fa' lyukában bizonyos hegyes palczával dörzsölvén meggyujtottam, és vele a' halom égő szert, mellyet egy nagy fejér kőre raktunk. Mihelyt e' kő jól meg hevült, 's izzóvá vált, reá raktuk vadpecsenyénket, és befödtük azt egy kis darabnyira kövekkel.

Ezen fedél felett még sok gyökeret elégettünk. A' mint e' kis építményt széttbontottuk, örömmel láttuk, hogy a' hus benne szint olly jól meg volt, mint valamelly kemenczében, és ke vünkre jól laktunk belőle. Az igaz, hogy félelmünk a' jövendőtől, és azon iszonyu térség, melly mindenünen szemünkbe ötlött, időnként olly szomoru gondolatokra indított bennünket, mellyeket nem akartunk közölni egymással.

Bajtársném erőlködött fohászkodásit elfojtani és könnyeit elrejteni, Én sem voltam bátrabb nálánál; néha kedvem jött, azon nemet, mellynek öltözetét magamra vettem megnem tagadnom ugy hogy férfi állhatatot szinlettem.

„Oda fogunk menni," mondám néki, „hová bennünk a' sors vezet; gondold meg, hogy mi e' pusztában, mint egy mosea közepén, az Isten' kezében vagyunk."

Egyszersmint lóra ültünk mind a' ketten. Hoszszu vártatva szemembe ötlöttek meszsze távul rizsföldek, 's az után nem sokára jelenték a' szorgosan mivelt szántó földek, hogy nem meszsze lakások légyenek. Este felé egy helyesen épült mezővarosba értünk, 's nekem első gondom vala, szállást tudakozni, mellyben az éjszakát eltölthetnénk.

Erre közelitett hozzánk egy tisztes öreg ember: „Ifju idegen," mondá nékem, „miért akartok karavanszerályba szállani? Házam kész szolgálatotokra, ha kegyesek lesztek ajánlásomat elfogadni."

Noha ezen öregnek együgyü 's nyilt hangja nagy bizodalmat támasztott bennem, még is megkérdeztem előbb a' fiatal herczegnőt, a' ki nékem azt mondá, tegyem, a' mit akarok, csak engedjem meg neki, hogy velem jöhessen.

„Isten mentsen," mondám gazdánknak, „hogy nagy lelkü ajánlasodat meg vessem."

Erre mélyen meghajtván magát, kért benünket, kövessük őt.

A' mint a' városon által lovagoltunk, kérdém vezetőnktől, micsoda országban volnánk.

„A' Balchi királyság' szélén vagytok," felelé ő.

„Kara-Oglu király még mindég a' királyszéken vagyon?" kérdé bajtársném.

„Hála Istennek," felelé az öreg, „még meg vagyon Atyánk; de félünk, hogy nem soká leszünk birtokában: szeretett leányá-

nak vesztesége, a' kit egy semmire kellő fekete rabszolga elragadott, bizonyosan életébe fog kerülni."

E' közben házába léptünk, melly nékünk kellemesnek 's alkalmasnak látszott; számos nyájak voltak körüle; mert az öreg egyik vala a' legjobb mezei gazdák közül. Egy alkalmas szobába vezéte bennünket, rabszolgái elójövének udvarlásunkra, 's ő maga is szolgált.

Tüzet gyujtott, vizet hozatott 's meg mosá lábainkat. Ez után fejér és felső ruhával kinált bennünket azt mondván, hogy igen fáradtak vagyunk batyunkat felbontani; de minthogy tartottam tőle, hogy észre találja venni nemünket, megköszöném kináját azon szin alatt, hogy előbbi este vettünk magunkra tisztát. Frisitményeket raktak előnkbe, mellyekre szint olly nagy szükségünk volt, mint a' nyugalomra. Az ur eltávoztatá rabszolgáit, 's engedelmet kért megnézni, valjon készítike a' vacsorát. Egy szép kövér ürüt készíttetett el hozzátértünk' ünneplésére. Távullétében ajánlám bajtársnémnak, hogy se beszédei se cselekedetei által el ne árulja magát; mert fontos volt előttem, hogy se nemét, se rangját ki ne találják. Megegyeztünk benne, hogy ő Aladin nevet vegyen fel; én pedig azt mondám neki, hogy Mahmudnak nevezem magamat. Megigéré, hogy szorgosan vigyázni fog magára. De itéldmeg, Uram, milly nagy szorongásban és nyugtalanságban valék én: egyenlő gonddal kellett rejtekeznem

bajtársném és gazdám előtt; mert egyikök sem tudta titkomat.

A' mint egymással azon eszköz felől értekeztünk, mellynél fogva a' Balchi király udvarába esméretlen juthatnánk, rabszolgák jelentek meg, lábaink elébe egy nagy szőnyeget terítettek, mellyre azután egy nagy tál pástétomot, egy fél sült ürüt, és a' kemenczében költ veres hagymával főlt tyukokat raktak:

Megkéméltük gazdánkat az unszolás terhétől, 's fő dolga abban állott, hogy bennünket szolgáljon. Bajtársném nem lakhatott eleggé jól, gyakran mondá: „Soha sem ettem illy jó pástétomot, és illy jó izűen, még a' . . .“ 's hirtelen el harapá szavát. Az öreg reá nézett a' nélkül, hogy egy szót szólna. A' vacsora végén szorbetet és bort adtak fel innunk; és én. ámbár muzelmanné, nem állhattam ellent e' szőlő nedvnek.

Az éj közeledett, és mi engedelmet kértünk, hogy eltávozhassunk. Azonnal elkésért bennünket négy rabszolga egy fejérített szobába. Az aljazatra két ágyot terítettek egymás mellé; egy derekalj tétetett egy szőnyegre kis teveszőr takaróval. Bajtársném nem bátorkodott lefekünni; és csak miután ezerszer kértem, legyen nyugodtan, 's meg esküdtem néki, hogy őt hugom gyanánt becsülöm, vehettem a' lefekvésre; de levetkőzni nem akart. Ámbár hideg volt, még is igen jól aludtunk, mivel a' mellettünk volt szoba teli volt marhával, mellyek' párázata bennünket éjjel melengetett.

Más nap reggel gazdánk személyesen jöve hozzánk egészségünk felől tudakozódni. Kendődzőt és vizet hozott, hogy arczunkat megmoshassuk; egy csésze kavét ittunk 's azután reggelire azon terembe vezettettünk, mellyben előbbi este vacsoráltunk.

ÖTSZÁZ ÖTÖDIK ÉJSZAKA.

Szinte nyolcz nap kivántatott, hogy uti törődésünkből helyre épülhessünk. Vágyódásunk, minél előbb az udvarhoz juthatunk egy részről, más részről pedig azon félelmünk, hogy talán gazdánknak terhére vagyunk, arra birtak bennünket, hogy gyorsítanánk elutazásunkat. Tiszteletre méltó gazdánk nem akart elbocsátani. Olly szerény volt, hogy nem is kérdé: „Micsoda állapotból valók vagytok ti? Honnan jöttök? Hová mentek? Meddig maradtok nálom?" Az ő hazája fiai senkinek sem tesznek illy kérdéseket; azt gondolnák, hogy az által megsértik a' vendégszeretetnek első törvényét. — Látván eltökélett szándékunkat, hogy ismét utnak induljunk, szomoruság fogta el ábrázatát, és meg elégedett vele; hogy megindult szózattal ezt mondá:

„Uraim, ha nem tetszik néktek továbbá házam, szabadságtokban áll azt elhagyni; de ajándékozzatok még egy napot, ez azon egyetlen kegyesség, mellyért benneteket kérlek.“

Egyszersmint készületeket mutatott, mellyeket tett, hogy bennünket jól megvendegeljen, és további maradásra határozzon. Ezen jó mezei gazda nyájából a' legszebb ürüt lemetszette, 's azt különösen sajnáltuk nem csak a' költség miatt, hanem azért is, mivel ezen állatot különösen kedveltük. A' farka olly nagy és nehéz volt, hogy alája hátul tartására egy deszka tétetett két karikára. Hálátlanság volt volna ezen nemes hívást megvetni.

Az ebéd idején készen volt, 's az innepi szőnyeg soká terítve hagyatott, mellyen a' legkellemesb italok nagy özönökben töltetek a' kristály és aranyozott ezüst edényekbe.

Gazdánk jó állapotja eléggé kitünt azon módból, mellyel vendégszeretetét gyakorolta eránt unk; de e' tékozlás, ezen költség bámulásra gerjesztett bennünket. Az ifju herczegnő mindent figyelve megszemlélt, 's nem tudta, mit gondoljon, és szóljon reája. Gazdánk nagyon örült e' bámuláson.

Étel után kezünket fogván, mondá: „Gyermekeim, kivánom, hogy, mi előtt elutaznátok kis birtokomnak legalább leg gyönyörübb részét megnéznétek.“

Egy pompás kapu nyilt meg előttünk, 's mi egy iszonyu nagy kertbe léptünk,

melly telve volt gyümölcsfákkal és virágokkal, 's szökő kutak által nedvesíttetett; hellyel közzel sürü lombernyók vagy lugasok voltak, és a' legmagosabb helyeken a' nap' heve ellen gyönyörü enyhelyek voltak, olly hivesek mint Egyiptom' barlangjai, 's legpompásabb kilátással kedveskedtek. Az enyhelyek' egyikében felséges ozsona és mindennemü frisitmények várakoztak reánk 's midőn a' rabszolgák czukor készitménnyel és szorbettel kináltak bennünket, szóba eredtem gazdánkkal, mondván néki:

„Ha nem kellene tartanom, hogy szerénytelen leszek, igen szeretnék egy kérdést tenni kegyelmednek.“

„Szólj bátran,“ felelé ő; „de szabad legyen, ha bizonyos különös okok tiltanának néked eleget tennem.“

„Elfogadom a' feltételt“ felelém én. „Azt akarám kérdezni kegyelmedtől, mind ezen gazdagságok közepette is nem érez e valamelly belső hiányt, minthogy boldogságának még valami hija vagyon. Csak ugy lehet tökéletes, ha azt kegyelmed társnéval meg osztja.“ Az öreg fohászkodva fogá kezemet és könnyek lopódtak szemeiből.

„Vigyázatlan ifju,“ felelé ő, „miért hozod eszembe e' fájdalmas emlékezetet! Igen is, volt nékem egy hajtársném, a' kit örökké fogok siratni; egy fiam, olly szép, olly nyájas mint az anyja, 's a' kiben magamat ujra feléledni láttam. De oh! fontos foglalatosságok meszsze távoztattak hazámtól; fiam tizenkét esztendős volt,

midőn elutaztam, 's haza térvén, nem leltem többé, hanem az ő és anyja' halálát jelentették. Meg esküdtem, hogy soha sem fogok többé megházasodni. O! meg tartom én e' fogadásomat. Igen sokba kerülne annak megszegése."

A' zokogás és könnyzápor elfojtották szavait, 's én elvártam, míg magához térne. Ezután fájdalma' felejtése végett kértem őt, mutatná meg nékem egyébb birtokait is. Felkelt, 's a' aélkűl, hogy kezemet, mellyet erősen szorongatott, elbocsátaná, egy nagy istállós udvarba vezetett bennünket, mellyben ötszáz teve tartatott.

Csudáltam, milly gondosan ápoltatnak, és a' mint egyik istállóba béléptünk, egy nőteve fiával együtt örülve hozzánk jött; hizelkedtek uroknak, 's nem akartak tőle elmaradni, midőn ő tovább szándékozott menni.

„Ezen állatok igen szeretnek téged," mondám néki.

„Ezek jobban esmernek engem, mint én őket: itt találtam őket hoszszu utomról viszsza térvén, azt sem tudván, honnét jöttek, mert én nem vettem azokat: de azon gondviselés miatt, mellyet kivánnak, igen nagy költségembe kerűlnek; soha sem voltak képesek a' tevepásztorok őket legelőre hajtani; minden ütés-verés hasztalan volt: most itt pamukmaggal és szalmával táplálatnak."

„De még is bizonnyal épittettél feleségednek egy szép sirboltot?" mondá néki bajtársném.

„Olly szépet, millyent tehetségem engedett; egy imádsághazat építtettem kupakteremmel, és az olvasóknak, kik beane vacsora' idejéig a' szent korából verseket olvasnak, naponként egy darab aranyat adok. Minden pénteken Isteni szolgálat tartatik benne; az Ulemak, Fakirok és Dervisek egyházi énekeket zengedeznek benne."

„Valjon meg engedtetike nékünk," hozzá tevé amaz, „hogy azon drága maradványoknak, mellyeket e' szomoru emlékjel föd, tiszteletünket tegyük?"

„Ifju jövevény," mondá az öreg, „olly kedvezést kivánsz, mellyet én különben csak szent hitünk' szolgái eránt mutatok. Azomban mit tagadhatnék meg tőletek? Jöjjetek, kövessetek e' hoszszu platou sétálóba." Ez a' kis imádságházba vezete; gazdánk lassu lépésekkel és gondolkodó arczolattal ballagott előre. Végre kinyitá a' gyászépület' ajtaját, és két márvány sirkő ötlött szemünkbe egymás mellett. A' nagyobbikra egy aszszonyi arcz fedély volt faragva versekkel ékesítve a' koránból, mellyeknek betüi kiemelkedve 's aranyozva voltak; a' kisebbiken csak egy turbán állott.

Közelíték bajtársnémhoz, 's ezt sugtam fülébe: „Valami rendkivül valót fogsz látni;" és ezután gazdánk felé-forduiván, mondám néki: „Bizonyos kedvezést kell mutatnod eránt am, mellynek teljesítése felette fontos reád nézve: kényszeritlek téged, nyittasd fel e' sirokat."

Gazdám utálva nézett reám, a' nélkül hogy imádságát félben szakasztaná, 's azutan elfordíta rólam szemeit. De én nem engedtem magamat elijeszteni, 's mondám: „Tehát nem hallgatod meg kérésemet? sőt még nem is felelsz reája?“

„Kötelezneke engem,“ felelé ő komolyan, „a' vendégszeretet' törvényei arra, hogy egy ifju balgatag' kedvét 's kényét teljesíttsem? Minek a' holtak' nyugalmát háborgatni?“

„Hogy viszsza nyerjék életöket,“ felelém én.

„Barátom, az én koromban nem hisznek már a' te korodi ember csaljátékának (kóklerségének).“

„Megbocsátom,“ viszonzám én, „fájdalmadnak azon igazságtalanságot, mellyet nem érdemlettem; engeddmeg csak, a' mit kivánok, és ha nem tartommeg fogadásomat, adj által a' kadinak, mint olly istentelent, a' ki a' holtak' nyughelyén erőt tesz.“

Az öreg kába pillanattal tekinte reám, mondván: „Barátom, mit mondasz: lehetségese? Feleségem, fiam, még ölelhetlek benneteket?“

ÖTSZÁZ HATODIK ÉJSZAKA.

Tüstént oda hívott két rabszolgát kapákkal és kalapácsokkal: a' két márvány sirfedél felemeltetett; a' sirok felbontattak mellyekben holt test helyett egy egy darab fa találtatott. Erre mondám néki: „Hol van hát feleséged és gyermeked?“

A' szerencsétlen öreg könnyekre kezdett olvadni, egy szót sem tudván kirebegni. „Még ma látni fogod őket,“ mondám én tovább, „légy türelemmel, és helyeztessd teljes bizodalmadat Istenbe.“

„Oh!“ felkiálta ő, „az Isten haragszik szolgájára: feleségemet 's fiamat fává változtatta.“

Ezután sirva haza felé indult, és mi hallgatva ballagtunk utánna.

Szobájában leülvén, kérdém tőle, ha nincs-e pénze Ismaeltől való, mellyre egy teve vagyon nyomva.

„Ollyant soha sem láttam, 's éppen nem esmerem azt,“ felelé.

Ekkor eszembe jutott, hogy öreg tanítóném, ki az Arabok' tudományaiban oktatgatott, elutazásomkor két illy pénzt adott, azt állítván, olly ritka légyen e' pénz, hogy még a' Chalyf' kincstárában sem találtatik. Elő vettem rakmányomból, 's a' tüzbe vetettem. Meghevültek, mig egy

rabszolga azon nőtevét és fiát oda vezette, mellyeket a' kert' végénél az istállóban láttunk. A' mint előjöttek, kivettem aranyaimat a' tüzből, 's vizbe vetettem, mellyre a' czimén teve helyett emberi alkat látszott; ezután meglocsoltam e' vizzel a' tevének és fiának fejét, midőn Abrahamnak ama' régi beszédéből e' szavakat mondottam: „kirtuuna szuret ol barak elohä," azaz: „Vegyétek fel ujra azon alkatot, mellyben benneteket az Isten teremtett."

ÖTSZÁZ HETEDIK ÉJSZAKA.

Midőn e' szavakat elmondottam, hátulsó lábaira emelkedett a' nőteve és fia, a' rajtok volt szőr egy darab öltözetként leesett rólok, hátok megegyenedett, hasadt körmeikből öt külömböző uj és lábuj formálódott és a' tevepofa helyett emberi ábrázat.

Alig lett meg ezen átváltozás, azonnal mind a' ketten gazdánk nyakába borultak, a' ki bámultában 's örömében elájult, mellyből azomban szeszes viz által nem sokára ismét fel élesztetett. A' mint felesége észre vette saját mezítlenségét, elpirult,

két fiatal idegen előtt látván magát, és elfutamodott. Férje utánna ment, és nem sokára ismét viszsza vezette őt ruhájába öltőzve; mert a' férj semmit sem adott el azon dolgokból, mellyek olly személyeké voltak, kiknek veszteségén ő annyira szomorkodott.

A' mint az aszszony a' szobába viszsza tért férjével, ölemben láták a' gyermeket. „Milly szerencsés e' fiu," mondá az anya, „hogy megmutathatja erántad háladását! Miként mutassam én meg az enyimet?

A' földnek leghatalmasabb uralkodója sem volna képes illy szolgálatot megjutalmazni."

„A' földnek leghatalmasabb uralkodója sem gyakorolhatta volna erántunk nemesebben a' vendégszeretetet, mint férjed," mondám én néki; „tehát előbb meg valánk jutalmazva, mint használtunk. Ha azonban még is kötelesnek véled erántam magadat, bizonyos módot mondok, mellyel kötelességedet tökéletesen teljesíted: Légy csak olly jó, 's monddmeg nékem, hogyan jutottál azon nyomorú állapotba; mert azon tudomány, melly nékem a' roszszat és orvosszereit tudtomra adja, nem engedi tudnom azoknak okait."

„Én ezt férjemnek különösen akartam elmondani," mondá nékünk az öregnek felesége; „de minthogy ti is kivánjátok hallani, korább időn kezdem beszédemet.

AZON TÖRTÉNET, MELLYET AZ ÖREG EMBER' FELESÉGE MONDOTT.

Tudjátokmeg, hogy mi két nőtestvérek voltunk. Kora ifjuságunkban elveszténk szüleinket, és derék fényes vagyon' birtokosai lévén, mindénikünk tetszéseként használta azt. Én marhát, házat, és mezei jószágot vettem magamnak, hogy mezei foglalatosságoknak szentelném magamat.

Néném, a' ki zajgóbb indulatu vala, ezt mondá nékem:

„Én őrizkedni fogok, hogy példádat ne kövessem, és házamba vonulva maradjak, mig szabadságommal élhetek. Minden pénzemen portékát veszek és bejárom a' világot; talán találok olly férjet, a' ki méltó leend szívemre. Minden esetre pénzt fogok szerezni és ha viszsza térek, mind vagyonom, mind pedig esméreteim szaporodva lesznek."

Bár mint iparkodtam ezen bohónak elébe terjeszteni, milly veszélyteli légyen igyekezete, és milly illetlen, hogy aszszonyszemély utazásra szánja magát; még is minden előadásim foganatlan maradtak, 's ő megharagudott reám.

„Miért ne szánhatná magát, testvérem," mondá ő, utazásra azon aszszonyszemély, a' ki olly bátor, mint egy férfiu? kötelesek vagyunkë tudatlanságba temetve maradni, ámbár hajlandók vagyunk

a' tanulásra és tudományok' megszerzésére". Erre olly mondásokkal került elő, mellyek szándékát gyámolítanák: „Azon viz, melly nem foly," mondá nékem, „hamar elrothad. — Ha az oroszlány barlangjában maradna, éhhel veszneel. — Ha a' nap mozdulatlan állva maradna a' magas égen, el kellene vesznünk a' forróságtól. — Az Aloë csak az után nyer értéket, ha meszsze vitetik; mert hazájában semmit sem ér, és megvettetik. — Ha a' nyil nem röpülne el az ívről, el érhetnéë a' czélt? — Jöjj, jöjj velem, kellemes, minden nap új arczokat látni; és barátokat könnyü találni."

E' szép beszédformák nem indítottak meg, hogy őt késérném; sőt inkább ellenleg egész beszédtehetségemet reá fordítottam, hogy leverjem az utazásról. „Vessd öszve csak," mondám néki, „az utazásnak elkerülhetetlen veszedelmeit azon csendes örömökkel, mellyekben egymással részesülünk. Férjhez fogsz menni nagy bátyánkhoz; ezen jus téged illet."

„O! én örömest néked engedem azt. Hát egy földmíveshez menjekë férjhez? Fejedelemnek kell lennie férjemnek, vagy hajadon maradok. Majd meglátod, milly férjet fogok találni."

„Illy büszke czélzatokkal," felelém néki, „jól tudom én, lehetetlen faluban maradni; mert ott valóban nem érhetni el azokat. De hát te bizonyos vagy benne, hogy azokat eléred, ha a' világot bekóborlod? És ha valóban megnyered is kivánságod' tárgyát, azért szerencsésebb leendeezë

A' mi engem illet, én sorsommal megelégedve itthon fogok maradni, és téged viszsza várni; akár ugy, hogy jó szerencséden örvendjek, akar pedig, hogy szerencsétlenségedben vigasztaljalak."

Már most bizonyosan látván, hogy nem leszek késérője, férfi ruhaba öltözött, és nagy csoport tevével, mellyek bálokkal rakva voltak, utnak indult. A' legközelebbi kikötőbe érvén, Alexandriaba hajózott, a' hol portékájának egy részét eladta; más részétől pedig igen jó haszonnal Kahiroban váltmeg.

Vagyona csak nem kétszeressé szaporodott, és ő, mielőtt a' várost elhagyná, mind azon gyönyörüségekben részt akart venni, mellyekkel a' város ajánlkozott. Háza fészke volt mindenféle kedvtöltéseknek: Az innepléseknek (vendégségeknek), játékoknak, conczerteknek, tánczoknak szakadatlan rendben kellett nála egymást követniök. Gyakran számos ifju urak' késéretében 's édes zengedezés mellett, mellyet a' fürdőben volt hangászok csináltak, hajón sétálgatott a' Niluson. Szóval vévén a' legjobb társaságban is helyet lelt, a' hol csak a' szép idegen' neve alatt vala esméretes.

Esze, lelki ügyességei és vidámsága mind azok' barátságát megszerzék számára, kik vele megesmerkedtek, és valamelly uralkodó' fiának tartották, a' ki felvett név alatt a' világot békóborlandaná.

Ezen vigságok közt sem mondott le néném kevély czéljairól. Egy nagy ur' fia a'

városban rendkivül megtetszett néki képe' szépsége és kelleme miatt, 's néki ajándékoza szívét. A' fiunak rangjához illő nevelése volt; mert tudják kegyelmetek, hogy az Egyiptiek a' tudományt igen nagyra becsülik, és legtudósabb emberek az egész világon. A' szép idegen eránt nagy hajlandósággal viseltetett, gyakran meglátogatta őtet ugy, hogy nagy meghittség keletkezett közöttök. A' fiatal személy megakarta nyerni szívét, és magát csak egyesülésök' pillanatában szándékozott felfödözni. A' mint gondolá, hogy számot tarthat megvételére, igen különös gondolat ötlött találmányos eszébe. Az ifju ember gyakran játszott vele Sachot. A' mint ő a' nénémet egy napon játékra hivá, ez ezt mondá néki: „Igen szívesen, minden vagyonomat fel teszem ellened a' játékra, ha megigéred, hogy azon esetben, ha nyerni fogsz, egy feltételt teljesítendesz, melly a' pecsételt papiroson foglaltatik. A' feltétel nem nehéz, 's én reménylem, nem lesz tetszésed ellen."

„Elfogadom a' dolgot szavadra."

Játék közben oda ment az ifju ember' atyja, és miután tudtára adattak a' feltételek, nem csudálkozott többé a' két játszó figyelmén. Első gondja volt a' bépecsételt papirost, melly az asztalon feküdt, észrevétetlen kezére keríteni. Ügyesen feltöré azt, 's elolvasá tartalmát, melly igy vala:

„Önként általengedem néked minden vagyonomat, mivel elnyerted azt, azon fel-

tétel alatt, hogy szivemet és kezemet elfogadod.“

E' sorok megbizonyiták az öregnek azon gyanuját, melly szerént már régen gondolta, hogy néném nem férfi, hanem kalandnő. Értitek, hogy a' gyanitás éppen nem szolgált hasznára, és hogy az ajánlott egyesülés néki nem igen tetszett. A' czédula szavaiból azomban bizonyosan látta már előre a' játék' kimenetelét. Fösvénysége módot sugallott néki, melly által az ajánlott öszveköttetést meggátolhatná; csak az kivántatott, hogy az öszveköttetés eltávoztassék. Egy ügyesen használt vakaró kés megszabadítá tőle; és miután a' három fontos szavak kivakartattak, ujra bepecsételte a' papirost, 's viszsza tette azon helyre, mellyről elvette. A' játék, ámbár hoszszan és jól intézve tétetett, egy elhatározó huzással végződött, mellyet néném bizonyos módon szinte elkészített ellentársa' számára, hogy megmutatná néki, hogy készakarva vesztene.

Ez hevesen a' czédulához kapott, olvasá azt, nevete és mondá: „Vagyonod engem illet. A' mi szíved ajándékát illeti, nem volt szükséges e' feltételt tenned, minthogy az enyim régen a' tied.“

„No hát olvasd,“ felelé nő, „csak olvasd végig irásomat.“ —

„Többet csak nem olvashatok, mint a' mennyit irtál.“

Nyugtalan néném kivevé kezéből a' papirost, és bámult, midőn látá, hogy a'

legfontosabb szavak ki voltak törülve belőle. Iparkodott háborodását eltitkolni. „Emlékem," mondá a' nő, „kifogja segíteni gondatlanságomat; fogadd el e' kezet: szint ugy a' tied valamiut személyem."

„Barátom," mondá az ifju ember, „én megelégszem igazságosan elnyert vagyonoddal; de nincs szándékomban téged rabszolgává tenni; soha sem sértem meg szabadságodat; felette drága jószág, hogy sem játékra teendő volna: addel magadat másnak, nem pedig barátodnak."

„Ha férjemmé fogadlak," mondá neki néném, „ugy hiszem, nem adok urat magamnak." Ezen ajánlással nagyon megbántottnak lelte magát az ifju ember, szörnyü haragra lobbant és kihuzá handzsárját: „Semmire való idegen," mondá ő, „miként mersz olly szemtelen lenni, 's azt hinni, hogy olly rangu emberek, mint én, fertelmes kivánságodnak engedhetnek!"

Szerencsére az atya hátra tartóztatá fia' karát. A' szegény idegen nőnek alig volt annyi ideje, hogy elfuthatott, és miután Kahiroban legjobb asztalt tartott, már most arra jutott, hogy koldulnia kellett.

Látám őt egy nap egészen rongygyal takarva megjőni. Kényteleníttetett magát megneveznie, hogy megesmertetnék. Nyakába borultam, könnyzáport öntvén szemeimből, 's néki adám legszebb ruháimat. A' hálátlan hidegen fogadta nyájaskodásimat és ruháimat. Reszketett dühében, midőn megtudta, hogy nagy bátyánkhoz férjhez me-

tem; ez még is olly barátságosan viseltetett eránta, hogy eltitkolá kedvetlenségét.

„Eleget jártal a' világban," mondá ő, „hogy az utazás' veszélyeit és a' szerencse állhatatlanságát esmérjed; maradj nálunk; magamra vállalom annak megtérítését, a' mit elvesztettél, és számodra olly férjet fogok keresni, kivel csendesen élheted napjaidat. Azután mind együtt élünk, mint egy familia."

De azon boldogság, mellyben én éltem, nénémre nézve kegyetlen kín volt. Nem kevessé csudálkozánk, hogy ő megérkezése után rövid idő mulva uj készületeket tett, és tőlünk azon sommát sürgetve kérte, mellyet néki jegypénzül ajánlottunk, azt igérvén, hogy azt hazajövete után viszsza fizeti.

„Mered reményleni e' viszsza jövetelt?" mondá néki férjem: „Első utad vagyonodba került; vigyázz, hogy e' másodikban személyedbe 's életedbe ne kerüljen."

Nem felelt egyebet, hanem, hogy pénz nélkül is utazhatik, mert talentomival majd tud szerezni valamitskét. Látván, hogy e' megátalkodott aszszonyt lehetetlen észre hozni, jókora somma pénzt adtunk neki. Két esztendőt töltött ezen utjában, 's az alatt termékeny földjeink gazdag termésekkel kedveskedtek, 's nyájaink jól megszaporodtak.

ÖTSZÁZ NYOLCZADIK ÉJSZAKA.

Távul vala, hogy néném dolgai éppen olly kedvező állapotban volnának. Miután Persián átkelt a' nelkűl, hogy vagyonát olly igen gyarapitotta volna, látni kivánta, valjon nem szolgálandë jobb szerencséjére Tatárország. Bochara, mint a' két országnak gyülő helye vala azon város, mellyben Asiának legnagyobb kereskedői öszve gyültek. Néném meg akart esmerkedni e' hires várossal; de rakodatlan ért oda; mivel rakványát el vették az Indusok, midőn a' Kandahari hegység' hoszszában utazott. Egyedül lova' gyorsasága mentette meg ő et, és nehány darab aranyait 's drága követ, mellyeket magával hordozott.

Oda érkezése' első napjait arra szánta, hogy a' bazarokat (vásárokat, áruboltokat) és karavanszerályokat meglátogassa. A' mint igy járdalt az utszán, megszólítá őt egy öreg aszszony, mondván:

„Jó ifju ember, olly állásod vagyon, melly nem egyezmeg koroddal és ábrázatoddal; igen nyugtalannak látszol: szabad tudakozni okát?“

„Ah,“ felelé néném, „hogy ne volna nyugtalan olly idegen, kinek mindenét, a' mije volt, elvették, és a' ki senkit sem esmer e' városban? Barátok, rokonok 's pénz nélkül lévén, mi lesz belőlem?“ Ezt mondván, könnyek eserogtak szemeiből.

DEBRECZENI KÖZIEMI KÖNYVTÁR

„Fiam, a' te sorsod szánakozásra méltó," mondá néki az aggnő; „jöjj velem, biztos menedéket fogsz találni."

Nehány nap mulva elakart menni a' néném, de gazdaaszszonya legsürgetőbb kéréssel tartóztatta, és miután nem akart engedni, mondá néki: „Kétség kivül tartasz a' felfedeztetéstől: de tudd meg, hogy titkodat már első találkozásunkkor kitaláltam, és még is felőle sem veled, sem senkivel mással nem beszéltem; esméretünk titoktartókká tesz bennüuket. Ha olly nembeli személynek tartottalak volna, mellynek öltözetében jársz, helyes lett volnaë érántad vendégszeretetet mutatnom?"

Ezen öreg aszszony tizenkét esztendős nő onokájával élt, a' kit maga nevelt. Az igazságot már most lehetetlen volt tovább rejtegetni. Néném' elbeszélései, mellyek utazásait illették, gazdaaszszonyában nagy tiszteletet támasztottak lelke és bátorsága iránt.

„Bizodalmadat csak hasonló fontosságu dologgal pótolhatom viszsza. Tuddmeg, hogy én bűvölő (varázsnő) vagyok: ha kivánod, mesterségemnek minden csudás titkaira meg tanítlak."

Az ajánlás szívesen elfogadtatott. Nem sokára elérte tanítónéját és néha megjátszotta őt, a' mi által ez haragra gerjedett. Sok czivakodás után elvált egy mástól a' két bűvölő örök utálatot esküvén egymás ellen, melly, a' mint mondák, még a' pokol' tüzében is feléledne.

Távul légyen, hogy ezen új tudomány meggazdagította volna nénémet, sőt ellenleg sok költségre csábította, mellyekre vagyonának végromjai is felmentek; de ő azzal vigasztalá magát, hogy sok roszszat tehet. Miután sokáig azon munkát üzte, hogy a' közönséges kemenczékbe fát hányt, ura' keménysége miatt végre kényteleníttetett más valamihez fogni. Bübájolása által megtudta, hogy férjem időről időre a' mezőre szokott menni, és büvölő mesterségei által, mellyeket vén tanítónéjától tanult, egy pillanatban nálam termett.

Neha még sokkal roszszabb öltözetben jött, mint első utazása után, még is könnyen reá esmertem, mert ugy sem reménylettem, hogy jobb állapotban látandom. Igen kedvetlen ábrázattal jött, és nem is felelt barátságbiztosításimra; sőt még megvetve viszsza taszított, midőn megölelésére mentem.

„Igen sok oka lehet, hogy roszaz kedve vagyon; a' szerencsétlen bujával kéméive kell bánni;" mondám magamban, és látván, hogy átalkodva hallgat, merészlettem őt megszólítani.

„Néném," mondám néki, „kétség kivül illetlen volna tőled tudósítást kérni utazásodról; de én bizonyos módon vigasztalnálak rajtad történt szerencsétlenségeidben, ha arra birnálak, hogy nálunk maradj.

Ha még most akarnád is követni férjem' tanácsát, még most is boldog lehetnél, 's az által minden kivánságinkat teljesítenéd."

„Képes volnálë," mondá ő rejtett dühhel, „.nyomoruságomhoz még szemrehányásokat toldani, és sietesz engem házadtól távul látni? Kétség kivül ez a' czélja előadásidnak, mellyeket az ifjabb nőtestvérnek soha sem kellene tennie nénjével; hogy mind azonáltal minden intéseidnek véget vessek, mellyekkel utazásomat roszszallod, tudd meg, hogy sokkal több esméreteket szereztem, mint a' mennyi gazdagságot elvesztettem, és ezt legelső alkalommal megfogom neked mutatni."

Azomban minden esméretei sem hajtottak néki pénzt, 's én kényteleníttettem neki vele szolgálni. Egy nap jókora sommát kért tőlem, én azt feleltem neki, hogy elkell várnom férjem viszsza térését, mivel csak mindennapi szükségre volna gondom.

„Néném," mondám néki, „.azt gondolod, nem látom által szándekidat? Hagyj fel velek, kényszeritlek tégedet. Tudomanyod és esméreteid nem tettek téged okosabbá, csak iparkodj tehát jó hiredet viszsza szerezni."

Ezen szemrehányások fellobbanták haragját, düh villámlott szemeiből, és miután megbántásokkal tetézett, megkapott egy vizes csészét, mellyből nehány cseppet fejemre és fiaméra hintett egy czipressus ággal, nehány durva szavakat dörömbölvén. Azon pillanatban megtörtént azon szomoru átváltozás, mellyben bennünket láttál, és a' mellyből kimentettél.

Gondolhatod, szeretetre méltó idegen, hogy továbbá semmi egyébb elbeszélni va-

lóm sincsen; mert azonnal egy közel istállóba hajtottak bennünket, mellyben ritkán látogattak meg.“

„Már most én tartozom, mondá a' férj, „néktek elbeszélnem, a' mi a' mondott szomoru viszontagság óta történt.

ÖTSZÁZ KILENCZEDIK ÉJSZAKA.

Felette elcsudálkoztam rajta, hogy sem feleségemet, sem gyermekemet nem találtam. Ángyom meg előzte kérdésimet, szemeiben könnyeket forralva, mondván:

„Tudod, hogy távul létedben a' pestis uralkodott. Mi mind ketten, te és én a' legdrágábbat, a' mi csak birtokunkban volt, veszténkel: e' vidék irtózattá vált előttem, 's lehetetlen tovább itt maradnom. Egyedül valamelly nagy elszórás enyhítheti fájdalmamat; mert, ha itt maradnék, elkellene enyésznem bumban.“

Intésim 's kérésim nem tartóztathatták viszsza; egy részét szerencsétlen testvére vagyonának néki adtam, 's azzal elutazott. Az óta semmi sem hallatott felőle, és én nem tudom, mi lett belőle.“

„Bizonyossá tehetlek felőle,“ mondám én, „hogy ő nincs meszsze innen, de ha ismét megjövend, im nesze egy pénz, mellyet Izmaël veretett, mellyel olly állattá változtathatod őt, a' millyenné akarod.“

Az ifju aszszony köszöné, viszsza adván a' pénzt:

„Képtelennek érzem magamat," mondá ő, „nénémen olly nagy gonoszt elkövetni. Én nem esmerem a' boszuállást, az csak az Istent illeti."

Azon közben hanyatlott a' nap, és mi jelenténk gazdánknak, hogy elutazásunk pillanata közelget. „Barátim," mondá ő, „midőn néktek meg igértem; hogy ma el bocsátlak, előre láthattamë azon nagy leköteleztetésemet, mellyet reám teendétek? Minő örömöt érezhetnénk mi nélkületek azon inneplésben, mellyet feleségemnek és gyermekemnek szerencsés megszabadulásáért tartani szándékozom? Ne tagadjátok meg tőlem ezen barátságot mint eránttatok teljesített kötelességim' díját, miután kegyesek voltatok azokat reám róni."

Az aszszony sirva fakadt, nékünk kezeit nyujtván 's bennünket maradásra unszolván, a' gyermek megölelt bennünket és térdeinkhez ragaszkodott. Bajtársném igen elkedvetlenedett, hogy elkellene utaznia; de egyszersmint érezte, milly kegyetlen aggodalmat okozott távul léte az ő rokoninak. Eltökélénk, hogy még egy nap gazdánknál maradandunk, mellyet az örömnek és vigságnak szenteltünk.

Az után más nap elutaztunk, mielőtt az ifju aszszony felkelt volna. Férje igen meszsze elkésért bennünket, 's elválásunk sok könnyet okozott.

Hamah-nak vettük utankat. Minél közelebb értünk e' városhoz, annál nyugal-

masabbnak 's vidámabbnak látszott a' herczegnő. Távul vala, hogy én, mint idegen és nememet titokban tartandó, okot leltem volna az örvendésre.

Csudálván, hogy nem veszek részt örömében, gyakran kérdé, melly ország volna hazám, valjon élnekë szüleim; és vigasztalásul azzal biztatott, hogy atyja a' király, őket udvarába vitetné 's ott tartaná. „Ezen udvart soha többé el nem fogod hagyni, barátom," mondá nékem; „mert távulléted oka leendene halálomnak. O milly igen fog téged a' király és királyné szeretni, ha megtudják, hogy te mentetted meg becsületemet és életemet!"

„Herczegnő," mondám neki," még most sem elnem fogadhatom szeretetre méltó ajánlásodat, sem róla le nem mondhatok: Isten akaratjára bizom magamat; őtet illeti sorsomnak elintézése."

Hoszszas és bajos utazás után Hasszy folyó partjára értünk nem meszsze Hamahtól. Számos sátort és derék vadászkészületeket 's eszközöket látánk ott. Hirtelen meg szólita bennünket őt derék lovag, kérdezvén honnét jövünk és hová szándékozunk. Miután olly feleletet adtunk nékik, mellyel megelégedtek, bajtársném az ország' ujságai felől kérdezősködött, melly, a' minden felé elszéljedt sátorok szerént ítélvén, háborn veszélyeiben forgandana.

Ezen lovagok elbeszélék nékünk, hogy az, a' mit látunk, a' Hamahi király' készülete legyen. „Ezen fejedelem," mon-

dának ők, „minthogy leányától, a' kit egy gyalázatos rabszolga vakmerőn elragadott, megfosztatott, fájdalmát vadászattal igyekszik enyhíteni; és ha ti utatokban valamelly hírt hallottatok a' herczegnőről, mellyet ő Felségével közölhetnétek, akkor igen szivesen fogadtatnátok."

Bajtársném nem hagyott nékem időt felelnem: „Mi semmi nevezetest sem közölhetünk a' királlyal," mondá ő; „de nagyon el vagyunk fáradva hoszszu utazásunkban, és jótékonyságtokba ajánljuk magunkat; gyakoroljatok vendégszeretetet a' szerencsétlen utazókon!"

Ezen csoport' vezére, a' kinek külsőnk megtetszett, ezt felelé: „Nálom nem csak azon vendégszeretetet találandjátok, mellyel az ember az idegeneknek tartozik, hanem a' királynak is befoglak mutatni benneteket, a' ki örülni fog, ha viszontagságaitokat hallja. Talán enyhiteni fogja fájdalmát ezen elbeszélés. Jöjjetek velem, kérlek benneteket."

Azonnal viszsza téríté lovát, 's bennünket egyenesen a' királyi sátorba vezetett. Vezetőnk egyik vala a' legfőbb udvari tisztek közül; bélépett a' sátorba, és mondá: „Uram, én két nemes tekintetü idegent vezetek Felségedhez; igen fáradtaknak látszanak; de talán társaságok mulathatná Felségedet."

„Hadd jöjjenek be," mondá a' Király; „talán hirt tudnak mondani szerencsétlen leányom felől."

A' fejedelem elébe vezettettünk, a' ki előtt egyik térdünkre ereszkedtünk, és a' szőnyeget megcsókoltuk. A' szokott köszöntés után állva maradtunk, de parancsolák, üljünkle selyem vánkosokra. A' Hamahi nagy királynak szomorú és gondolkodó tekíntete volt, mind kettőnket igen figyelmesen meg nézett, és szemei könnyekbe borultak.

„Ah!“ mondá ő mélyen fohászkodva, „férfi öltözet nélkül, mellyet ezen idegen visel, leányomnak tartottam volna őt, az én gyengéd szerelmü tőlem elragadtatott leányomnak. Semmit sem hallottatok utatokban felőle?“

Kijelenténk néki, milly igen sajnáljuk, hogy e' pillanatban nem adhatunk neki tudósitást az előtte olly drága személyről; de meg igértük néki, hogy további utunkban leg gondosabban tudakozandunk eránta.

„Még meszsze fogtok utazni.“ kérdé a' király, „és szabad tudni czélotokat?“

„Semmi czélunk sincs; kedvtöltésből utazunk,“ felelé bajtársném.

„Ugyan hát miért kellene tovább utaznotok?“ folytatá a' király; „maradjatok itt az én szolgálatomban; ti bizonnyal meg érdemlitek, hogy egy fejedelem' udvarában hivatalba tétessetek.“

Egy mély hajlangás vala feleletünk, és a' beszélgetés más tárgyakra fordíttatott.

A' fejedelem szomorúsága oszlani látszott, és ő, mintegy a' természet' titka

által, vigasztalva érzi magát. Midőn engem a' tudományok, mesterségek és számos népek' szokásai felől kérdezett mellyeket esmerni tanultam, szemei bajtársnémra szegezve maradtak.

Ebédkor melleje kellett ülnünk, egyikünknek jobbról, balról a' másikunknak, maga töltött innunk, és tartózkodás nélkül beszélgetett velünk. A' beszélgetést, a' mint látszott, nem unta meg.

„Azt gondolnám," mondá nekünk, „hogy átöltözött herczegek vagytok; mert a' közönségesnél sokkal jobb neveléstek vagyon."

Mi mély tisztelettel felelénk néki: „Urunk, mi csak Felséged legméltatlanabb szolgái vagyunk."

Nyugalom órája bizonyos tiszt bennünket egy pompás sátorba vezetett, a' hol felső és alsó ruhát találtunk számunkra. Mielőtt lefeküdtünk volna kérdém bajtársnémtól, miért nem esmerteti meg magát atyjával.

„Tartok tőle," mondá ő, „hogy a' felette hirtelen határtalan öröm az évek' száma által elgyengült életemiveit rendkivül nagyon meghatná."

„Tedd, a' mit helyesnek tartasz," mondám néki.

ÖTSZÁZ TIZEDIK ÉJSZAKA.

Más nap reggel viradtkor ugyan azon tiszt a' ki bennünk a' sátorba vezetett, a' királyhoz késért, a' kivel kávét ittunk, 's a' ki kedvünkért egy nagy vadászatot akart adni.

Én sok vadat lőttem, mellyekből bajtársnémnak, mert ő nem tudott vadászni, adtam az illő réazt. Igy nem vették észre tapasztalatlanságát, és még senki sem tudta átöltözésünket. Mindenkor a' fejedelemmel ebédeltünk, a' ki bennünket más nap a' városba költözni parancsolt.

Minthogy a' királyné őt viszszatértekor vidámabbnak lelte mint sem lenni szokott, kérdé tőle hallottaë valamelly hirét leányának.

E' kérdés könnyeket csikart szemeiből: „Két fiatal idegenre akadtunk," mondá ő a' királynénak, a' kiket embereim hozzám vezettek: kellemök, szépségök és elméjök némü kedvet szereztek nékem; különösen tetszik egyikök leányommal való hasonlatosságáért; férfi öltözete nélkül azt kellene gondolnom, hogy ő légyen: de legalább csalatkoztat; ezen csalatkozás örömömre szolgál, és azért látsz kevésbbé szomorunak, mint egyébbkor."

A' királynénak igen nagy kedve volt bennünket látni; de az ország szokása nem engedi meg az aszszonyoknak, hogy más

nemi személyekkel társaságot vagy összve jövetelt tartsanak, ablaka alá vezettek bennünket ezen szin alatt, hogy ott fris levegőt szívnánk és még mi egyet sakkoztunk, szüntelen nézett bennünket. Egyedül élelemre és nyugalomra mentünkki.

Következett napon nagy vendégség készíttetett szerencés érkezetünk tiszteletére kiváltképpen pedig a' fejedelem' örvendeztetésére. Mindkettőnket melléje ültettek, és miután a' vendégek mind leültek, megfogá Aladdin' kezét, mondván:

„Miért nincs mellettem leányom, mint te mellettem vagy? és mikor jövend azon hirhozó, a' ki azon drága leányomnak, a' kit egész életemben siratni fogok, megérkezését jelenti?" E' szavak után zokogása elfojtá beszédét.

Bajtársném használá e' pillanatot, 's kérdé tőle, mit adna annak, a' ki néki ezen hirt hozandaná?

„Koronámnak felét," mondá a' király, „és még azzal sem jutalmaznám meg eléggé; sőt még leányomat is elvehetné, ha ez kész volna kezét neki adni."

„De hát," folytatá a' herczegnő, „ha e' drága leányodat látnád, reá esmernéle?"

Egyszersmint levette turbánját, és gyönyörü fekete haja fodrokban ömlött vállaira; — a' fejedelem karai közé zárta, és gyengéden melyjére szorította, töredezett hangon mondván: „Az én leányom! az én drága leányom az, a' kit ölelek!"

A' királyné, a' ki egy kis üveg ablakos szobában volt, mellyből mindent látott,

a' mi a' vendégségnél történt nem mérsékelheté tovább örömét; kirohant és az urak között férjéhez és leányához rándult, mind a' hárman magokon kivül voltak néhány pillanatig, de lassanként csendesedett örömök, és leg gyengédebb nyájassággal halmozták egymást.

„Tehát megesmeritek leányotokat?“ mondá az ifjú herczegnő.

„Kilencz hólnapig hordoztam őt keblemben,“ felelé a' királyné, „én szoptattam ötet: szükségesekë szemeim? soha sem botlik az anya saját vérében.“

„Első örömeink a' természetet illették,“ mondá a' herczegnő; „de a' háladásnak is jussa van szívüukhez: itt ez a' szabadítóm.“

Ezután elbeszélé minden viszontagságait, mellyek csak hamar szájról szájra keltek; az öröm elterjedt a' palotában 's az egész városban, és nagy vendégségek rendeltettek a' szerencsés történet' inneplésére.

A' király mondá leányának: „uti társod megérdemli háládat és arra méltó jutalmat: ha mind a' ketten megegyeztek benne, tehát öszve házasítlak benneteket.“

Éppen ezt ohajtá bajtársném; mert forrón belém szeretett.

Itéldmeg ur, milly nagy volt zavarodásom, midőn ezen ajánlást hallottam; nem tudtam, mire határozzam magamat. Tüstént elmenjekë, vagy felfedezzem nememet? Az első veszedelmes volt, a' második kétségbe hozhatá erkölcsömet. E' bizonytalan-

ságban nehány napot kértem önmeggondolásomra.

A' király kilencz napot engedett; de már más nap látám a' kadit hozzám belépni a' házassági szerződéssel. A' herczegnő annyira sürgetett, hogy tüstént a' moseába kellett mennem, a' hol nagy pompával öszve adattunk. A' herczegnő nyugtalan várt engemet, 's kivánságinak legfőbb pontján volt. A' mi engem illet, nem tudtam, mi lesz belőlem. Korán sem vettem részt a' nyilván örömben. E' szomoruságot természeti komoly kedvemnek tulajdonították, melly e' fontos alkalommal szokáson kivül kitünik.

Ősi szokás szerént a' két házas pár együtt vacsorált lakodalma' napján, hogy öszve esmerkedhessék egymással; de minthogy mi mind a' ketten, a' herczegnő és én, már régen esmérősek voltunk, tehát szülei is velünk akartak enni. Vacsora után a' lakodalmi szobába vezettek bennünket. A' királyné eltávozott, a' rabszolgák követték, és mi ketten maradtunk.

Feleségem már lefeküdt, és nékem még eszemben sem volt, hogy levetkőzzem; végre még is engednem kellett kéréseinek. Minden világot eloltottam, mielőtt utólsó ruháimat levetném, és még annyit magamon hagytam, a' mennyi szükséges volt nemem' elpalástolására.

ÖTSZÁZ TIZENEGYEDIK ÉJSZAKA.

Alig bujtam az ágyba, azonnal mozdulatlanná lettem.

A' herczegnő közeledett hozzám megfogá kezeimet, és szememre vetette nagy szomoruságomat. „Barátom, miért vagy olly bus?“ mondá nékem. „Nem látod hogy a' roszból gyakran jó származik? Ama' gaz rabszolga nélkül nem lett volna szerencsém téged megesmernem.“

Az alatt forrón melyjéhez szorított, melly sebesen dobogott; mert a' szerelem fellobbantá érzéseit. Végre meg foga jobb kezemnél. „Légy nagy lelkü,“ mondá nékem, „'s ne vess a' halálnak, miután életemet megmentetted.“

Mind ezen panaszok elevenen érdekletek, de foganatlan szánokozásom nem tehete eleget a' herczegnőnek.

Könnyeimben szinte usztam. „Ah,“ mondám néki, „miért tiltja a' becsület, hogy most néked kijelentsem azon titkot, melly engemet gyötör. De tudod, hogy reád nézve az vagyok, a' mi te reám nézve vagy, tehát légy türelemmel.“

„Távul légyen tőlem azon gondolat,“ felelé a' herczegnő, „hogy annak, a' kit szeretek, legkevesebb gyötrelmet is okozzak.

E' rövid beszelgetés után hátat fordítánk egymásnak, hogy nyugalmasabban al-

hassunk. Én igen keveset aludtam; mivel azon aggodalmak, mellyek által szorongattattam, nem engedtek nyugtot. Bajtársném sem aludt jobban; pillái zárva voltak ugyan, de a' tüz lobogott szívében.

Reggel eljött a' királyné, hogy házasságunk' teljesedésén velünk együtt örüljen; igen gyengéden ölelgetett bennünket, és mihelyt felkeltünk, és a' herczegnővel egyedül vala, ki kérdezé őt. Ez elmondá, a' mi történt.

A' királyné feletíe elbámult, szégyenében elpirult, a' Királyhoz ment, és keservesen siránkozott; de minthogy a' férfiaknak mindenkor nagyobb önállások és lelki jelenlétök vagyon, mintsem az aszszonyoknak, a' fejedelem nem igen látszott megijedni: „Légy békével, királyném," mondá ő; „az idő megfogja fejteni ezen titkot."

Mégbeszélt, a' mint az uj házasak béléptek. Az ifju herczegnő arczán szomoruság mutatkozott: „Mi bajod, leányom?" mondá neki a' szultán; „lakodalmad' napjának reád nézve innepnek kell lennie."

Azt kiváná, hogy vele reggelizzen, és azután egy mellék szobába vezeté őt.

„Leányom" mondá neki, „látom, hogy szomoru vagy. annak egyddül férjed az oka. Beszélj velem egyenes lélekkel; talán enyhülést és vigasztalást szerezhetek bánatodban."

Minthogy a' nő hallgatott, és szemei könnyekben fördödtek, tehát megszünt a' Király őt tovább kérdezni.

Azomban vendégségi inneplet közt múlt a' nap, a' herczegnő semmi féle játékot és mulatságot sem hagyott próbálatlan, hogy felvídítana, dę én felette nagy aggságban sinlettem.

Végre, midőn este ismét az ágyba akaránk feküdni, kinyilatkoztatám néki, hogy szüzességet fogadtam.

„Mikor lesz vége," kérdé erre feleségem, „fogadásodnak?"

„Még nem határoztam meg az időt," felelém néki.

Erre könnyekre olvadott, és engem karai közé szorítván, mondá: „Tehát megvettetésnek kell lenni erántad való szerelmem' jutalmának? Tudod, milly gyalázat az a' puszta jobbágy' házára nézve is, ha valamelly aszszony mindjárt első lakodalmi éjszaka után nem mutatja elő szüzessége' jelét? —

Már most mi tévő legyen egy királyleány, midőn rajta illy szerencsétlenség történik? Ah, milly szánakozásra méltó vagyok én! Soha sem gerjeszthetek benned legcsekélyebb szerelmet is; nincs egyébb hátra számomra, hanem hogy tőled ezen egyetlen kegyelmet kérjem: esmérddmeg a' királyné előtt tartózkodás nélkűl erántam való teljes hidegségedet, és tarts számot jó akaratomra 's megegyezésemre olly herczegnőt fognak néked adni, a' ki jobban tetszend; én pedig szerencsésnek tartom magamat, nálod szolgálnom: semmit sem kívánok egyebet, mint rabnőid közé felvétet-

nem. Talán kegyelmet nyer engedelmességem, hívségem és szerelmem megmentőm előtt. Nem leszek egészen eltaszítva, legalább a' napnak minden óráján láthatlak, és esküszöm néked, soha sem megyek máshoz férjhez."

Ezen gyengéd szerelem esküvések eleven szemrehányásokat gerjesztettek bennem magam ellen; azon kinokat, mellyeket a' bus herczegnőnek okoztam, magamnak vétekül tulajdonítottam, és nem gondolván többet azon veszedelemmel, melly szabadságomat és becsületemet fenyegette, karai közé rohantam, mondván:

„Szerelmes barátném, lehetetlen tovább titkolnom, hogy nemedből való vagyok: hogyan lehet, hogy illy sokáig észre nem vetted azt?"

E' szavak reá nézve menyköütés voltak; én azt gondoltam, hogy már holtan tartom öt karaim között; de a' mint ismét magához tért, töredezett szavakkal igy szóla hozzám:

„Te vagy oka halálomnak; a' szerelem, mellyet bennem gerjesztettél, sirba fog szállítani. Miért nem térítélmeg, mielőtt e' kárhozatos indulat bennem fellobbant? Soha, oh nem, soha sem találszívem olly tárgyat, melly méltó volna veled öszve hasonlíttatni!"

„Szerencsétlen herczegnő!" mondám néki, „hogy képzelhettem volna, hogy olly idegen eránt szerelmet érezel, a' kinek nincsen itt hoszszas maradása."

„Ah édes barátném," felele ő nékem, „el akarsz hagyni engem: nem féltesz, hogy kinaim alatt nem sokára leroskadok? Esküszöm a' mindenható' nevére, mindenüvé elfoglak késérni."

„A' te boldogságod parancsolja nékem, hogy tovább menjek; ha itt maradok, teljessé válik szégyened: mit fognak mondani, ha mindég együtt látnak bennünket, és még sem lesz foganatja házasságunknak?"

„Fejem sokkal terhesebb, hogysem mind ezen viszonyokat megfontolhatnám," mondá ő szavaimra. „Töltsük úgy ezen éjszakát, mint a' multakat; talán holnap mind ezen szenvedések' számára orvosszert fogunk találni."

Ezután szorosan melyjére szorított, és szorosan karai közé zárva elaludt.

Más nap reggel a' királyt és királynét legmélyebb buban találtuk. A' vezér tudtokra adá azon sértő beszédeket, mellyeket a' városban az ifjú herczegnőről mondottak.

„Uram," mondá ő, „én megesmerem, hogy ezen ifju idegen leányod' életét megmentette; de jobb lett volna halni hagyni őtet, mint gyalázattal terhelni. Mondotta volna meg, hogy nincs kedve ezen összeköttetéshez, tehát egy más herczegnőt kerestünk volna számára, a' ki néki jobban tetszenék, és legalább megkémélte volna házadat ezen gyalázattól." A' király egy mély fohászkodással felelt.

Nehány pillanat mulva bélépett a' herczegnő. Atyja kérdé tőle, miként töltötte

az éjszakát; és ő sirva felelé: „mint az előbbit.“

Ez után elbeszélé néki a' Király, a' mit néki a' vezér hirül adott; és meghagyá néki, adja tudtára férjének: ha érzéketlen hidegségében megmarad, tehát más feleséget fognak néki keresni, és a' herczegnő maga is uj házasságra léphet.

Már most kénytelennek látta magát a' herczegnő, titkát felfedezni; és ezen ujságon az egész udvar elbámult, és nem akarák azt hinni az udvarfiak.

A' mint erre a' király hivatott, tartozkodás nélkül meg vallottam neki az igazságot, és minden viszontagságimat elbeszéltem néki, mellyekben igen részt venni látszott.

„Minthogy Muzelmanné vagy,“ mondá nékem, „és olly embereknél vagy, a' kik szinte azon vallást tartják, tehát maradj nálunk; én magamra vállalom, hogy néked olly férjet szerzek, a' ki reád méltó, és szerencsédet eszközlendi.“

„Minden kegyelmedért eltelve lévén hálaköszönettel,“ felelém én, „kérlek, engeddmeg, hogy ajánlásodat elhárítsam: Bagdadba kell mennem, ott régi tanítónémat felkeresnem, és onnét vele szerecseny országba a' királyhoz utaznom, a' ki rokonom, és maga is a' muzelmannvallást tartja.“ —

E' felelet igen megháborította a' királyt; azon is nagyon tépelődött, miként semmisítse el a' rágalmakat, mellyek a'

városban kerengtek. A' közben titkos parancsolatokat adott elutazásomra számos rabszolga' késéretével, és minden felett kért, hogy leányának, a' herczegnőnek, mind e' rendelésekről semmit se szóljak.

ÖTSZÁZ TIZENKETTŐDIK ÉJSZAKA.

Minden vigyázatunk mellett is észre vette a' herczegnő szándékomat, és látván, hogy lehetetlen atyja' udvaránál maradnom, és hogy soha sem engedik meg többé néki, hogy engemet elkésérjen, rettenetes sorvadásba esett: arczái beestek, képe' rózsái eltüntek; szóval ez udvar legnagyobb aggodalomban volt.

Én teljes tehetségemből gyámítottam a' beteget, és i-mét idülni látszott. E' szerencsés felgyógyulás' tiszteletére, a' király innepi vendégséget adott, mellyre az egész udvar meg volt híva: jeles játszók és tánczosok, olly könnyedek, mint a' reggeli szellő, leggyengédebb szerelem gerjesztő énekeket daloltak. Szívem valóban megindult, és ezen indulat ábrázatomon rajzolkodott. A' herczegnő kérdezé tőlem, ha még is elvolnék ő szánva az elutazásra.

„Bizonyosan kémélni fogom magamat.“, felelém neki, „illy pillanatban szándékom

végbeviteléről gondolkodnom; de ne háborgassuk e' szent innepést. Beszéljünk más valamiről. Pohárnokok, töltsetek csészét!"

A' király és királyné egyet értettek velem; mindegyik vendégnek egy csésze felséges bor adatott, és olly igen vidáman játszodtak, hogy általa az innep' vigsága a' lehetség' felső fokáig magasztaltatnék; én iparkodtam azon szomoruságomat egészen szélnek ereszteni, mellyet még észre vehettem a' herczegnő ábrázatán.

„Minthogy egyáltalján utazni akarsz," mondá hozzám, „tehát fogadd bucsumat: Isten hozzád!"

E' szavakkal hanyatt kebelembe roskadt, és a' mint bal kezével szivemet szorította, jobbjával egy tőrt ütött ruhája alatt melyjébe. Meg sem moczczant, de a' vér, melly azonnal áradva folyt belőle, és a' halványság, melly e' szerencsétlen herczegnő arczait elfutotta, tüstént elárulta boldogtalan cselekedetét: már késő volt legkevesbbé is segítségére lenni; és még sebét keresték, a' mint karaim között meghalt.

A' királyné szorosan átkarolá a' szerencsétlennek holt testét; nagy nehezen lehetett tőle elválasztani, és aszszonyi ájultan vivék szobájába.

A' király pedig dühében parancsolá testőrsége' kapitányának, vágja el az én fejemet. Ez elkészült a' parancsolat' teljesítésére, és én bátor ábrázattal vártam őt, mig a' vezér intett néki, maradna veszteg.

„Uram," kiálta ő, a' szultán' lábaihoz borulván, „méltóztassál meggondolni, hogy ezen idegen hölgy ártatlan oka e' szerencsétlenségnek: megakarod sérteni eránta a' vendégszeretet' szentséges jussait?"

„Jól vagyon," szóla erre a' király, „viszsza ajándékozom életét és szabadságát, de jól őrizkedjék hogy soha többé meg ne jelenjék udvaromnál."

A' vezér három lovat és két rabszolgát adatott nékem a' hoszszu utra megkivántató mindennemü készséggel. Én azonnal Bagdádnak vettem utamat.

A' fájdalomtól átverve, szomorun utaztam, mig a' napnak vége lett. A' nap eláldozván, igen könnyed vacsora után a' pázsitra nyujtództam, az éjszakát ugy tölteni. Fejem egy fa' tövében nyugodott, és lovam kantárát kezemben tartottam; rabszolgáim közel feküdtek hozzám.

Virradtkor olly rázattatást éreztem, hogy felébredtem; felütvén szemeimet; körül véve láttam magamat egy sereg haramiától, a' kik lovam' kantárát kirántották kezemből; némellyek a' mellettem földbe tüzött lándsámat, kardomat és uti táskámat ragadták el; mások rabszolgáim megkötözésével foglalatoskodtak, a' kik hasztalan védelmezték magokat. Vezérök, a' ki engemet erőtlennek és alkalmatlannak tartott az utazás terheinek elviselésére, kivoná kardját, hogy fejemet lesujtsa; de egyik a' zsiványok közül azt mondá néki, hogy helyes termetem miatt még valamitske pénzt

kaphatni érettem: mert a' Halep-i kalmárok örömest meg veszik az illy szép fiatal rabszolgákat. Ezen kinézés tartóztatá az öldöklő' karát, és én menekedésemet nem emberiségének, hanem fukarságának köszöntem.

Ezen haramiák kurdok voltak, a' kik zsákmányaik és nyájaik' hasznából éltek; meszsze terjedő hegyeikbe vezettek, a' hová szután a' Halep-i kalmárok eljöttek ürüket vásárlani. Azon zsiványok, a' kik engem elfogtak, a' kereskedőknek három ürü' árán adtak el, 's azt gondolták, hogy jó vásárt tettek.

Én csak ugyan még is szerencsésnek tartom magamat, hogy ezen nyomorú kurdok' kezeiből kiszabadultam, kikmindnyájan bálványimádók; némellyek a' napot imádják, a' holdat, és a' csillagokat; mások a' kőszobrokat, aszszonyokat, vagy még az ördögöt is. A' kőszobrokat Loth' felesége' emlekéül tisztelik, a' ki sóbálvánnyá vált. Tehát képzelheted, Uram, milly gyötrelmére szolgált egy igazhitü Muzelmannénak a' setétségnek eme' gyermekei között élnie, a' kiket szent Profetánk megátkozott.

Azon kalmár, a' kinek jutottam, a' vásárra vezetett, és csak hamar nagy áron elkeltem. A' ki engem ott meg vett, ugyan az, a' ki Felségedhez vezetett; egész uton olly szorgosan gondomat viselte ezen ember, mint saját gyermekének. Elbeszéltem néki viszontagságimat, mellyek mélyen megháfották őt.

Minthogy esmérte Felséged nagylelkü jótékonyságát, Indiába utazott, és engem Felséged' udvarához vezetett."

Minthogy még nem látszott a' nap, Seherazade az Indiai szultánnak, kinek az Ameny' története nagy gyönyörüségére szolgált, még elkezdé Habib herczeg', és Dorrat-al-Gavas' viszontagságait beszélni.

HABIB HERCZEG' ÉS DORRAT-AL-GAVAS HERCZEGNŐ' TÖRTÉNETE.

Szalama, Arabiának egyik legvitézebb és régibb bajnoka, feje volt a' Bennhalal nemzetségnek, és hatvanhat más tőnemzetségnek, mellyek parancsainak engedelmeskedtek. Ezer rettenetes lovag környezé személyét: de minden nagysága sem menthette meg azon aggodalomtól, melly azzal gyötörte, hogy nincsenek gyermekei, és öregsége alig engedte meg már, hogy az égnek e' kegyelmét reménylené.

Végre egy éjjel bizonyos titkos szózatot hallott, melly néki felesége' gyümölcsözését igérte, és a' jövendelés nem csalta meg; mert nehány holnap mulva jól látta, hogy felesége viselős volt.

Rendes időre egy fiat szült, olly szépet, mint a' teli hold, és atyja Habib nevet adott neki. Anyja nem akarta őt dajkára bizni szoptatás végett, és két esztendeig saját tejével táplálta.

Szinte ugy cselekedett az öreg Emir maga' részéről, a' ki fia' születésén rendkivül meg örülvén, jókor gondoskodott felőle, hogy néki olly nevelőt választana, a' ki őt czélja szerént nevelné, és a' mint az ifju herczeg illő kora jutott, egy ügyes tanító mestert adott néki, a' ki nevendékét legnagyobb szorgalommal oktatta.

Rövid idő alatt gyors előmenetelt tett; mig volt hét esztendős, 's már tökéletesen értette a' nyelvtudományt, történetesméretet, költésmivészetet, és az irás mivészetnek minden finomságait.

Most atyja azon külömbféle nemzetségek' fejeinek, mellyeken uralkodott, pompás vendégséget adott. Ezen próbára vétetett általok az ifju herczeg, 's az esmereteknek olly nagy foglalatát fejté ki, hogy az egész világ csudálkozott rajta. Rögtön verseket költött atyja' dicséretére, és közönségesen megesmerték, hogy nem sokára szinte olly ügyességet szerezne a' fegyverforgatásban, mint a' mennyi tudományt már eddig elé gyüjtögetett.

Ezen előmenetelen annyira megörült az Emir, hogy tüstént elé hivatá a' fia' tanitó mesterét, őt dicsérettel halmozá és négy, arannyal 's ezüsttel 's egyéb drágaságokkal megrakott tevével akará megajándékozni, és őt egyszersmind nemzetségei' egyikének fejévé tenni, sőt még azt is mondá néki, hogy ez által, a' mint hiszi, még kevéssé jutalmazá meg a' neki tett szolgálatot: de Szalama' nagy bámulására nem fogadtatott el ezen ajánlás.

„Én jól látom," felelé néki fia tanítója, „itt az ideje, hogy magamat kinyilatkoztassam, és téged tevelyedből kivegyelek, mellyben jelenleg vagy: én nem tartozom az emberi nemhez és sokkal feljebb vagyok emelkedve a' földi hiuságoknál, mellyekkel meg akarsz tisztelni; én egyike vagyok az emberiség fölé emelt szellemeknek, kik között magas méltóságban voltam, mig egyszerre egy titkos szózat azt parancsolá, menjek udvarodba fiad'nevelését által venni: én engedtem ezen végzésnek és kerestem választásodat, mellyet meg is nyertem. Már most bételjesedett követségem."

Szalama tévelygett köszönetében, 's nem tudta, miként mutassa meg a' szellem eránt egész háladását, a' mint ez imigy folytatá beszédét:

„Ah, uram, nagy szánakozással válok el ifju nevendékemtől; és ezen elválás annál keservesebben esik nékem, minthogy nagy szerencsétlenség fenyegeti őt, mihelyt én nem vagyok többé nála."

Ezt mondván a' szellem, megölelé az ifju herczeget, és nem is felelvén Szalama kérdéseire, nagyot sikoltott, és sirva eltünt.

Habib elhagyva látván magát tanítojától, a' kit forrón szeretett, megjajdítá a' palotát. „Jaj nekem!" kiáltá, „miként élhetek attól elválva, kinek mindent köszönök? Éjjel nappal lelkem előtt lebeg az ő képe, szivemet megemészti a' fájdalom, és felette nagy fájdalmamnak nem képes testem ellent állani!"

Ezen érdeklő jelenet nagyon megindítá a' gyülekezetet a' mint egyszerre bizonyos szózat e' szavakat hallatá:

„Az ifju Habibnak meg kell győzni tudnia fájdalmát és arra törekednie, hogy azon hoszszu pállya esvényt, melly előtte nyilik, teljesittse. Iparkodjék testét azon munkákra, erőlködésekre és veszélyekre, mellyeket ki kell állani, megedzeni, a' mint eddig iparkodott lelkét mivelni."

E' szavak ujra felderíték az ifju herczeget: „Jól vagyon," mondá „minthogy azon szellem, melly engem eddig olly jelesen vezetett a' tudományok' megtanulásában, már most arra készt, hogy magamat a' fegyverforgatás mesterségében gyakoroljam, tehát követni fogom tanácsát és nem sokára megkell telnie a' földnek számos tetteim' hirével."

Az öreg Szalama szerfelett megörült, midőn fiában észre vevé ezen bajnoklelket; forrón megölelvén őt, mondá néki:

„Jól van, fiam, azon hévből, mellyet szemeidben szikrázni látok, megesmerem, hogy hős nemzetségeim legjelesebb vitézei közül egy leendesz. Miután az ég' kegyelme néked olly drága jó tanítót ajándékozott, mint az imént elbucsuzott volt, tehát nem kell kétségbe esnünk, hogy az bennünket azon ember' választásában is vezérelni fog, a' ki téged a' fegyverforgatás' mesterségére tanítandó."

A' jelen volt főemberek mindnyáján könyörögtek azon becsületért, hogy az ifju Habib tanítói lehessenek, a' mint egyszerre

megjelent egy idegen a' gyülekezetben: lova feljül haladá mind azon jeles és diszes száguldókat, mellyeket Arabia elő mutathatott. Fegyverzete Dávid próféta csinálmányának látszott lenni és igen kemény kőből; buzogánya még olly nehéz volt, hogy negyven leg erősebb ember sem birta volna el. Indiában kovácsolt kard függött oldalán, lándsája ama' hires Szamher kovács' míve volt.

Leugrott lováról és miután az Emirt és egész udvarát köszöntötte, e' szavakkal szólítá őt:

„Azért jövök, uram, hogy fiadnak, a' herczegnek, hoszszu tapasztalatom' szolgálatát ajánljam, mellyet magamnak a' fegyverben szereztem; ha ügyességemet 's erőmet meg akarod próbálni, hogy bizonyos légy felőle, méltó vagyokë azon diszes hivatalra, mellyet kérek, tehát párviadalt ajánlok kegyelmednek."

E' szavak egészen tüzre lobbanták az öreg Emirt; és minden ellenzés mellett is, melly elébe terjeszté, milly helytelen volna olly esméretlen idegennel, a' ki áruló csalárd kém lehet, viadalba ereszkedni, elfogadá a' néki tett ajánlást 's azonnal elő hozatá fegyvereit. Tüstént felölté páncélyát, melly a' legélesebb kard' vágását is kiállá, meg ragadá kardját, melly a' sziklákat is képes vala szélt hasogatni, és iszonyu lándsáját.

Miután lóra ült, körbe állottak a' nézők, hogy a' párviadalnak, melly már

most elkezdődött, tanui legyenek. Mind a' két bajvívó elnyargalt először egymástól, hogy tért nyerjen, azután olly erőszakkal rohantak egymásra, hogy lándsáik darabokra zuztak: azután kardhoz kaptak, és a' porfelleg közepette ezer vágással sujtakoztak.

Erre megesmeré Szalama ellentársa' egész ügyességét, és megelégedvén e' próbával, véget vete a' viadalnak.

ÖTSZÁZ TIZENHARMADIK ÉJSZAKA.

Ezután lábaihoz borult az esméretlen, 's bocsánatot kért azon vakmerőségéért, hogy vele viadalba mert szállani, azon kérelemmel mentegetvén magát, hogy az ifju herczeg' tanítója lehessen.

Habib elő jöve atyja' intésére, 's az idegen lovag' karai közé rohanván, nevét kérdé tőle.

„Én Al-Abusz vagyok," felelé az esméretlen.

„Valóban roszszul van választva neved," felelé Habib; „mert koránt sem látszol haragosnak, sőt inkább jó akarat és kegyesség tündökel belőled, melly mindenkit hozzád vonz, a' ki csak hozzád közelít."

Al-Abusz az ifju herczegnek eme' meglepő feleletét szíves öleléssel viszonzá; meg igéré az atyjának, hogy ezentul egészen fia' nevelésére szánja magát, 's beléje gyökeríti a' vitézség' és bátorság' szellemét, melly rangjához illik.

E' második tanítója alatt már most szorgalmasan gyakorlá Habib a' harczmesterséget, 's ezen uj gyakorlatokban nem kevésb ügyességet mutata, mint az előbbiekben.

Nem sokára alkalmat lelt nyert tanitása' használására, és minthogy azon csatákban, mellyeket atyja' nemzetsége szomszédai ellen intézett, felségesen kimutatta ügyességét és hős bátorságát, csak hamar megnyeré munkássága, gyakorlottsága és merészsége által azon dijt, hogy Arabia' leghatalmasabb hősének hirdettetett.

A' mint látta mestere, hogy nevendékének nincs többé szüksége az ő tanítására, készült tőle bucsut venni, és midőn egy nap vele kedvtöltve járdalt a' mezőn, imigy szóla hozzá végtanításul:

„O kedves Habibom, tudtodra kell adnom, hogy életed sok bajjal és veszéllyel vagyon párosítva; de a' végzés jutalmát igéri azon szenvedéseknek, mellyeket kikell állanod. E' jutalom a' szép hölgy Dorr-al-Gavasz a' szellemek' és emberek' királynéja egy Arábiától messze fekvő országban. Ambár külömbféle alattvalói vagynak országának, még is mély csenddel 's békével gyönyörködik az, 's nem uralkodik la-

kosl közt viszszavonás. Két minisztere közül mindegyik a' két külön nemhez tartozik, mellyek parancsolatit teljesítik. Hallgassd meg történetét, mellyet néked elmondandok, 's gondoldmeg, hogy őt a' gondviselés feleségednek szánta."

Miután Al-Abusz e' szavakkal megnyeré nevendéke' figyelmét, ekként kezdé beszédét:

A' BELLUR SZIGETEK' KIRÁLYÁNAK ÉS DORRAT-AL-GAWASZ HERCZEGNŐNEK TÖRTÉNETE.

A' Bellur szigetek' királya, kinek hatalma az Indiai tenger nagy számu szigetein elterjedett, szomorun aggódott rajta, hogy tetemes országát nem szállíthatja saját örökösére, mivel felesége gyümölcstelen volt.

A' mint ezen egy nap busan töprenkedett, hirtelen megjelent előtte egy szellem, igy szólván hozzá:

„Hatalmas Fejedelem, tudom, milly nagyon aggódol rajta, hogy nincs gyermeked, 's azért jövök hozzád, hogy módot ajánljak aggságod' elvégzésére. Nekem egy szép fiatal gazdag leányom vagyon, 's néked ajánlom kezét, Ha tetszik ajánlásom, tehát elfogod nyerni, a' miért eddig a' világ leghatalmasabb királyai hasztalan esenkedtek; de én olly fentiszteletre méltattam tulajdonságidat, 's érdemidet, hogy nagyobb-

ra becsüllek a' világ leghatalmasabb Fejedelmeinél. Reménylem, leányom néked olly gyermeket szülend, a' ki példaképed szerént igazsága és kegyessége által népei' boldogságát eszközölni fogja. Nem kérlek egyébbre, hanem hogy azon dicséretes önviseletedben állhatatósan meg maradj, mellyet eddig követtél, mert az által mivelended leányom' boldogságát és az enyimet is."

Meglepettetvén 's meg örülvén ezen ajánláson, tüstént elfogadá a' Bellur szigetek' királya a' szellem' ajánlását.

Azonnal parancsolá egy jeladással az őt környező látatlan rabszolgáknak, szállíttsák oda a' herczegnőt, 's ozek nem késtek őt oda vinni.

Vőlegénye megpillantván a' hőlgyet, megesmeré, hogy nem csalta meg a' szellem, és miután fővárosába viszsza tért, készületeket rendelt lakodalmára, melly nagy pompával innepeltetett.

A' szellem' jövendelése bételjesedett. Az uj királyné nehány hó mulva terhbe esett, és egy gyönyörü leányt szült, kinek nevelésére minden gondját reá szánta.

Ezen herczegnő a' Dorrat-al-Gawasz, a' kiről imént beszéltem. Minden nemű ügyességgel és jeles tulajdonsággal ékesítve lévén az ifju herczegnő, szülei' halála után fellépett a' Bellur szigetek királyszékére, a' hol alattvalói' nagy számán kivül számtalan szellemeken is uralkodott, kik törvényei' oltalma alá szegődtek."

E' szavak után eltünt Al-Abusz. A' mit az ifju herezegnek utóljan beszélt, komoly gondolkodást gerjesztett benne.

Habib egészen gondolatba merülve lépdelt azon bokros ligetben, melly atyja' palotáját környezé, a' mint egyszerre a' sürü lombu fák' árnyában egy kisaszszony ötlött szemébe, a' kinek pillantata által megbájoltatott. Azt gnndolá, hogy a' hölgy a' szent proféta' Huri-inak egyike légyen, és hogy véleménye' valóságáról meggyőződnék, ugy elrejtődzött, hogy lehetetlen volt őt észre venni. Alig volt annyi ideje, hogy elbujhatnék, a' mint egyszerre leggyönyörübb tollal ékesített negyven madarat látott az ifju szép hölgy lábaihoz szállani.

Mihelyt e' madarak a' földre értek, tüstént szint annyi Nimfákká váltak, 's iparkodtak aszszonyoknak bémutatni hódolásokat.

„Miért nem késértetek,“ kérdé a' hölgy őket, „mindjárt elutazásomkor? jól tudtátok, hogy szándékom volt szerelmesemet, Habib herczeget meglátogatni; minő okok hallasztatták elutazástokat, és mi adhatott engedelmet parancsolatim' elmúlasztására?“

„Az nem a' mi vétkünk,“ felelék a' Nimfák; „teljes erőnkből rajta voltunk, hogy kövessünk; de lehetetlen volt röptöd' sebes gyorsaságát győznünk.“

E' beszédből azonnal reá esmert Habib ezen herczegnőre, a' kiről a' szellem vélebeszélt, és már lábaihoz akart borulni; de bizonyos félelem' és fentisztelet' érzése til-

totta őt ezen első ösztönének engedni, és még e' következő beszélgetést hallá:

„E' helyen," mondá Dorrat-al-Gawasz, „fogom meg várni, a' ki férjemnek vagyon rendelve; gyakran ide jár e' kertbe mulatni; és hogy őt láthassam, elhagytam statusaim' fő városát, 's bé jártam a' fél világot: reménylem, hogy a' sors' intézéséből, melly számunkra rendeltetett, boldogság csillaga által e' sürübe fog idéztetni; igen is, minden azt jelenti nékem, hogy nem csalatkoztam meg; mert a' fák alatt látom őt, 's ni amott jön már felénk."

„Dorrat-al-Gawasz valóban reá esmért Habib herczegre, a' ki a' sürüből elő jövén, hozzája közelített. A' herczegnő maga is elébe ment, és teljesen kijelenté néki azon örömöt, mellyet megpillantásakor érzett.

A' herczeg hasonló forrón viszonozá tisztelkedését, 's meg vallá néki, hogy azon felfedezések óta, mellyeket néki tanítója, Al-Abusz szellem tett, legbuzgóbb kivánsággal epedett azon hölgyet látni, a' ki számára rendeltetett, és hogy indulatja annyira nevekedett, hogy majd álmát is elvesztette.

A' mint e' szavakat kimondá, egy iszonyu nagy madarat pillantott meg a' látkör' szélén, melly feléjek látszott tartani; e' madár a' herczegnő lábai elébe szállott, és tüstént öreg emberré vált, 's mind kettejöket nyájasan köszöntötte.

ÖTSZÁZ TIZENNEGYEDIK ÉJSZAKA.

Dorrat-al-Gawasz megesmeré vezérét, 's mohón kérdezé, mi okból jött hozzája.

„Herezegnő," felelé néki a' miniszter, „sietve jövök téged kényszerítve kérni, térj viszsza statusaidba; távulléteden megháborodván a' szellemek, látni kivántak; én azt feleltem nekiek, hogy mulhatatlan foglalatosságid nem engednek kijönni palotádból. De ezen mentegetés kedvetlen érzést gerjesztett bennek; azon vonakodást, hogy kivánságokra megjelennél, megvetésnek tekintették. További elmaradásod egyiknek vagy másiknak ürügyül szolgálhatna a' fellengésre; igy tehát szükségképpen megkivántatik, hogy e' helyet tüstént elhagyd."

A' szellemfejedelemaszszony csak azon fájdalomról aggódott e' pillanatban, hogy az ifju Habibtól el kell válnia.

„Herczeg," mondá nékl, „nem képzelheted, milly igen fáj nékem, hogy nélküled elkell távoznom; fájdalom! ez a' sors' végzése: azt akarja ez, hogy egyesülésünk előtt minden nemü bajokat és szükségeket szenvedjünk; de tartsd hív emlékedben Dorrat-al-Gawaszt, és merits erőt az ő képéből a' veszélyek' meggyőzésére, és az én megnyerésemre, miután teljesítended, a' mit tőled a' végzés kiván."

E' szavak után vezére' hátára ült, a' ki tüstént előbbi alkatjára változott, és miután a' hölgy a' herczegtől elbucsuzott, elrepült társnéival, a' kik hasonlón apróbb madarakká változtak.

A' herczeg eltünve látván szerelmesét, nem türtethette könnyeit, mozdulatlan állott, szemeit azon tájra szegezvén, a' merre Dorrat-al-Gawasz repült.

Az alatt Szalama Emir és felesége fiok' hoszszabb távullétén tépelődvén, a' kertbe mentek, a' hol őt lenni gondolták; egészen kisírva és sorsán való keserves jajgatásban lelték őt: A' Dorrat-al-Gawasztól való elválás olly mélyen meghatá Habibot, hogy csak nem megfosztatott érzékeitől.

A' mint szülei ismét magához segítették, nyugtalan kérdezék tőle szomorusága' tárgyát, 's Habib elbeszélé nékik, a' mi rajta történt.

Ekkor reá emlékeztek azon szellem' jövendölésére, a' ki a' herczeg' tanítója volt és jól tudták, hogy azon bajokat, mellyekkel fenyegettetett, Dorrat-al-Gawasz fogja okozni; e' véleményben minden lehetségest elkövettek, a' herczeget azon szándékáról, hogy Dorrat-al-Gawaszt felkeresse, leverni: de minden, a' mit néki mondottak, foganatlan volt. Hasztalan terjeszté elébe atyja mind azon veszedelmeket, mellyekkel czélba vett igyekezete öszve volt kapcsolva, hasztalan ajánlá, hogy minden felé tapasztalt lovagokat küldend, a' szellemek' királynéjának felkeresésére.

Semmi sem rendíthette meg az ifju Habib' állhatatosságát, a' kit még a' halál' elő rémítése sem rettentett meg: kéré atyját, adjon néki tevéket, uti szereket, illő késéretet és ajándékokat urnéja' számára; biztatá, hagyjon fel minden aggodalommal, és karavanjával utnak indult.

Nemzetének husz rettenthetetlen lovagja késéré őt, derék pánczélba volt öltözve, és Arabia' leg gyönyörübb paripáján lovagolt. A' mint Habib ekként utban volt, fájdalmát nagyon enyhülni érezé, és társainak verseket kezdett mondani, mellyek szerelmét és azon nyugtalánságát rajzolták, hogy kivánsága' tárgyával minél előbb egyesüljen.

Azon lovagok, kiket Szalama Emir fia' késéretére választott, nem vethették meg fejedelmök parancsát, és nem vonakodhattak Habibot késérni; de mindnyájan irigylették azon számos győzelmeket, mellyeket ezen ifju ember aratott, és alacsony kajánságok annyira vitte öket, hogy eltökélék magokban, őt álmában megölni. Egyike a' szemtelenebbeknek magára vállalá a' herczeg' számára álomport keverni italába, és igen jól elsült e' pokolbeli czinkosság.

A' karaván egy este egy gyönyörü völgybe érkezett, a' hol minden nyugvást ajánlott; a' mint sátort ütöttek, teljesité gyalázatos czinkosságát az, a' kire bizva volt. A' herczegen csak hamar erőt vett az ital' munkálata, melly néki bé adatott; elején heves főfájást érzett, és végre mély álomba süllyedett.

A' mint a' lovagok a' herczeget alva látták, tanakodtak, mit miveljenek vele. Némellyek azt vélék, hogy meg kellene őt ölni; de a' többiek emberebbek voltak, irtóztak a' vérengző tettől, és megegyeztek egyikök véleményében, a' ki, hogy a' herczeg' életét megmentse, azt tanácslá nékik, hagyják őt egyedül a' pusztában, melly a' völgyet övedzé.

„Miért követnénk el," szóla a' becses lovag, „szükség nélkül öldöklést? Ha a' herczeget itt hagyjuk, 's mindentől gondosan megfosztjuk, a' mi néki utja' folytatására segítségül szolgálhatna, tehát egyáltaljában lehetetlen, hogy e' pusztában, minden segedelemtől megfosztva, elkerülhesse a' halált. Látjátok, hogy mélyen elaludt, és talán örök álomba süllyedett; de tegyük, hogy ismét felébred, miután itt hagyjuk, minden lovat és tevét magunkkal vivén, halála csak ugyan elkerülhetetlen."

E' beszéd nagyon megilleté a' lovagokat; meg elégedtek tehát vele, hogy a' herczegtől elvevék lovát, fegyvereit, és mindenét, a' mi menekedésére szolgalhatott volna.

Az után azon uton, mellyen jöttek, visszatértek, hogy az öreg Szalamának fia' elvesztéről mesétskét regélnének.

„Ha Szalama Emir fiát tudakozandja tőlünk," mondák egymásközt, „könnyen elhitethetjük vele, hogy Habib az utazás' terheitől eltikkadván, meghalt, és hogy mindent, a' mi tehetségünkben volt, elkö-

vettünk megmentésére, de minden igyekezetünk sikeretlen maradt. Ha csudálni fogja, hogy holt testét nem viszszük viszsza, a' pusztának iszonyu forrósága és elrothadásától való félelmünk mentegetésünkre szolgáland.“

Miután mindenként öszve beszéltek vétkök' elpalástolására, leg szomorabb gyászt és bánatot tettettek a' lovagok.

A' mint Szalama Emirhez közel értek, hangosan jajgattak; egyikök a' herczeg' lovát, melly üresen ment, zablyáján fogva vezeté.

Midőn az Emir e' gyászjáratot közelítni látá, azonnal észre vette azon szerencsétlenséget, melly őt fenyegette, 's határtalan volt fájdalma. Ekkor elő álla egyik a' lovagok közül, 's így szóla hozzá:

„Fejedelmem, mély fájdalommal jövünk szomoru hírrel busítani atyai szívedet: fiad, Habib, nincs többé; áldozatja lön a' puszták' dühös hévségének, miután három nap foganatlan vivott azon bajokkal, mellyek rajta hatalmat vettek. Ezen irtóztató kinban minden lehető módon iparkodtunk segítségére lenni, de minden igyekezetünk sikeretlen volt: szerelmes jegyese nevével lehelé ki végsohajtását.“

E' beszéd mélyen meghatá az öreg Emirt: „Jaj!“ kiáltá ő, „a' jövendelések igen is igazak voltak! Napjaim végét illy kegyetlen szerencsétlenségnek kell mérgelnie! o, szerencsétlen fiam, miként veszhettél

el így életed' virágában? vitézséged jobb sorsot érdemlett: agg koromnak vigasztalása és országomnak dicsősége lettél volna."

Midőn e' szavakat mondá, 's egyszersmint ruháját szaggatá, és fejére hamut hinte, felesége oda szaladt lármájára. „Hol vagyon a' fiam?" kiáltá a' szerencsétlen anya, „mit csináltatok a' fiammal? Miért nem hoztátok viszsza holt testét? Magam kivántam volna őt halottruhába takarni, és még legalább egyszer látni!"

A' hívtelen lovagok öszvebeszélésök szerint mentegették magokat, és az égető hévséget vevék palástul, melly, a' mint mondák, nem engedte meg, hogy a' csak nem halála után tüstént rothadásba indult testet magokkal vinnék: egyébbaránt bizonygatták, hogy illő tisztességgel temették el. —

Hasztalan kérdezte Habib' anyja fiának temető helyét; amazok jól vigyáztak, hogy ne tudassák azon helyet, a' hol a' szerencsétlen herczeget elhagyták; azt felelték, hogy olly sivatag pusztában temették el, mellyen még soha sem járt elöttök ember, és a' mellynek neve előttök egészen esméretlen.

Minthogy semmi sem enyhíthető fájdalmokat, tehát Habib' atyja és anyja hamuba feküdtek, és minden élelmet megvetettek. A' nemzetségnek egyébb tagjai is mindnyájan részt vettek a' fájdalomban, mélyen sajnálták urok' fiát, 's mindegyik azt gondolta, hogy benne oltalmazóját és barátját vesztette el.

Azomban mind e' jajgatások szükségtelenek voltak. Habib végre felébredett hosszu álmából, és szerfelett elrémült, látván, hogy a' pusztában egyedül hagyatott. Semmit sem látott maga előtt, mint egy mérhetetlen rengeteget. Lovától, bajtársaitól és fegyvereitől meglévén fosztva, jól tudta, hogy semmiben sem bizhatik, hanem csak az ég' segítségében; és térdre esvén, ezen imádságot mondá:

„Te látod, nagy Isten, azoknak hívtelenségét, a' kik tőlem elpártoltak; egyedül te szabadíthatszmeg ezen keserves állapotban ama' veszedelmektől, mellyek fenyegetnek: néked ajánlom és reád bizom magamat, veddel, ha akarod, életemet, de adj bátorságot és erőt a' halálnak elszenvedésére.“

Alig végzé ezen imádságát; a' mint egyszerre meszsze a' puszta' látkörében valamit feketélleni látott. Az égető homok közepette, és a' nap' perzselő sugárai alatt sem veszti el Habib bátorságát; hevét a' szerelem' és dicsőség' énekei által táplálja, és képzeletét azzal buzdítja 's eleveníti, hogy a' szépség' bájait megénekli,

ÖTSZÁZ TIZENÖTÖDIK ÉJSZAKA.

Az alatt hasztalan ballag előre, azon tárgy, mellyet elakar érni, minden nyomon távozni látszik tőle. Egyszerre egy felleget lát feje felett lebegni, melly hirtelen leszáll; csak hamar szemébe ötlik egy alkat, és Habib észre veszi, hogy az, a' mit ő felhőnek tartott, egy csuda nagyságu madár. Azon állapotban, mellyben volt, nem vetette meg a' menekedés' eszközét, mellyet néki a' gondviselés nyujtott; és látván, hogy a' madár lábai majd olly vastagok voltak, mint a' pálmaderekak, reájok kötőzé magát. A' madár nem késett ujra felröpülni, és egyenesen azon fekete tér felé vette utját, mellyet Habib sikeretlen igyekezett elérni. Ezen tér mérhetetlen hegy volt, 's meszszesége miatt látszott olly kicsinynek. A' madár leszállott a' hegyre, és Habib tüstént leoldódzott lábairól. Befutotta a' helyet, mellyen-már most volt, és egy széles barlang' szájához ért, mellynek rémítő tekíntete iszonyodást gerjesztett.

De az ifju herczeg nem ijedett meg, és foganat koronázámeg fáradozását. Bátor léptekkel haladott előre, és alig lépettbe, tüstént hallá Al-Abusz szellemet, 's közel volt hozzája. E' szellem egyik kezében a' szellemek által készített kardot tartott, a' másikkal pedig Habibnak, arany csészében vizet

nyujtott, melly eltikkadt erejét ismét felélesztené. Miután az ifju herczeg azt egyszerre kihörpentette, kijelenté régi tánítójának teljes örömét, hogy őt ismét láthatá. Elbeszélé néki Dorrat-al-Gawaszszal való összejövetét, és szólt azon szerencséről is, mellyet magának igért, ha szerelmes hölgyét ismét láthatandaná.

„Ah, fiam," felelé a' szellem, „messze vagy azon czéltól, mellyre törekszel; még milly sok cselekedendő van hátra számodra!

Mérhetetlen tengereket át kell utaznod, rettenetes szörnyeken diadalmaskodnod, és minden nemü veszélyeket ki állanod. Szeretném hatalmammal vesződségeidet elháritani; de tehetségem nem terjed annyira; nem segíthetek rajtad máskéut, hanem hogy szüleidhez viszsza viszlek, ha e' menekedést el akarod fogadni.

Ezen bántó ajánlásnál félbe szakasztá Habib a' szellem beszédét:

„Micsoda?" mondá ő, „tehát azért hagytam volna el enyéimet, 's azért szállottam volna szembe a' halállal, hogy gyalázatos epedéssel haza térjek? Nem, illy alacsonyságra képtelen vagyok, és szándékom másolhatatlan: vagy meghalok, vagy pedig meg kell nyernem, a' kiért szerelmem lángol."

A' mint a' szellem ifju nevendékét illy igen elszánva látá, még tanogatá, 's azután igy szóla hozzá:

„Herczeg, itt e' barlangban Salamon király' kincsei tartatnak, és ezen Proféta

megparancsolá e' helyet őröznem, mellyet engedelme nélkül nem szabad elhagynom. Ha látni akarod e' kincseket, könnyebbíthetem hozzájok az utat, és megengedem, hogy tetszésed szerént a' minden féle formáju és szinű számtalan drága köveket megnézhessd, mellyek ezen elláthatatlan folyosó' végén a' negyven nagy teremekben vagynak zárva.

Ha az ajtó küszöbét kikutatod, megtalálod az egész kincstár' kulcsát; ha pedig nem akarsz mulatni ezen drágaságok' szemlélésével, menj által a' teremeken, mig egy nyolczvan kapcsu kárpithoz érsz, mellyeket ki ne kapcsolj, mielőtt pamuk fonállal, mellyet adandok, azokat bétekernél; ezen kárpit megett egy arany ajtóra akadsz képes iratokkal, mellyeket el kell olvasnod, mielőtt tovább halladnál. Ha olly szerencsés lész, hogy kitalálod ért Imöket, nyisdfel vigyázva az ajtót, 's ne ijedjmeg a' szellemek és szörnyek lármájától, mellyek ösvényedet gátolni akarják. Ezután egy mérhetetlen zajgó tengert fogsz látni, mellynek létében is valami természetfeletti vagyon; eredj a' partjára, és kiálts azon hajónak, mellyet arra sikamlani látsz; első intésedre mindjárt hozzád siés felvételedre. Többet nem mondhatok; mert nincs hatalmamban a' jövendőt előre látni; csak azt tudom, hogy most utólszor látlak: mielőtt azonban bucsut vennék tőled, im felfegyverzelek e' karddal, mellyet a' szellemek kovácsoltak."

Habib megörült e' beszéden; megszorítá öreg tanítója' kezét, fogá a' néki nyujtott kardot, és bátor lépéssel tovább ment a' barlangba. Azonnal reá esmért azon ajtóra, mellyet neki a' szellem említett, kifürkészte a' küszöb' alját, 's egy bőrzacskót lelt sok kulcscsal rakva; könnyen reája akadt, mellyel az ajtót kinyítaná.

Ekkor egy világosan fénylő szobába lépett, hol egy felirást olvasott, 's értelmét kinyomozta; ez a' világ' hiuságiról, és a' veszedelmes foglalatosságokra megkivántató erőről és bátorságról szólt.

A' mint Habib azon kárpithoz közelíteni akart, mellyet néki utmutatója említett, hirtelen megtámadá őt számos szörny és késértet, tüzbe és füstbe borítván, de bátorsága nem rendült meg, és azon rettenetes lárma, melly elkábította, nem hátrálta vett utasítása' követésében. Gondosan betekerte tehát a' kárpit kapcsait pamukkal 's ez után könnyen felemelheté azt: azon pillanatban mind el tüntek a' késértetek, mellyek körüle lézzengtek és zsibongtak. Azt gondolá, hogy már egészen meg menekedett tőlök, a' mint azon hibát cselekvé, hogy az ajtót ismét bétette, holott a' szellem meghagyá néki, hogy nyitva hagyja. Azonnal rajta estek a' szellemek, és illy szemre hányással háborgatták:

„Vakmerő halandó, miért jöszsz ide azon magányt háborgatni, mellyben mi élünk? Köszönd fegyveridnek oltalmadat; mert azoknak isteni ereje nélkül érzenéd dühünk: hatalmát; de ne kecsegtesd ma-

gadat, hogy bátorságod diadalmaskodik azon küzdéseken, mellyeket még ki kell állanod.“

Habibon a' félelemnek semmi nemü érzelme sem vehete erőt, ámbár minden nyomán szaporodtak a' rettenet' tárgyai: utálatos kigyók ijesztek hegyes fogaikkal; oroszlányok és tigrisek rohantak utjába; erősen dörgött felette a' menykő, dühödve szakadtak elébe a' rémítő árvizek. De Habib rémületlen haladott e' veszélyek között, és, miután ellenségei látták, hogy minden igyekezetök haszontalan, felhagytak kinzásával; már most gyorsabb léptekkel előre halladhatott, és további akadály nélkül egy hullámzó tenger' partjára ért; de hiában leste egész nap a' hajót, mellynek megérkezését néki a' szellem jövendölte.

Másod nap sem volt szerencsésebb, és a' várakozás annál keservesebb volt reája nézve, minthogy élelem nélkül szükölködvén, az éhségnek és szomjuságnak minden kegyetlen kinait szenvednie kelle. Négy napig sinlődött a' keserves gyötrelemben; végre két aszszony ötlött szemébe, kik a' tengerből felbuktak, 's kiknek beszélgetésére figyelmesen fülelt.

ÖTSZÁZ TIZENHATOK ÉJSZAKA.

„Látod amott a' parton," mondá egyik aszszony a' másiknak, „azt az embert? ő Habib herczeg, a' szép Dorrat-al-Gawasz jegyesse, a' ki szeretne hölgyéhez jutni; de nem tudja, hogy tőle szirtekkel, veszélyekkel és hajótörésekkel teljes tenger választja el: ugyan gondolod, hogy illy nehéz dolgot véghez vihetne?"

„Én gondolom," felelé bajtársnéja, „hogy, miután olly veszedelmes viszontagságokat kiállott, mint a' millyekkel meg vivott, kétség kivül a' hátra lévő akadályokat is meg győzendi, de még korán sincs közel kivánságai' czéljához."

Ámbár e' szavak Habib herczegnek igen messze reményt nyujtottak, még is kétszerezték bátorságát, és uj örömmel töltek el őtet. Még jobban megörült, midőn a' látkör szélén egy hajót látott, melly lobogó vitorlákkal repült feléje.

A' mint a' hajós népnek egy ember tűnt szemébe a' parton, a' ki nekik intett, azonnal kiszálliták sajkájokat, hogy őt hajójokba vegyék Midőn a' herczeg a' hajó partjára ért, azonnal kalmárok közt lelte magát, a' kik versenyt buzgottak neki minden nemű segéddel kedveskedni, mellyre igen is nagy szüksége volt; mert majd elveszett éhségében.

Miutáu jól lakott Habib, elbeszélé nekik a' környületekhez illegetett történetét: azt mondá nékik, hogy már mint kalmár is járt azon tengeren; de a' zaj meglepte és elsüllyesztette hajóját, 's bajtársai mind elvesztek, egyedül ő menekedvén meg egy darab deszka' segítsége által.

Mindenik iparkodott őt szerencsétlenségében vigasztalni, és bátorítani, még vesztesége' helyre pótlását is megigérvén.

Nehány napig szerencsésen folyt a' hajózás; de midőn már örült a' hajós nép, hogy nem sokára partra száll, hirtelen erős szélvész kerekedett, és a' hajót kiverte útjából. Hasztalan iparkodott ellene a' kormányos; minden igyekezete sikeretlen volt.

Nem sokára csendesedett a' szélvész: a' zaj egészen lecsillapodott; de már most kitetszett, hogy a' hajó egészen kitéríttetett útjából és esméretlen tájra vettetett. A' hajós nép és utazók felette elrémültek, midőn a' kormányos tudtokra adta, hogy végre esmeri a' tájt, és már nem is kételkedhetik azon szerencsétlen sors felől, melly őket rémíté. Véleménye szerént már most a' zöld tengeren kelle a' hajóval lebegnie, mellyben minden nemü szörnyek és gonosz szellemek laknak és azon hajózókat elnyelik, a' kik olly szerencsétlenek, hogy e' tájra vettetnek.

E' tudósitás minden hallgatót aggodalomba ejtett, de Habib biztatá öket állhatatos bátorságával. „Semmit se féljetek," mondá ő, „ezen gonosz szellemektől, én

nem tartok támodásoktól, mellyen már többször diadalmaskodtam, és fogadom néktek, kiszabadítlak benneteket körmeiközül.“

Habib bátran eltökélé magában, hogy személyesen szembe száll a' szellemek' fejével, a' ki a' kormányos állítása szerint, a' hajót azon arányban tovább vonta, mellyben mozgott. Ennél fogva kötélre kötteté magát, és a' tengerbe ereszkedett, kezében tartván a' varázskardot, mellyet neki őrszelleme adott.

Tüstént észrevette a' szörnyet, melly elnyelésére sietett; de a' helyett, hogy megijedne látására olly erősen hozzá vágott, hogy fejét ketté hasította.

Miután igy ezen veszedelmes ellenségétől megmenekedett, jelt adott a' kalmároknak, hogy a' kötél által, mellyen függött, ismét a' hajó' párkányára hozzák.

A' mint már most a' hajó azon szellem körmei közül ki szabadíttatott, melly menetelében gátolta, tüstént egészen szabadon lebegett tovább.

A' hős bátorságnak ezen jelenete sokkal szembe tünőbb volt, hogy sem azon hősben valami természett felett valót ne sejtenének, a' ki e' viszontagságot mostan kiállotta. Hálául azon szolgálatért, mellyet nékik tett, minden vagyonokat lábaihoz tevék a' kalmárok; de a' legöregbik közülök, a' ki mindenek előtt gyanitá, hogy a' herczeg titkos hatalmak oltalmában vagyon kinyszerité őt, ne titkolja tovább rangját

és nevét, hanem adja tudtokra. A' herczeg soká vonakodott ujságvágyát teljesíteni; de végre engedett sürgető kéréseiknek, és elbeszélé nékik azon csudás kalandokat, mellyek őt a' hajó' partjára idézték.

Kedvező széllel nem sokára ismét a' kormányos előtt esméretes tájra ért a' hajó, a' ki örömmel jelenté nékik a' Bellur szigeteket, mellyekhez már most közel valának. A' mint közelebb értek, egy pompás várost vettek észre, mellynek révébe beszálliták hajójokat, mellyet tüstént körül vett számos csónak, az utazók' és portékájok kiszallítására ajánlkozván.

Dorrat-al-Gawasz még rabja volt azon szomoru aggodalomnak, mellyet a' szerette herczegtől való elválás, és azon számtalan veszélyeknek meggondolása, mellyek őt fenyegeték, benne gerjesztett, a' mint egy az allata való szellemek közül hozzá ment, és Habib herczeg' megérkezését jelentette. Tüstént megparancsolá a' hölgy minden alattvalói örömmel jelentsék királynéjok' szerencséjét, és hogy az ut, melly a' herczeget hozzá vezeti szőnyegekkel és drága szerekkel béteritessék. Egyszersmint számos diszőrséget is külde hozzá, melly őt palotájába késerné.

ÖTSZÁZ TIZENHETEDIK ÉJSZAKA.

El gondolhatni, milly nagy volt a' herczeg' öröme, a' mint ismét annál lelte magát, kiért olly nagy veszedelmeket ki állott. Szeretlmese' karai közt nem sokára elfelejté azon bajokat, mellyeknek ki volt tétetve. De öröme közt, mellyet érzett, egy gondolat támadott benne, melly megzavarta boldogságát: eszébe jutott azon fájdalom, melly szüleit elutazása óta elfogta, Végre eltökélé, hogy aggodalmát közölni fogja a' herczegnővel, és az, hogy búját elüzze, megigéré neki, hogy még az nap viszon látandja szüleit.

Azonnal öszve hivatá az előkelőbb szellemeket, 's kinyilatkoztatá nekik, hogy fontos dolgoktól kényszeríttetvén, el kell hagynia országát, mellynek kormányát nagy vezérére bizta; és miután hivségök felől biztosítá magát, parancsolá szolgáló szellemeinek, vigyék őt a' herczeggel azon kertbe, mellyben legelőször látták egymást: és ez egy pillanatban megtörtént.

Szalama és felesége egészen buba merültek fiok' vesztén, a' mint legnagyobb meglepetésökre hirtelen ismét láták őt megjelenni. Elejéntén azt gondolták, hogy ábrándoznak, 's csalják őket érzékeik; de a' herczeg' bizonygatásai és gyengéd ölel-

gései nem engedék őket soká kétkedni, hogy felette kedvelt fiokat ismét megleltek.

Miután az első zajos öröm elmúlt, azzal foglalatoskodának, hogy Habib' várat-lan megérkezése mindenütt hirül adassék. A' nemzetségek minden fejei bémutaták néki örvendésöket és szerencse kivánásokat. A' szegények gazdagon megajándékoztattak, hét nap tartottak az öröm ünneplések, mellyek elmulván azon lovagok közül, kik Habibot a' pusztában elhagyták, tizenkilenczen felakasztattak.

Azután nem sokára megfizeté Szalama a' természet' adóját: Habib elfoglalá helyét, és ugyanazon király pálcza alá egyesíté atyjának számos nemzetségeit és a' Bellur szigetek országát. Ezen nagy fejedelem hoszszu és boldog időket élt a' szép Dorrat-al-Gawaszszal; és midőn meghalt virágzó országot hagyott maga után, melly számos gyermekei között, kiket ezen herczegnővel nemzett, fel osztatott."

Még nem látszott a' nap, és Seherazade a' még hátra lévő időt arra használta, hogy az Indiai szultannak Ali Dsohary' történetét elbeszélné:

ALY DSOHARY' TÖRTÉNETE.

„Uram, Aly Dsohari a' Bagdadi Chalyfnál követé őseit főfelvigyázat' hivatalában; és nagy részét azon törvényelen gazdagságoknak, mellyet néki e' hivatal

szerzett, jó tételményekre fordította, melyért a' fővárosnak minden lakosi, és még maga a' Chalyf is nagyra becsülték.

Minthogy Aly Dsoharinak hanyatló korában csak egyetlen egy fia volt, a' kinek nevelésére szánta minden gondját; tehát használta urának jó akaratját, és engedelmet kért tőle hivatalának elhagyására.

A' Chalyf nem fogta meg tőle e' kegyelmet, és még uj ajándékokkal gyarapította a' felvigyázó mérhetetlen gazdagságait.

Aly Damaszkba ment háznépével, és e' városban egy pompás palotát építtetett felséges kertekkel övedzve egy folyó' partján. Egyszersmint karavanyszerályokat, moseákat, és a' kicsapongások által megbetegültek' számára kórházakat építtetett; mert a' Damaszki levegő olly egészséges, hogy ott a' fiatalok orvosság nélkül meggyógyulnak, az öregek pedig épen máradnak.

Miután a' Chalyf' felvigyázója építéseit elvégezte, arra vetette gondját, hogy fiának, a' kit már most elég idősnek tartott a' házasságra, feleséget válaszszon, és összve házasítá onoka hugával, egy fiatal árvával, a' kit ő gyermekségétől fogva nevelt.

A' két fiatal olly tökéletesen szereté egymást, hogy rólok ezt lehete mondani: „Csak egy lélek vagyon a' két külön testben.“ De egy sajnos eset nem sokára szomoruságra juttatá e' házat: ez ifju aszszony

megbetegedett, és hasztalan hivattak oda mindenünnen a' legügyesebb orvosok; még inkább a' külömbféle orvosságok, mellyek számára rendeltettek, vesztére látszottak lenni.

Kufában élt akkor egy igen tanult Emyr, a' ki a' bölcs Lokman tudományát tulajdonává tette, és a' Harryrynak egész szónokságával diszeskedett. Annyira hallá dicsértetni Damaszk' szépségeit, hogy eltökélé magát e' városnak meglátogatására. A' mint hozzája közel ért, megvarázsoltatott a' kerteknek és azon számtalan patakoknak bájoló tekintete által, mellyek benne örök hüvességet tartanak. Füleiben hangzott a' madarak' együtt zengése, mellyek köszönni látszottak az örök Mindenhatónak, hogy számokra olly gyönyörü mulató helyet alkotott.

E' jelenségen megörülvén, mondá az Emyr: „Muhammednek igazsága volt, hogy e' város megvételét tanítványinak ajánlotta; mert azon négy folyó, melly benne csergedezik, legcsekélyebb a' paradicsommal való hasonlatosságára nézve.“

Az Emyr Damaszkban egy palotába szállott, melly a' Chalyf parancsolatjából számára készen tartatott.

Minthogy hire előtte járt 's elterjedt a' városban, tehát Aly Dsoharynak is hamar tudtára esett meg érkezése. Azonnal felnyergeltetett két öszvért, egy kosarat meg rakatott pompás szerekkel és drága ékességekkel, és fiastól a' fejedelem' palotájába ment

A' kufahi Emyr már körül vala véve a' város' nagyjaitól, a' kik hódolások' bémutatására mentek hozzája. Igen nyájasan fogadá őket és kávézni hívá, 's Aly Dsohary' fia eránt legelevenebb részvételt mutatott; miután pedig a' képén elterjedt szomoruságot észre vette, tudakozá tőle bánatja' okát. Aly Dsohary elbeszélé néki onoka huga' nysvalyáját, és az Emyr annyira megindult szerencsétlenségén, hogy tüstént minden jelen voltak késéretében a' beteg' ágyához ment.

Megtapintá érütését, és azonnal észrevevé, hogy itt semmi reménység sincsen; de nem mutatván aggodalmát megelégedett vele, hogy egyet mélyen fohászkodott.

Az ifju ember ezt jól értvén, mindjárt elájult. Atyja kérve kéré az Emyrt, mondja meg, mit gondol onokája' állapotjáról?

„Fájdalom," felelé ez néki, „nyavalyája gyógyíthatatlan; azomban nyugtassdmeg fiadat, mert semmi sem történhetik Isten akaratja nélkül. Volna ugyan még egy eszköz felesége' megtentésére, de alkalmazása igen bajosnak látszik előttem."

ÖTSZÁZ TIZENNYOLCZADIK ÉJSZAKA.

„A' Kaukazuson tul hat havi járásra," folytatá, „azon szellemek lakta vidéken

mellyek Salamon ellen felzendültek, nől bizonyos fü, mellynek erejét nekem ezen Próféta kinyilatkoztatta, és a' melly az embereknek minden nyavalyáit megorvosolhatja. Ezen plánta madár fünek neveztetik, és egy szigetben terem, melly körül a' gonosz szellemek szorosan őrt állanak. Azomban fiad olly forrón szereti hölgyét, hogy talán nem fél életét megmentésére felszánni; és egyébbaránt már olly sok jót cselekedett, hogy az Isten kétség kivül oltalmába fogja őt venni a' gonosz lelkek' bántalmai ellen."

Ezután egy illatüvegetske által, melly nála volt fel ébresztette Aly' fiának életszellemit, ezt mondván: „Térj magadhoz, ifju ember, és igyekezzél tisztelettel megesmérni a' legirgalmasabb Mindenható akaratját; igyekezzél magad megtagadása által a' hetven Hurit megnyerni, kiket nékünk szent Prófétánk igér."

„Ah," felelé az ifju ember, „mit beszélsz most nékem a' Hurikról! Ez annyi, mintha egy szegénynek, ki tőled egy pohár vizet kér, azt felelnéd: nem sokára megfrisítheted magadat a' paradicsom' folyóiban;" vagy mint azon Rabbi, a' ki egy nyomorult zsidót, kit a' Bagdádi kadi akasztófára itélt, azzal vigasztalt, hogy néki fényesen leirá azon vendégséget, mellyet számára Izsák és Jakab készítenek. Egy a' Rabbi beszédén megboszonkodott katona a' Tigrisbe lökte őt, e' szavakat mondván:

„Jól vagyon, jó barátom, eredj előre a' poharakat ki öblíteni a' lakozásra.“

„Ne légy vigasztalhatatlan,“ folytatá az Emyr, „próbáld megszerezni a' madárfüvet; magamra vállalom, hogy a' beteg hölgy távulléted alatt meg ne haljon, és mindennémü utmutatást adok utazásod' könnyebbítésére.“

Aly Dsohary' fia megköszöné jóságát, és tudtára adá azon kivánságát, hogy minél előbb utnak induljon.

Az öreg felvigyázó, látván fia' elhatározását, könnyekre olvadott; mindazon veszélyeket elébe terjesztette, mellyeknek magát kiteendené a' foganatnak mindeu reménye nélkül; de hiában iparkodott mind azon aggodalmak ábrázolása által, mellyeknek ő maga áldozatja lenne, az ifju ember' állhatatját megrendíteni.

E' tekíntetből megnyugtatá őt az Emyr: „Vedd,“ mondá néki, „im e' pamukmagot, ültessd kertedbe, ápold a' bokrát szorgosan, mellyet hajtani fog: mig diszlend, megnyughatsz fiad' állapotján; de ha elszárad, felpattant maghüvelye azt látszik néked mondani: „Fonjadmeg pamukomat fiad' szemfedelének.“

Miután az ifju embernek megkivántató utasítást adott az Emyr Tatár országon és Chinán által teendő utazására, elbucsuzott Aly Dsoharytól, és viszsza tért tulajdon palotájába.

Aly' fia nem késett utnak indulni. Éjjelnappal utazott, China' határira ért, és

végre ezen ország' fővárosába jutott. Békével járta a' várost, a' mint szerencsétlenségére megesmerték, hogy muzelman. — Minthogy az igaz Proféta' vallása Chinában tiltva vagyon, megfogták Aly Dsohary' fiát, és egy setét börtönbe vetették, hol; ugymint az ország' bálványainak leendő áldozatja, tartatnék. Már most jajgatva várta itt a' szerencsétlen fogoly az áldozat' boldogtalan napját, a' mint az Isten' végzése, a' ki azoknak megmentésére, kiknek jót akar, gyakran saját ellenségeiket használja, őt a' bajból kivette.

Egy Chinai ur, Damaszk városát esmerni akarván, dervissé átöltözött, és ott sokáig tartózkodott. Éppen egy az Aly Dsohary által építtetett karavan szerailyban lakott, és minthogy szorgalmasan eljárt a' moseákba, a' Seikhek vallásbeszédei, és azon irgalmas cselekedetek, mellyeket a' muzelmánok által gyakoroltatni látott, meggyőzék az Izlam' felségéről, és eltökélé, hogy Mekkába bucsura menend. A' jótékony Aly Dsohari reá segíté, hogy e' városba mehetne, a' hol a' Kaabát tisztelte; és miután a' Szem-Szem' kutját, és a' szent Proféta sirját Medinában meglátogatta, viszsza tért hazájába.

Azon pillanatban ért a' városba, midőn Aly' fia feláldozandó vala: kérdé, ki légyen azon áldozat, melly halálra rendeltetett, és felette felboszonkodott, midőn értésére esett, hogy egy Damaszki idegen, Aly Dsohary' fia. Csak nem elájult, de még is birt annyi erővel, hogy indulatját eltilkol-

hatá; és miután megtudakozta azon helyet, a' hol Aly' fia zárva volt, kiment a' legközelebb mezőre. Ott tüzet rakott, füstszert égetett el benne, és miután némelly szavakat mondott, madárrá változott.

Igy a' városba repült a' tömlöczhez, behatolt az ablakok' rostélyain, 's azután ismét felvevé természeti idomját: már most egy hat száz negyven foku lépcsőn leléptdelt, 's így Aly Dsohary fiához jutott, és karai közé rohant.

ÖTSZÁZ TIZENKILENCZEDIK ÉJSZAKA.

De siettében, mellyel oda repült, elfelejté eloltani a' tüzet, mellyben a' füstszert elégette. A' bálványtemplom' főpapja éppen arra talált menni, a' hol ezen büvölés történt, reá akadt a' füstölgő tüzre, és minthogy maga is értett a' büvöléshez, használta azon eszközöket, mellyeket néki e' kedvező alkalom nyujtott, 's ő is bübájolt, melly által meg tudta, a' mi előbb történt.

Egy pillanatot sem mulasztván, a' tömlöczhöz futott, és tudósítá a' tömlöcztartót azon próba felől, melly foglyának kiszabadítására tétetett; és amaz olly jól vigyázott, hogy sem egyik, sem másik elnem illanthatott.

A' főpap nem elégedett meg vele, hogy igy fogva látta ellenségét; hanem még olly kegyetlenséget követettet, hogy egy poroszlót rendelt, a' ki mind a' kettőt naponként háromszor talpon verte. Ezen bántalom, és azon boszuság, hogy megcsalattatott, olly mély buba süllyesztették az uj foglyot, hogy bajtársa kénytelenítetett őt vigasztalni.

„Ne vádold a' végzést," mondá ez néki, „és bizzál az igaz Istenben, ha hozzá fohászkodol, bizonyosan ki fog szabadítani ellenségeid' kezeiből."

Azomban közelgetett az áldozat' napja, és aggodalmok kétszeresen nevekedett, a' mint történetből az uj megtért, zsebeit kutatván, egy igen drága smaragdra akadt, mellyet magával hordozott. E' kincs' látására felzudult: „Átkozott kő," kiálta ő, azt mérgesen a' földhez sujtván, „mi hasznodat vehetem én most, és minő hecsed lehet reám nézve? örömest oda adnálak egy darab legcsekélyebb értékü vasért."

Alig mondá ki e' szavakat, a' mint ragyogó fény támadott a' tömlöczben, és egy mennydörgő szózat hallatszott. Aly Dshary' fia elájult rémültében.

„Mit kivánsz?" kérdé a' szellem a' Chinai urtól. „Semmi sincs, a' mit meg nem tennék azon szolgálatért, mellyet nékem éppen most tettél: értsed, én egyike vagyok azon szellemeknek, mellyek Salamon ellen felzudultak, a' ki engem engedetlenségem büntetéséül ezen csillagerejü smaragdba zárt: de engem, a' mint azt szétt

zuztad, kiszabadítottál fogságomból, és én haladatos kivánok lenni a' nékem tett fontos szolgálatért."

„Jól vagyon," felelé a' fogoly, „én szinte hasonló szolgálatot kivánok tőled: szabadítsd bennünket e' pokolbeli börtönből, és állj boszut érettem azon nyomorun, a' ki bennünket üldöz."

A' szellem egy pillanatban a' tömlöczbe szállítá a' főpapot, 's reá tevé azon bilincseket, mellyekből a' két jó barátot kiszabadította; ezután karai közé fogta őket, a' föld megnyilt lábaik alatt, és hirtelen egy fényes palotában lelték magokat, mellynek tündöklésséhez nem volt hasonló, mert drága kövekből volt építve, smaragd oszlopokon állott, és körül volt véve tágas kertekkel, mellyek hasonlítottak a' S e d a d i paradicsoméihoz.

Elvakulván e' látástól Aly Dsohary' fia, kérdé a' szellemtől, kiéi legyenek ezen fényes birtokok.

„Ezen palota," felelé a' szellem, „egy a' Salamon' palotái közül; e' helyen lakik az éu aszszonyom, és bár mint dicsérik is Damaszk' szépségeit, meglátjátok, hogy azt, mellyet én fogok néktek mutatni, mind meghaladja azokat."

Ezen szavak elevenen felingerlették Aly Dsohary' fiának ujság vágyát. Mind kettejöket egy pompás fördő teremhe vezeték, a' hol huszonnégy fejér rabszolga minden becsülettel szolgált nékiek. Innen egy fényes palotába léptek, a' hol készen volt

a' derék vendégség; négy szökő kut illatozó virágokkal övedzve kellemes hüvítést terjesztett el benne.

De Aly' fiát mindezen pompa sem szabadíthatá meg azon mély aggódástól, melly őtet hölgye miatt busítá; hasztalan jelentették meg előtte számos ifju rabnők, a' kik szépségökkel a' Hurikat is feljül múlták; minden bájaik mellett is indulatlan maradott.

A' szellem kérdé tőle szomorusága' okát. „Ah," felelé ez néki, „familiámat leg nagyobb fájdalomba merülve hagytam otthon: szerelmes feleségem közel vagyon a' halálhoz, és bizonyosan meghal, ha megnem szerezhetem a' madár füvet; és nem tudom, hogyan férhetek hozzá."

„Őrizkedjél, fiam," felelé a' szellem, „illy veszedelmes dologhoz fogni: azon fű, mellyet vinned kellene, a' Salamon ellen felzendült szellemek' hatalmában vagyon, mellyek azt elfoglalták, 's elkerülhetetlen volna halálod."

De bár mit beszélt a' szellem, le nem verheté szándékáról az ifju embert; és a' mint illy átalkodva látá őtet, mind azon utmutatásokkal, mellyeket néki hasznosaknak lenni gondolt, ellátván, utnak ereszté.

Az ifju utazó lóra ült, és egy gombolagot, követett, mellyet néki gazdája adott, és a' melly, előtte gördülvén, őt rendeltetése' helyére vezetné.

Végre egy nagy erdőbe jutott, és a' gombolag meg állott egy mély barlang nyi-

lásánál, mellynek setétsége rémítő vala. Aly Dsohary' fia leszállott a' lóról, és miután azt egy fához kötötte, bément a' barlangba; végre egy nagy tüzhez ért, mellynek ellenében egy vén aszszony ült, a' kinek ujjai hasonlítottak a' villához, körmei meg olly nagyok voltak, mint a' veres tenger' csigahajai: egy iszonyu nyársot forgatott, mellyre három ember volt vonva.

ÖTSZÁZ HUSZADIK ÉJSZAKA.

Ezen borzasztó látványra majd elájult Aly Dsohary' fia; de látta, hogy már igen meszsze előre haladott, mintsem viszsza vonulhatna. „Jaj nékem!" kiáltá, „alá való gazdám reá szedett; de bátorsággal kell magamat fegyverzenem."

Ijedsége nem soká tartott, mert korán sem fogadá roszszul a' vén aszszony, sőtt olly nyájasan mosolgott reá, a' mint csak tőle telhetett: „Jöjj közelebb, szép ifju ember," igy szóla hozzá, „Isteu hozott: valóban azon három ezer esztendőtől fogva, mióta élek, nem láttam illy deli alkatu halandót, mint te vagy: kétség kivül üköm utasított lakunkhoz. Várj egy pillanatig, mindjárt meg jön az atyám, és megnyerheted tőle azon utasításokat, mellyek hasznodra szolgálhatnak."

Valóban Aly Dsohary' fia nem sokára egy irtóztató alkatu szellemet láta bélépni. De távul, hogy ellenséges indulatot mutatna, dicséré az atya leányát, hogy az ifju embert olly barátságosan fogadta, mihelyt megtudá, ki küldötte légyen; tudakozá tőle utazása' czélját, és a' mint megértette azt, imigy folytatá:

„Sajnállak, hogy olly nehéz feladásba kaptál; mert mi nem segíthetünk czélzatadban, mivel haboruban vagyunk azon szellemekkel, mellyekre a' madár fü' őrzése bizva vagyon."

Nem soká mulatván, elbucsuzott az ifju ember vendéglőitől, megkérdezvén tőlök az utat, mellyen menendene; miután tőlök szükséges utasításokat vett, utnak indult, bár mint igyekeztek is őt szándékáról lebeszélni.

Nehány napi szakadatlan utazás mulva egy gyönyörü völgybe ért, nem meszsze azon helytől, a' hol azon felséges madárfünek, mellyet olly rég óta keresett, lennie kellett. Nagy kivánsága volt, magát minél előbb annak birtokában látnia; de a' fáradtság és a' vallás' kötelességei türödelemmel fegyverkezni kényteték.

Miután mosdásait és imádságait elvégezé, élelmet vön magához a' fiatal utas, és azon fa' tövéhez nyujtódzott, melly néki táplálmányt nyujtott élelmére. Ámbár felette el volt fáradva az illy hoszszu és terhes úttól, még is nyugtalan vala az álma: ezer álomképek, egyik rémítőbb a' másik-

nál ostromolták felhevült képződését. Hol azt gondolá, hogy felesége' temetésén jelen vagyon; hol meg közel látá magát lenni ahhoz, hogy egy óriás elnyelje, és vegyíté jajdítását azon áldozatokéval, mellyeket vérzeni láta, és mellyeket még hallani gondolt. De egy rettenetes mennykő ütés megszabadítá ezen képzelt veszedelmektől, hogy szint olly rettenetesebbeket és sokkal igaziabbakat állíttson szemei elébe.

A' mint szemeit felüté, elvakult azon kápráztató villámoktól, mellyet számtalan szellemek és kísértetek láttattak, kiknek átható lármája a' legmerészebb bátorságot is megrémitették volna. A' levegőben elterjedt kénbüz félelmet támaszta benne, hogy a' menykő tőle nem meszsze ütött le; és valóban, a' mint kezével turbánja után nyult, ugy találá, hogy csak karimája volt meg, és a' villám' fényénél lovát a' földre terülve látá: ezen minden utazásában hív bajtársának szerencsétlen sorsa még inkább gyötörte, mint mind azon veszedelmek, mellyek őt fenyegették.

E' szegény állat holt testére borult, annak fejét karai közé szoritá, 's igy kezde jajgatni: „Szép barátném," monda hozzá, „kedves barátném, Gazellám! te szenvedésimben egyedül résztvevő való, azon pillanatban kell téged elvesztenem, mellyben bajaink' czéljához olly közel vagyunk? Ah! nem pillantasz többé reám, szempillád eltakarta fénylő szembogaradat; tehát soha sem foglak többé kövér réteinkre vezetni!" Könnyzáporral elegy fohászok gátolták sza-

vai' folytatását, és a' Damaszk név elhalt remegő ajkain.

Azomban igyekezett fajdalmát meggyőzni; megragadá kardját, melly lova' nyergéhez volt akasztva, és a' veszedelmes táj felé ballagott. Minél közelebb ment, annál erősebb volt a' szellemek' lármája, és a' mennykőütések: a' föld rengett lábai alatt, és e' mély setetségben csak a' villámok' világlásánál léphetett előre; arra is szolgáltak néki, hogy azon fát megesmerje, mellynek ágaira volt akasztva a' szellemek által néki említett madár' kalitkája. Éppen utánna nyujtá kezét, a' mint egy keserves hörgés hatá meg fülét: azt véli, hogy a' véle barátságos szellem' szavát hallja, és viszsza fordul fejével, 's e' pillanatban négy darabra vágatik egy kard által.

ÖTSZÁZ HUSZONEGYEDIK ÉJSZAKA.

Ezen szerencsétlennek szüleit régen bánatban hagytuk, mellyet fiok távulléte és onokájok betegsége okozott.

Nem volt egyébb vigasztalások, mint a' kis pamukbokor, mellyet nem mulasztottak el minden reggel könnyeikkel áztatni; egyetlen gyönyörüségök volt ezen bokor' leveleinek szép zöldjét szemlélni, és megvizsgálni, ha maghüvelye még mindég szép

piros volnaë. Azon nap, mellyen a' szerencsétlen elveszett, szétpattant a' pamuk' maghüvelye, 's levelei elhervadtak. Az atya és anya, a' kik igen korán felszoktak kelni annak megöntözésére, kétségbe estek, midőn azt illy állapotban láták; jajgatások az egész házat felverte; és a' Kufahi Emyr, a' ki kedveskedésből nálok maradott, nem volt utólsó a' hozzájok szaladásban.

Már most nagyon bánta, hogy ide jött, különösen pedig azt, hogy a' fiatal férjnek olly boldogtalan és a' beteg hölgyre nézve már most olly haszontalan tanácsot adott. Azomban elakarák titkolni előtte azon szerencsétlenséget, melly férjét érte, és tudta nélkül minden készületek meg tétettek a' pompás temetésre.

A' gyászénekes és siratò aszszonyok, mellyek a' halottat késérni szokták, ezen alkalommal kitettek magokon; átható lármájok és jajénekök a' legérzéketlenebb ember' szívét is meg indították volna. Az ada gyült szegényeknek bőven osztatott az alamizsna, még azt sem tudakozván, honnan valók legyenek.

Minden jelesebb Damaszki személyek meghivattak, és fényes késéretet képeztek ezen halottas szertartásnál.

A' szegények, kik sirva és hajtépve következtek kevesbé fényes ugyan, de Aly Dsohary' fia emlékére nézve sokkal érdeklőbb jelenetet szolgáltattak. Az atya és anya harmincz napig legmélyebb gyászban és magányban maradtak, és csak annyi

élelmet vettek magokhoz, a' mennyi szükséges volt, hogy ehel megne haljanak.

Az alatt elunta várni bajtársát a' Salamon' palotájában maradott dervis; ennél fogva némelly büvös készületeket tett annak megtudására, mi lett belőle. Milly nagyon elkeseredett, a' mint barátjának siralomra méltó végét megértette!

Nem kecsegtethetvén magát azzal, hogy hasznára lehet, kéré a' szellemet, vigye őt Damaszkba. Ez ölébe vevé ötet és egy állanatban mind ketten a' Damaszki kapu előtt termettek; ez után eltünt a' szellem, a' dervis pedig bément a' városba.

Először is a' Muje-moseába ment, a' hol az Ulemák, Kadik, Fakirok, és minden jeles ájtatosságu személlyek imádságba voltak merülve; buzgóságokból, és a' képeiken kitünt szomoruságokból eléggé kitetszett, hogy olly valakiért imádkoznak, a' kit mélyen sajnálnak.

A' dervis azonnal megtudta, hogy Aly Dschary' fiának temetési tiszteletit üllik, noha holt teste nem volt is jelen. „Hogyan lehet az," mondá a' dervis, „hogy már itt tudják e' szerencsétlen ujságot? Én nem akartam hozzájok menni, félvén, hogy azt akaratom ellen is tudtokra adom. Ebben valamelly titoknak kell lenni, mellyet meg nem foghatok; meg kell próbálnom kitalálását."

Nem várakozván tovább, tüstént elfuta régi gazdája' házába: ámbár néma, de még is érdeklő volt viszonlatása: a' mint

egymásra néztek, könnyzápor ömlött szemeikből; alig volt annyi erejök, hogy egymás' szakállát megcsókolhatták. Végre a' szerencsétlen atya ájultan rogyott barátja karai közé. Ez azután tudakozá, miként tudhaták meg olly hirtelen ama' szerencsétlenséget. Egy rabszolga elbeszélé néki a' pamukbokor' történetét, melly az ifju férfi elutazásakor ültettetett; és semmi ok sem volt a' történet' valóságát kétségbe venni.

Mustapha a' kertbe ment, hogy az aggodalmas pamuk bokrot lássa; de már ki volt szakasztva. Tüstént elő hívá a' szolgálatában volt szellemet, melly azonnal megjelent: „Módot kell szerezned," mondá ő, „gazdámnak megvigaztalására."

„Uram, parancsolóm," felelé a' szellem, „én örömest szolgálnék néked, esméred szorgalmamat és engedelmemet: de mit mivelhetni egy négy részre vagdalt emberrel?

Igyekezem darabjait összve szedni és néked elhozni, hogy valóban meg lehessen néki adni a' temetési tiszteletet.

Egyedül ez, a' mit tehetek; legalább részesülni fog lelke az igaz muzelmannoknak igért boldogságban."

ÖTSZÁZ HUSZONKETTÖDIK ÉJSZAKA.

A' szellem elment varázs szolgájához és megparancsolá néki szedje öszve Aly Dsohary' fia' holt testének darabjait, 's hozza ide. A' madár elrepült, és e' drága teherrel tért viszsza. A' rabszolga öszve rakta a' test darabokat, és Salamon által személyesen készült kenőtstsel megdörgölte; ezután megmosá a' holt testet az élet' kutja vizével.

E' készület' után huszonnégy óra mulva ismét lélekzeni látszott az ifju ember, szíve ujra verni kezdett, és nem sokára meggyógyult. Már most tanácslá néki a' szellem térjen haza szüleihez. E' szavaknál eszébe jutott utazása' czélja: buzgón kérte az Amint, vigye viszsza őt azon helyre, a' hol holt testét öszveszedette, és megesküdött, hogy egyedül is viszszatér oda, ha kérése megtagadtatik. Miután Amin haszontalan igyekezett ezen szándékáról lebeszélni, leg alább az utazás' veszélyeitől meg akará őt kémélni, parancsolá tehát a' Rochnak, vigye őtet a' zöld szigetbe és gyengéd bucsuzással vált el tőle; mert nem merte reményleni, hogy a' házas szerelemnek ezen hőslelkü áldozatját még egyszer viszonlátandja.

Midőn az ifju ember az előbbi vidékre ismét reá esmért, eszébe jutott azon sze-

rencsétlenség is, melly rajta történt; annak képzelése majd ájulásba ejtette; de ujra feléledt bátorsága, midőn beteg ifju hölgyére emlékezett, a' kinek felgyógyulása ezen iparkodás' foganatától függött. „ki kell vinnem," mondá ő, „a' dolgot, mert hölgyemnek meg kell halnia, ha e' fü nélkül térek haza; vagy, ha elveszek igyekezetem miatt, és akármilly végzés vagyon rendelve számomra, inkább itt fogok meghalni, mintsem fiatal hölgyemet meghalni, és reám függesztett epedő szemeivel szememre vetni lássam pulyaságomat." Szóval a' szerelem diadalmat vett a' félelmen; de mielőtt nagy szándéka' teljesítéséhez fogott, beakarta tölteni vallása' kötelességeit.

Vize nem lévén, mosdásait szinte homokkal akará végbe vinni a' mint egyszerre két sas egy nagy edény vizet vitt néki; egy parázsban sült kis kenyeret is tettek melleje, azután elrepültek, a' nélkül, hogy a' bátor szarándok láthatná, merre tünek el. Az alatt elvégzé imádságait, egy kevés élelmet vett magához, és kardját megpróbálta nehány körül álló fán.

Alig vonta ki kardját hüvelyéből, a' mint egyszerre még rettentőbb jelenetet látott, mint az előbbi vala: sürü setétség hajtá el a' nap' világosságát; a' menydörgés és kigyódzó villámlások időnként félbe szakasztá ezen rémítő setétséget; az egész dühében tomboló vihar meghajtá azon óriási fák' tetőit, mellyek a' felhőket gyakran gátolák utjokban. A' szüntelen rengő föld

minden felől tátogni látszott, 's minden pillanatban füst és lángözönt hányt. Távul egy zudult tengernek borzasztó zajgása hallatszott, melly éppen kidagadni és áradni látszott azon határok közül, mellyek közé a' legfőbb Való szorította, midőn azt mindenható keze a' földgolyóra kiöntötte.

Aly Dsoharynak elég ideje volt ezen kísértetekre elkészülni; igy tehát rendületlen maradt bátorsága: félelem nélkül ment a' kalitka felé, leoldotta azt, noha minden felől villogtak reá a' kardok. Ezután ezt mondá a' kalitkába zárt szellem madárnak: „Már most hatalmamban vagy, és meg kell mutatnod, hol találom meg a' madárfüvet; azután Damaszkba kell engem vinned: csak azután adhatom viszsza szabadságodat; de hitetlenségednek legkisebb jelére kész a' halálod.“

A' csalfa madár mindenre reá állott, de mielőtt a' drága fü' helyét néki meghatározná, arra unszolá az ifju embert, nézze meg azon kincseket, mellyeket e' videkeken a' szellemek' őriznek. „Behathatnál legmélyebb rejtekökbe, a' nélkül, hogy a' legnevezetesebbet látni akarnád, melly benne foglaltatik?“ mondá néki; „talán lelsz benne valamelly talizmant, mellyet a' szellem fejedelem el hágy vinned.“

Mind ezen ábrázolások, megkésértették az ifju embert; de ő felelé, hogy semmihez sem fog, mig magát az említett fűnek birtokába nem látandja; és a' madarat jobb kezében tartván, oda szaladt azt megszedni

Erre a' madár ismét elkezdé csalogatásait, és urát elakará csábitani mindazon drágaságok' leirásával, mellyek a' kincstárban volnának: „Egy tokot találsz benne, mellyet az Isten maga adott Ádám atyánknak, midőn még eredeti bölcseségében volt ezen tokban csudálatra méltó pontosan le vagyon ábrázolva a' világ' szerkezete; a' külömb nemü iszonyu nagyságu drága kövek által elő terjesztett Planeták itt olly rendesen mozognak, mint az égen; ezen csudamívnek pontos megvi'sgálása által pontosan kitanulhatod a' csillagok' forgásait, kártékony és kedvező öszveköttetéseit. Miután azokat teljesen megmagyarázom, egy arany meder partjára foglak vezetni, melly a' paradicsomnak egyik folyójából származik, mellynek közepén egy csudálatos szökő kutat fogsz látni, melly az életvizet egész a' felhőkig fecskendi: ha iszol belőle, halhatatlan leszel, mint mi. Azután még elfoglak vezetni...; de mit vesztegetem az időt olly tárgyak' emlegetésével, melyeket magad is láthatsz? Méltassd csak jövendölésemet némü bizodalomra. "

Aly Dsohary' fia csaknem reá hagyta magát szedni; már közel volt azon helyhez, mellyben a' kincs tartatott: de hirtelen lelke elébe tünt beteg feleségének képe; ismét viszsza lépett, a' madarat folyvást nyakon szoritva tartván, és azt kivánván, hogy az őt azonnal viszsza vigye Damaszkba.

A' mint a' szellem már most látta, hogy ez volna egyedüli eszköz szabadsága' viszszaszerzésére, tüstént engedelmeske-

dett, az ifju ember felült a' hátára, és nehány óra alatt Syria' fővárosának egyik kertjében lelték magokat.

Ezen kert' ura, csudálkozváu ezen uj látogatáson, oda szaladt, hogy utazóinkat látná: milly nagy volt meglepettetése, midőn tisztelt szomszédjának, Aly Dsoharynak fiára reá esmért! Nem tudta, higyjenë ön szemeinek, 's ezt mondá néki: „Micsoda ritka szállítmás hoz téged ide? Hogy hogy, hát még e' világon vagy, holott már minden rokonid más világon lenni gondolnak? Bizonnyal onnét is jösz az ut szerént itélvén, mellyen ide érkeztél. Már megtartottuk temetési innepedet. Nesze hamar nehány csésze káve és szorbet, mert igen fáradtnak látszol előttem; azután beszéld el viszontagságidat, mellyeket igen kiváncsi vagyok hallani."

„Seikh!" felelé az utas, „bár milly fáradt vagyok, még is inkább hirét kivánnám tőled hallani feleségemnek és szüleimnek, mintsem nyugodni és frisítményt venni. Légy olly jó, vezess atyám' házához."

Midőn igy beszélt, akaratja ellen kinyilt a' marka, és a' madár használta ezen alkalmat olly lassan kicsuszni, és felrepülni, hogy a' két jó barát észre sem vevé; és nem is aggódván ezek keresésével, Dsohary' házához siettek, mellynek minden lakosi mély buba voltak süllyedve.

ÖTSZÁZ HUSZONHARMADIK ÉJSZAKA.

Egy fiatal rabnő, a' ki időtöltésből az ablakon kinézegetett, távulról megesmerte ifju urát, és a' szomszédjokat, 's azonnal kiáltá: „Ifju urunk ismét itt vagyon! amott jön, ni; láttam őtet!“

Mindnyájan őrültnek tarták a' rabnőt, és a' szellem már fogá a' korbácsot, hogy hallgatásra kényszeríttse a' nőt, a' mint az ajtón egyszerre koczogás hallatszott. A' mint az ajtót kinyitották, legelől fiatal utazónk lépett be: jelenésének felette meglepő foganatja lett Aly Dsohary' házában, melly már most hasonlított azon városhoz, mellynek lakosi merő képszobrokká változtak. —

Ezen rendkivüli bámulásra éppen olly nagy öröm következett; mindegyik sajátként jelenté azt ki: némellyek sirtak örömökben, mások hangos örömkiáltást tettek, az egész házat befutkozták, és a' megjöttnek nevét ismételve hangoztatták.

Az atya és anya, kik a' hárembe mélyen viszsza vonulva voltak, e' hirtelen lárman elcsudálkozván, előjöttek a' zsibaj' okát meg tudni, még pedig éppen azon pillanatban, midőn fiok' dajkája hozzájok ment megérkezését jelenteni. Ez nyomban követé őtet, és egyszerre szülei' karai közé

rohant. Ezen meglepés az anyának, a' ki több izben elájult, csaknem életébe került.

Miután az öröm első zajgásai egy kevessé csillapodtak, azon módról gondolkodának, melly szerént az ifju férjet alkalmasan beteg hölgyéhez vezethetnék. Az atya magára vallalta öszvejövetelök' elintézését: az első pillana'ok egészen a' szerelemnek és baratságnak szenteltettek; és az ifju ember csak azért bontakozott ki ifju felesége karai közül, hogy a' dervis karai közé repüljen, a' ki e' pillanatban tért haza a' moseából, és az Emyréi közé, a' ki nem hagyá el Aly Dsohary' házát.

Által adá az ifju ezen tudósnak a' drága madár füvet, a' ki belőle tüstént hathatós italt készített. De a' mint azzal az ifju aszszonyt megkinálta, vonakodott ez bévenni, azt mondván, hogy már férje megérkezése meggyógyította; és ennek egyesítenie kellett kéréseit és kedvelgéseit az Emyr' komoly intéseivel, hogy a' nőt megindíthatták.

Mihelyt a' beteg ezen italból a' harmadik csészét kiürítette, felegyenedett fektéből, hogy hálát adna Istennek szapora meggyógyulásáért. Azután könyörgött férjének, beszélje el viszontagságait az egész nemzetségnek: „hogy örömöm legyen," mondá a' hölgy, „magad szájából hallanom azon bajokat, mellyekkel te azért vivtál, és mellyeken azért diadalmaskodtál, a' ki ennekutánna nélküled nem akar élni."

Erre elkezdé az ifju utazó szerény módon viszontagságainak rövidre foglalt elbeszélését, és a' dervis mindazon dolgokat hozzá toldá, mellyeket ő nem mert elmondani.

Ezen csudás történet számos évekig mulató tárgya volt Damaszk városa minden veszteglőinek.

Aly Dsohary pompás vendégséggel inepelte fiának váratlan hazatérését. Itt minden ujságkivánó sürgeté őt uti története' elmondására, és mihelyt száját nyitá, — akár akarta ő, akár nem — szomszédja tüstént megelőzé, és magyarázóul szolgált nékie.

A' mint a' vendégeskedés végével az alkalmatlan ujságkivánók is eltávoztak, ismét előbbi élete' módjához fogott a' familia, és a' dervis szaporítá szerencsés tagjainak számát.

Ezen boldogságot azomban megzavará Aly Dsoharynak és feleségének halála; lehetetlen volt, hogy az erös szenvedések, és a' nem kevésbé heves öröm, mellyeket váltakozva érzettek, olly életkorban, mellyben a' hanyatló egészséget az első ostrom megtöri, végöket ne siettetné; de azon vigasztalásban részesültek, hogy az őket szívvest szerető övéik' ölében hunynának el: utó pillanatok is gyermekeiken és rokonbarátaikon függve zárkózott be."

A' Szultán nem mulasztáal Seherazadnak kijelenteni azon gyönyörüséget, mellyet néki az ő elbeszélései szereztek. Erre a' herczegnő következőképpen kezdé a' Bagdádi Chalyf' történetét.

ÖTSZÁZ HUSZONNEGYEDIK ÉJSZAKA.

A' BAGDÁDI CHALYF' TÖRTÉNETE.

„Uram, Harun Aresyd Chalyf elfogadá tronusán Emyrei' és főtisztviselői' hódolását: az egész napi alkalmatlan innepléstől, mellyeket reá nagysága hárított, elfáradván, arra szánta magát, hogy elszóródás végett Giafar vezérével át öltözik és kimegyen alamizsnát osztogatni, és megvigyázni, teljesítikë tisztjei kötelességeiket.

Mind ketten oda hagyák a' palota' belsejét, és olly átöltözetben, melly őket esmeretlenekké tette, Bagdádnak külömbféle utszáit béjárták, és a' szegényeknek, kikkel találkoztak, alamizsnát osztottak. Már számos jótéteit cselekedtek, a' mint egy utsza' közepén egy elleplezett aszszony ötlött szemökbe, a' ki alamizsnát kért. Keze szerfelett gyenge és szemfénytvesztő fejér vala: ezen szembetünő jelenséget észrevevé a' Chalyf, elővett egy darab aranyat, és Giafar által néki nyujtatta.

Az aszszony, ki ez' ajándékot vevé, könnyen észrevevé, hogy a' néki adatott pénz rendkivül nagy és nehéz vala, és a' mint reá veté szemét, látá, hogy néki egy darab aranyat nyujtottak; tüstént viszsza kiáltá Giafár nagy vezért, a' ki már tovább haladott, és mondá néki:

„Uram, egy darab arany az, a' mit nékem adtál: szándékod voltë engem illy bőven megajándékozni?“

„Nem nékem, hanem azon ifju embernek," felelé Giafar, a' Chalyfra mutatván, „köszönheted a' nyert ajándékot."

Ezután a' szerencsétlen aszszony megkérdezteté a' Chalyfot, ha akarva adottë néki illy alamizsnát. És a' Chalyf igenlő feleltére áldást kért reá az egektől.

„Giafar," mondá erre Harun, „ajánljad neki házasságomat."

Giafar teljesíté: „Bajtársom," mondá a' koldus aszszonynak, „kezedet ohajtja."

„Néki adom," felelé a' nő, „ha megadja azon jegyajándékot, mellyet tőle kérek."

„A' Chalyfnak kétség kivül igen nehezen fog esni," mondá magában Giafar, „egy koldus aszszony' számára felhajtani a' jegyajándékot: — és mekkora sommát kérnél?" folytatá a' vezér.

„Egyenlőnek kell lenni," felele a' hölgy, „Ispahan városa' jövedelmeivel."

Giafár közlé e' kivánatot a' Chalyffal, a' ki a' vezér' nagy bámultára, elfogadá a' feltételt.

A' mint a' koldusaszszony hallá, hogy kivánata elfogadtatott, tudni akarta leendő férje nevét.

„Ezen férj," felelé Giafar, „Harun Arresyd Chalyf."

A' nélkül, hogy a' hölgy ezen hirtelen szerencse változáson elbámulna, hálát adott az Istennek, hogy néki az igaz hitüek uralkodóját férjül ajándékoza; és miután fedőfátyolyát valamennyire rendbe igazítá, a' palotába követé őt.

A' mint a' Chalyf oda ért, tüstént parancsolá, hogy egy öreg aszszony és a' rabnők uj feleségének szorgosan udvaroljanak. Fördöbe vezettetett, a' hol legjobb illatu vizekkel mosogattatott; legfényesebb ruhába öltözteték és legpompásabb drágaságokkal felékesíték őtet; azután pedig pompás palotába vezeték. Még azon este oda ment a' Chalyf törvény tisztjeivel, a' kik a' házassági szerződést elkészítették.

Miután Harun uj feleségével egyedül maradt, kérdé tőle, ki legyen, és mi okból kért olly tetemes jegyajándékot.

„Uram," felelé az uj feleség, „én nem kértem tőled többet, mint a' mennyire születésem érdemesített: mert bennem ama' híres Nursirvan Choszru sarjadékát látod. Számos szerencsétlen történetek sora vetett engem azon sajnos állapotba, mellyben találtál."

„Ha hihetünk a' történetiróknak," mondá a' Chalyf, „tehát a' te fenséges ősurad néha nagyon igazságtalan volt, és keményen nyomorgatta alattvalóit."

„Éppen azért alázott le bennünket az Isten," felelé Choszrus' ősonokája, „annyira, hogy koldulnunk kellene, hogy ezen fejedelem vétkiért bünhődjünk."

„Azomban," folytatá a' Chalyf, „azt állítják, hogy megjobbítá magát, és utóbb rendkivül nagylelkü és kegyes volt."

„És talán azért," viszonzá a' hölgy, „emelt ki az Isten' irgalma engem a' nyo-

moruság' örvényéből, és azért magasztalt fel az igaz hitüek' uralkodójának tronusára."

A' Chalyfnak már most elegendő oka volt uj felesége választásával megelégednie.

ÖTSZÁZ HUSZONÖTÖDIK ÉJSZAKA.

Esztendő mulva, Larafa napján, ismét kiment a' Chalyf álöltözetben; megint vele volt hív Giafárja, és körüle Mezrur, a' heréltek feje. A' mint a' Chalyf igy vándorlott Bagdád' utszáin, észre vett egy boltot, melly kitünt tisztaságával és a' mellyben egy ifju ember apró kalács sütésével foglalatoskodott.

A' Chalyfnak megtetszett szép 's jó külseje, és hogy néki hasznos árut szerezne, mihelyt viszsza ért palotájába, azonnal parancsolá, hozzanak néki száz apró kalácsot ezen pástétom sütőtől. Azonnal megvivék a' Chalyfnak, a' ki mindegyik alá egy darab aranyat tévén, a' Persa herczegnének küldé, a' kit egy év előtt elvett azon jelentéssel, hogy ezen este látogatására leend; egyszersmint megkérdezteté tőle, volna e valamire szüksége.

A' herczegné azt felelé, hogy kéreti a' Chalyfot, küldjön néki ezer darab aranyat, és egy késérő aszszonyt, a' kivel kimehessen alamizsnát osztogatni.

A' Chalyf szótfogadott, 's örömest megküldé néki, a' mit kért.

E' szerént kiment a' Chalyfné egy megbizott aszszony késéretében, bejárta Bagdád' utszáit, és bőven osztogatta az alamizsnát.

Miután a' nagy hévben már meszsze haladott, nagy szomjuságot érzett; undorodott a' vizhordó poharából inni, 's azért kéré az öreg aszszonyt a' ki őt késéré, kocogasson egy szép tekintetü ház ajtaján, és kérjen egy pohár vizet.

Az öreg lassan megkoczogtatá az ajtót, 's azonnal megjelent egy gazdag öltözetü szép fiatal ember, kérdvén mit akarnának.

„Fiam," felele az öreg, „egy kis szolgálatot kérni jövünk hozzád: leányom epesztő szomjuságot érez, és nem akar a' vizhordónál inni; ennél fogva bátorkodunk tőled egy pohár vizet kérni."

Az ifju ember sietett a' kérelmet teljesíteni, viszsza ment házába, és ismét szaporán viszsza tért egy teli poharat hozván kezében; a' herczegnő jó izün ivott, de ugy fordulván, hogy az ifju ember meg ne lássa ábrázatját. Miután kedveskedését megköszönte, és reá az egektől áldást kért, a' két esméretlen aszszony viszsza tért a' palotába.

Az alatt Harun a' kalácskákat, mellyekkel a' fejedelem aszszonyt megakará tisztelni, elkészítette, és mindjárt által küldötte nékie. A' Chalyf uj felesége nem tudta, mi módon mutassa meg háladását azon

ifju ember eránt, a' kinek köszönheté megfrissülését: elküldé néki azon kalácsokat, mellyeket néki a' Chalyf csak éppen akkor küldött.

Az öreg aszszony, kire bizatott, elvivé a' köszönet ajándékot rendeltetése' helyére; utközben szeretett volna az öreg nehányat megenni; de, ha csak egyett venne is el belőle, jókora hézag támadott volna, 's így nem merte kielégíteni nyalánkságát, hanem a' tálat bántatlan által adá az ifju embernek.

Ez ajtaja előtt ült; megköszöné az öregnek az eránta mutatott tiszteletet, kérvén, tegye le a' tálat azon padra, mellyen üldögelt.

Alig távozott el az öreg, a' mint a'városfertálynak egyik őre az ifju emberhez menvén, igy szólítá őt: „Uram, ma Lara-fa' innepe vagyon: nem adsz valamitskét ujévre, hogy gyermekeimnek egy kevés czukorsüteményt vehessek?"

„Nesze ezen tál," felelé az ifju ember, „vidd el nékik, nem bánom."

Az őr, nem kéretvén magát, fogá a' tálat, ellódult, és haza vitte feleségének.

„Szerencsétlen," mondá ez férjének, „hol loptad e' kalácskákat?"

„Én nem loptam," felele a' férj, „a' Chalyfnak egyik kamarása ajándékozta. Jöjjetek ide, örüljetek velem együtt, 's együk meg."

„Micsoda?" mondá a' feleség, „te megakarod enni e' kalácsokat, holott gyermekeidnek nincs mivel födni mezítlenségöket?

nem szégyenled ezen cselekedetedet? Eredj inkább, 's add el; szép számmal vagyon, 's jó pénzt nyerhetünk érte,"

Kénytelen volt engedni feleségének az ör, 's a' kalácsot elvivé egy zsibaroshoz. Ez vásárt ütött vele; többen megakarák venni, és már szinte meglett az alku, a' mint egyikök a' tál szélén irást vett észre, mellyből kitetszett, hogy a' kalácskák az igaz hitüek' uralkodójának parancsolatjára süttettek.

„Szerencsétlen," mondá az árukiáltónak, „az akasztófára készülsz, hogy itt e' kalácsot imígy árulod? Nem látod, hogy az igazhitüek' uralkodóját illeti?"

Az árukiáltó nagyon elrémült. a' mint a' néki adatott jelentés' igazságát megesmére; és, hogy azon veszélyt, melly őt fenyegeté, magától elhárítsa, tanácsosnak tartá, tüstént a' palotába mennie, és a' kalácsokat; mellyek néki árulásra adattak, oda vinnie.

Harun nagy haragra lobbant, megértvén, hogy nyilván zsibárosnak adattak által azon kalácsok, mellyeket ő maga olly szorgosan elkészített; kérdé az árukiáltót, ki vitte hozzá ezen kalácsokat. Ez megnevezé a' városnegyed' őrét. Azonnal érte küldöttek a' szerencsétlenért; kezei hátra kötetvén, a' Chalyf' elébe hurczoltatott. „Jaj," mondá az ör magában, „átkozott feleségem ezen szerencsétlenség' oka: hagyta volna megennünk ezen kalácsokat, nem keveredendék ezen rosz árulásba."

A' mint a' Chalyf eleibe vezettetett az őr, kérdé tőle azon fejedelem, hol vette a' kalácsokat? Az őr azonnal megvallá, hogy azokat a' palota' egyik kamarása' adakozásának köszöni, a' kinek lakását is megmondá.

Harun még hevesebb haragra gerjedett, értvén, hogy egyik tisztje is bünös azon vétekben, mellynek szerzőjét ő nyomoztatta, parancsolá, hogy tüstént oda vigyék, 's arczal a' földön hurczolják, miután turbánját lerepegették.

Parancsolati teljesítettek: a' Chalyf' küldöttei megjelentek a' kamarás' ajtaja élőtt, és azt erősen megzörgették; elfogák őt e' szavakat mondván: „Szegény Aladin, nagyon sajnáljuk, hogy kénytelenek vagyunk, urunk' parancsolatját teljesíteni, a' ki nékünk meghagyá, hogy házodat kiraboljuk, turbánodat eltépjük, és téged elébe vigyünk: de mi tartozunk engedelmeskedni.“.

A' mint Aladin megjelent a' Chalyf előtt, bőszülve kérdé tőle e' fejedelem, vallyon esmerie a' városnegyed őrét! és igenlő feleletére parancsolá néki, vallja meg, hol vette légyen, 's kitől vagynak a' néki átadatott kalácskák.

Erre egyenesen elbeszéllé Aladin, a' mi közötte és egy öreg aszszony' késéretében volt fiatal hölgy között történt: azt mondá, hogy e' két aszszony egy pohár vizet kért tőle, és szivessége' jutalmául néki ezen kalácsokat küldé, mellyeket ő a' városnegyed' őrének ajándékozott.

Ezen kifejezés lecsillapítá a' Chalyf' haragját. De szerencsétlenségből azt találá kérdezni kamarásától, ha azen pillantatban, midőn az ifju aszszony szemfátyolát ívás végett felemelte, látta e a' képét. Aladin akaratja ellen azt felelé, hogy igen is látta. E' vallás megujítá a' Chalyf haragját: elő hivatá a' Persa herczeg aszszonyt, és parancsolá, vegyék fejét, valamint kamarásáét is.

ÖTSZÁZ HUSZONHATODIK ÉJSZAKA.

A' szerencsétlen herczegnő mély fájdalmat érzett, a' mint a' Chalyf' szemrehányását és parancsolatját hallotta; erre Aladinhoz fordult, és kérdé őtet, mi ok indítá arra, hogy olly hazugságot mondjon, melly mindkettejökre halált hozott.

„Kétségkivül a' sors," felelé az ifju ember, „melly ezt igy akará: én egyenesen ellenkezőt kivántam mondani, mint a' mit szám szóllott; és nyelvem' tévedése az, a' mi bennünket romlásba taszított."

Ezen beszélgetés alatt elterítettek egy bőrterítőt, mellyet nem sokára vérök festendene; öszve tépték ruháikat, és bekötték szemeiket. Ez után kérdé a' hóhér a'

Chalyfot, ha hozzá vágjon e, és a' Chalyf igennel felelt: Szokás szerént háromszor ismételte ezen kérdést, és mind annyiszor hasonló feleletet kapott; már most Aladint kérdezé, vallyon a' halálos csapás előtt kivánna ë még valamit tőle. Aladin azt kérte magának kegyelemül, hogy egy pillanatra oldanák ki szemeit, hadd láthatná még egyszer barátit 's rokonit.

A' hóhér teljesíté kérését; Aladin körűl tekíntett, és minden barátit bubánatban látá. Ez után a' Chalyfhoz fordult, imígy szólván hozzá:

„Uram, méltóztassál elvesztésemet harmad napra halasztani, 's én bátran fogadom, tanuja leszel legrendkivülibb dolgoknak.“

„Ezen időszak mulva,“ felelé néki a' Chalyf, „halál' fia vagy, és semmi sem fog megmenteni boszuállásomtól.“

Három nap már elmult, és a' Chalyf még nem volt tanuja azon viszontagságok közül, mellyek jövendőlfettek, egyetlen egynek is; nyugtalan ezen huzódáson, eltökélé magát, ujonan átöltözni és kimenni, hogy maga keressen fel olly mi viszontagságokat. E' czélból durva ruhába burkódzott, egy rosz turbánt csapott fejébe, felfegyverzé magát egy puskával és töltéstáskával és teljes nappal megjárta Bagdád' utszáit ezen öltözetben, mellyben bizonyos volt, hogy meg nem esmerik.

Egy Bazárba (boltba) lépett, a' hol tüstént hallá, hogy egy ifju ember leghathatósabb szavakkal 's indulattal fejezé ki csudálkozását. Harun kérdé bámulása okát.

„Itt vagyon egy öreg aszszony," felelé az ifju ember, „a' ki a' koránt fenszóval és olly helyesen elmondja kívülről, hogy az ember Gabriel angyalt gondolná hallani, a' ki azt szent Profétánknak kinyilatkoztatta: és ezen szerencsétlen már rég óta üldögel itt, a' nélkül, hogy valakinek eszébe jutott volna, néki valamit ajándékozni: ez az oka csudálkozásomnak, mellyet bizonyosan helyben hagysz."

A' Chalyf kiváncsi volt ezen aszszonyt látni; igy tehát tovább haladt a' bazárba, és hallá nőt a' szent könyvnek minden fejezetit elmondani. Ez után közelített hozzá, és éppen megakarta néki mutatni adakozását, a' mint hallá egy fiatal kalmár' fülébe azon kérdést sugni, kivánnaë, hogy néki egy fiatal leányt szerezzen. A' kalmár elfogadá az ajánlást; és a' Chalyf, bizonyossá akarván tétetni ezen öreg aszszony' keresete felöl, feltette magában, hogy őket követni fogja.

Utközben legkülönösebb gondolatokba merült Harun, mellyeket benne ezen kaland támasztott. Egy házba látá őket bélépni, és olly ügyes volt, hogy velek együtt észrevétetlen becsuszott. Itt látá az öreget leányát egy közel szobából elő hivni; és ő felette elcsudálkozott, a' mint a' Bagdádi legszebb aszszonyok' egyikét megpillantá: termete gyönyörü 's felséges volt, és epedő pillantatu szép fekete szemei bévégzék a' legbájosabb jelenetet.

Alig pillantá meg a' leány az idegent azonnal gyorsan viszszalépett, és anyjának

szemére vetette, hogy igy kitevé öt férfiu' látásának. Az öreg azt felelé leányának, hogy öt leendő férje elébe állítá, a' kit látnia kellene lakadalma előtt.

Azután mindjárt a' moringra került a' beszéd; az öreg négy ezer aranyat kért. A' kalmár azt felelé, hogy illy somma meghaladja vagyonát, és csak felét igéré, mellynek részét ő házi eszközökre és jegyruhákra fordítandaná. Ezen ajánlás nem tetszett az öregnek, és megesküdött, hogy semmit sem enged el kéretéből. E' szerént nagy fájdalmára látá a' kalmár, hogy viszsza kell lépnie.

A' mint ez eltávozott, a' Chalyf eltökéllé helyette ajánlkoznia; tehát ügyesen kicsuszott, azután ismét viszsza ment a' házba, megláttatá magát és az öreg elébe álla.

„Éppen most találkozom," mondá az öregnek, „egy ifju emberrel, a' ki tőletek kijöve; azt mondá nékem, nem veheti férjhez leányodat, azért én megajánlom azon jegykincset, mellyet kivánsz."

„Semmire való zsivány," felele az öreg, öt figyelve megtekíntvén, „hol vennéd azon pénzt, mellyet nékem ajánlasz? A' rajtad lévő ruházat eléggé jelenti állapotodat."

„Csalatkozol, jó anyó," felele a' Chalyf, „én kész vagyok téged kész pénzzel kifizetni."

„No hát lássuk," monda erre az öreg, „ide négyezer arannyal, 's tiéd a' leányom."

„Jól vagyon," mondá a' Chalyf, a' mint leüit, „az alku megvagyon: eredj a'

Kadihoz és mondjad néki, Albondukáni hivatja.“

„Semmire való,“ felele az öreg, „azt gondolod, hogy a' Kadi fárasztani fogja magát miattad?“

„Ne töprönkedj azon, jó anyó,“ felelé a' Chalyf; „csak el ne felejtsd néki megmondani, hozzon magával pennát és tiszta papirost.“

Az öreg elment, ezt gondolván magában: „Ha a' Kadi eljön ezen meghivásra, úgy vőmnek előkelő zsiványnak kell lennie, 's legalább is valamelly banda' fejének.“

ÖTSZÁZ HUSZONHETEDIK ÉJSZAKA.

De azonnal elhagyá bizodalma, mihelyt ezen tiszt' házába bélépett: a' mint őt itt több más birák' körében látá, fen akadt és viszsza fordult; aztán szemrehányá magának gyengeségét, és ismét előre ment, ismét ujra elcsüggedt, megint az ajtóhoz lépett, 's bényujtá fejét.

Külömbféle mozgásaiból észre vevő a' Kadi, 's parancsolá az ajtóőrnek, vezesse bé őtet.

A' jó aszszony nem soká kéreté magát: bélépett; és miután a' Kadi tudakozá tőle, mit akarna, azt felelé néki, hogy valaki vagyon nála, a' ki vele beszélni kivánna.

„És ki légyen azon ember, a' ki azt kivánja, hogy én hozzája menjek?" kérdé a' Kadi

„Uram," felelé az őreg, „ő Albondukáni."

„Albondukáni!" kiáltá a' Kadi felkeltében, „rajta, siessünk!" És nem is felelvén a' jelen voltaknak azon kérdésére, hová menendene, tüstént utnak indult.

„Bizonyára," mondá magában az öreg; „a' mint látszik, a' Kadi nem igen nagy vitéz; szegényt bizonyosan megpáholta vagy egyszer a' vőm, 's nincs kedve azt ismételtetni: kécség kivül azért iparkodik olly igen teljesíteni parancsolatit."

Midőn a' Kadi a' házba lépett, jól látá, hogy a' Chalyf nem akar megesmértetni; közönséges szelámmal (béke kivánással) idvezelvén őt, tudakozá tőle, mit kivánna tőle.

„Egy közöttem és e' kisaszszony között," felelé a' Chalyf, „a' kit elakarok venni, házossági szerződést akarok készíttetni."

Erre a' Kadi megkérdezé a' két aszszony személytől, miben állana a' jegykincs, és miután érté, hogy négyezer darab aranyra vagyon alkudva, a' szerződés' megirásához készült: de elfelejté a' papirost; azonnal olly igen megijedt, hogy ura' parancsolatját tüstént nem teljesítheti, hogy köntöse'

béllését fogá, és a' Chalyfnak 's őseinek nevét a' szerződés' elejére felül irá.

Ez meglévén, az anyóshoz fordult, megkérdezé az ő, férje, és ennek atyja' nevét.

Ezen kérdésre nem türtőztetheté könnyeit az öreg aszszony: „Ah," mondá ó, „hát illy alacsonyságra kelle süllyednünk, hogy egy zsivány büntetlen hozzám jöhet és még leányomat is elragadhatja! Ej, ha férjem élne, ez nem esett volna rajtunk."

„Nyugtassd meg magadat," mondá a' Kadi, „az Isten megoltalmazza a' szerencsétleneket és árvákat."

De e' vigasztalásnak kevés foganatja volt az öregnél, a' ki folytatá jajgatását. Jajdítása igen készté a' Chalyfot nevetésre, 's a' Kadit minden erejéből kényteték hivatali méltóságának fentartására.

Készen lévén, elmetszé köntöse' béllését, által adá a' reá irt szerződést a' Chalyfnak, 's elakart menni. „Ejnye," mondá az öreg vejéhez fordulva, hát semmit sem adsz ezen tiszteletre méltó tisztnek, a' ki kedvedért köntösét feláldozta?"

„Hadd menjen," felelé a' Chalyf, „nincs mit adnom nékie."

„Nagy Isten," folytatá az öreg, „milly fukarok a' haramiák! nem elégesznek meg vele, hogy azon embernek, a' ki nekik szolgálatot tett, semmit sem adnak, hanem még meg is kell őtet fosztanok."

A' Chalyf nagyot nevetett ezen sopánkodásokon, és a' Kadi után nem sokára elbucsuzott azon jelentéssel, hogy elmegy

a' négyezer aranyért és azon ajándékokért, mellyeket menyaszszonyának szánt.

„Hé, gazfi," mondá néki erre a' napa, „kétség kivűl nehány kalmárt megfosztani és koldusbotra juttatni mégy ajándékunk számára!"

Mihelyt Harun viszsza ért palotájába, tüstént leveté álöltözetét, 's magához hivatá a' szoba rajzolókat, asztalosokat és márványozókat; és a' mint megjelentek, mindegyikre kétszázat veretett, hogy parancsolatit, mellyeket nékik adanda, annál gyorsabban teljesítenék; azután tudtokra adta akaratját. Kijegyzé nékik napa' házát, és megmondá nékik, hogy, ha munkájokat napnyugott előtt el nem végzik, mellyet nékik meghagyott, elvágatja kezeiket.

„Ha a' ház' aszszonya," mondá nékik, „kérdi tőletek, kiküldött benneteket, csak mondjátok, hogy az ő veje; ha veje' keresete vagy mestersége felől tudakozódik, mondjátok, hogy nem esmeritek őtet; és ha nevét kérdezi, azt feleljétek: Albondukáni. Ezt jól megjegyezzétek magatoknak; mert ha valamellyitek egy szót füz hozzá, tüstént megfeszíttetem őt."

Miután a' márványozó minden mívest, a' kit csak találhatott, öszve gyüjtött, elment velek a' Chalyf által megjegyzett házba; azonnal magokkal vitték a' munkájokra megkivántató márványlapokat. Az öreg aszszony kérdé, mit akarnának.

„Ezen házat márvánnyal kirakni," felelék ők.

„Ki küldött ide benneteket?“ kérdé tovább az öreg „Vőd.“ —

„'S micsoda mestersége van vőmnek?“—

„Nem tudjuk.“ —

„Mondjátok meg nékem legalább a' nevét.“ —

„Albondukáninak hivják.“

Ezen felelet és ezen intézetek megerősíték az öreget azon véleményben, hogy vejének egyik leghatalmasabb haramia kapitánynak kell lennie Bagdád' környékén.

Ugyan azon jelenetek fordultak elő, a' mint egymás után az asztalosok és szobarajzolók megjelentek a' Chalyf' parancsolatjának teljesítésére, és tőlök sem tudhata meg semmit, a' mi kiváncsiságát kielégítené.

„Ezen Albondukáninak,“ mondá magában, „igen rettentő zsiványnak kell lennie; mert nyilván azért nem nevezik meg őt mind ezen emberek, mert tartanak boszujától, hahogy szakmányát kijelentenék.“

Ezen szorongásokban majd megtébolyodott. Többször ismételte nyomozásait, de foganat nélkül. A' munkások rövid idő alatt elváltoztaták a' ház' előrészét, és a' mint munkájokat elvégezték, elmentek, és tudtára adták a' Chalyfnak, hogy akaratja bételjesíttetett.

Ezután számos terhhordót megrakódtatott a' fejedelem minden nemű házi eszközzel, és ruhaszerrel, kötésekkel és drága étkekkel tölt kosarakkal.

A' mint az öreg ezen új ajándékokat oda vitetni látá, elejtén jelenteni akará a' vivőknek, hogy elvétették a' helyet; de ők

ott maradnak, s által adák néki a' szereket azon utasítással, iparkodjanak tüstént mindent helyre rendelni, mivel a' vő még az éjjel megakarja őket látogatni. Ezen gyanus idő, mellyet a' Chalyf választott, még jobban megerősíté az öreg aszszonyt előbbi véleményében. Sietve szomszédnéihoz futott, kérvén őket, segítenék elrendelni azon eszközöket, mellyeket kapott.

„Hogy hogy szomszédné," mondák ezek, a' mint bémenvén a' történt változást észre vevék, „álom ë ez? lehetséges ë, hogy kunyhód pompás palotává változott? Honnan vagynak mind ezen márvány ékességek és felséges képek? talán tündér világ ez?"

„Éppen nem," felele az öreg, „mind ezt vőmnek köszönöm."

„Hát férjnél van leányod?"

„Éppen ma." —

„És ki a' vőd?" —

„Valóban nem tudom, és ha megkell vallanom gyanumat, tehát ugy hiszem, nem legbecsesebb azon mesterség, mellyet gyakorol; de ne képzeljétek, hogy közönséges zsivány; legalább is minden zsiványok' feje."

„Az Istenért!" kiálták a' szomszédnék, „egy haramia kapitány' napa akarsz ë lenni? Légy olly jó, 's ajánlj bennünket vőd' kegyébe, és kérd meg őtet, kémélje meg szomszédaid' házait; ezzel kölcsönösen tartozunk egymásnak."

Az öreg megnyugtatá őket, veje nagylelkűségét dicsérvén, és nékik megigérvén, hogy vagyonoknak bátorságban kell maradnia.

Bátorságba helyeztetvén azon oltalom által, mellyet nékik az öreg igért, már most a' házi eszközök' elrendelésével foglalatoskodtak a' szomszéd asszonyok, és a' menyasszony diszöltözetével, a' kit pompás ruhába öltöztettek, és kincsékekkel pipereztek.

Nem sokára koczogás hallatott az ajton, és a' Chalyfnak számos szolgái jelentek meg: némellyek legválagatottabb étkeket vittek, mások legdrágább czukorsütemént: mindnyájan az öreg asszonynak adák által hozományokat, és azt mondák, hogy veje küldi néki, hogy szomszédnéival jól lakozzék.

„Kedves barátim," mondá még nékik az öreg asszony, „legyetek olly jók, 's mondjátok meg, ugyan mit mivel az én vőm?"

„Mi semmit sem tudunk felőle, nemzetes asszony," felelék, „hanem, ha nevét akarod tudni, tehát Albondukáninak hivják őtet."

„Miattam," felelé az öreg asszony, „csinálhat, a' mit akar; de nincs Bagdádban oly ember, a' ki olly nagy lelkűen viselné magát; jöjjetek, barátnéim, üljünk az asztal mellé."

A' szomszédnék nem vonakodtak, hanem egymásután jó izün eddegeltek az ételekből és csemegékből, mellyek oda küldettek; arra azomban vigyáztak hogy mindennek a' legjavát meghagyják az új házasak' lakodalmára.

Az alatt az egész városnegyedben megtudták, hogy az öreg egy zsiványhoz jegyzé el leányát, és hogy háza már telve vagyon azon pompás ajándékokkal, mellyeket néki veje küldött.

Azon ifju ember, kitöl a' Chalyf' jegyese megtagadtatott, a' köz hirből megértvén, hogy egy zsivány nálánál többre becsültetett, nem akará elmulasztani ezen alkalmat boszura fordítani; azt is reménylé, hogy ezen dolog még módot szerezhet néki annak megnyerésére, a' kibe belé szeretett, és sietve elment a' Politia tiszthez. A' csendőrnek nagy jutalmat igért, ha a' haramiát, a' kit neki leirt, hatalmába kerítené, 's egyszermint biztatá, hogy ez által tetemes zsákmányhoz jut, mellyet ő néki engedne.

A' csendőrnagy felette megörült az ifju embernek ezen jelentésén, 's azt mondá néki, várja el az esti tíz órát, hogy annál biztosabban reá lehessen ütni napa' házában a' zsiványra; ő megigéré, hogy ezen órán megjelenend, és biztatá, hogy a' haramiát az öreg aszszonnyal együtt irtóztató módon megbünteti és néki a' fiatal leányt által adja, a' kivel azután kedve szerént bánhatik.

ÖTSZÁZ HUSZONNYOLTZADIK ÉJSZAKA.

A' mint az meghatározott óra eljött, az ifju ember ismét elment a' csendtiszthez, a' ki azonnal négy vezérrel és négyszáz emberrel lóra ülvén, számos fáklyával és lámpával a' lakodalom házhoz ment.

Az alatt az anya és leánya békével várták házokban, melly számtalan viasz gyertyával világlott, Albondukáni' megérkezését. Hirtelen erős koczajt hallának az ajtón; az öreg oda ment, kinézett a' hasadékon, és megpillantá a' csendőrnagyot, a' ki az utszát eltölté embereivel, és már minden rendeléseket megtett a' házba erőszakkal berohanni. A' mint az öreg a' csoport' vezetőinek egyikét meglátá, nagyon megrettent, mert az Samama volt, a' Bagdádi ficzkók közt legrémítőbb, valóságos megtestesült ördög, 's mindenre kész. A' mint az látta, hogy nem nyitják ki az ajtót, ezt mondá a' csendbiztosnak:

„Uram, mit halasztjuk ezen ajtó bétörését, ha nem akarják kinyitani? Ha őket igy véletlen megtámadjuk, mindent kezünkre keríthetünk a' mi a' házban vagyon, és annál bizonyosabban elfogjuk, a' kit keresünk "

Szerencsére egy jó akaratu emberséges fiatal ember volt a' csoportok vezetői kö-

zött, a' ki a' csendbiztost lebeszélé Samamának ezen tanácsáról.

„Őrizkedjünk, Uram," mondá ő néki, „illy erőszakos és veszedelmes eszközhez nyulni; semmi sem tesz bennünket bizonyosakká, hogy a' fiatal kalmár' hamis vádja által elvagyunk ámítva, a' kit eligazítatása felboszontott; ha igy talál lenni, igen nagyot hibázhatnánk, mert nincs biztos jelentésünk; azomban tégy ugy, a' mint jónak gondolod."

Az öreg, a' ki mind ezt hallotta, félig elhalt ijedtében. „Ah! szegény leányom," sohajtá, „elvagyunk veszve: a' csendőrség ajtónknál van, 's a' haramiát keresi." „zárd be jól az ajtót, édes anyám, talán segítséget küld még számunkra az Isten."

Az öreg szót fogadott leányának; de az alatt kétszerezve verték az ajtót: az öreg kérdé, ki koczogat.

„Semmire való!" felelé Samama, becstelen czinkosa a' haramiáknak! A' csendnagy seregestől azt parancsolja, nyissd ki az ajtót."

Az öreg azt felelé, hogy ő szegény asszony, nincsenek nála haramiák, és nem szegezi magát a' csendnagy' parancsolati ellen.

Ezután viszsza ment leányához, és mondá néki: „Nem mondottam néked? az az átkozott haramia okozta az egész lármát. Isten mentsen, hogy ez éjjel ide jöjjön! Jaj! miért halt meg szegény atyád! Ha még élne, sem a' csendtiszt, sem más nem mert

volna ide jönni, házunk előtt illy lármát ütni.“

A' fiatal leány engedelemre inté anyját, mivel nem volt módjok a' támadásnak ellent állani.

A' mint az alatt a' Chalyf magányban látá az utszákat, ismét felölté álruháját, és az éjpalástja alatt új felesége' házához indult. Az utsza' bémenetéhez érvén, az azt világító faklyák' fényénél megesmerte a' csendtiszt' seregét, és a' lárma között megérté azon szavakat, mellyek az ajtó' bétörését zugták, és az öreget kínadra kivánták, hogy megvallaná, hol légyen veje. Azomban egyik közülök iparkodott az ostromlók' dühét csilapítani, a' törvények' tiszteletét ajánlván, és ellenezvén két magányos aszszony' lakára törni, talán hamis vádra, melly őket hibás lépésekre vezethetné.

„Eredj, 's inkább ülj a' birák' nyughelyébe okoskodásiddal, és ne keveredjél olly dolgokba, mellyek munkaerőt kivánnak,“ felelé néki Samama; „Haszszan, te nem értesz az illy dolgokhoz; nekünk vakmerőknek, erőszakosoknak, gyorsaknak és ügyeseknek kell lennünk foglalatosságinkban.“

Midőn a' Chalyf e' szovakat hallá, erősen feltette magában Sammamát durvaságáért és erőszakoskodásáért drágán meglakoltatni, egyszersmind utat 's módot keresett az ostromlott házba béférkőzni. Egy bejárás' végén észre vett egy szőnyeggel befüggesztett ajtót, mellyet egy herélt őrö-

EGYETEMI KÖNYVTÁR DEBRECEN

zött; ott lakott a' Chalyf' testőrségének egyik tisztviselője, a' Junisz Emyr, olly ember, a' ki annyira elvadult, hogy haragjában nem evet, ha minden nap meg nem ölt egy embert.

A' mint a' herélt az égő lámpa' világánál a' Chalyfot közelíteni látá, kezében tartott karddal ugrott elébe, és kérdé, hová szándékoznék.

„Mi közöd hozzá, gaz ember? felelé néki a' Chalyf rettentő hangon; és a' herélt ugy megijedvén, mintha olly oroszlányt látott volna, melly elakará nyelni, urához futott és remegve lépett bé hozzá. Ez kérdé félelme' okát, és a' herélt akadozva felelé:

„Ah, uram, a' mint az ajtón őrt állottam, bélépett egy ember; gátolni akartam utjában, és veréssel fenyegettem: de ő ezt felelé: „takarodj nyomorult rabszolga!" és szózata annyira elrémített, hogy kötelességemnek tartottam e' történetet néked megjelenteni."

„Hah, hogy hogy!" kiáltá az Emyr, a' mint dühében felugrott, „ki azon vakmerő, a' ki embereimet házomban mocskolni meri? Mindjárt meglakoltatom szemtelenségéért."

Ezt mondván, egy iszonyu dorongot ragadott, és az esméretlen felé rohant, ezen kiáltással: Hol vagyon? hol vagyon?"

„Itt, Junisz," felelé néki a' Chalyf; és a' vad Emyr, azonnal megesmérvén a' Chalyf' szavát, a' földre borult, és bocsánatért esdeklett.

„Ej, ej;“ mondá néki Harun, „mig te itthon csendesen üldegelsz, hogy csendtisztem szomszédságodba jön, és azon szerencsétlen aszszonyokat háborgatja, a' kiknek nincs oltalmazó férjök, és nem gondolod meg magadat, hogy e' méltatlan tisztet lehurrogatnád önkénykedéséről!“

„Uram,“ mondá Junisz, „ha nem becsülném azon tisztséget, mellyet visel, és nem tartanék, hogy őt Felséged' parancsolatja' teljesítésében háborgatom; már régen tapasztalta volna érdemlett büntetését: egyébbaránt csak egy szóval parancsold, 's azonnal elmegyek ezen nyomorult lescsoportot elszéljeszteni. Olly embernek, mint én vagyok, nem állhat ellent a' csendbiztos és oseléd csoport.“

A' Chalyf megköszöné szolgálati buzgalmát, és azt mondá, hogy háza' fedelére kivánna szállani. Az Emyr oda vezeté a' fejedelmet, 's onnét jól láthaták az ostromlott házat. A' Chalyf rendelést tétetett az oda menetelre; és egy kötéllépcső által az aszszonyok' házfedelére ereszkedék, meghagyván Junisznak, várakozzék reája, és legyen készen parancsolatja' teljesítésére.

Lassan elcsuszszant a' fedelen, észrevétetlen leszállott a' házba, és egészen elvakult annak fényétől, minthogy meg volt aranyozva, mindenféle mesterséges munkával felékesítve, és számos koszoru világítókkal és gyertyákkal megvilágosítva. A' menyaszszony, pompás tronuson ülvén, leggazdagabb diszruhába öltözve, és hasonlí-

tott a' teljes fényü naphoz, vagy a' teli holdhoz.

Midőn őtet a' Chalyf még észrevétetlen leste, anyját imígy hallá szolani:

„Jaj, leányom, mi lesz belőlünk? ki szabadíthat meg bennünket ezen emberek' dühétől? Ah, milly siralmas állapotunk! miért kelle ezen zsiványnak is kezedért jönnie! Ah, ha még élne szerencsétlen atyád...! De Isten akaratjára kell biznunk magunkat."

„Édes anyám," felelé az ifju leány, „ő megküldé nékünk azon férfiut, a' kihez engem feleségül adál, és te igazságtalan keserítesz engem, 's igazságtalan mondod őt zsiványnak."

„Ah, ő szerencsétlen!" mondá az öreg, „az Isten oltalmazza, hogy ezen éjjel ide ne jöjjön! mert bizonnyal rosszul járandana.

ÖTSZÁZ HUSZONKILENCZEDIK ÉJSZAKA.

Harun egy kis követ fogott, és olly ügyesen hajtá egyik gyertyához, hogy az elaludt.

„Ez különös," mondá az öreg, a' mint a' gyertyát elalunni látá: im egy gyertya elalszik, holott a' többiek még mind égnek."

Ismét meggyujtá a' gyertyát; de az alatt a' Chalyf más kettőt öltött el: az öreg' csudálkozása folyton nevekedett, a' mint egyszerre egy kövecske a' kezére esett úgy, hogy fejét felüté és a' Chalyfot megpillantá.

„Nézd," mondá erre leányának, „itt van a' férjed, a' ki a' házak'fedelén jött bé, azon uton, mellyet az illy emberek jól esmernek; de ez reája nézve szerencse; mert ha az ajtónak jöve, bizonyosan kezökbe kerül azoknak, a' kik őtet keresik. — Szaladj halasztás nélkül, „folytatá az őreg a' Chalyfhoz fordulva," különben elfognak azon semmire valók, kik házunkat ostromolják: illy két erőtlen aszszony, mint mi, nem képesek téged megmenteni dühöktől."

„Ereszszetek be csak," felelé a' Chalyf, „hogy lássam, mi tévő legyek e' gazemberekkel."

„Ne gondold," felelé az öreg, „hogy őket elrezzentheted: a' csendtiszt van itt seregestől."

„Ha be nem eresztetek," felelé a' Chalyf, „feltöröm az ajtótokat."

Az öreg végre engedett veje' átalkodásának.

„Már most," felelé Harun béléptekor, „ehetném, adjatok ennem."

„Micsoda, hát még kedved van enni olly állapotban, mellyben vagy?" kérdé az öreg.

„Kétség kivül," felelé a' Chalyf. A' mint ételét végzé, nyugtalankodván a' folyton nevekedő lármán, melly az ajtó előtt

történt: lehuzá gyürüjét, és általadá napának e' szavakkal: „Légy olly szívességgel, vidd által e' gyürüt a' csendnagynak, és mond meg neki, hogy az, a' kié e' gyürü, jelenleg nálatok vagyon, és azt akarja, hogy ő a' négy elökelőbb vezérrel béjöjjön, 's egyszersmind egy lajtorját, kötelet és veszszőt vigyen magával."

„Éj, mit!" felelé az öreg, „hát e' gyürü gátolhatja őtet? tartok tőle, rám rohanik, és megöl."

„Légy békével, jó anyó," mondá Harun, „fogadom néked, hogy a' csendtiszt engedelmeskedik parancsolatomnak."

„Ah, ha birsz olly titokkal, mellyel illy embert engedelemre birhatsz," felelé néki a' napa, jó szolgálatot teszel, ha azt közölni fogod velem: akkor használhatom ebbeli befolyásomat, 's az aszszonyokat fenyíték nélkül meglophatom."

E' szavak után az ajtóhoz ment, de vigyázott, hogy azt csak egykisség nyítnáki:

„He! mit akartok itt? kiálta hangosan.

„Vén boszorkány," felelé Samama, „még kérdezheted? azon haramiát akarjuk megfogni, a' ki nálad van, 's egyik kezét és lábát elvágni; a' mi pedig téged illet, majd meglátod, miily bántalmat szántunk számodra."

„Vanë köztetek, a' ki olvasni tud?" kérdé az öreg: „egy pecsétgyürü van nálam, mellyet néktek által kell adnom: olvassátok csak azon nevet, melly rajta vagyon, és kié légyen."

„Vigye ördög' a' birtokosát," mondá Samama; ezután tanácslá a' csendtisztnek, használja a' pillanatot, midőn az öreg az ajtót egy kevéssé kinyitotta, és csapja őt földhöz, rohanjon be a' házba, rabolja ki azt, és miután mindennek vége lesz, azzal mentse magát, hogy nem látta a' pecsétgyürüt.

De az öreg, tartván szándékjoktól, jól vigyázott, hogy az ajtót ne nyitná fel tovább, mint a' pecsétgyürü kinyujtására kivántatott, és Samamának adá azt, az meg a' csendnagynak nyujtá.

A' mint ez a' Chalyf' pecsétgyürüjét megesmeré, megrémült.

„No, mi baj? kérdé Samama, „mi történt veled?"

A' csendtiszt felelet helyett a' gyürüt nyujtá néki; Samama egy fáklyához ment véle, megesmeré az igazhitüek' uralkodójának szentelt pecsétgyürüjét, és a' földre roskadván, segítségért kiáltott.

De nem sokára ismét magához tért, és legnagyobb tisztelettel kérdé az öreget, mit kivánna.

„A' pecsétgyürü ura," mondá az öreg aszszony, „a' csendnagyot, a' sereg négy vezérét és minden verésre valót, kivánja."

Samama azt állítá, hogy mindnyájan készek engedelmeskedni; és az öreg ismét vejéhez ment, hogy küldetése' szerencsés foganatjáról tudósítaná.

„Te különös zsivány kapitány vagy," mondá néki; a' Kadi, a' csendnagy, a' fogdmegek, az egész világ félnek tőled;

valóban én szolgálatodba szegődem, és az aszszonyokat lopdozom meg, mig te a' férfiakat; egészen teljesítem ezen közmondást: millyen az ur, ollyan a' szolgája. — Valljad meg azomban, ha ezen emberek távullétedben berontottak volna ajtónkon; rettenetes állapotra jutandánk; de hálá Istennek, már most megvagyunk tőle menekedve."

A' mint már most a' Chalyf hölgyével együtt a' megszabaduláson örvendezett, bélépett a' csendnagy a' sereg' négy vezérével, az utólsók közt lévén Samama és Haszszán is. A' Chalyf parancsolá ennek, hivná oda Junisz Emyrt, a' testőrség' fejét, és a' mint ez megérkezett, a' csendtisztet és Samamát megvereté vele. Junisz olly hathatósan teljesíté kötelességét, hogy ütései erejétől le hullott lábokról a' körmök. Egyszersmind csendnagyságra emelé Harun a' Haszszánt.

„No már most," mondá az öregnek, „mint tetszik néked, hogy a' zsiványkapitány imigy bánik illy emberekkel?"

„Még csak egyet kell kérnem az Istentől," felelé az öreg, „azt, hogy a' Chalyf is meglakoljon ellenünk tett igazságtalanságáért; mert nélküle minden tekinteted mellett sem mert volna olly ember; mint te, a' lábát házunkba tenni."

Harunt igen meg lepé ezen váratlan szemrevetés; azt gondolá, hogy talán szándéka ellen is valamelly igazságtalanságot követett el; kérte tehát az öreget, fejezzéki azon igazságtalanságot, mellyet a' Chalyfnak szemére vethetne.

„Ő az,“ felelé az öreg, „a' ki házunkat tetőtől talpig kiraboltatá, és egy falat kenyeret sem hagyott élelmünkre, úgy hogy nélküled éhelhalás' veszélyében valánk. Fiam kamarása volt: egy nap két aszszony koczogata ajtónkon, 's vizért kért frissítésére; egy óra mulva hozzánk jöve az öregbik, és a' másiktól az ital' köszönetéül egy tál kalácskát hozott; fiam a' városnegyed' őrének adá, a' ki tőle Arafa' innepére ajándékot kért. Nem sokára a' Chalyf' embereinek egy csapatja házunkra rohant, mindenünkből kifosztott bennünket, és fiamat elhurczolta: szerencsére elvesztése elhallasztatott. De ezen szerencsétlen eset nélkül soha sem vehetted volna el leányomat.“

„Jól vagyon!“ vigasztald magadat jó anyám,“ mondá Harun, „közben járok éretted a' Chalyfnál, és reá birom, hogy fiadat kiszabadíttsa, javaitokat helyre pótolja, és néki jeles hivatalt adjon.“

Ezen igéretekre megörült egy pillanatra a' Kamarás' annyja; de újra meggondolá magát, és mondá: „Már most, édes vőm, nem kell játszani az idővel; most nincs szó a' kadiról vagy a' csendnagyról: gondoldmeg, hogy az igaz hitüek nagy uralkodójáról, a' hires Harum Arresydről beszélsz, a' ki hatalmas uraknak parancsol, és a' kinek legalacsonyabb rabszolgája is százszor több hatalommal bír, mint az országnak minden tisztjei: ne büszkélkedj azon foganatokban, mellyekben eddig részesültél; nehány embert megtudtál rezzen-

teni: de kérlek, ne merészelj a' Chalyfhoz; mert bizonyos volna veszted, és mi benned végső gyámunktól is megfosztatnánk. Én inkább tiamra nézve a' véghetetlen irgalmu Isten' határtalan kegyelmére bizom magamat.“

Ezen szavak mélyen megilleték a' Chalyfot; kiment, noha napa és felesége tartóztatták, és palotájába sietett.

Itt királyi székébe ült, öszvegyüjté maga körül udvari tisztjeit, és miután szokott tisztelkedésöket elfogadá, tudtokra adá kedvetlenségét, hogy közülök senki sem bátorkodott azon kamarásnak, a' kit ő tömlöczbe vettetett, kegyelmet kérni, és érette szót szóllani.

„Uralkodója az igazhitüeknek,“ mondá egyik az Emyrek közül, „féltünk, hogy megsértjük Felséged eránt tartozó fentiszteletünket; de, minthogy méltóztatol megengedni, tehát ugy vélem, hogy az egész udvarnak tolmácsa vagyok, midőn azért esedezem, hogy bocsássmeg annak, a' kit megakartál büntetni.“

Harun kimondá a' kegyelmet a' halálra itélt számára; parancsolá, öltöztessék diszruhába, vezessék elébe, azután az Emyrek' fejévé nevezé, és haza küldé anyjához, a' hová az udvar nagyjainak nagy részétől a' számos nép' örömkiáltási között diadallal késértetett: egy deli lovon lovagolt, mellyet néki a' Chalyf adatott, és számos hangász ment előtte, a' kik a' levegőt viszsza hangoztaták hangszereikkel.

ÖTSZÁZ HARMINCZADIK ÉJSZAKA.

Sokan az udvari emberek közül előre siettek, ezen jó ujságot anyjának és hugának tudtára adni, és tőlök számos ajándékokkal halmoztattak. Végre maga is megjelent, és miután mindkettejöket megölelte, elbeszélé nékik, a' mi csak mostanság történt véle. Ők is viszont elbeszélék néki, a' mi elfogattatása olta történt, házok' kiraboltatását, és azon rettenetes állapotot, mellyben három nap kinlódtak.

„De," felelé az ifju kamarás édes anyjának, „honnan van mind az, a' mit itt látok? Varázslás' míveë ezen pompa e' házban, vagy álom?"

„Nem, fiam; hanem vőm' ajándéka."

„Vejedé? hogy hogy! hát hugom férjhez ment egyezésem nélkül? mióta, és kihez?"

„Tegnap óta, még pedig egy zsiványhoz."

„Zsiványhoz?" viszonzá ő, és alig türtetheté haragját: „micsoda! hugomat zsiványhoz adhattad? Mondmeg, hol vagyon, hogy mindjárt hozzá menjek vakmerőségét megbüntetni."

„Csendesedj, fiam, már látott ő itt olly rettenetes férfiakat, mint te vagy, 's nem ijedett meg tőlök."

Már most elbeszélé néki mind azon rendkivüli dolgokat, mellyeket ezen titkos ember végbe vitt. „Azt igéré nékünk," folytatá az anya, „hogy elmegy a' Chalyfhoz számodra kegyelmet esdekelni, javaidat viszsza kérni, és téged uj tiszteletbe iktattatni: és alig hagyott itt bennünket, tüstént béjönni látunk, és kétségkivül néki köszönhetjük ezen szerencsés történetet."

„De hát," kérdé a' fiu, „mi a' neve."

„Azt nem mondhatommeg néked bizonnyal: hiában tudakoztam azt az általa ide küldött munkásoktól; mind az, a'mit tudok, annyi, hogy Albondukáni a' vezeték neve."

Ezen névre mint egy magán kivül felugrik az ifju ember, és azonnal hétszer megcsókolá a' földet.

„Ej, fiam," mondá már most néki az anyja, „hát neked is megzavarja a' fejedet? néked, a' ki tüstént elakartád vágni az övét."

„Anyám, anyám, a' kit éppen most nevezél, — az igaz hitüek' uralkodója, Harun Árresyd!"

„Lehetségesë?" fenszóla az anya; „oh, én szerencsétlen; ugy bántam vele, mint egy zsivánnyal: soha sem fogja megbocsátni azon gyalázásomat, mellyel illettem."

A' mint ezt mondá, a' Chalyfot látá bélépni, és kifutott a' szobából; de a' fejedelem, meg értvén, hogy nem mer előtte megjelenni, kéreté ötet, csak jönne bé és nyájasan mondá néki:

„Hogy hogy, anyám, már most futsz előle, a' kit uradnak (zsiványgazdádnak) akartál fogadni? "

Az öreg aszszony bocsánatért esdeklett, és a' Chalyf azonnal egy kadit hivatott, elhagyá Choszrus' nő onokáját és Kamarásának feleségül adá. Ő maga inneplé lakodalmát új feleségével legnagyobb pompával az egész udvar jelenlétében: bőven osztogatták az alamizsnát ezen innepi alkalommal a' szegényeknek."

Ezután ajánlkozott Seherazade az Indiai Szultánnak, hogy néki legközelébb a' két Kosinsinai herczegnek és hugoknak történetét fogja elbeszélni, és engedelméből következő éjszaka imigy kezdé:

TARTALOM.

Lap.

491. éjszaka: Insz-al-Vudsud' és Virdal-Ikmán' története . . . 3
492. éjszaka: Harun-Arresyd-kalandja 16
493—494. éjszaka: Alifának, Myr-Dsyhán Hindi Szultán leányának, és Jusszufnak Szohul Szindi Szultán fiának története . . 20
495. éjszaka: az igazságtalanul tömlöczbe vettetett jó vezér története 31
496. éjszaka: egy kahirói dáma és az ő négy vágyfiai története . . 36
497. éjszaka: egy Kadinak és feleségének kalandjai 42
498. éjszaka: a' Szultán története . 53
Ameny herczegnő története . . 57
198—503. éjszaka:
A' Tatárországi herczegnő története . 75
Ameny herczegnő történetének folytatása 503—507. éjszaka: . . 78

Lap.

Azon történet, mellyet az öreg ember felesége mondott . . . 93

508—511. éjszaka:
Habib Herczeg és Dorrat-al-Gavasz Herczegnő története . - . 124

512—516. éjszaka:
Bellur szigetek' királyának és Dorrat-al-Gavasz herczegnőnek története 131

517—523. éjszaka: Aly Dsohari története 152

524—530. éjszaka: a' bagdádi Chalyf története 178

DEBRECENI EGYETEMI KÖNYVTÁR
Leltsz. 15368-1960

720265